Greg Egan

LUMINESCENT

colecție de povestiri sf

Greg Egan

Luminescent

Traducere de Dan Mihai Pavelescu

www.virtual-project.eu

Mulţumiri lui Caroline Oakley,
Anthony Cheetham, John Douglas,
Peter Robinson, Kate Messenger,
Philip Patterson, Tony Gardner, Russ Galen,
David Pringle, Lee Montgomerie, Gardner Dozois,
Sheila Williams şi Bill Congreve

CUPRINS

Pleavă

El Nido de Ladrones – „Cuibul hoţilor” – ocupă o regiune aproximativ eliptică, cu o suprafaţă de 50 000 de km^2, în vestul Amazonului, de ambele părţi ale graniţei dintre Columbia şi Peru. Este greu de precizat unde anume ia sfârşit jungla tropicală şi unde încep speciile create genetic ale lui El Nido, dar biomasa totală a sistemului trebuie să fie în jur de un trilion de tone. Un trilion de tone de material structural, pompe de osmoză, colectori de energie solară, uzine chimice celulare şi resurse biologice de calcul şi comunicaţie. Totul aflat sub controlul proiectanţilor.

Vechile hărţi şi baze de date sunt depăşite; prin manipularea hidrologiei şi chimiei solului şi prin influenţarea caracteristicilor ploilor şi eroziunii, vegetaţia a remodelat complet terenul: a modificat cursul râului Putumayo, a inundat vechile drumuri ce străbăteau ţinutul mlăştinos şi a înălţat prin junglă vaduri secrete. Geografia aceasta biogenică este în permanentă schimbare, astfel că până şi relatările experienţelor directe ale puţinilor fugiţi din El Nido îşi pierd repede actualitatea. Imaginile obţinute de sateliţi sunt irelevante; pe orice frecvenţă, coroanele pădurii ascund sau falsifică în mod deliberat semnătura spectrală a indiferent ce s-ar afla sub ele.

Toxinele sintetice şi defoliantele sunt inutile; plantele şi bacteriile lor simbiotice pot analiza majoritatea otrăvurilor şi-şi pot reprograma metabolismul astfel încât să le facă inofensive sau să le transforme în hrană mai repede decât sunt capabili experţii noştri în sisteme de război agricol să inventeze noi molecule. Armele biologice sunt seduse, subminate, domesticite; majoritatea genelor din ultimul virus letal de plante pe care l-am introdus au fost găsite, după trei luni, încorporate într-un vector benign pentru reţeaua complexă de comunicaţii a lui El Nido. Asasinul se transformase într-un mărunt comisionar. Orice încercare de incendiere a vegetaţiei este rapid înăbuşită de dioxidul de carbon ori de inhibitori mai sofisticaţi ai arderii, dacă se întrebuinţează un combustibil auto-oxidant. O dată chiar am pompat câteva tone de elemente nutritive conţinând radioizotopi puternici, fixaţi în combinaţii ce nu puteau fi deosebite din punct de vedere chimic de echivalentele lor naturale. Am urmărit rezultatele prin imagini generate de raze gamma; El Nido a separat moleculele încărcate cu izotopi – probabil pe baza vitezei lor de difuzie prin membrane organice – le-a izolat şi le-a diluat pentru ca apoi să le pompeze în afară.

De aceea, atunci când am auzit că Guillermo Largo, un biochimist de origine peruviană, plecase din Bethesda, Maryland, cu un instrumentar genetic strict secret – rodul cercetărilor sale, totuşi proprietatea patronilor lui – şi dispăruse în El Nido, mi-am spus: „În sfârşit, un pretext pentru Marea Bubuială.” Compania insista de

aproape un deceniu pentru recuperarea termonucleară a lui El Nido. Consiliul de Securitate şi-ar fi dat acordul. Guvernele cu autoritate desemnată asupra regiunii ar fi fost încântate. Se bănuia că sute de locuitori din El Nido violau legile SUA şi preşedinta Golino ardea de dorinţă să demonstreze că putea să joace dur în sudul graniţei, indiferent cât de blândă ar fi fost în căminul ei familial. După care ar fi putut apărea în direct la TV, la o oră de vârf, anunţând naţiunea că ar trebui să fie mândră de operaţiunea „Înapoi la natură” şi că cei 30 000 de fermieri care se refugiaseră în El Nido, fugind de războiul civil nedeclarat din Columbia, şi care acum fuseseră eliberaţi pentru totdeauna de oprimarea teroriştilor marxişti şi a baronilor drogurilor ar trebui să-i salute curajul şi decizia.

N-am aflat niciodată de ce lucrurile nu aveau să se petreacă în felul acela. Să fi existat probleme tehnice legate de asigurarea că în avalul sacrului Amazon n-aveau să se manifeste efecte secundare stânjenitoare, care să şteargă de pe suprafaţa Pământului câteva specii telegenice pe cale de dispariţie, înainte de încheierea mandatului actualei administraţii? Temerea că vreun suveran războinic din Orientul Mijlociu avea, cumva, să interpreteze acţiunea drept o autorizare de a-şi folosi propriile arme cu fisiune, neînsemnate şi păstrate cu grijă de mult timp, împotriva unei minorităţi sâcâitoare, destabilizând regiunea într-un chip nedorit? Frica de sancţiunile comerciale japoneze, acum, când fanaticii „Eco-Promotori” antinucleari reveniseră la putere?

Nu mi se arătaseră verdictele modelelor geopolitice rulate pe calculatoare; am primit pur şi simplu ordinele, codate în pâlpâitul tuburilor fluorescente din supermagazinul meu local, strecurate printre etichetele de preţuri actualizate de pe etajere. Descifrate de stratul neural suplimentar al retinei mele stângi, cuvintele mi-au apărut pe fundalul culorilor vesele, dar insipide, ale culoarului dintre rafturi.

Trebuia să pătrund în El Nido şi să-l recuperez pe Guillermo Largo.

Viu.

* * *

Echipat ca un agent imobiliar local – în detalii ajungând până la telefonul-brăţară placat cu aur şi cea mai mizerabilă dintre toate tunsorile de 300 de dolari, am vizitat locuinţa abandonată a lui Largo din Bethesda: o suburbie nordică a Washingtonului, aflată imediat dincolo de graniţa cu statul Maryland. Apartamentul era modern şi spaţios, mobilat cu gust, dar fără opulenţă; cam ceea ce ar fi încercat să-i vândă orice software bun de marketing pe baza salariului, minus pensia alimentară.

Dintotdeauna Largo fusese clasificat ca „scânteietor, dar nebun”; un potenţial risc pentru securitate, însă mult prea talentat şi productiv

ca să fie irosit. Fusese supus unei supravegheri de rutină din clipa în care fusese angajat de glorios eufemisticul Departament Energetic, direct de pe băncile Universităţii Harvard, în anul 2005; în mod limpede, rutina slăbise mult... totuşi puteam înţelege felul în care 30 de ani de activitate fără pată duseseră la un anume grad de relaxare. Largo nu încercase niciodată să-şi deghizeze opiniile politice – practica doar genul de discreţie care ţine mai mult de etichetă decât de subterfugiu; nu purta tricouri cu Che Guevara atunci când vizita Los Alamos, dar nici nu acţionase vreodată pe baza propriilor sale convingeri.

Pe peretele livingului său fusese pictată cu spray o frescă în nuanţe aproape infraroşii (vizibile pentru majoritatea washingtonienilor de paisprezece ani, dacă nu şi pentru părinţii lor). Era o reproducere după infama lucrare a lui Lee Hing-cheung, *Mozaic cu eroii Lumii Noi,* o imagine digitală care se răspândise pe reţelele de calculatoare la începutul secolului. Liderii politici de la începutul anilor ’90, goi şi „împletiţi” – o combinaţie între Escher[1] şi Kamasutra –, îşi depuneau unii altora rahaţi aburinzi în ţestele deschise şi goale, un efect împrumutat din opera satiricului german George Grosz[2]. Dictatorul irakian era reprezentat admirându-se într-o oglinjoară; imaginea reproducea coperta unei reviste contemporane, în care mustaţa fusese retuşată astfel încât să semene cu Hitler. Preşedintele american purta o clepsidră – orizontală, dar gata să fie răsturnată – plină de ostatici cu feţele supte, a căror eliberare o amânase pentru a evita victoria electorală a predecesorului său. Toţi fuseseră cumva înghesuiţi acolo, până şi prim-ministra australiană, figurată sub forma unui păduche lat, străduindu-se (fără să reuşească) să cuprindă în maxilarele ei minuscule măreţul penis prezidenţial. Îmi puteam imagina câţiva troglodiţi neo-McCarthy-işti din Senat loviţi de apoplexie, dacă ar fi avut vreodată loc ceva atât de obositor ca o anchetă asupra fugii lui Largo, dar ce ar fi trebuit să fi făcut? Să fi refuzat să-l angajăm dacă avea chiar şi numai un şervet de bucătărie imprimat cu *Guernica*[3]?

Înainte de plecare, Largo făcuse curăţenie în toate calculatoarele din apartament, inclusiv în sistemul de divertisment, dar îi cunoşteam deja gusturile, fiindcă ascultasem câteva ore de mostre de

---

1 Mauritius Cornelius Escher (1898–1972), artist olandez ale cărui litografii şi gravuri descriu metamorfoze imaginare, distorsiuni geometrice şi imposibilităţi arhitecturale (n. trad.).

2 George Grosz (1893–1959), artist american de origine germană, cunoscut pentru caricaturile sale antimilitariste satirice din anii ’20 (n. trad.).

3 Oraş spaniol a cărui bombardare în aprilie 1937, în timpul războiului civil din Spania, a inspirat unul dintre cele mai faimoase tablouri ale lui Picasso (n. trad.).

supraveghere audio, pline de muzică coreeană *ska* de proastă calitate. Niciun fel de lăudabilă etno-solidaritate revoluţionară, niciun fel de fluiere obsedante din Anzi; păcat… aş fi preferat mai degrabă aşa ceva. Etajerele lui pentru cărţi conţineau câteva manuale uzate de biochimie pentru colegiu, păstrate probabil din motive sentimentale, şi zeci de clasici ai literaturii prăfuiţi, alături de volume de poezie în engleză, spaniolă şi germană. Hesse, Rilke, Vallejo, Conrad, Nietzsche. Nimic modern şi nimic tipărit după 2010. Din câteva cuvinte adresate managerului de locuinţă, Largo ştersese toate lucrările stocate sub formă digitală pe care le deţinuse vreodată, îndepărtând ultimul sfert de secol al arheologiei sale personale.

În lipsă de altceva mai bun, am răsfoit cărţile care supravieţuiseră. Pe unul dintre manuale exista o corectură în creion privind structura guaninei… iar în *Inima întunericului*[4] fusese subliniat un paragraf. Naratorul, Marlowe, reflecta asupra faptului ciudat că servitorii de pe vas, membri ai unui trib de canibali ale căror provizii de carne putredă de hipopotam fuseseră aruncate peste bord, nu se răsculaseră încă şi nu-l mâncaseră. La urma urmelor:

> „Niciun fel de teamă nu poate înfrunta foamea, niciun fel de răbdare nu o poate îndura, iar dezgust, cum să fie dezgust acolo unde este foame? Cât despre superstiţie, credinţă sau ceea ce aţi putea numi principii, astea-s mai puţin decât pleavă în vânt.”[5]

Nu-l puteam contrazice în privinţa asta, totuşi m-am întrebat de ce Largo găsise paragraful interesant. Poate că-i atinsese vreo coardă sensibilă din zilele când încerca să se explice, în timp ce încasa primele burse de cercetare din partea Pentagonului? Tuşul se decolorase – volumul fusese tipărit în 2003. Aş fi preferat să dispun de o copie a jurnalului său din cele două săptămâni dinaintea dispariţiei, dar calculatoarele locuinţei nu mai fuseseră interceptate sistematic de aproape douăzeci de ani.

M-am aşezat la biroul din cabinetul lui şi am privit ecranul stins al staţiei de lucru. Largo se născuse în 1980, în Lima, într-o familie catolică aparţinând clasei mijlocii, cu o foarte vagă înclinaţie de stânga. Tatăl lui, ziarist la *El Comercio,* murise în 2029 din pricina unui cheag de sânge în creier. În vârstă de 78 de ani, maică-sa continua să lucreze ca avocat pentru o companie minieră internaţională; în timpul liber redacta *habeas corpus* pentru familiile radicalilor dispăruţi, un hobby tolerat de patronii ei de dragul publicităţii ieftine pe care o aducea în democraţiile acţionarilor. Guillermo avea un frate mai mare, fost chirurg, actualmente pensionar, şi o soră mai mică, învăţătoare la

---

4 „Heart of Darkness”, roman publicat în anul 1902 de Joseph Conrad (1857–1924), scriitor englez de origine poloneză (n. trad.).

5 Traducere Ticu Archip, Ed. Univers, 1985 (n. trad.).

cursul primar; niciunul dintre ei nu avea activitate politică.

Majoritatea educaţiei sale se desfăşurase în Elveţia şi în Statele Unite; după doctorat, deţinuse o serie de posturi de cercetare în instituţiile guvernamentale, industria biotehnologică şi învăţământul universitar, toate având cam aceiaşi sponsori. Acum era în vârstă de 55 de ani, divorţase de trei ori, totuşi nu avea copii, iar în Lima nu mai călcase decât pentru scurte vizite de familie.

După *trei decenii* de muncă în domeniul aplicaţiilor militare ale geneticii moleculare – fără să ştie acest lucru din capul locului, totuşi fără să-l ignore mult timp –, ce ar fi putut declanşa brusca lui fugă în El Nido? Dacă reuşise atâta vreme să creadă în mod cinic într-o reconciliere a cercetării militare cu pioasele sentimente liberale, trebuie să fi ajuns la o artă deosebită. Profilul lui psihologic cel mai recent sugera acest lucru: o mândrie intensă faţă de propriile-i realizări ştiinţifice, echilibrată de dispreţul de sine pe care-l simţea atunci când contempla scopul final al acestora; conflictul avea semne de disipare într-o indiferenţă confortabilă. O dinamică bine documentată în domeniul respectiv de activitate.

Iar Largo părea să fi recunoscut – în adâncul inimii, şi cu treizeci de ani în urmă – că „principiile” lui erau *mai puţin decât pleavă în vânt.*

Poate că decisese, cu întârziere, că, dacă tot trebuia să se prostitueze, măcar s-o facă aşa cum se cuvenea şi să-şi vândă talentul celui care oferea mai mult… chiar dacă asta însemna să asigure, prin contrabandă, arme genetice unui cartel de droguri. Îi parcursesem însă înregistrările financiare; nu existau fraude în privinţa impozitelor, nu avea datorii la jocuri de noroc, practic nu exista nicio dovadă că ar fi dus vreodată o viaţă mai presus de posibilităţile oferite de salariu. Trădarea patronilor, la fel ca trădarea propriilor sale idealuri de tinereţe atunci când se alăturase patronilor, ar fi putut părea un gest nihilist corespunzător, dar, la un nivel mai pragmatic, îmi venea greu să-mi imaginez că găsise banii, şi consecinţele, atât de ispititoare. Ce i-ar fi putut oferi El Nido? Un cont parolat de satelit şi o nouă identitate în Paraguay? Toate plăcerile depravate ale vieţii de la periferia plutocraţiei Lumii a treia? N-ar fi avut decât de câştigat dacă ar fi ieşit liniştit la pensie în ţara lui de adopţie, salvându-şi conştiinţa prin unul sau două eseuri vitriolante despre politica externă, publicate într-o publicaţie de stânga, necitită; pentru a se convinge finalmente că orice naţiune care i-ar fi acordat asemenea drepturi neîmpovărătoare de liberă expresie ar fi meritat, probabil, tot ceea ce făcuse el ca s-o apere.

Totuşi nu mi se îngăduise să aflu cu exactitate *ce* anume făcuse ca s-o apere, ce instrumente perfecţionase şi furase.

* * *

Când a început să amurgească, am încuiat apartamentul şi am

pornit pe Wisconsin Avenue. Washingtonul se trezea la viaţă şi străzile forfoteau deja de oameni care căutau ocazii ca să uite de căldură. Nopţile deveneau halucinante în oraşe. Adolescenţii etalau simbionţi bioluminescenţi; venele de pe tâmplele, gâturile şi muşchii exersaţi ai braţelor lor străluceau albastru electric, ca nişte diagrame vii ale sistemului circulator care foloseau hipertensiunea pentru a accentua efectul. Alţii foloseau simbionţi retinali, ca să transpună infraroşiile în lumină vizibilă, şi ochii le sclipeau în umbre sângerii, ca ai vampirilor.

Iar alţii, mai puţin vizibil, aveau ţeasta ticsită de Cavaleri Albi.

Hematocitoblastele din măduva oaselor infectate cu Mama – un retrovirus artificial – dădeau naştere la ceva aflat la jumătate de drum între un neuron embrionic şi o leucocită. Cavalerii Albi secretau citocinele[6] necesare pentru a descuia bariera hemato-encefalică şi, odată ce pătrundeau, moleculele de adeziune celulară îi ghidau spre ţintele lor, pe care puteau să le copleşească cu un neurotransmiţător ales în prealabil sau să formeze cvasi-sinapse temporare cu neuronii adevăraţi. Adesea, utilizatorii aveau simultan în fluxul sangvin mai mult de şase subtipuri, fiecare activat de un aditiv dietetic specific, un element chimic ieftin, inofensiv şi perfect legal, care nu se găsea în mod natural în corp. Ingerând amestecul corespunzător şi netoxic de coloranţi, esenţe gustative şi conservanţi, ei îşi puteau modula neurochimia în aproape orice modalitate – până ce Cavalerii Albi mureau, aşa cum erau programaţi să facă, şi se cerea o nouă doză de Mamă.

Mama putea fi aspirată nazal sau injectată intravenos, totuşi modalitatea cea mai eficientă de utilizare era perforarea unui os şi introducerea direct în măduvă: un procedeu dureros, nesigur şi periculos, chiar dacă virusul în sine era necontaminat şi autentic. Marfa cea mai bună provenea din El Nido. Cea dubioasă era adusă din laboratoarele clandestine ale Californiei şi Texasului, unde hackerii de gene încercau să oblige culturile celulare infectate cu Mamă să reproducă un virus proiectat special pentru a rezista eforturilor lor şi produceau loturi de tulpini mutante ideale pentru a induce leucemie, astrocitome[7], boala lui Parkinson şi multe psihoze recente.

Traversând oraşul fierbinte şi tenebros, privind mulţimile nepăsătoare şi vesele, m-am simţit copleşit de o limpezime pătrunzătoare, asemănătoare unui vis. O parte a mea era amorţită, inertă, ca de plumb, însă restul era electrizat, atoatevăzător. Păream

---

6 Grupe de proteine solubile, peptide sau glicoproteine care se comportă ca regulatori hormonali sau molecule semnalizatoare, la concentraţii de la nano până la picomolare, şi care ajută la semnalizare celulară. Termenul de „citocină” cuprinde o familie mai largă şi diversă de regulatori produşi în întregul organism de către celule cu diverse origini embriologice.

7 Tip de cancer al creierului.

să fiu capabil să privesc în lumile ascunse ale celor din jurul meu, să văd mai adânc, dincolo de râurile luminoase de sânge; să-i sfredelesc cu vederea până la os.

Până în măduvă.

M-am oprit la marginea unui parc pe care-l mai vizitasem o dată şi am aşteptat. Eram deja costumat pentru rol. Tineri treceau pe lângă mine, rânjind, unii privind Fordul Narcissus 2025 argintiu şi fluierând apreciativ. Un adolescent dansa pe iarbă, singur, neobosit – extaziat de Coca-Cola şi nici măcar plătit ca să simuleze starea aceea.

Nu după mult timp, o fată se apropie de maşină; pe braţele ei goale pâlpâiau venele albastre. Se apleca spre geam şi privi înăuntru, întrebător.

– Ce ai?

Părea de şaisprezece-şaptesprezece ani, zveltă, cu ochi negri, piele de culoarea cafelei şi un vag accent latino-american. Putea să-mi fie soră.

– Curcubeul Sudic.

Toate cele douăsprezece genotipuri majore ale Mamei, direct din El Nido, amestecate doar cu glucoză. Curcubeul Sudic – şi nişte fast food – te putea purta oriunde.

Fata mă privi sceptic şi întinse mâna dreaptă, cu palma în jos. Purta un inel cu piatră mare, multifaţetată, având un orificiu în centru. Am luat din torpedo o punguliţă, am scuturat-o, i-am rupt un colţ şi am răsturnat în orificiul inelului câteva grăunţe de pulbere. După aceea m-am aplecat şi am umezit mostra cu salivă, ţinând fata de degetele reci ca să nu-i tremure mâna. Imediat, douăsprezece faţete ale „pietrei” începură să strălucească, fiecare cu altă culoare. Senzorii imunoelectrici din orificiu, condensatori minusculi placaţi cu anticorpi, erau proiectaţi să identifice anumite zone de pe învelişurile proteinice ale diferitelor tulpini de Mamă – îndeosebi cele cu care fabricanţii ilegali aveau probleme mari.

Cu o tehnologie suficient de bună însă, învelişurile proteice respective puteau să nu mai aibă nicio legătură cu ARN-ul dinăuntru.

Fata păru impresionată; chipul i se lumină de speranţă. Am negociat un preţ. De departe, prea mic; ar fi trebuit să fie bănuitoare. Înainte de a-i întinde punguliţă, am privit-o în ochi.

– La ce-ţi trebuie mizeria asta? am întrebat-o. Lumea este aşa cum o vezi, ia-o ca atare. Accept-o aşa cum e: sălbatică şi teribilă. Fii tare! Nu te minţi niciodată. Asta-i singurul mod în care poţi supravieţui.

Pufni înaintea aparentei mele ipocrizii, dar era prea încântată de norocul pe care-l avusese ca să mă ironizeze.

– Te-am auzit. Trăim pe o planetă rea de tot.

Îmi vârî banii în palmă şi adăugă, simulând o sinceritate inocentă:

– Îţi promit că-i ultima dată când mai iau Mama.

I-am dat virusul letal şi am privit-o traversând peluza şi dispărând în penumbră.

* * *

Pilotul militar columbian care mă adusese din Bogota nu părea încântat să-şi rişte viaţa pentru un birocrat de la brigada antidrog. Graniţa se găsea la 700 de kilometri şi teritoriul respectiv era controlat de cinci organizaţii de gherilă diferite; nu erau multe aşezări, dar existau sute de posibile locaţii pentru lansatoarele de rachete.

– Străbunicul meu, rosti el acru, a murit în mizeria de Coreea, luptând pentru lăbarul ăla de MacArthur[8].

N-am fost sigur dacă vorbele lui se doreau o declaraţie de mândrie sau dezvăluirea unei datorii neachitate. Probabil ambele.

Elicopterul era straniu de silenţios, echipat cu absorbanţi fonici sincronizaţi ce semănau cu nişte difuzoare gigantice, dar care absorbeau aproape total zgomotul elicelor. Fuzelajul din fibră de carbon era placat cu o reţea costisitoare de polimeri cameleonici, deşi ar fi fost la fel de eficient să-l fi vopsit pur şi simplu în azuriul cerului. Un filtru chimic endoterm acumula căldura degajată de motor şi o evacua la fiecare oră, printr-un radiator parabolic, sub forma unei rafale focalizate spre cer. Gherilele nu aveau acces la observaţiile sateliţilor şi nu deţineau nici radare pe care să îndrăznească să le folosească; am decis că aveam mai puţine şanse de a muri decât un navetist din Bogota. În capitală, autobuzele explodau fără avertisment, de două-trei ori pe săptămână.

Columbia se autodistrugea; practic se repeta *La Violencia* din anii ’50. Deşi toate sabotajele teroriste spectaculoase erau opera unor grupuri de gherilă organizate, deocamdată majoritatea crimelor fuseseră cauzate de facţiuni din interiorul celor două partide politice oficiale care-şi măcelăriseră reciproc susţinătorii, răzbunând o lungă serie de atrocităţi perpetuate de generaţii. Grupul care începuse, de fapt, actualul val de vărsări de sânge se bucura de un sprijin neglijabil; *Ejército de Simón Bolivar* erau extremişti demenţi de dreapta, care doreau „reunirea” cu Panama, Venezuela şi Ecuador – după două secole de separare – şi atragerea Peru-ului şi Boliviei, ca să realizeze visul lui Bolivar: *Gran Colombia.* Asasinându-l pe preşedintele Marin, ei declanşaseră însă o cascadă de evenimente lipsite de orice legătură cu cauza lor ridicolă. Greve şi proteste, lupte de stradă, îngrădirea circulaţiei în timpul nopţii, legea marţială... Repatrierea capitalului străin de către investitorii alarmaţi, urmată de hiperinflaţie şi colapsul sistemului financiar local. După aceea, o spirală de violenţă oportunistă. Toţi, de la escadroanele paramilitare ale morţii şi până la grupările maoiste separatiste, păreau să creadă

8 Douglas MacArthur (1880–1964), general american (n. trad.).

că, în sfârşit, venise timpul lor.

Nu văzusem niciun schimb de focuri, dar, din clipa în care pătrunsesem în ţară, hiperaciditatea îmi pârjolea măruntaiele şi un val neîncetat şi ameţitor de adrenalină îmi pulsa prin vene. Mă simţeam conectat, febril… şi plin de viaţă. Hipersensibil ca o femeie însărcinată – puteam simţi mirosul sângelui, peste tot. Când lupta ascunsă pentru putere, care dirijează toate activităţile umane, iese finalmente la suprafaţă, când sfâşie în cele din urmă învelişul sub care se află, este ca şi cum am asista la ridicarea din ocean a unei gigantice creaturi primordiale. Hipnotică şi alarmantă. Scârboasă şi… excitantă.

Confruntarea cu adevărul este întotdeauna excitantă.

* * *

Din văzduh nu se distingea niciun semn evident că am ajuns; ultimii 200 de kilometri zburasem peste junglă tropicală, defrişată pe alocuri, făcând loc plantaţiilor şi exploatărilor miniere, fermelor şi joagărelor, ţesută cu ape curgătoare aidoma unor fire argintii, dar în cea mai mare parte semănând perfect cu o întindere nesfârşită de broccoli. El Nido permitea vegetaţiei naturale să se dezvolte în jurul său şi apoi o imita… ceea ce făcea ca recoltarea de eşantioane din zonele periferice să fie o modalitate ineficientă de analiză a adevăratului stoc genetic. Pătrunderea în profunzime era însă dificilă chiar şi cu roboţii speciali – din care se pierduseră deja câteva duzini –, astfel că trebuia să ne mulţumim cu mostrele de la periferii, cel puţin până când alţi congresmeni puteau fi fotografiaţi comiţând violuri în toată legea şi convinşi astfel să voteze pentru mărirea bugetului. Ţesuturile plantelor modificate genetic se autodistrugeau în mare parte în absenţa mesajelor chimice şi virale constante din partea nucleului, care să le asigure că se aflau tot în locul lor original, astfel că principala staţiune de cercetare BAD[9] se găsea la marginea lui El Nido: o serie de clădiri presurizate şi loturi experimentale adăpostite într-un luminiş curăţat prin detonare, de partea columbiană a graniţei. Gardurile electrificate nu se terminau prin sârmă ghimpată, ci coteau la nouăzeci de grade şi formau un plafon electrificat, încheind o cuşcă. Eliportul se afla în mijlocul îngrădirii, unde altă cuşcă, aflată în interiorul celei dintâi, putea să se deschidă temporar spre cer.

Madeleine Smith, directoarea staţiunii, mi-a arătat amplasamentul. În locurile deschise purtam amândoi costume ermetice antipatogen, deşi al meu era redundant dacă implanturile pe care le primisem la Washington îşi jucau rolul promis. Ocazional, viruşii defensivi cu viaţă scurtă din El Nido puteau să ajungă atât de departe; nu erau niciodată letali, dar ar fi incapacitat sever orice persoană care nu fusese inoculată. Proiectanţii junglei trăseseră o linie distinctă între

---

9 BAD – Brigada Anti-Drog (*Drug Enforcement Administration* în original).

„autoapărarea” biologică şi aplicaţiile militare lipsite de ambiguitate. Gherilele se ascunseseră dintotdeauna în jungla modificată genetic şi contribuiseră la acumularea de fonduri, colaborând la exportul Mamei, dar tehnologia din El Nido nu fusese niciodată îndreptată explicit spre crearea de patogeni ucigaşi. Deocamdată…

– Aici creştem puieţi din ceea ce sperăm că va fi un fenotip stabil El Nido. L-am denumit „beta-17”.

Erau nişte tufişuri banale, cu frunze verde-închis şi fructe roşu-întunecat; Smith îmi arătă lângă ele o baterie de aparate asemănătoare unor videocamere.

– Microspectroscopie în infraroşu, în timp real. Dacă producţia simultană a unui număr suficient de mare de celule cunoaşte o creştere bruscă, se poate separa o copie ARN de mărime mijlocie. Comparăm datele de aici cu înregistrările cromatografiei gazoase, care arată mulţimea moleculelor ce vin dinspre nucleu. Dacă am identifica momentul în care plantele astea simt un indiciu dinspre El Nido şi dacă răspunsul lor implică cuplarea la o anumită genă şi sinteza unei proteine, am putea să elucidăm mecanismul şi, finalmente, să-l scurtcircuităm.

– Nu puteţi… pur şi simplu să determinaţi ordinea secvenţială din tot ADN-ul şi să-l deduceţi de la primele principii?

Trebuia să las impresia unui administrator proaspăt numit, sosit aici inopinat pentru a verifica situaţia clamelor aurite pentru hârtii, dar era greu de decis cu exactitate cât de naiv să par.

Smith surâse politicos.

– ADN-ul lui El Nido este păzit de enzime care-l fac praf la cel mai vag indiciu asupra unei dezintegrări celulare. În clipa de faţă avem tot atâtea şanse să-i *determinăm ordinea secvenţială* pe cât aş avea… să-ţi citesc gândurile printr-o autopsie. Şi tot nu ştim cum funcţionează enzimele acelea, avem încă multe de învăţat ca să-i prindem din urmă. Acum 40 de ani, când cartelurile de droguri au început să investească în biotehnologie, *protecţia la copiere* a fost prima lor prioritate. I-au atras pe cei mai buni cercetători din laboratoarele legale ale lumii, nu doar plătindu-i mai mult, ci oferindu-le mai multă libertate creatoare şi obiective mai incitante. El Nido conţine, probabil, tot atâtea invenţii patentabile cât a produs întreaga industrie agrotehnică în aceeaşi perioadă. Şi absolut toate sunt mult mai interesante.

Oare asta să-l fi atras pe Largo aici? *Obiectivele mai incitante?* El Nido fusese însă încheiat, incitarea nu mai exista; orice activitate ulterioară reprezenta simplă perfecţionare. Iar la 55 de ani, Largo ştia, cu siguranţă, că perioada lui cea mai creatoare trecuse de mult.

– Cred că aceste carteluri au căpătat mai mult decât negociaseră, am spus. Tehnologia le-a transformat domeniul de activitate într-un

mod irecognoscibil. Toate vechile substanţe ce determină dependenţă au devenit prea simplu de sintetizat biologic – sunt prea ieftine, prea pure şi prea uşor disponibile ca să mai fie şi profitabile. Iar dependenţa în sine nu mai constituie o mare afacere. Actualmente, singurul lucru care se vinde cu adevărat este noutatea.

Smith îşi ridică braţele groase către jungla înaltă din exteriorul cuştii; se întoarse spre sud-est, deşi peste tot peisajul era acelaşi.

– *El Nido* a însemnat mai mult decât negociaseră. De fapt, doriseră nişte plante furnizoare de coca, adaptate la altitudini mai joase, şi vegetaţie modificată genetic, pentru a-şi camufla laboratoarele şi plantaţiile. Au sfârşit prin a căpăta practic o mică naţiune alcătuită din hackeri de gene, anarhişti şi refugiaţi. Cartelurile controlează numai anumite regiuni… jumătate dintre geneticienii iniţiali au plecat şi au întemeiat propriile lor jungle utopice, minuscule. Există cel puţin o duzină de savanţi care ştiu cum să programeze plantele: cum să comute şabloane noi de exprimare a genelor, cum să intercepteze reţelele de comunicaţii. În felul ăsta îţi poţi marca propriul teritoriu.

– Ca şi cum ai deţine o putere secretă, de şaman, cu care să comanzi spiritele junglei?

– Exact. Atât doar că, în cazul acesta, funcţionează cu adevărat.

Am izbucnit în râs.

– Ştii ce mă face să fiu optimist? Indiferent ce altceva s-ar mai întâmpla, *adevăratul* Amazon, *adevărata* junglă le va înghiţi pe toate în final. Ea durează… de când? De două milioane de ani? *Propriile lor utopii minuscule!* Peste cincizeci sau peste o sută de ani, despre El Nido nici nu se va mai şti că a existat cândva.

Mai puţin decât pleavă în vânt.

Smith nu-mi răspunse. În tăcerea care se lăsă, am putut să aud din toate direcţiile clicăiturile monotone ale gândacilor. În Bogota, aflată la altitudine, pe un platou muntos, fusese aproape frig. Aici era o zăpuşeală aidoma celei din Washington.

M-am uitat la femeia de lângă mine.

– Ai dreptate, desigur, spuse ea.

Nu părea însă deloc convinsă.

* * *

Dimineaţa, în timpul micului dejun, am asigurat-o pe Smith că găsisem totul în perfectă ordine. Ea surâse neîncrezător. Bănuia, probabil, că nu eram tocmai ceea ce pretindeam că sunt, dar asta conta prea puţin. Ascultasem cu atenţie bârfele savanţilor, tehnicienilor şi soldaţilor; numele *Guillermo Largo* nu fusese menţionat nici măcar o dată. Dacă nici n-aveau habar de existenţa lui, le-ar fi venit greu să ghicească adevăratul motiv al venirii mele.

Am plecat imediat după ora 9. Pe sol, perdele de lumină, delicate ca nişte aurore boreale, coborau printre arborii din jurul gardului. Când

ne-am înălţat deasupra coroanelor, parcă ieşisem dintr-un revărsat ceţos de zori în soarele orbitor al amiezii.

Fără chef, pilotul făcu un ocol peste centrul lui El Nido.

– Acum ne găsim în spaţiul aerian peruvian, se lăudă el. Vreţi să declanşaţi un incident diplomatic?

Părea să considere posibilitatea ca fiind atractivă.

– Nu. Totuşi mai coboară puţin.

– Nu-i nimic interesant. Nu puteţi vedea nici măcar râul.

– Încă puţin.

Broccoli crescură, apoi, brusc, imaginea lor deveni clară; verdele nediferenţiat se transformă în ramuri aparente, solide şi distincte. Era ciudat de şocant, ca şi cum ai fi privit la microscop un obiect familiar şi neinteresant şi ai fi observat strania sa particularitate.

M-am întins şi am rupt gâtul pilotului. Bărbatul şuieră printre dinţi, surprins. M-a străbătut un fior, un amestec de teamă şi regret. Pilotul automat interveni imediat şi ne menţinu plutind în văzduh; am avut nevoie de două minute ca să desprind trupul inert din centuri, să-l târăsc în spate şi să-i iau locul în faţa manşei.

Am demontat panoul de acces al bordului şi am conectat un alt cip. Jurnalul digital de zbor, care era emis prin satelit spre o bază aeriană militară din nord, avea să indice că ne prăbuşiserăm rapid, lipsiţi de orice control.

Adevărul nu diferea în mare măsură. La altitudinea de 100 de metri, am lovit o ramură şi o pală a rotorului frontal se rupse; calculatoarele compensară curajos, modelând şi remodelând situaţia, ajustând suprafeţele active ale palelor rămase întregi… şi, neîndoios, descurcându-se excelent pentru fiecare interval de cinci secunde între impacturile ce-mi zgâlţâiau oasele. Absorbanţii fonici înnebuniseră, defazându-se la răstimpuri faţă de motoare, mitraliind jungla cu impulsuri de zgomot intens.

La 50 de metri altitudine, elicopterul începu să se rotească lent, straniu de lin, arătându-mi coroanele dese ale arborilor ca într-o panoramare cinematografică lipsită de grabă. De la 20 de metri, urmă căderea liberă. Pernele de aer se umflară în jurul meu, blocând priveliştea. Am închis ochii, redundant, şi am încleştat dinţii. Fragmente de rugăciuni mi se rotiră prin minte, resturi de amintiri din copilărie, imagini întipărite ulterior în creier, lipsite de sens, dar imposibil de şters: *Dacă mor, jungla mă va refolosi. Sunt carne, sunt pleavă. Nu va rămâne nimic care să fie judecat.* Până ce mi-am reamintit că, de fapt, aceasta nu era o junglă autentică, mă oprisem din cădere.

Pernele de aer se dezumflară prompt. Am deschis ochii. De jur împrejur zăream apă; solul junglei era inundat. Un panou al plafonului dintre rotoare detona lin, cu un şuier aidoma ultimei răsuflări a

pilotului muribund, apoi pluti în jos ca un zmeu de jucărie care se prăbuşeşte, coborând încet, colorându-se în argintiu înnoroit, verde şi cafeniu, pe măsură ce imita culorile din jur.

În barca de salvare existau vâsle, provizii, torţe de semnalizare şi o baliză radio. Am desprins baliza şi am lăsat-o în epavă. Am instalat pilotul în fotoliul lui, tocmai când apa începuse să se reverse înăuntru, acoperindu-l.

După aceea am pornit pe râu.

* * *

El Nido transformase o porţiune cândva navigabilă a lui Rio Putumayo într-un labirint ameţitor. Canale leneşe de apă cafenie şerpuiau printre insuliţe de uscat abia ridicate, acoperite cu sălcii şi arbori de cauciuc, iar malurile inundate, unde copacii cei mai vechi – foioase de culoarea ciocolatei (anterioare geneticienilor, dar nu neapărat nemodificate) – se înălţau deasupra tufişurilor, pierzându-se din vedere.

Ganglionii limfatici inghinali şi cei submandibulari pulsau de temperatură, febril, dar liniştitor; sistemul meu imunitar modificat contracara asaltul viral al lui El Nido prin generarea masivă de mii de noi ucigaşi ai clonelor de limfocite T, în loc să aştepte un răspuns prudent, mediat de antigen. Câteva săptămâni petrecute în starea aceea şi existau şanse ca o clonă autoghidată să treacă de procesul eliminatoriu şi să mă pârjolească cu o nouă boală autoimunitară, însă nu intenţionam să rămân atâta vreme.

Peştii tulburau apa mâloasă, ridicându-se să înhaţe insecte sau seminţe ce pluteau pe râu. În depărtare, inelele groase ale unui anaconda lunecară de pe o ramură întinsă deasupra albiei şi se cufundară languros sub unde. Între arborii de cauciuc, păsări colibri vibrau deasupra cupelor lacome ale orhideelor violete. Din câte ştiam, niciuna dintre aceste creaturi nu fusese modificată; continuaseră să locuiască în jungla artificială ca şi cum nimic nu s-ar fi schimbat.

Am scos din buzunar o lamă de chewing-gum bogată în ciclamate[10] şi am activat lent unul dintre propriile mele seturi de Cavaleri Albi. Duhoarea căldurii şi a vegetaţiei în putrefacţie păru să se diminueze pe măsură ce unele căi olfactive din creier îmi erau anesteziate, iar altele sensibilizate – un tip de filtru interior care intra în acţiune, îngăduind semnalelor de la receptorii nou-dobândiţi ai membranelor mele nazale să se ridice deasupra tuturor celorlalte, eliminând mirosurile junglei.

Brusc am putut simţi pe mâini şi pe haine mirosul pilotului mort – impuritatea persistentă a transpiraţiei şi fecalelor lui – şi feromonii maimuţelor-păianjen din arborii înconjurători, la fel de acrişori şi

10 Îndulcitori artificiali.

distinctivi ca urina. Ca un fel de antrenament, am urmărit unda vreme de cincisprezece minute, vâslind în direcţia mirosului celui mai recent, până ce am fost finalmente răsplătit cu ţipete de alarmă şi imaginea fugară a două siluete sur-cafenii dispărând în frunziş.

Propriul meu miros era camuflat; simbionţii din glandele sudoripare digerau toate moleculele caracteristice. Existau însă efecte pe termen lung din partea bacteriilor, iar informaţiile cele mai recente sugerau că locuitorii lui El Nido nu-şi băteau capul cu ele. Bineînţeles, exista posibilitatea ca Largo să fi fost îndeajuns de paranoic pentru a-şi aduce setul propriu.

Am privit după maimuţele care se îndepărtau şi m-am întrebat când aveam să simt din nou miros de om viu. Chiar şi un ţăran analfabet refugiat din faţa valului de violenţe din nord ar fi deţinut cunoştinţe inestimabile despre situaţia facţiunilor de aici, plus o hartă mentală aproximativă a regiunii.

Barca începu să fâsâie încetişor; dintr-un compartiment izolat scăpa aer. M-am rostogolit în apă şi m-am afundat complet. La un metru sub suprafaţă nu-mi puteam zări palmele. Am aşteptat şi am ascultat, dar n-am putut auzi decât plescăiturile stinse ale peştilor care săreau după insecte. Niciun fel de rocă n-ar fi putut perfora plasticul bărcii; trebuia să fi fost un glonţ.

Pluteam în tăcerea răcoroasă şi lăptoasă. Apa îmi camufla căldura corpului şi puteam să nu expir timp de zece minute. Întrebarea era dacă să risc apariţia unui siaj, îndepărtându-mă înot de barcă, sau să aştept duşmanul.

Ceva tăios şi subţire îmi atinse obrazul. L-am ignorat. Apoi din nou. Nu părea un peşte şi nici altă creatură. A treia oară am prins obiectul când trecu pe lângă mine. Era o bucată de plastic, lată de câţiva centimetri. Am pipăit-o de jur împrejur; muchia era dură pe alocuri, dar în alte părţi se simţea moale ca plastilina. După aceea fragmentul se rupse în două între degetele mele.

M-am îndepărtat câţiva metri înot, după care am ieşit precaut la suprafaţă. Barca se dezintegra, plasticul descojindu-se în apă ca pielea descuamată sub acţiunea acidului. Legăturile catenelor polimerului n-ar fi trebuit să aibă nicio posibilitate de biodegradare, dar era evident că una dintre tulpinile bacteriilor din El Nido găsise o modalitate.

Am făcut pluta pe spate, răsuflând adânc ca să mă purific de bioxidul de carbon, şi am analizat posibilitatea de a-mi încheia misiunea deplasându-mă pe jos. Coroanele arborilor păreau să tremure, ca văzute printr-un val de căldură, ceea ce era lipsit de sens. Membrele îmi deveniră ciudat de calde şi grele. M-am întrebat ce miros aş fi putut simţi dacă nu mi-aş fi decuplat nouăzeci la sută din domeniul olfactiv. Mi-am spus: *Dacă aş fi creat bacterii capabile să*

digere o substanţă străină de El Nido, ce altceva mi-aş fi dorit să poată face ele atunci când întâlneau un asemenea prânz? Să-l incapaciteze pe purtătorul său? Să anunţe evenimentul prin semnale biochimice?

Am putut simţi mirosurile pătrunzătoare a şase oameni îmbibaţi de sudoare, atunci când sosiră, dar n-am putut decât să zac în apă şi să-i las să mă pescuiască.

* * *

După ce am părăsit râul, am fost transportat pe o targă, legat la ochi. În raza mea auditivă nu vorbea nimeni. Aş fi putut estima viteza de deplasare ghidându-mă după ritmul paşilor celor care mă purtau sau aş fi putut ghici direcţia în care înaintam după indiciile date de razele de soare ce-mi atingeau o parte a feţei… dar în starea de vis indusă de toxinele bacteriene, cu cât mă străduiam mai mult să interpretez indiciile acelea, cu atât deveneam mai pierdut şi mai confuz.

La un moment dat, când se făcu un popas, cineva se lăsă pe vine lângă mine şi-mi trecu peste corp… un dispozitiv de scanare? Bănuiala respectivă fu confirmată de pişcăturile de căldură din locurile unde-mi fuseseră implantaţi transponderii polimerici. Instrumente pasive, însă ecoul lor rezonant sub un fascicul de unde ultrascurte dinspre un satelit ar fi fost distinctiv. Scanerul le găsi şi le arse pe toate.

Mai târziu, în aceeaşi după-amiază, îmi fu îndepărtată legătura de pe ochi. Aveau siguranţa că eram complet dezorientat? Siguranţa că n-aveam să mai pot scăpa niciodată? Sau o făcuseră ca să se mândrească cu arhitectura triumfătoare a lui El Nido?

Avansam pe o cărare camuflată prin terenul mlăştinos; privind în jos, vedeam că cizmele celor care mă capturaseră se afundau doar puţin în noroi, evitând fâşia aparent sigură de uscat din preajmă.

În imediata apropiere, tufişurile cu ţepi deşi, ce blocau drumul, păreau că cedează în faţa noastră; efectul chewing-gum-ului se diminuase suficient ca să-mi dau seama că ne deplasam într-un norişor format dintr-un compus dulce, de tip ester. Nu-mi dădeam seama dacă îl pulverizau în aer dintr-un spray sau era emis de către unul dintre capturatorii mei care avea simbionţi în piele, plămâni sau intestine.

Satul se ivi aproape imperceptibil din jungla impostoare. Puteam simţi cum solul devenea, pas cu pas, nefiresc de ferm şi neted. Dispunerea arborilor căpătă o ordine subtilă, fără a defini căi de acces liniare, însă tot mai *anormală.* Apoi am început să întrevăd, la dreapta şi la stânga, luminişuri „întâmplătoare” în care se găseau case „naturale” din lemn sau construcţii sclipitoare de biopolimer.

Am fost aşezat pe sol lângă una dintre acestea din urmă. Un necunoscut slab şi nebărbierit se aplecă deasupra mea, ridicând un

cuţit sclipitor de vânătoare. Mă privea ca arhetipul animalic al omului – omul ca vânător, omul ca ucigaş lipsit de conştiinţa sinelui.

– Prietene, rosti el, aici te vom goli de tot sângele.

Rânji şi se lăsă pe vine. Aproape că am vomitat de duhoarea propriei mele spaime, excedentul copleşind simbionţii. Bărbatul îmi reteză legăturile de la mâini, adăugând:

– Şi apoi ţi-l vom pune înapoi.

Strecură un braţ pe sub mine, în jurul taliei, mă ridică de pe targă şi mă purtă în clădire.

* * *

– Scuză-mă că nu-ţi strâng mâna, spuse Guillermo Largo. Cred că te-am curăţat aproape complet, totuşi nu vreau să risc un contact fizic, în eventualitatea că mai există destule reziduuri din virus care să declanşeze împotriva ta propriul tău sistem imunitar stimulat.

Era un bărbat neatrăgător, cu ochi trişti; slăbuţ, scund, cu un început de calviţie. M-am apropiat de barele din lemn ce ne despărţeau şi am întins mâna spre el.

– Poţi să mă atingi oricând doreşti. N-am fost purtătorul niciunui virus. Ai impresia că o să cred *propaganda* voastră?

Ridică din umeri într-un gest de indiferenţă.

– Te-ar fi ucis pe tine, nu pe mine… deşi sunt convins că ne era destinat amândurora. Poate să fi fost codificat pentru genotipul meu, însă purtai în tine o cantitate prea mare ca să nu fi fost afectat şi tu de reacţia lui faţă de prezenţa mea. Oricum, e de domeniul trecutului şi nu merită să mai vorbim despre asta.

De fapt, nu credeam că minţea; un virus care să ne lichideze pe amândoi părea perfect logic. Simţeam chiar un fel de respect invidios faţă de Companie, faţă de felul în care fusesem manipulat – vizavi de ea aveam o onestitate inumană, lipsită de sentimentalism –, dar nu părea diplomatic să-i spun asta lui Largo.

– Dacă apreciezi că nu mai reprezint niciun risc pentru tine, de ce nu vrei atunci să ne întoarcem împreună? Încă eşti considerat valoros. Un moment de slăbiciune, o decizie nefericită nu trebuie să însemne sfârşitul carierei profesionale. Patronii tăi sunt oameni foarte pragmatici, nu doresc să te pedepsească. Va trebui doar ca, pe viitor, să te supravegheze ceva mai atent. Este problema lor, nu a ta – nici măcar nu vei sesiza diferenţa.

Largo nu părea să mă asculte, dar apoi mă privi drept în ochi şi surâse.

– Ştii ce-a declarat Victor Hugo despre prima constituţie a Columbiei? Că a fost scrisă pentru o ţară de îngeri. A rezistat numai 23 de ani… iar la următoarea tentativă, politicienii şi-au coborât ştacheta. Considerabil…

Îmi întoarse spatele şi porni să se plimbe înainte şi înapoi, prin faţa

barelor. Lângă uşă, doi metişi înarmaţi cu pistoale automate priveau impasibil. Ambii mestecau permanent ceva ce păreau frunze obişnuite de coca; loialitatea lor faţă de tradiţie avea un caracter aproape liniştitor.

Celula mea era curată şi bine mobilată, având până şi tipul de toaletă bioreactor care constituia ultimul răcnet al modei în Beverly Hills. Deocamdată fusesem tratat impecabil, însă aveam senzaţia că Largo plănuia ceva neplăcut. Avea să mă predea baronilor Mamei? Încă nu ştiam ce târg încheiase cu ei, ce anume le vânduse pentru o bucată din El Nido şi câteva zeci de bodyguarzi. Cu atât mai puţin ştiam de ce credea că situaţia aceasta era superioară unui apartament în Bethesda şi unui salariu de o sută de mii de dolari pe an.

– Ce crezi că vei face dacă rămâi aici? l-am întrebat. Că o să clădeşti propria ta *ţară pentru îngeri?* Că o să-ţi dezvolţi propria utopie modificată genetic?

– Utopie?

Largo se opri şi-mi aruncă din nou zâmbetul lui strâmb.

– Nu. Cum ar putea exista vreodată o *utopie?* Nu există o *cale corectă de a trăi* pe care oamenii, pur şi simplu, n-au descoperit-o până acum. Nu există un set de reguli, un sistem sau o formulă… De fapt, de ce ar trebui să existe? Dacă exceptăm posibilitatea unui creator – şi încă unul pervers, dacă ne gândim bine –, de ce ar trebui să existe un plan, un proiect al perfecţiunii care aşteaptă să fie descoperit?

– Ai dreptate, am încuviinţat. În cele din urmă, tot ceea ce putem face este să fim corecţi faţă de propria noastră natură. Să distingem dincolo de vălul civilizaţiei şi moralităţii ipocrite şi să acceptăm adevăratele forţe ce ne modelează.

Largo izbucni în râs. Am simţit realmente că-mi iau foc obrajii când mi-a răspuns; pentru că nu-l descifrasem corect şi nu izbutisem să-i ating coarda sensibilă, nu fiindcă râdea de singurul lucru în care credeam.

– Ştii la ce lucram în State? mă întrebă.

– Nu. Are vreo importanţă?

Cu cât cunoşteam mai puţine, cu atât aveam mai multe şanse să supravieţuiesc.

– Căutam o modalitate prin care să fac neuronii maturi să devină *embrionici.* Să-i readuc la o stare mai puţin diferenţiată, îngăduindu-le să se comporte ca în creierul fetusului – migrând dintr-o zonă în alta, formând noi conexiuni. Teoretic, ar fi fost un tratament pentru demenţă şi accidente cerebro-vasculare… deşi cercetările erau subvenţionate de indivizi care le considerau primul pas spre arme virale capabile să reconecteze părţi ale creierului. Mă îndoiam că

rezultatele ar fi putut vreodată să fie prea sofisticate – nu există viruşi care să impună ideologii politice –, totuşi într-un pachet relativ mic se puteau codifica tot soiul de comportamente tipice pentru persoane inapte sau docile.

– Deci asta le-ai vândut cartelurilor? Ca să aibă cu ce ameninţa oraşe întregi, data viitoare când va fi arestat unul dintre şefii lor? Ca să-i scuteşti de problema asasinării judecătorilor şi politicienilor?

– L-am vândut cartelurilor, răspunse încetişor Largo, dar nu ca pe o armă. Nu există nicio versiune militară, capabilă de infectare. Până şi prototipurile – care doar regresează neuroni selectaţi, fără să întreprindă transformări programate –, sunt mult prea inapte şi fragile ca să supravieţuiască în libertate. Mai există apoi şi alte probleme tehnice. Pentru un virus, capacitatea de a realiza modificări elaborate, foarte specifice, în creierul gazdei nu înseamnă un avantaj reproductiv important. Trimişi împotriva unei populaţii umane reale, mutanţii, care pur şi simplu abandonează toate rahaturile astea irelevante, vor predomina în scurt timp.

– Atunci…?

– L-am vândut sub formă de *produs.* Mai exact, l-am asociat celui mai bine vândut produs al cartelurilor şi le-am oferit hibridul final. Un nou tip de Mamă.

– Ce efecte are?

Mă captivase, chiar dacă-mi săpam singur groapa.

– Transformă un subset de neuroni cerebrali în ceva asemănător Cavalerilor Albi. La fel de mobili şi flexibili, dar mult mai capabili să stabilească sinapse noi şi strânse, nu doar să inunde spaţiul inter-neural cu o substanţă predeterminată. În plus, nu sunt controlaţi de aditivi alimentari, ci de molecule pe care le secretă ei înşişi. Control reciproc.

Mi se părea lipsit de sens.

– *Neuroni* existenţi care să devină mobili? Structuri cerebrale existente… care se topesc? Ai creat o versiune a Mamei care transformă creierii oamenilor în terci şi te aştepţi să te plătească pentru asta?

– Nu în terci. Totul face parte dintr-o buclă strânsă de feedback. Semnalele acestor neuroni modificaţi influenţează tipul de molecule pe care le secretă, ceea ce controlează reconectarea sinapselor din imediata apropiere. Bineînţeles, centrii regulatori vitali şi neuronii motori rămân neatinşi. Şi este necesar un semnal puternic pentru a anclanşa Cavalerii Cenuşii, care nu răspund la orice impuls aleatoriu. Ai nevoie de cel puţin o oră-două fără distrageri, înainte de a putea obţine un efect semnificativ asupra unei structuri cerebrale. Nu diferă prea mult de modalitatea în care neuronii obişnuiţi codifică amintirile şi comportamentul învăţat – atât doar că se petrece mai rapid, mai

flexibil… iar zona de răspândire este mult mai mare. Există zone cerebrale care nu s-au modificat de o sută de mii de ani şi care pot fi complet remodelate într-o jumătate de zi.

Se opri şi mă examină cordial.

Transpiraţia de pe ceafă îmi îngheţă.

– Ai folosit virusul…?

– Bineînţeles. De aceea l-am creat. Pentru mine. Ăsta a fost principalul motiv pentru care am venit aici.

– Pentru auto-neurochirurgie? De ce să nu-ţi bagi o şurubelniţă într-un ochi şi s-o-nvârţi până-ţi trece cheful de orice? (Mi se făcuse realmente rău.) Cel puţin… cocaina şi heroina, ba chiar şi Cavalerii Albi exploatează receptori *naturali,* traiecte *naturale.* Tu ai luat o structură pe care evoluţia o şlefuieşte de milioane de ani şi…

Largo era evident amuzat, dar acum se abţinu să-mi râdă în faţă. Vorbi cu blândeţe:

– Pentru majoritatea oamenilor, călătoria prin propriul lor psihic seamănă cu descrierea de cercuri într-un labirint. Asta ne-a adus *evoluţia:* o temniţă mizerabilă şi derutantă. Iar singurul lucru pe care l-au făcut drogurile rudimentare – cocaina, heroina sau alcoolul – a fost să deschidă căi de acces mai rapid spre nişte fundături… sau, în cazul LSD-ului, să acopere pereţii labirintului cu oglinzi. La rândul lor, Cavalerii Albi au oferit un alt ambalaj pentru aceleaşi efecte. Cavalerii Cenuşii îţi îngăduie să remodelezi întregul labirint, după voie. Ei nu te îngrădesc într-un repertoriu emoţional restrâns, ci îţi conferă puteri absolute. Îţi permit să controlezi *exact ceea ce eşti.*

A trebuit să mă străduiesc să înlătur senzaţia de repulsie pe care o simţeam. Largo decisese să-şi bată joc de creierul lui; asta era problema. Câţiva consumatori de Mamă o vor lua în aceeaşi direcţie, însă încă un lot de mizerii toxice, care să concureze gunoaiele din laboratoarele clandestine, nu reprezenta chiar o tragedie naţională.

– Am petrecut 30 de ani în pielea unei persoane pe care o dispreţuiam, urmă Largo prietenos. Eram prea slab ca să mă schimb, totuşi n-am scăpat niciodată complet din vedere ceea ce doream să devin. Mă întrebam dacă ar fi fost mai puţin demn de dispreţ, mai puţin ipocrit să mă resemnez înaintea realităţii slăbiciunii şi coruperii mele. N-am făcut-o însă niciodată.

– Şi crezi că ţi-ai şters vechea personalitate cu aceeaşi uşurinţă cu care ai şters fişierele din calculator? În cazul ăsta, ce te consideri acum? Un sfânt? Un *înger?*

– Nu, dar sunt exact ceea ce doresc să fiu. De fapt, cu Cavalerii Cenuşii nu prea poţi să fii altceva.

Pentru o clipă m-am simţit ameţit de furie; m-am rezemat de barele cuştii.

– Deci ţi-ai făcut varză creierul, am rostit, şi te simţi mai bine. Şi

intenţionezi să trăieşti pentru tot restul vieţii în jungla asta falsă, colaborând cu vânzătorii de droguri, amăgindu-te că te-ai mântuit?

– Restul vieţii? Poate. Dar voi observa lumea. Şi voi spera. Am fost cât pe-aci să mă sufoc.

– Ce să speri? Crezi că dependenţa ta se va întinde vreodată dincolo de câţiva drogaţi cu creierii distruşi? Crezi că aceşti Cavaleri Cenuşii vor cuceri planeta şi o vor transforma dincolo de orice imaginaţie? Sau minţeai… şi virusul este, de fapt, contagios?

– Nu, nu este, dar le oferă oamenilor ceea ce-şi doresc. Odată ce vor înţelege asta, îl vor căuta.

L-am privit cu milă.

– Ceea ce-şi *doresc* oamenii este mâncare, sex şi putere. Asta nu se va schimba niciodată. Îţi aminteşti pasajul pe care l-ai marcat în *Inima întunericului?* Ce crezi tu că însemna? În străfundul nostru, suntem doar animale cu câteva instincte simple. Orice altceva este *mai puţin decât pleavă în vânt.*

Largo se încruntă, parcă străduindu-se să-şi amintească citatul, apoi încuviinţă încetişor din cap.

– Ştii în câte moduri diferite poate fi cablat un creier uman obişnuit? Nu mă refer la o reţea neurală arbitrară de aceleaşi dimensiuni, ci la un creier real şi în stare de funcţionare, de *Homo sapiens,* modelat de embriologie reală şi de experienţe reale. Numărul posibilităţilor este de aproximativ zece la puterea zece milioane. Un număr uriaş – există loc destul pentru variaţiile de personalitate şi aptitudini, loc destul pentru codificarea traseelor diferitelor vieţi. Ştii însă ce fac Cavalerii Cenuşii cu numărul ăsta? Îl ridică la pătrat! Ei acordă părţii noastre fixe, părţii noastre asociate „naturii umane”, şansa de a fi diferită de la om la om în aceeaşi măsură în care diferă amintirile noastre de pe durata întregii vieţi. Bineînţeles, Conrad avea dreptate. Fiecare cuvânt din pasajul acela era corect… la momentul când a fost scris. Dar acum nu mai este suficient, pentru că acum toată natura umană este *mai puţin decât pleavă în vânt.* „Oroarea”, inima întunericului, este *mai puţin decât pleavă în vânt.* Toate „adevărurile eterne” – intuiţiile triste şi minunate ale tuturor marilor scriitori, de la Sofocle la Shakespeare – sunt *mai puţin decât pleavă în vânt.*

* * *

Zăceam treaz pe pat, ascultând greierii şi broaştele, şi mă întrebam ce va face Largo cu mine. Dacă nu se considera capabil de crimă, n-avea să mă ucidă… fie şi numai pentru a-şi consolida amăgirea de autocontrol. Poate că avea să se mulţumească să mă abandoneze lângă staţiunea de cercetare, unde-i puteam explica lui Madeleine Smith că, în decursul zborului, pilotul militar columbian fusese atacat de un virus El Nido, iar eu încercasem, plin de curaj, să

preiau comanda aparatului.

Am reluat incidentul, căutând să pun la punct detaliile poveştii. Corpul pilotului n-avea să fie recuperat niciodată; nu era nevoie ca povestirea să coincidă cu detaliile autopsiei.

Am închis ochii şi m-am revăzut frângându-i gâtul. Am simţit acelaşi fior de remuşcare. L-am alungat, iritat. Perfect, îl ucisesem pe el – şi pe fată, cu câteva zile mai devreme – şi încă o duzină de-a lungul timpului. Compania se debarasase foarte elegant de mine. Pentru că era practic... şi posibil. Aşa mergeau lucrurile în lume: întotdeauna puterea avea să fie folosită, întotdeauna naţiunile aveau să subjuge alte naţiuni, întotdeauna cei slabi aveau să fie măcelăriţi. Orice altceva era o amăgire fariseică. La 100 de kilometri depărtare, facţiunile columbiene aflate în război dovedeau o dată în plus acest adevăr.

Dar *dacă Largo mă infectase cu versiunea lui specială a Mamei? Şi dacă tot ceea ce-mi spusese despre ea era adevărat?*

Cavalerii Cenuşii acţionau numai dacă voiai să acţioneze. Pentru a rămâne nepângărit nu trebuia decât să aleg destinul respectiv. Să doresc să fiu doar ceea ce eram: un asasin care înţelesese dintotdeauna că se confrunta cu cele mai profunde adevăruri. Care îmbrăţişa brutalitatea şi corupţia deoarece, finalmente, nu exista altă cale.

Continuam să-i văd în faţa ochilor: pilotul, fata.

Trebuia să nu simt nimic... şi să-mi doresc să nu simt nimic... şi să continuu să fac opţiunea aceea, din nou şi din nou.

Altfel, tot ceea ce eram avea să se năruie precum un castel de nisip şi să fie spulberat de vânt.

Unul dintre paznici râgâi în beznă, apoi scuipă.

Noaptea se întindea în faţa mea, ca un râu care-şi pierduse albia.

Eva mitocondrială

Privind retrospectiv, pot data cu precizie începutul implicării mele în „Războaiele Strămoşilor”: *sâmbătă, 2 iunie 2007.* Aceea a fost ziua în care Lena m-a târât la „Copiii Evei”, ca să fiu mitoscris. Era aproape miezul nopţii, dar biroul de seqvenare[11] era deschis nonstop.

– Nu vrei să-ţi descoperi locul în familia umană? mă întrebă, fixându-şi ochii verzi asupra mea, surâzător, însă deschis. Nu vrei să afli cu exactitate unde figurezi în Marele Arbore?

Răspunsul cinstit ar fi fost: *Cărui om întreg la minte i-ar păsa câtuşi de puţin?* Ne cunoşteam însă numai de cinci-şase săptămâni; deocamdată nu mă simţeam pe deplin sigur de relaţia noastră ca să fiu atât de direct.

– Este foarte târziu, am replicat cu prudenţă, şi ştii că mâine am de lucru.

Continuam să mă lupt să avansez în gradele post-doctorale în fizică, întreţinându-mă din coordonarea de proiecte şi din toate sarcinile neinteresante şi umile pe care universitarii cu vechime le solicitau din partea sclavilor lor. Lena era inginer de comunicaţii şi, la 25 de ani, aceeaşi vârstă ca mine, deţinea de aproape patru ani slujbe adevărate, plătite.

– Tu ai întotdeauna de lucru. Haide, Paul! Nu durează decât cincisprezece minute.

O discuţie în contradictoriu ar fi durat de două ori mai mult. De aceea mi-am spus că nu-mi putea face rău şi am urmat-o pe străzile strălucitoare.

Era o seară blândă de iarnă; ploaia încetase şi aerul era nemişcat. „Copiii” aveau o clădire impunătoare şi elegantă în centrul Sydney-ului, o adevărată valoare imobiliară şi o etalare ostentativă a bogăţiilor fundaţiei. „O LUME, O FAMILIE” proclama firma luminoasă de deasupra intrării. Filiale existau în aproape o sută de oraşe (deşi Eva adopta pe alocuri nume „adecvate cultural”, de la Sakti, în unele regiuni din India, până la Ele’ele, în Samoa) şi auzisem că se lucra pentru a pune la punct automate stradale pentru seqvenare, în ideea recrutării unui număr cât mai mare de membri.

În holul de recepţie, bustul holografic al „Evei mitocondriale”, montat pe un piedestal de marmură, privea mândru peste capetele noastre. Artistul o imaginase pe ipotetica noastră stră-de-zece-mii-de-ori-străbunică sub forma unei femei extrem de frumoase. O apreciere subiectivă, desigur, totuşi trăsăturile ei simetrice, zvelte, sănătatea pe care o radia, privirea deschisă nu mi se păreau a fi capabile de subtilităţi de interpretare. Butoanele estetice purtau limpede etichetele: *războinică, regină, zeiţă.* Şi trebuia să recunosc faptul că

---

11 Determinarea ordinii secvenţiale a nucleotidelor din ADN (n. trad.).

văzând-o simţeam un fior bizar şi involuntar de mândrie… ca şi cum ţinuta ei regească şi ochii pătrunzători m-ar fi „înnobilat” cumva pe mine şi pe toţi descendenţii ei… ca şi cum „caracterul” întregii specii, potenţialul nostru pentru virtute, ar fi depins cumva de existenţa a cel puţin un strămoş care ar fi putut apărea într-un documentar al lui Leni Riefenstahl[12].

Bineînţeles, Eva aceasta era neagră, deoarece trăise în Africa subsahariană cu vreo 200 000 de ani în urmă, dar în rest aproape totul era numai produsul imaginaţiei. Îi auzisem pe paleontologi mormăind în legătură cu trăsăturile prea moderne, nu tocmai compatibile cu puţinele dovezi fosile ale aspectului contemporanilor ei. Cu toate acestea, dacă „Copiii” ar fi ales ca simbol al umanităţii universale câteva fragmente cafenii şi fisurate de craniu de lângă râul etiopian Omo, cu siguranţă că mişcarea lor ar fi dispărut fără urmă. Şi poate că era pur şi simplu o răutate din partea mea să consider că frumuseţea Evei lor era un semn de fascism. „Copiii” convinseseră deja mai bine de două milioane de oameni să recunoască, explicit, o obârşie comună, care transcendea propriile lor diferenţe superficiale de înfăţişare; acest etos atotcuprinzător părea să submineze orice argument care le asocia obsesia genealogiei cu orice amănunt neplăcut.

M-am întors către Lena.

– Ştiai că anul trecut mormonii au botezat-o post-mortem?

Ea minimaliza cu nepăsare posibila însuşire a Evei de către mormoni.

– Cui îi pasă? Ea aparţine în mod egal tuturor. Tuturor culturilor, tuturor religiilor, tuturor filosofiilor. Oricine poate pretinde că le aparţine – asta n-o diminuează deloc.

Privi bustul admirativ, aproape cu respect.

M-am gândit: *Săptămâna trecută a vizionat alături de mine patru ore de filme cu fraţii Marx, plictisindu-se până peste cap, dar fără să se plângă. Pot aşadar să fac asta pentru ea, nu?* Părea un simplu schimb reciproc şi în niciun caz nu se putea spune că eram împins să-mi fac un tatuaj sau o tunsoare stânjenitoare.

Am pătruns împreună în sala de seqvenare.

Eram singuri, dar un glas fără trup se auzi prin ambientul de amfibii aflate în pericol de dispariţie şi ne ceru să aşteptăm. Carpeta aflată în încăpere era din pluş, iar în mijloc exista o canapea circulară. Lucrări de artă din toată lumea ornau pereţii, de la un tablou pointilist, nesemnat, din regiunea Arnhem[13], până la o gravură a lui Francis

12 Leni Riefenstahl (n. 1902), regizoare şi actriţă germană, cunoscută mai ales pentru filmele documentare făcute în anii ’30 despre naţional-socialismul german (n. trad.).

Bacon[14]. Textul explicativ de dedesubt îţi dădea dureri de cap: psihoaiureli jungiene despre „imagistica universală primordială” şi „subconştientul colectiv”. Am gemut sonor, dar când Lena mă întrebă ce s-a întâmplat, am clătinat inocent din cap.

Pe o uşă camuflată apăru un bărbat în pantaloni albi şi o tunică scurtă de aceeaşi culoare, împingând o masă cu rotile, ticsită de aparatură miniaturală impresionantă, reminiscenţă a costisitoarelor audioechipamente scandinave. Ne salută pe amândoi cu apelativul „văr”, iar eu m-am străduit să-mi menţin o expresie impasibilă. Pe ecusonul de pe tunica lui se afla numele, „Vărul André”, o minusculă hologramă a Evei şi o serie de litere şi numere ce-i identificau mitotipul. Lena interveni, explicând că era membră şi că mă adusese pentru seqvenare.

După ce am plătit taxa – o sută de dolari, ceea ce mi-a pulverizat bugetul pentru divertisment pe următoarele trei luni –, l-am lăsat pe vărul Andre să-mi înţepe vârful degetului mare şi să culeagă o picătură de sânge pe un tampon absorbant alb, pe care-l introduse într-un aparat de pe măsuţă. Imediat se auzi o succesiune de bâzâituri delicate, transmiţând senzaţia liniştitoare de funcţionare a unor mecanisme de precizie. Lucru ciudat, deoarece în revista *Nature* văzusem reclame pentru dispozitive similare, care se mândreau cu faptul că nu conţineau piese în mişcare.

În timp ce aşteptam rezultatul, lumina din încăpere păli şi din peretele aflat în faţa noastră fu proiectată o hologramă de dimensiuni mari: microfotografia unei singure celule vii. *Din propriul meu sânge?* Mult mai probabil nu aparţinea nimănui, fiind doar o animaţie fotorealistă convingătoare.

– Fiecare celulă din corpul dumneavoastră, explică vărul Andre, conţine sute sau mii de mitocondrii: minuscule uzine energetice care extrag energie din hidrocarbonaţi.

Imaginea focaliză asupra unei celule translucide, având forma unui bastonaş cu capete rotunjite, asemănător unei capsule de medicamente.

– Majoritatea ADN-ului din orice celulă se află în nucleu şi provine de la ambii părinţi, dar ADN există şi în mitocondrii, moştenit exclusiv de la mamă. Ca atare, este mai simplu să ne folosim de ADN-ul mitocondrial pentru a vă determina obârşia.

Nu dezvoltă ideea, dar auzisem teoria completă de câteva ori, începând cu orele de biologie din liceu. Graţie recombinărilor –

---

13 Regiune din nordul Australiei, adăpostind cea mai mare rezervaţie aborigenă a ţării (n. trad.).

14 Francis Bacon (1909–1992), pictor englez de origine irlandeză, renumit pentru portretele sale, în care personajele sunt distorsionate şi stăpânite de teroare (n. trad.).

schimburile aleatorii de porţiuni de ADN între perechi de cromozomi, pentru iniţierea creării de spermatozoizi sau ovule –, fiecare cromozom purta gene de la zeci de mii de strămoşi diferiţi, îmbinate fără cusur. Din punct de vedere paleogenetic, analiza ADN-ului din nucleu semăna cu încercarea de a înţelege „fosilele” falsificate prin cementarea de fragmente osoase eterogene provenite de la 10 000 de indivizi diferiţi.

ADN-ul mitocondrial nu avea forma cromozomilor pereche, ci a unor bucle minuscule, numite plasmide[15]. În fiecare celulă existau sute de plasmide, însă toate erau identice şi proveneau exclusiv din ovul. Ignorând mutaţiile – una la 4000 de ani –, ADN-ul mitocondrial al cuiva era acelaşi cu al mamei sale, cu al bunicii materne, cu al străbunicii şi aşa mai departe. Era, de asemenea, identic cu al rudelor sale, cu al verilor materni de gradul întâi, cu al verilor de gradul al doilea, cu al verilor de gradul al treilea... până ce diversele mutaţii, ce afectau plasmidele după aproximativ 200 de generaţii, impuneau finalmente o oarecare variaţie. Însă, deoarece în plasmidă existau 16 000 de perechi fundamentale de ADN, nici chiar cele vreo cincizeci şi ceva de mutaţii de la Eva însăşi nu însemnau mare lucru.

Holograma se transformă din microfotografie într-o diagramă multicoloră de linii ramificate, un gigantic arbore genealogic începând de la un vârf etichetat cu ubicua imagine a Evei. Fiecare ramificaţie a arborelui marca o mutaţie, divizând moştenirea Evei în 200 de versiuni uşor diferite. La bază, extremităţile sutelor de ramuri prezentau o multitudine de feţe, bărbaţi şi femei – indivizi sau imagini compozite, nu puteam preciza, dar fiecare reprezentând probabil un grup diferit de (aproximativ) veri materni de gradul 200, toţi împărţind un mitotip: propria lor variaţie modestă a temei comune, veche de 200 000 de ani.

– Iar aici sunteţi dumneavoastră, rosti vărul Andre.

O lupă stilizată se materializă pe fundalul hologramei, mărind una dintre feţele minuscule de la baza arborelui. Asemănarea surprinzătoare cu propriile mele trăsături se datora aproape cu siguranţă unui instantaneu făcut de o cameră ascunsă; ADN-ul mitocondrial nu avea absolut nicio influenţă asupra înfăţişării.

Lena se întinse spre hologramă şi începu să-mi urmărească descendenţa cu vârful unui deget.

– Eşti un „Copil al Evei”, Paul! Acum ştii cine eşti şi nimeni nu-ţi poate lua cunoaşterea asta.

Am privit arborele luminos şi am simţit un fior pe şira spinării, pricinuit mai degrabă de revendicarea de proprietate a „Copiilor”

15 Plasmidă (biol.) – formaţiune de acid dezoxiribonucleic prezentă în citoplasma celulelor, larg folosită în ingineria genetică, în clonare etc.

asupra întregii specii decât de un sentiment de veneraţie trezit de prezenţa strămoşilor mei.

Eva nu însemnase nimic special, nu fusese o răspântie evoluţionară, ci era, pur şi simplu, definită ca fiind cel mai recent strămoş comun, printr-o descendenţă feminină neîntreruptă, al tuturor oamenilor care trăiau pe Pământ. Fără îndoială, avusese mii de contemporane, însă timpul şi şansa – decesele aleatorii ale femeilor lipsite de fiice, catastrofele naturale, molimele –, le eliminaseră toate urmele mitocondriale. Era inutil de presupus că mitotipul personal conferise vreo aptitudine specială (oricum, majoritatea variaţiilor se găseau în deşeurile de ADN); simplele fluctuaţii statistice însemnau că o descendenţă maternă avea să le înlocuiască finalmente pe toate celelalte.

Existenţa Evei reprezenta o necesitate logică: un om (sau un hominid) dintr-o epocă sau alta trebuia să răspundă necesităţii. Doar momentul era discutabil.

Momentul… şi implicaţiile sale.

Lângă arborele genealogic apăru un glob planetar cu diametrul de vreo doi metri; avea aspectul distinctiv al Pământului văzut din spaţiul cosmic, cu nori grei şi albi învolburându-se peste oceane, dar deasupra continentelor cerul era uniform senin. Arborele genealogic vibră şi începu să se rearanjeze, convertindu-şi aspectul iniţial în ceva mult mai deformat şi organic, dar modificându-şi geometria fără să schimbe niciuna dintre relaţiile pe care le întrupa. După aceea se plie peste suprafaţa globului. Liniile de descendenţă deveniră rute de migraţie. Între Africa răsăriteană şi Levant, căile erau paralele şi strâns grupate, aidoma benzilor de circulaţie de pe o autostradă paleolitică; în rest, mai puţin constrânse de geografie, radiau în toate direcţiile.

O Evă recentă favoriza ipoteza provenienţei africane: *Homo sapiens* modern evoluase din anteriorul *Homo erectus* într-un singur loc şi apoi migrase în întreaga lume, concurând cu *Homo erectus* local, înlocuindu-l peste tot şi dezvoltând caracteristici rasiale localizate doar în ultimele 200 000 de ani. Probabilul loc unic de naştere al speciei era Africa, deoarece africanii dovedeau variaţia mitocondrială cea mai mare (şi deci cea mai veche); toate celelalte grupuri păreau să se fi diversificat mai recent din populaţii „întemeietoare” relativ mici.

Desigur, existau teorii rivale. Cu mai bine de un milion de ani înainte de existenţa lui *Homo sapiens, Homo erectus* însuşi ajunsese până în insula Java, dobândind propriile sale diferenţe regionale în privinţa înfăţişării, iar fosilele de *Homo erectus* din Asia şi Europa păreau să aibă în comun cel puţin unele dintre caracteristicile specifice asiaticilor şi europenilor actuali. Însă teoria provenienţei

africane punea asta pe seama evoluţiei convergente, nu a descendenţei. Dacă *Homo erectus* se transformase în *Homo sapiens* în mod independent în câteva locuri, atunci diferenţa mitocondrială dintre, să zicem, etiopienii şi javanezii contemporani ar fi trebuit să fie de cinci-zece ori mai mare, marcând îndelungata lor separare de la o Evă mult anterioară. Şi chiar dacă risipitele comunităţi de *Homo erectus* n-ar fi fost complet izolate, ci s-ar fi încrucişat cu valuri succesive de migratori în ultimele două milioane de ani – hibridizând cu ei pentru a crea omul modern, şi totuşi păstrând cumva diferenţele distinctive –, atunci probabil că ar fi supravieţuit şi descendenţele mitocondriale distincte mult mai vechi de 200 000 de ani.

O rută de pe glob pulsa mai strălucitor decât celelalte. Vărul Andre explică:

– Acesta este drumul strămoşilor dumneavoastră. Cu 150 000 de ani în urmă, au părăsit Etiopia – sau poate Kenia, ori Tanzania –, îndreptându-se spre nord. Pe durata interglaciaţiunii, s-au răspândit lent prin Sudan, Egipt, Israel, Palestina, Siria şi Turcia. La începutul ultimei ere glaciare, căminul lor era ţărmul estic al Mării Negre…

Pe când vorbea, urme minuscule de tălpi se materializară în lungul rutei.

Urmări ipotetica migraţie prin Munţii Caucaz şi până în Europa nordică, unde limitele tehnicii încheiară, în cele din urmă, povestea, cu patru milenii în urmă (plus sau minus trei), când străbunica mea germanică de gradul 200 născuse o fiică cu o singură modificare în ADN-ul ei mitocondrial detritus – ultimul ticăit înregistrat al ceasului molecular.

Totuşi vărul Andre nu terminase cu mine.

– Când strămoşii dumneavoastră au trecut în Europa, relativa lor izolare genetică şi solicitările climatului local i-au condus treptat la dobândirea de caracteristici ce sunt cunoscute drept „caucaziene”, însă aceeaşi rută a fost parcursă de multe ori, de nenumărate valuri de migratori, separate uneori de mii de ani. Şi cu toate că, la fiecare pas al drumului, noii călători s-au încrucişat cu cei care plecaseră înaintea lor şi au ajuns să le semene, zeci de linii materne separate pot fi încă urmărite de-a lungul rutei… apoi în josul istoriei, în lungul unor alte poteci.

Verii mei materni cei mai apropiaţi, îmi explică el, cei care deţineau exact acelaşi mitotip, erau, deloc surprinzător, în majoritate caucazieni. Iar cercul se lărgea, cuprinzând până la 30 de diferenţe fundamentale de perechi aduse de cinci la sută din toţi caucazienii – cele cinci procente cu care împărţeam un strămoş matern comun care trăise cu vreo 120 000 de ani în urmă, probabil în Levant.

Se părea, totuşi, că unii dintre verii acelei femei se îndreptaseră spre est, nu spre nord. Finalmente, descendenţii lor reuşiseră să

traverseze Asia, coborâseră prin Indochina şi continuaseră drumul către sud, prin arhipelaguri, călătorind pe limbile de uscat lăsate descoperite de nivelurile scăzute ale oceanelor, în decursul erei glaciare, sau făcând scurte voiajuri marine de la o insulă la alta. Se opriseră cu puţin înainte de Australia.

Prin urmare, din punct de vedere matern eram mai apropiat de un grup mic de locuitori din Noua Guinee decât de 95 la sută din caucazieni. Lupa reapăruse lângă glob şi-mi arătă faţa unuia dintre actualii mei veri de gradul 6000. Privit cu ochiul liber, noi doi eram atât de deosebiţi pe cât pot fi oricare alţi doi oameni de pe Pământ; dintre cele câteva gene ce codificau atribute ca pigmentaţia şi structura oaselor feţei, un set fusese favorizat în nordul îngheţat al Europei, iar altul în jungla ecuatorială. Totuşi în ambele locuri supravieţuiseră îndeajuns de multe dovezi mitocondriale pentru a dezvălui că omogenizarea locală a înfăţişării era doar o faţadă, o vopsea recentă peste o reţea străveche de invizibile legături de familie.

Lena se răsuci triumfător spre mine.

– Vezi? Toate vechile mituri despre rasă, cultură şi „glasul sângelui” sunt instantaneu dovedite false! Strămoşii imediaţi ai acestor oameni au trăit în izolare vreme de milenii şi până în secolul al XX-lea n-au văzut o singură faţă palidă. Cu toate acestea, ei sunt mai apropiaţi de tine chiar decât persoana mea!

Am încuviinţat din cap şi am zâmbit, încercând să-i împărtăşesc entuziasmul. Era *într-adevăr* fascinant să vezi cum întregul concept naiv de „rasă” era dat peste cap în felul acesta şi trebuia să admit curajul real al „Copiilor” de a pretinde că erau capabili să determine cu atâta precizie relaţii vechi de o sută de mii de ani. Nu puteam însă afirma cu onestitate că viaţa mea fusese transformată de revelaţia că anumiţi albi, complet străini, îmi erau mai înrudiţi decât anumiţi negri, tot atât de străini. Poate că existau rasişti încăpăţânaţi care ar fi fost zguduiţi profund de asemenea veşti... dar îmi venea greu să mi-i imaginez năpustindu-se spre „Copiii Evei” ca să fie mitoscrişi.

Capătul opus al măsuţei scoase un piuit şi ejectă un ecuson similar cu al vărului Andre. El mi-l oferi; când am ezitat, Lena îl luă şi mi-l prinse cu mândrie de cămaşă.

După ce am ieşit pe stradă, mă anunţă cu seriozitate:

– Eva o să modifice lumea. Suntem norocoşi că vom trăi să vedem toate astea. De o sută de ani, oamenii au fost măcelăriţi pentru că nu aparţineau grupului rasial corespunzător, dar în curând *toţi* vor înţelege că există legături de sânge mai vechi şi mai profunde, care dau peste cap toate meschinele lor prejudecăţi istorice.

Vrei să spui... aşa cum Eva biblică a dat peste cap toate prejudecăţile creştinilor fundamentalişti? Sau aşa cum imaginea

Pământului văzut din spaţiu a pus capăt războiului şi poluării? Am preferat tăcerea diplomatică; Lena mă privi cu consternare, de parcă nu i-ar fi venit să creadă că puteam nutri îndoieli după ce-mi fuseseră revelate propriile mele *legături de sânge.*

– Mai ţii minte masacrele din Rwanda? am întrebat-o.

– Sigur că da.

– Nu crezi că au avut, mai degrabă, legătură cu un sistem de clase sociale – pe care colonizatorii belgieni l-au exagerat de dragul convenienţelor administrative – decât cu orice ar putea fi considerat duşmănie între *grupuri înrudite prin sânge?* Sau în Balcani…

– Uite ce-i, mă opri ea, bineînţeles că orice incident pe care-l poţi menţiona are o istorie convolută. Nu neg lucrul ăsta. Ceea ce nu înseamnă însă că şi soluţia trebuie să fie imposibil de complicată. Iar dacă toţi cei implicaţi ar fi ştiut ceea ce ştim noi, dacă ar fi *simţit* ceea ce simţim noi – închise ochii şi surâse radios, cu o expresie de mulţumire pură şi seninătate –, acest sentiment profund de apartenenţă, prin Eva, la o singură familie care cuprinde toată omenirea… crezi cu adevărat că s-ar fi putut duşmăni în felul acesta?

Ar fi trebuit să protestez cu un ton surprins: *Care „sentiment profund de apartenenţă”? Eu n-am simţit nimic. Iar tot ceea ce fac „Copiii Evei” este să predice convertiţilor.*

Care ar fi fost lucrul cel mai rău care s-ar fi putut întâmpla? Dacă ne-am fi despărţit, acolo şi atunci, din pricina *semnificaţiei politice a paleogeneticii,* ar fi însemnat că relaţia noastră era evident sortită pieririi din capul locului. Şi oricât de mult detestam confruntările, exista o linie clară între tact şi minciună, între adaptarea la diferenţele dintre noi şi tăinuirea lor.

Subiectul părea totuşi mult prea esoteric ca să merite să ne certăm din cauza lui şi, cu toate că Lena avea în mod vădit păreri pasionale în privinţa asta, nu vedeam cum el ar fi putut să reapară dacă-mi opream, măcar acum, limba ascuţită.

– Poate că ai dreptate, am încuviinţat.

Am cuprins-o cu braţul, iar ea se întoarse şi mă sărută. Începu să plouă din nou, violent, o revărsare torenţială, straniu de calmă în aerul nemişcat. În cele din urmă am ajuns la apartamentul Lenei şi am vorbit foarte puţin în restul nopţii.

Eram, desigur, un laş şi un prost… dar în clipa aceea nu aveam cum să ştiu cât de mult avea să mă coste.

* * *

După câteva săptămâni îi arătam Lenei subsolul catedrei de fizică a UNSW[16], unde era îngrămădită într-un colţ aparatura mea de

---

16 University of New Wales (New Wales, stat în sud-estul Australiei, cu capitala la Sydney) (n. trad.).

cercetare. Era seara târziu (din nou) şi rămăsesem singuri în clădire; displayuri fluorescente divers colorate pluteau în penumbră ca nişte pictograme îndepărtate, pentru alte proiecte post-doctorat într-un cyberspaţiu universitar îngheţat.

N-am putut găsi scaunul pe care mi-l cumpărasem (în ciuda măsurilor de securitate pornind de la o simplă etichetă cu numele meu şi ajungând la alarme electronice tot mai sofisticate, era mereu împrumutat de alţii), aşa că am stat în picioare lângă echipamente, pe betonul rece şi neacoperit, sub o singură plafonieră palidă, iar eu am invocat serii de zero şi unu ce repetau stranietatea lumii cuantice.

Infama corelaţie Einstein-Podolsky-Rosen – combinarea a două particule microscopice într-un singur sistem cuantic – fusese investigată experimental de peste douăzeci de ani, dar abia recent devenise posibilă explorarea efectului cu ceva mai complicat decât perechi de fotoni sau electroni. Eu lucram cu atomi de hidrogen produşi atunci când o singură moleculă de hidrogen se disocia în urma pulsaţiei unui laser cu lumină ultravioletă. Anumite măsurători efectuate asupra atomilor separaţi arătau corelaţii statistice ce aveau sens doar dacă o singură funcţie de undă, care îi cuprindea pe ambii, răspundea instantaneu la procesul de măsurare – indiferent cât de departe călătoriseră atomii individuali după dezintegrarea legăturilor lor moleculare tangibile: metri, kilometri, ani-lumină…

Fenomenul părea să ridiculizeze întregul concept de distanţă, însă cercetările mele ajutaseră recent să alunge orice speranţă că EPR ar fi putut conduce la un mijloc de semnalizare mai rapid decât viteza luminii. În privinţa asta teoria fusese dintotdeauna clară, deşi unii speraseră că o eroare de formulare a ecuaţiei ar fi oferit o breşă.

– Să presupunem, i-am explicat Lenei, că avem două instrumente prevăzute cu atomii corelaţi EPR, unul pe Pământ şi celălalt pe Marte, ambele capabile, să zicem, de măsurarea momentului orbital unghiular – fie vertical, fie orizontal. Întotdeauna rezultatele măsurătorilor ar fi aleatorii… dar instrumentul de pe Marte ar putea fi făcut să emită date care să reproducă exact datele aleatorii provenite în acelaşi moment de la instrumentul de pe Pământ. Funcţia aceasta de reproducere ar putea fi activată sau dezactivată – instantaneu – prin modificarea tipului de măsurători întreprinse pe Pământ.

– Ca şi cum am avea două monede despre care se garantează că vor cădea întotdeauna la fel, sugeră ea, atâta timp cât ambele sunt aruncate din mâna dreaptă. Dacă însă începi să arunci moneda de pe Pământ cu mâna stângă, corelaţia dispare.

– Da… este o analogie perfectă.

Mi-am dat seama cu întârziere că, probabil, Lena mai auzise toate astea; la urma urmelor, mecanica cuantică şi teoria informaţiei făceau parte din domeniul ei de activitate, însă mă asculta politicos, aşa că

am urmat:

– Dar chiar dacă monedele coincid în mod miraculos la fiecare aruncare singulară, ele continuă să furnizeze numere egale de „ban” şi „stemă”, aleatoriu. Aşadar nu există nicio modalitate de a codifica un mesaj în date. De pe Marte nici măcar nu poţi spune când începe şi când se opreşte corelaţia – decât dacă datele de pe Pământ sunt trimise pentru comparaţie printr-un mijloc convenţional, cum ar fi o transmisiune radio – şi astfel întreaga ipoteză este inutilă. În sine, EPR nu comunică nimic.

Lena rămase gânditoare, deşi concluzia evident n-o surprindea.

– Nu comunică nimic între atomii separaţi, spuse ea brusc, dar dacă i-ai aduce laolaltă, ţi-ar putea spune ce au făcut în trecut. Efectuezi o contraprobă, nu? Faci aceleaşi măsurători asupra atomilor care n-au fost niciodată cuplaţi?

– Bineînţeles.

Am indicat a treia şi a patra coloană de date de pe ecran; procesul se desfăşura tăcut în timp ce discutam, în interiorul unei camere vidate, într-o cutiuţă cenuşie pitită în spatele componentelor electronice.

– Rezultatele sunt complet necorelate.

– În esenţă, aparatul tău îţi poate spune dacă doi atomi au fost sau nu legaţi laolaltă?

– Nu în mod individual… orice corelaţie individuală ar putea fi pur întâmplătoare. Dacă însă există suficienţi atomi cu un trecut comun – da!

Lena surâdea conspirator.

– Ce este? am întrebat.

– Doar… ignoră-mă deocamdată. Care-i următoarea etapă? Atomi mai grei?

– Da, şi nu numai atât. Voi disocia o moleculă de hidrogen, voi lăsa cei doi atomi separaţi de hidrogen să se combine cu doi atomi de fluor – dintre cei vechi, nu dintre cei corelaţi –, apoi voi disocia molecula de acid fluorhidric şi voi efectua măsurători asupra *atomilor de fluor,* ca să văd dacă pot găsi o corelaţie indirectă între ei: vreun efect secundar moştenit din molecula de hidrogen originală.

Adevărul era că nu prea speram că voi fi finanţat ca să ajung aşa departe cu cercetările. Detaliile experimentale fundamentale ale EPR fuseseră stabilite de acum, aşa că nu mai avea rost ca procesul măsurătorilor să fie împins mai departe.

– Teoretic, întrebă Lena inocent, ai putea proceda la fel cu ceva mult mai mare? De pildă… cu ADN?

Am izbucnit în râs.

– Nu.

– Nu te-ntreb dacă o poţi face acum sau săptămâna viitoare. Dar

dacă două lanţuri de ADN au fost legate împreună, n-ar exista absolut nicio corelaţie?

M-am împotrivit ideii, totuşi am recunoscut:

– Este posibil… Nu-ţi pot oferi un răspuns lipsit de orice argumentaţie. Trebuie să împrumut nişte software de la biochimişti şi să modelez cu precizie interacţiunea.

Lena încuviinţă satisfăcută.

– Cred c-ar trebui s-o faci.

– *De ce?* Oricum nu voi putea s-o testez niciodată în realitate.

– Cu echipamentul ăsta de rahat, cred şi eu.

Am pufnit.

– Îmi poţi spune cine ar plăti pentru altul mai bun?

Ea privi în jurul subsolului sumbru, de parcă ar fi vrut să înregistreze un instantaneu mental al punctului cel mai de jos al carierei mele – înainte ca totul să se schimbe complet.

– Cine ar finanţa cercetarea asupra unui mijloc de detectare a amprentei cuantice a legăturilor ADN? Cine ar plăti pentru posibilitatea de a calcula – nu până la ordinul celor mai apropiate câteva milenii, ci până la cea mai apropiată *diviziune celulară* – cu cât timp în urmă au fost în contact două plasmide mitocondriale?

Am fost scandalizat. *Ea* era idealista care credea că „Copiii Evei" reprezentau ultima mare speranţă a păcii mondiale?

– N-o să se lase niciodată convinşi de chestia asta, am mormăit.

Lena mă privi inexpresiv pentru o secundă, apoi clătină din cap, amuzată.

– Nu mă gândeam să-i păcăleşti, să cerşeşti o bursă de cercetare fundamentată pe o premisă falsă.

– Bine, de acord. Dar…?

– Mă gândeam să le iei banii… pentru ca să faci ceva ce trebuie făcut. Tehnologia de determinare a ordinii secvenţiale a fost exploatată la maximum, totuşi adversarii noştri continuă să găsească detalii pe care să le conteste: rata de mutaţie mitocondrială, metoda de alegere a punctelor de ramificaţie pentru arborele cel mai probabil, amănuntele pierderilor prin descendenţă şi ale supravieţuirilor. Până şi paleogeneticienii care sunt de partea noastră îşi schimbă întruna părerile. Vârsta Evei urcă şi coboară precum constanta lui Hubble.

– Nu cred că poate fi chiar atât de tragic…

Lena mă prinse de braţ. Surescitarea ei avea o natură electrică; am simţit-o curgând prin mine. Sau poate că-mi ciupise un nerv.

– Chestia *asta* ar putea transforma întregul domeniu! S-a terminat cu estimările, cu ipotezele şi presupunerile – un singur şi indiscutabil arbore genealogic, care se întinde cu 200 000 de ani în trecut.

– Poate că nici nu-i posibil…

– Dar o să-ncerci? O să cauţi?

Am şovăit, totuşi nu mă puteam gândi nici măcar la un motiv valid pentru care să refuz.

– Da.

Ea zâmbi.

– Cu *paleogenetica cuantică,* vei avea puterea s-o aduci pe Eva la viaţă pentru întreaga lume, într-un fel în care n-a mai făcut-o nimeni până acum.

* * *

După şase luni, munca mea de la Universitate a încetat: cercetarea, coordonarea de proiecte, totul. Lena se oferi să mă întreţină vreme de trei luni, până alcătuiam o ofertă pe care s-o înaintez „Copiilor”. Deja locuiam împreună, deja împărţeam cheltuielile; cumva, în felul acesta lucrurile inutile erau mai uşor de eliminat. În plus, perioada aceea a anului era puţin adecvată pentru a găsi de lucru; oricum aveam să fiu şomer…

După cum se dovedi, modelarea pe calculator sugeră că o corelare măsurabilă între segmentele de ADN putea fi distinsă din zgomotul statistic de fundal… dacă existau suficiente plasmide cu care să se lucreze – nu doar o picătură de sânge de la o persoană, ci mai degrabă câţiva litri. Puteam să văd însă de acum că evaluarea corectă a problemelor tehnice ar fi necesitat câţiva ani, ca să nu mai amintesc de soluţionarea lor. Redactarea unei oferte constituia un exerciţiu util pentru viitoare solicitări de subvenţii, dar nu mă aşteptam nicio clipă să iasă ceva serios de aici.

Lena mă însoţi la întrevederea cu William Sachs, directorul filialei Pacificului de Vest a departamentului de cercetare al „Copiilor”. Era un bărbat care se apropia de şaizeci de ani, îmbrăcat *foarte* conservator, de la clasicul tricou Benetton „SIDA NU-I BUNĂ”, până la imprimeul porumbelului în picaj „Pacea Mondială Mambo” de pe şort. O versiune ceva mai tânără ne surâdea de pe perete, din coperta înrămată a revistei *Wired;* în aprilie 2005 fusese declarat guru al lunii.

– Se va încheia un contract cu catedra de fizică a Universităţii, am explicat uşor nervos, care să asigure monitorizarea generală. Bianual vor avea loc audituri independente privind calitatea ştiinţifică a muncii, astfel că nu va exista posibilitatea abaterii cercetărilor de la direcţia stabilită.

– Corelaţia EPR, reflectă Sachs, dovedeşte că toate formele de viaţă sunt legate laolaltă integral într-un uriaş meta-organism unificat, aşa-i?

– Nu.

Lena îmi trase un picior pe sub masă. Sachs nu părea însă că m-ar fi auzit.

– Vei asculta chiar ritmul teta al lui Gaia. Armonia secretă de la baza tuturor: sincronicitate, rezonanţă morfică, transmigraţie… (Oftă

visător.) *Ador* mecanica cuantică. Ştiaţi că maestrul meu de Tai Chi a scris o carte despre ea? *Lotusul lui Schrödinger,* trebuie s-o fi citit. Demenţială! Acum lucrează la o continuare: *Mandala lui Heisenberg…*

Lena interveni înainte ca eu să pot deschide gura din nou.

– Poate că… generaţiile ulterioare vor fi capabile să urmărească corelaţia şi în privinţa altor specii, dar în viitorul previzibil doar ajungerea la Eva va reprezenta o problemă tehnică majoră.

Vărul William păru să revină cu picioarele pe Pământ. Ridică de pe masă dosarul ofertei mele şi-l răsfoi până la secţiunea finală a bugetului, care era în principal opera Lenei.

– Cinci milioane de dolari sunt o grămadă de bani.

– Defalcaţi pe o perioadă de zece ani, interveni imediat Lena. Şi nu uitaţi că în acest an financiar se aplică o reducere de 125 la sută a impozitelor pentru cheltuieli de R&D[17]. Când veţi calcula drepturile potenţiale de patentare…

– Chiar credeţi că produsele secundare vor avea o valoare atât de ridicată?

– Uitaţi ce s-a întâmplat în cazul teflonului.

– Va trebui să prezint dosarul Consiliului de administraţie.

* * *

Peste două săptămâni, când veştile bune au sosit prin e-mail, aproape că mi s-a făcut rău. M-am întors spre Lena.

– Ce-am făcut? Ce se va întâmpla dacă voi cheltui zece ani şi nu va ieşi nimic?

Ea se încruntă.

– Succesul nu este garantat, dar ai fost clar în privinţa asta, n-ai minţit pe nimeni. Orice întreprindere măreaţă este afectată de nesiguranţă, dar „Copiii” au decis să-şi asume riscul.

De fapt, nu mă chinuia gândul la imoralitatea de a-i uşura de sume mari de bani pe nişte idioţi bogaţi care aveau fixaţia mamei planetare… dublată de posibilitatea reală de a nu avea nimic să le ofer în schimb. Mă îngrijora mai degrabă ce s-ar fi întâmplat cu cariera mea dacă cercetarea se dovedea o fundătură şi nu producea rezultate demne de publicare.

– Totul va fi perfect, Paul, spuse Lena. Am încredere în tine.

Iar ăsta era lucrul cel mai prost. Avea încredere.

Ne iubeam… şi, în acelaşi timp, ne manipulam reciproc. Eu însă eram cel care continua să mintă despre ceea ce, în curând, avea să devină lucrul cel mai important din viaţa noastră.

* * *

În iarna anului 2010, Lena şi-a luat un concediu de trei luni ca să plece în Nigeria, pentru a se ocupa de transferul de tehnologie. Rolul

---

17 Research & Development (orig.) – cercetare-dezvoltare (n. trad.).

ei oficial era de a consilia noul guvern în privinţa modernizării infrastructurii comunicaţiilor, dar simultan instruia câteva sute de operatori locali pentru cel mai recent seqvenator cu preţ redus al „Copiilor”. Tehnica mea EPR se găsea de-abia în faza copilăriei – abia putea distinge gemenii identici de nişte persoane total străine –, dar analizoarele mitocondriale de ADN deveniseră foarte mici, fiabile şi ieftine.

În trecut, Africa se dovedise extrem de rezistentă faţă de „Copii”, dar se părea că mişcarea reuşise în sfârşit să construiască un cap de pod. De fiecare dată când Lena mă suna din Lagos – cu ochii scânteindu-i de zel misionar –, mergeam şi verificam Marele Arbore, încercând să decid dacă alterarea noţiunilor tradiţionale de proximitate familială avea să-i facă mai mult sau mai puţin prietenoşi pe foştii combatanţi ai celui mai recent război civil, dacă moda seqvenării avea să capete realmente amploare. Facţiunile erau însă deja atât de amestecate etnic, încât era imposibil de ajuns la un verdict definitiv; din câte îmi puteam da seama, războiul se desfăşurase între alianţe modelate în aceeaşi măsură de anumite acte de patronaj politic din secolul XXI, ca şi de orice invocare a străvechilor loialităţi tribale.

Spre sfârşitul şederii ei, Lena mă sună în zori (după ora mea locală), atât de furioasă încât aproape că plângea.

– Zbor direct la Londra, Paul. Voi fi acolo peste trei ore.

Am mijit ochii spre displayul strălucitor, ameţit de soarele tropical dinapoia ei.

– De ce? Ce s-a întâmplat?

Mi i-am imaginat imediat pe „Copii” subminând fragilul acord de încetare a focului, declanşând un inexprimabil holocaust etnic, apoi fugind ca să-şi trateze rănile la cei mai buni microchirurgi din lume, în timp ce ţara se prăbuşea în haos în urma lor.

Lena întinse mâna undeva în afara obiectivului video, lipind într-un colţ al transmisiunii secţiunea unui buletin de ştiri. Titlul anunţa CROMOZOMUL Y AL LUI ADAM CONTRAATACĂ! Imaginea de dedesubt prezenta un bărbat blond, musculos, aproape gol (lipsit în mod ciudat de pilozitate corporală, aducea oarecum cu *David* a lui Michelangelo, având în plus în jurul coapselor o legătură din piele de animal), îndreptând o suliţă spre cititor cu o perfectă graţie de balerin.

Am gemut încetişor. Fusese doar o chestiune de timp. În diviziunile celulare ce produceau sperma, majoritatea ADN-ului din cromozomul Y se recombina cu cromozomul X, totuşi o parte din el rămânea separată, necombinată, transmisă pe linia pur paternă cu aceeaşi fidelitate cu care ADN-ul mitocondrial era trecut de la mamă la fiică. Ba chiar cu mai multă fidelitate – mutaţiile din ADN-ul nuclear erau mult mai rare, ceea ce făcea din el un ceai molecular mai puţin util.

– Pretind că au găsit un singur strămoş masculin pentru toţi europenii nordici – acum 20 000 de ani! Şi prezintă *rahatul* ăsta la o conferinţă de paleogenetică, mâine, la Cambridge!

Am scanat articolul în vreme ce Lena bocea. Ştirea era tipic de scandal; era dificil de precizat ce anume afirmau, de fapt, cercetătorii. Însă mai multe grupări de dreapta care se opuneau de mult „Copiilor Evei" îmbrăţişaseră rezultatele cu o satisfacţie evidentă.

– De ce trebuie să fii acolo? am întrebat.

– Ca s-o apăr pe Eva, cum *de ce?!* Nu le putem permite una ca asta!

Simţeam cum îmi pulsează tâmplele.

– Dacă fundamentul ştiinţific este incorect, lasă-i pe experţi s-o dovedească. Nu-i problema ta.

Lena tăcu câteva clipe, apoi protestă amar:

– Tu *ştii* că descendenţele pe linie masculină se pierd mult mai rapid decât cele pe linie feminină. Graţie poligamiei, o singură linie paternă poate domina o populaţie în mai puţine generaţii decât o linie maternă.

– Deci afirmaţia poate fi corectă? Este posibil să fi existat un singur şi recent „Adam nord-european"?

– Poate…, admise fără chef. Dar… *ce dacă?* Ce ar dovedi asta? Nici măcar n-au *încercat* să caute un Adam care să fie tatăl întregii specii!

Am vrut să-i replic: Bineînţeles că nu dovedeşte nimic. *Nu i-ar putea păsa niciunei persoane întregi la minte.* Dar… cine au fost primii care au pus un accent atât de mare pe relaţiile de sânge?

Cine s-a străduit să răspândească ideea că lucrurile importante depind numai de legăturile de familie?

Era însă mult prea târziu. O schimbare de tabere ar fi însemnat pură ipocrizie; le luasem banii şi trebuia să merg până la capăt.

În plus, n-o puteam abandona pe Lena. Dacă iubirea mea pentru ea nu depăşea lucrurile cu care eram de acord, atunci nu se putea vorbi despre iubire.

Am vorbit fără să-mi simt buzele:

– Ar trebui să prind cursa de ora trei spre Londra. Ne întâlnim la conferinţă.

* * *

Al X-lea Forum Paleogenetic Mondial Anual se ţinea într-o clădire piramidală, într-un parc de distracţii ştiinţifice acoperit cu imitaţie de gazon, departe de campusul universitar. Graţie mulţimii care agita pancarte era uşor de găsit. JOS MÂINILE DE PE EVA! MOARTE NAZIŞTILOR! AFARĂ CU NEANDERTHALII! (*Cum?!)* Când taxiul se îndepărtă de mine, schimbarea de fus orar mă izbi brusc şi aproape că am căzut în genunchi. Intenţionam s-o găsesc cât mai repede pe Lena şi s-o ştergem amândoi din calea dezastrului. Eva îşi putea purta şi

singură de grijă.

Ea se găsea acolo, desigur, privind cu demnitate senină de pe o duzină de tricouri şi steaguri. Însă „Copiii” – şi consultanţii lor de marketing – îi „ajustaseră” recent imaginea şi aceasta era prima ocazie de a vedea rezultatele grupurilor lor de lucru pentru captarea reacţiilor consumatorilor. Noua Evă avea pielea ceva mai deschisă la culoare, nasul mai subţire şi ochii mai înguşti. Modificările erau subtile, însă ţinteau evident să o facă „pan-rasială”, mai degrabă asemănătoare unei descendente comune dintr-un viitor îndepărtat, decât unei străbunici comune care trăise într-o regiune specifică: Africa.

Şi, în ciuda cinismului meu, această reproiectare mă scârbi mai mult decât oricare dintre celelalte trucuri ieftine ale „Copiilor”. Era ca şi cum ei ar fi decis, totuşi, că nu-şi puteau, de fapt, imagina o lume în care toţi vor accepta o Evă africană, dar erau atât de dedicaţi ideii încât acceptau să continue să deformeze adevărul de dragul sporirii atractivităţii ei, până... până *când?* Îi dăduseră nu numai un alt nume, ci şi o altă faţă în toate ţările?

Am ajuns în hol, fără să fiu scuipat decât de doi-trei demonstranţi. Înăuntru lucrurile erau mult mai liniştite, dar paleogeneticienii se furişau grăbiţi, evitând contactele vizuale. O nefericită fusese încolţită de o echipă de reporteri; când am trecut pe lângă ei, am auzit cum o întrebau înfierbântaţi:

– Trebuie, totuşi, să recunoaşteţi că violarea miturilor originii ale indigenilor amazonieni este o crimă împotriva omenirii!

Peretele exterior al piramidei era colorat în albastru, dar mai mult sau mai puţin transparent, şi puteam zări alţi demonstranţi lipiţi de unul dintre panouri şi zgâindu-se înăuntru. Paznici civili şopteau în telefoanele de la încheieturi, temându-se în mod evident de soarta costumelor lor Masarini.

De când aterizasem încercasem s-o sun pe Lena de cel puţin zece ori, însă o supraaglomerare din zona de acoperire Cambridge mă trecuse mereu pe linia de aşteptare. Ea trăsese nişte sfori şi ne introdusese pe amândoi în baza de date a participanţilor – singurul motiv pentru care fusesem lăsat să intru –, dar asta dovedea doar că prezenţa în interiorul clădirii nu constituia o garanţie de non-partizanat.

Brusc am auzit în apropiere ţipete şi sunete nearticulate, apoi un cor de ovaţii şi zgomotul produs de un panou masiv de plastic care sărea din rama lui. Buletinele de ştiri pomeniseră de prezenţa demonstranţilor pro-Eva şi pro-Adam, despre ultimii presupunându-se că ar fi mult mai violenţi. M-am speriat şi m-am repezit pe coridorul cel mai apropiat, aproape izbindu-mă de un tânăr zvelt şi vânos care se îndrepta în direcţie opusă. Era înalt, alb, blond, cu ochi albaştri,

emanând ameninţare teutonică… iar o parte din mine voia să urle de furie: împotriva voinţei mele, fusesem redus la rasismul pur şi imbecil.

Ţinea în mână un tac de biliard.

Cu toate acestea, când m-am retras precaut, pe tricoul lui pâlpâiau cuvintele: ZEIŢA ESTE PRINTRE NOI.

– Tu ce eşti? şuieră el. Un „Fiu al lui Adam”?

Am clătinat încet din cap. *Ce sunt eu?* Sunt *Homo sapiens,* idiotule! Nu-ţi poţi recunoaşte propria ta specie?

– Sunt cercetător în cadrul organizaţiei „Copiii Evei”, i-am răspuns.

La petrecerile catedrei de fizică eram întotdeauna un „fizician independent, cercetător în paleogenetică”, dar nu părea acum momentul să despicăm firul în patru.

– Chiar aşa?

Se strâmbă, având o expresie despre care, iniţial, am crezut că era de neîncredere, şi avansă ameninţător.

– Deci eşti unul dintre nenorociţii ăia de materialişti patriarhali care încearcă să transpună în practică arhetipul „Mamei Gaia” şi să-i încătuşeze nelimitatele puteri spirituale?

Am fost prea stupefiat ca să-mi dau seama ce avea să urmeze. Mă lovi puternic cu tacul în plexul solar; am căzut în genunchi, icnind de durere. Dinspre hol auzeam tropăit de bocanci şi sloganuri cântate răguşit.

Adoratorul „Zeiţei” mă înşfacă de un umăr şi mă ridică în picioare, rânjind.

– Nu-mi purta, totuşi, pică. Aici suntem încă de aceeaşi parte o baricadei, nu-i aşa? Haide mai bine să cotonogim nişte nazişti.

Am încercat să mă eliberez, dar era deja prea târziu; „Fiii lui Adam” ne găsiseră.

* * *

Lena veni să mă viziteze la spital.

– Ştiam că ar fi trebuit să rămâi în Sydney.

Maxilarul îmi era prins în sârme; nu i-am putut răspunde.

– Trebuie să ai grijă ce faci, fiindcă acum munca ta este mai importantă ca oricând. Alte grupuri îşi vor găsi proprii lor „Adami” şi mesajul unificator al Evei va fi inundat de tribalismul inerent în ideea strămoşilor masculini recenţi. Nu putem îngădui ca o mână de Cro-Magnoni promiscui să distrugă totul.

– Gm-m m-m-m m-m-m-m.

– Noi deţinem seqvenarea mitocondrială, iar ei au seqvenarea cromozomului Y. Desigur, ceasul nostru molecular este mult mai exact, totuşi ne trebuie un avantaj spectaculos, ceva care să poată fi înţeles de oricine. Vitezele de mutaţie, mitotipurile… astea sunt prea abstracte pentru omul de pe stradă. Dacă am putea construi cu ajutorul EPR-ului arbori genealogici de familie exacţi, începând de la

rudele cunoscute ale oamenilor, dar extinzând ideea legăturii precise de sânge peste 10 000 de generaţii, până la Eva, *asta* ne va oferi credibilitatea şi actualitatea care-i vor distruge pe „Fiii lui Adam”.

Mă mângâie tandru pe frunte.

– Paul, tu poţi câştiga pentru noi „Războaiele Strămoşilor”. Ştiu că poţi.

– M-m-m n-n-n, am acceptat.

Fusesem gata să demasc ambele tabere, să demisionez din proiectul EPR... ba chiar să mă despart de Lena, dacă se ajungea la aşa ceva.

Poate că era mai degrabă mândrie decât iubire, mai degrabă slăbiciune decât dedicaţie, mai degrabă inerţie decât loialitate. Indiferent însă care ar fi fost motivul, n-am putut s-o fac. N-o puteam părăsi.

Singura modalitate de înaintare era să încerc să termin ceea ce începusem. Să le ofer „Copiilor” dovada lor absolută, incontestabilă.

* * *

În timp ce sectele rivale ale „Strămoşilor” demonstrau şi se atacau reciproc cu bombe incendiare, prin aparatele mele curgeau râuri de sânge. „Copiii” îmi puseseră la dispoziţie eşantioane de câte doi litri de la nu mai puţin de 50 000 de membri din toată lumea; laboratorul meu ar fi umilit şi cele mai groaznice filme produse de studiourile Hammer Horror.

Erau analizate trilioane de plasmide. Electroni aflaţi pe anumite orbite hibride de energie redusă – o combinaţie cuantică a două distribuţii de sarcină cu forme diferite, potenţial stabile pentru milenii –, erau trataţi cu impulsuri laser fin reglate astfel încât să colapseze într-o stare particulară. Şi cu toate că fiecare colaps era aleatoriu, orbitalul pe care îl alesesem era – foarte puţin – corelat cu lanţuri pereche de ADN. Se acumulau cvadrilioane de măsurători care erau comparate. Dacă pentru fiecare individ se măsurau îndeajuns de multe plasmide, semnătura abia perceptibilă a oricărei origini comune se putea ridica deasupra zgomotului statistic.

Mutaţiile din spatele Marelui Arbore genealogic al „Copiilor” nu mai contau de acum; de fapt, vedeam porţiuni de plasmidă având o probabilitate mult mai mare să fi rămas pure până în vremea Evei, deoarece contactul chimic intim al replicaţiilor ADN perfecte oferea singura şansă reală a unei corelări. Iar pe măsură ce erorile din proces erau eliminate şi datele se acumulau, rezultatele începură finalmente să-şi facă apariţia.

Donatorii de sânge includeau multe grupuri de familii închise; analizam datele în orb, apoi treceam rezultatele unuia dintre asistenţii mei, ca să le compare cu relaţiile cunoscute. La începutul lui iunie 2013, am obţinut un procent de sută la sută în detectarea membrilor

dintr-o mie de familii; după câteva săptămâni făceam aceiaşi lucru pentru verii de gradul unu şi doi.

În scurt timp am ajuns la limitele genealogiilor consemnate; pentru a obţine o altă modalitate de verificare am început să analizez genele. Chiar şi verii îndepărtaţi trebuiau să aibă cel puţin câteva gene de la un strămoş comun, iar EPR putea data cu precizie strămoşul respectiv.

Veştile despre proiect s-au răspândit şi am fost copleşit de scrisori din partea unor nebuni şi de ameninţări cu moartea. Laboratorul a fost fortificat; „Copiii" au angajat bodyguarzi pentru toţi cei implicaţi în cercetare şi pentru familiile lor.

Cantitatea de informaţii continua să sporească, dar „Copiii", îngroziţi de ideea că „Adamii" i-ar putea depăşi cu o tehnologie rivală, continuau să-mi aprobe tot mai multe fonduri. Am făcut upgrade la toate calculatoarele, de două ori. Şi cu toate că doar mitocondria m-ar fi putut duce spre Eva, din considerente contabile m-am pomenit urmărind genele a sute de mii de strămoşi, bărbaţi şi femei.

În primăvara anului 2016, baza de date atinsese un fel de masă critică. Nu testasem decât o fracţiune minusculă din populaţia mondială, dar odată ce era posibil să ajungem cu numai câteva zeci de generaţii în trecut, toate liniile de descendenţă aparent separate începeau să se contopească. Genele autosomatice zigzagau nepăsătoare între arborele pur matern al Evelor şi cel pur patern al Adamilor, completând golurile… până ce m-am pomenit că deţineam profilele genetice ale practic tuturor oamenilor care trăiseră pe Pământ la începutul secolului IX (şi ai căror descendenţi trăiau în prezent). Nu aveam niciun nume pentru oamenii aceştia, nici măcar locaţii geografice definite, dar cunoşteam cu precizie locul fiecăruia pe arborele genealogic construit de mine.

Deţineam un instantaneu al diversităţii genetice a întregii specii umane. Din punctul acela, cascada nu mai putea fi oprită şi am urmat corelaţiile înapoi, prin milenii.

* * *

Până în anul 2017, toate previziunile nefaste ale Lenei se împliniseră. Zeci de Adami diferiţi fuseseră proclamaţi peste tot în lume, iar tendinţa era de a căuta descendenţa paternă comună a unor populaţii tot mai mici, convergând spre strămoşi tot mai recenţi. Mulţi erau acum presupuse personaje istorice; grupări rivale de greci şi macedoneni se luptau între ele pentru dreptul ele a se autointitula „Fiii lui Alexandru Macedon". Clasificarea etnică după cromozomul Y devenise politică guvernamentală în trei republici est-europene şi, se afirma, era politică de corporaţie în anumite trusturi multinaţionale.

Desigur, cu cât populaţia analizată era mai restrânsă – dacă nu cumva era în mare parte consangvină –, cu atât era mai puţin probabil ca toţi cei vizaţi să aibă într-adevăr un singur Adam în comun. Aşa că

primul strămoş bărbat care era identificat devenea „tatăl poporului său”... iar toţi ceilalţi deveneau un fel de violatori barbari, impurificatori de gene, a căror pângărire hidoasă putea fi încă detectată. Şi extirpată.

În fiecare noapte mă trezeam la ore mici şi încercam să înţeleg cum de putusem să ajung în centrul unui conflict atât de serios legat de ceva atât de prostesc. Încă nu mă puteam hotărî să-i mărturisesc Lenei adevăratele mele sentimente, aşa că mă plimbam prin casă cu luminile stinse ori mă încuiam în birou, coboram obloanele antiglonţ şi răsfoiam ultimul lot de corespondenţă ameninţătoare – electronică sau pe hârtie –, căutând dovezi că orice aş fi putut descoperi despre Eva ar fi avut cel mai vag efect pozitiv asupra cuiva care nu era deja un suporter fanatic al „Copiilor”. Căutam vreun semn că exista speranţa de a face mai mult decât să le predic celor deja convertiţi.

N-am găsit niciodată încurajarea pe care o speram, însă a existat o carte poştală care m-a înveselit puţin. Venea din partea „Marelui Preot al Bisericii OZN-urilor Sacre” din Kansas City.

> Dragă locuitor al Pământului,
>
> Te rog, foloseşte-ţi CREIERUL! După cum toţi ŞTIU în această epocă ŞTIINŢIFICĂ, originea rasei este de acum BINE CUNOSCUTĂ! Africanii au venit aici după POTOPUL de pe Mercur, asiaticii de pe Venus, caucazienii de pe Marte, iar locuitorii insulelor din Pacific de pe diverşi asteroizi. Dacă nu deţii APTITUDINILE OCULTE NECESARE ca să proiectezi raze de pe continent până la PLANUL ASTRAL pentru a verifica, o simplă analiză a TEMPERAMENTULUI şi ÎNFĂŢIŞĂRII ar trebui să-ţi evidenţieze chiar şi ŢIE acest lucru!
>
> Te rog însă, nu MĂ înţelege GREŞIT! Doar pentru că provenim cu toţii de pe PLANETE diferite, nu înseamnă că nu putem fi PRIETENI.

* * *

Lena a fost foarte tulburată.

– Cum să ţii o conferinţă mâine, când vărul Williams nici măcar n-a văzut rezultatele finale?

Era sâmbătă, 28 ianuarie 2018. Le spusesem noapte bună bodyguarzilor şi plecasem la culcare în buncărul din beton armat pe care „Copiii” ni-l construiseră după un incident neplăcut petrecut într-unui dintre Statele Baltice.

– Sunt cercetător independent, i-am spus. Sunt liber să-mi public rezultatele oricând. Aşa scrie în contract. Orice progrese în tehnologia determinărilor trebuie să treacă prin mâinile avocaţilor „Copiilor”, nu însă şi rezultatele paleogenetice.

Ea încercă altă abordare.

– Dar dacă lucrarea n-a primit avizul unor referenţi...

– L-a primit. A fost deja acceptată de *Nature* şi va fi publicată a doua zi după conferinţă. De fapt – am surâs inocent – o public doar ca

o favoare făcută editoarei. Speră că-i va spori vânzările pentru numărul ăsta.

Lena amuţi. În ultimele şase luni îi povestisem tot mai puţine despre munca mea; o lăsasem să creadă că probleme tehnice împiedicau progresul.

În cele din urmă, rosti:

– Nu vrei, cel puţin, să-mi spui dacă sunt noutăţi bune… sau rele?

N-am putut s-o privesc în ochi, dar am clătinat din cap.

– Nu prea putem vorbi despre noutăţi în legătură cu ceva care s-a petrecut acum 200 000 de ani.

* * *

Pentru conferinţă închiriasem o sală publică aflată departe de blocul cu birourile „Copiilor”, pe care o plătisem din buzunarul meu, şi angajasem serviciile unei companii de securitate independente. Sachs şi colegii săi directori n-au fost încântaţi, dar ca să-mi închidă gura nu le mai rămăsese decât să mă răpească. Nu mi se sugerase niciodată să fabric rezultatele dorite de ei – însă întotdeauna existase presupunerea nerostită că numai *datele corespunzătoare* aveau să fie anunţate cu atâta ostentaţie – şi „Copiii” ar fi avut destule ocazii să-şi pună primii amprenta pe ele.

Stând în spatele pupitrului, mâinile îmi tremurau. Veniseră peste două mii de reporteri de pe toată planeta şi mulţi dintre ei purtau simbolurile devoţiunii faţă de un strămoş sau altul.

Mi-am dres glasul şi am început. Tehnica EPR devenise binecunoscută; nu era necesar s-o mai explic. Am spus simplu:

– Aş dori să vă prezint ce anume am descoperit despre originea lui *Homo sapiens.*

Luminile se stinseră şi în spatele mea apăru o hologramă gigantică, înaltă de vreo 30 de metri. Era, am anunţat, un arbore genealogic – nu o istorie aproximativă de gene sau mutaţii, ci o diagramă exactă, generaţie cu generaţie, a descendenţei feminine şi masculine pentru întreaga populaţie umană –, din secolul al IX-lea, înapoi. Un desiş de forma unei pâlnii răsturnate. Audienţa a rămas tăcută, dar se simţea un aer de nerăbdare; încâlceala aceea de un miliard de liniuţe era indescifrabilă, nu le spunea absolut nimic. Eu însă am aşteptat, lăsând diagrama incomprehensibilă să se rotească o dată, lent.

– Ceasul mutaţional al cromozomului Y, am spus, este greşit. Am urmărit descendenţele pe linie paternă ale grupurilor cu tipuri Y similare, de-a lungul a sute de mii de ani în trecut… şi ele nu converg niciodată spre un singur bărbat.

Începu să se ridice un murmur de nemulţumire; am sporit volumul microfonului şi am acoperit rumoarea.

– *De ce?* Cum poate să existe atât de puţină diversitate mutaţională, dacă ADN-ul nu rezultă dintr-o singură sursă, recentă?

Apăru a doua hologramă: o spirală dublă, o reprezentare a regiunii de tip Y.

– Deoarece mutaţiile se petrec, mereu şi mereu, în *exact aceleaşi locuri.* Faceţi două, trei sau cincizeci de erori de copiere în aceeaşi locaţie şi totuşi ea va părea diferită numai cu un pas faţă de original.

Holograma spiralei duble era divizată şi copiată, divizată şi copiată; diferenţele acumulate în fiecare generaţie erau evidenţiate luminos.

– Enzimele verificatoare din celulele noastre trebuie să aibă pete oarbe specifice, slăbiciuni specifice – aidoma unor cuvinte pe care este foarte uşor să le scriem greşit. Există, în plus, posibilitatea unor erori pur aleatorii, în absolut oricare locaţie, dar numai la o scară temporală de milioane de ani. Toţi Adamii de cromozom Y sunt o fantezie. Nu există taţi individuali ai indiferent cărei rase, trib sau naţiune. Nord-europenii actuali, de pildă, au peste o mie de descendenţe paterne distincte datând de la sfârşitul epocii glaciare şi acei o mie de strămoşi, la rândul lor, sunt descendenţii a peste două sute de bărbaţi diferiţi care au migrat din Africa.

În labirintul cenuşiu al arborelui genealogic sclipiră culori, evidenţiind pentru scurt timp descendenţele.

O duzină de reporteri săriră în picioare şi începură să profereze injurii. Am aşteptat ca paznicii să-i evacueze din sală.

Am privit în mulţime, căutând-o pe Lena, dar n-am putut-o găsi. Am urmat:

– Acelaşi lucru este valabil şi în cazul ADN-ului mitocondrial. Mutaţiile se suprascriu, ceasul molecular este incorect. Acum 200 000 de ani n-a exista o singură Evă.

Începu un vacarm, dar am continuat să vorbesc:

– *Homo erectus* s-a răspândit din Africa – de zeci de ori, pe durata a două milioane de ani, iar noii migratori s-au împerecheat mereu cu cei vechi, fără să-i înlocuiască vreodată.

Apăru un glob, pe care Lumea Veche era atât de acoperită cu rute ce se încrucişau încât era imposibil de întrezărit un singur kilometru pătrat de sol.

– *Homo sapiens* a apărut simultan peste tot – menţinut ca o singură specie, în toată lumea, pe de o parte datorită influxului de gene ale migratorilor, iar pe de altă parte graţie mutaţiilor paralele ce au invalidat toate ceasurile: mutaţii petrecute aleatoriu, dar tinzând spre aceleaşi locaţii.

O hologramă arătă patru porţiuni de ADN, acumulând mutaţii; la început erau tot mai diferite, întrucât distribuţia aleatorie rarefiată le atingea în mod diferit, dar, pe măsură ce era afectat un număr crescător din aceleaşi locaţii vulnerabile, toate ajunseră să aibă practic aceleaşi semne.

– Aşadar diferenţele rasiale moderne au o vechime de două

milioane de ani – moştenite de la primii *Homo erectus* migratori –, însă toată evoluţia care a urmat s-a desfăşurat în paralel, peste tot… deoarece *Homo erectus* n-a prea avut de ales. În numai două milioane de ani, condiţiile climaterice diferite puteau favoriza gene diferite pentru unele adaptări locale superficiale, dar tot ceea ce conducea spre *Homo sapiens* exista deja latent în ADN-ul tuturor migratorilor înainte ca aceştia să părăsească Africa.

Suporterii Evei amuţiseră… poate fiindcă nimeni nu mai putea decide dacă tabloul pe care-l zugrăveam era *unificator* sau *divizator.* Adevărul era pur şi simplu prea superb de complicat şi dezordonat ca să mai slujească vreunui scop politic.

– Dar dacă a existat vreodată un Adam sau o Evă, am spus, aceştia au trăit cu mult înainte de *Homo sapiens,* cu mult înainte de *Homo erectus.* Poate că au fost… *australopiteci?*

Am proiectat două creaturi gârbovite, hirsute, asemănătoare unor maimuţe. Spectatorii începură să arunce cu videocamerele. Am atins un buton de sub pupitru, ridicând în faţa scenei un imens ecran protector din perspex[18].

– Ardeţi-vă toate *simbolurile!* am răcnit. Masculine şi feminine, tribale şi globale! Renunţaţi la „Ţara-mamă” şi la „Pământul-tată” – este *Sfârşitul Copilăriei!* Profanaţi-vă străbunii, împerecheaţi-vă cu verişorii – faceţi ceea ce credeţi că este corect pentru că *este* corect!

Ecranul se crăpă. Am alergat spre ieşirea de pe scenă.

Toţi paznicii şi bodyguarzii dispăruseră, dar Lena se afla în Volvo-ul nostru blindat, în garajul subteran al clădirii, cu motorul pornit. Glisă în jos geamul-oglindă din partea ei.

– Ţi-am văzut reprezentaţia pe Internet.

Mă privea calm, dar în ochii ei se citea furie şi durere. Nu-mi mai rămăsese adrenalină, nu mai aveam nici putere, nici mândrie; am căzut în genunchi lângă maşină.

– Te iubesc, iartă-mă…

– Urcă, spuse ea. Ai de dat multe explicaţii.

---

18 Răşină acrilică termoplastică, transparentă, folosită ca substitut pentru sticlă.

Luminescent

M-am trezit dezorientat, fără să cunosc motivul. Ştiam că mă aflam întins pe singurul pat cu cocoloaşe din camera 22 a hotelului Fleapit; după aproape o lună petrecută în Shanghai, topografia saltelei îmi era deprimant de familiară. Ceva, totuşi, era în neregulă în felul în care zăceam; toţi muşchii cefei, gâtului şi umerilor protestau că nimeni nu putea ajunge în poziţia aceasta din cauze naturale, indiferent cât de rău ar fi dormit.

Şi puteam simţi iz de sânge.

Am deschis ochii. O femeie pe care n-o mai văzusem niciodată se afla în genunchi lângă mine şi-mi inciza tricepsul stâng cu un bisturiu de unică folosinţă. Stăteam întins pe o parte, cu faţa la perete, având o mână şi o gleznă prinse cu cătuşe de tăbliile de la capul, respectiv de la piciorul patului.

Ceva îmi reteză valul de panică viscerală înainte de a putea să mă zbat în mod stupid, încercând instinctiv să mă eliberez. Poate că o reacţie chiar mai străveche – catatonia în faţa primejdiei – preluă controlul adrenalinei şi câştigă. Sau poate că, pur şi simplu, am decis că n-aveam niciun drept să intru în panică, de vreme ce aşteptam aşa ceva de câteva săptămâni.

Am rostit cu blândeţe, în engleză:

– Ceea ce vrei să ciopârţeşti din mine este o necrocapcană. O singură bătaie a inimii în absenţa sângelui oxigenat şi marfa este distrusă.

Cea care juca rolul de chirurg amator era îndesată, musculoasă, cu păr negru, scurt. Nu chinezoaică, ci poate indoneziană. Dacă o surprinsese faptul că mă deşteptasem prea repede, nu se trăda în niciun fel. Hepatocitele adaptate genetic pe care le obţinusem în Hanoi puteau descompune aproape orice – de la morfină la curara; slavă Domnului că anestezicul local le depăşea posibilităţile!

Fără să-şi desprindă ochii de la munca ei, îmi spuse:

– Uită-te la noptieră.

Am răsucit capul. Instalase pe noptieră un circuit de tuburi de plastic pline cu sânge – probabil al meu circulat şi oxigenat de o pompă minusculă. Baza unei pâlnii de dimensiuni mari era introdusă în circuit, punctul de racordare fiind, probabil, controlat de o supapă. De la pompă se întindeau fire până la un senzor fixat pe interiorul cotului meu, sincronizând pulsul artificial cu cel real. Nu aveam nicio îndoială că ar fi putut să extragă capcana din vena mea şi s-o introducă în substituentul acela fără să piardă măcar o bătaie a inimii. Mi-am dres glasul şi am înghiţit un nod.

– Nu-i destul de bună. Capcana cunoaşte cu exactitate profilul tensiunii mele arteriale. Un ritm cardiac generic n-o va păcăli.

– Încerci o cacealma.

Totuşi şovăi, cu bisturiul ridicat. Scannerul de imagine prin rezonanţă magnetică, pe care-l avea în mână pentru a da de urma capcanei, i-ar fi dezvăluit configuraţia de bază a acesteia, dar prea puţine detalii de construcţie… şi absolut nimic despre software.

– Îţi spun adevărul. – Am privit-o drept în ochi, ceea ce nu era tocmai uşor, ţinând seama de dispunerea noastră ciudată. – Este nouă, suedeză. O fixezi în venă cu patruzeci şi opt de ore în avans, efectuezi o serie de activităţi tipice pentru ca să poată memora ritmurile… apoi injectezi marfa în capcană. Simplu, sigur, eficient!

Sângele mi se prelingea peste piept, pe cearşaf. Brusc, am fost foarte fericit că, la urma urmelor, nu introdusesem marfa mai adânc.

– Atunci tu cum o extragi de acolo?

– Ar însemna să-ţi destăinui un secret.

– Fă-o acum şi scapi de nişte necazuri.

Roti nerăbdătoare bisturiul între degetul mare şi arătător. Pielea mă ardea peste tot, terminaţiile nervoase protestau vehement şi capilarele se închideau în timp ce sângele căuta să se ascundă.

– *Necazurile,* am spus, îmi produc hipertensiune.

Ea surâse scurt, acceptând impasul, după care îşi scoase o mănuşă chirurgicală pătată, îşi luă notepadul şi apelă un furnizor de echipamente medicale. Enumera câteva aparate care ar fi ajutat-o să rezolve problema – o sondă pentru determinarea tensiunii sanguine, o pompă mai sofisticată, o interfaţă computerizată corespunzătoare –, vorbind agitat şi fluent în dialectul mandarin, încercând să obţină o promisiune în vederea unei livrări urgente.

După aceea, lăsă notepadul şi-şi puse mâna fără mănuşă pe umărul meu.

– Te poţi relaxa acum. N-o să avem mult de aşteptat.

M-am zbătut, ca şi cum, furios, aş fi dorit să-i îndepărtez mâna şi am izbutit să-i stropesc pielea cu sânge. Nu scoase un cuvânt, dar cred că îşi dădu seama imediat cât de imprudentă fusese; coborî de pe pat, se duse la chiuvetă şi am auzit apa curgând.

Apoi femeia începu să vomite.

– Anunţă-mă când vrei să-ţi dau antidotul, am strigat vesel.

Am auzit-o apropiindu-se şi m-am întors ca s-o văd. Avea faţa cenuşie şi contorsionată de spasme; din ochi şi nări îi curgeau mucozităţi şi lacrimi.

– Spune unde-i!

– Scoate-mi cătuşele şi ţi-l dau.

– Nu! Fără târguieli!

– Perfect. Atunci poţi începe să-l cauţi singură.

Ridică bisturiul şi mi-l flutură înaintea ochilor.

– La dracu’ cu marfa! *O să tai, ca să-l caut!*

Tremura ca un copil cuprins de febră, încercând zadarnic să

oprească cu dosul palmei revărsarea de fluide din nas.

– Dacă mă mai tai o dată, am rostit sec, o să pierzi mai mult decât marfa.

Se întoarse cu spatele şi vomită; o materie apoasă şi cenuşie, cu vinişoare de sânge. Otrava convingea celulele din mucoasa ei stomacală să se sinucidă în grup.

– Scoate-mi cătuşele. O să te omoare. Nu durează mult.

Se şterse la gură, se îndreptă ferm şi se pregăti să-mi replice, apoi reîncepu să vomite. Din proprie experienţă, ştiam cât de rău se simţea. Dacă te sileai să nu vomiţi era ca şi cum ai fi încercat să înghiţi un amestec de rahat şi acid sulfuric. Dacă vomitai, te simţeai de parcă ai fi fost eviscerat.

– Peste treizeci de secunde, i-am spus, vei fi prea slăbită ca să mai faci vreun gest, chiar dacă ţi-aş spune unde să cauţi. Aşa că dacă nu sunt liber…

Scoase un pistol şi un inel cu chei, îmi descuie cătuşele şi rămase lângă piciorul patului, tremurând violent, dar ţintindu-mă cu pistolul. M-am îmbrăcat rapid, ignorându-i ameninţările, şi mi-am bandajat braţul cu un ciorap de rezervă miraculos de curat, înainte de a-mi pune un tricou şi jacheta. Femeia căzu în genunchi, continuând totuşi să ţină pistolul îndreptat aproximativ în direcţia mea, însă ochii i se umflaseră în aşa măsură încât erau pe jumătate închişi şi tiviţi cu un fluid gălbui. M-am gândit să încerc s-o dezarmez, dar nu părea să merite riscul.

Mi-am strâns celelalte haine, apoi am privit prin cameră ca să văd dacă nu uitasem nimic. De fapt, tot ceea ce conta cu adevărat era în venele mele; Alison mă învăţase că acesta era singurul mod în care trebuia să călătoresc.

M-am întors către femeie:

– Nu am un antidot, dar toxinele nu te vor ucide. Îţi vei reveni încet, pe durata următoarelor douăsprezece ore. La revedere!

Pe când mă îndreptam spre uşă, am simţit cum mi se zbârleşte părul de pe ceafă. Mi-am dat seama că era posibil ca ea să nu mă creadă… şi să-mi tragă un glonţ în spate, crezând că nu mai avea nimic de pierdut.

Apăsând pe clanţă, am adăugat fără să mă întorc:

– Dar dacă mai vii o dată după mine, data viitoare te omor.

Era o minciună, totuşi mi se păru că-şi atinsese scopul. Când am închis uşa în urma mea, am auzit-o pe femeie dând drumul pistolului şi reîncepând să vomite.

După ce coborâsem cam jumătate din scară, euforia reuşitei mele începu să lase loc unei perspective mai sumbre. Dacă un vânător de recompense imprudent mă putuse găsi, colegii lui, mult mai metodici, nu puteau să fie prea departe. Industrial Algebra se apropia de noi.

Dacă Alison nu obţinea acces rapid la *Luminescent,* nu aveam altă opţiune decât să distrugem harta. Chiar şi aşa, n-am fi făcut altceva decât să tragem de timp.

Am achitat recepţionerului costului camerei până a doua zi dimineaţă, accentuând asupra faptului că însoţitoarea mea nu trebuia deranjată, şi am adăugat un bacşiş corespunzător pentru mizeria pe care avea s-o găsească personalul de întreţinere. Toxinele se depreciau în prezenţa atmosferei şi petele de sânge aveau să fie nevătămătoare după câteva ore. Recepţionerul mă privi suspicios, însă nu comentă.

Afară mă aştepta o dimineaţă blândă şi senină de vară. Încă nu era ora şase, dar Kongjiang Lu era deja ticsit de pietoni, biciclişti, autobuze şi câteva limuzine ostentative care se târau prin trafic cu zece kilometri pe oră. Se părea că schimbul de noapte de-abia ieşise din fabrica Intel, aflată puţin mai departe; majoritatea bicicliştilor purta salopete portocalii cu emblema corporaţiei.

La două străzi depărtare de hotel, m-am oprit brusc, simţind cum picioarele aproape că-mi cedează. Nu era doar şocul – o reacţie întârziată, o acceptare tardivă a faptului că fusesem pe punctul de a fi măcelărit. Violenţa necunoscutei din camera de hotel era îndeajuns de înspăimântătoare, dar implicaţiile ei erau infinit mai neliniştitoare.

Industrial Algebra plătea bani serioşi, violând legile internaţionale, asumându-şi riscuri serioase în privinţa viitorului corporaţiei şi al celor care o conduceau. Abstractul ezoteric al fugii noastre era târât în lumea sângelui şi a ţărânei, a consiliilor administrative şi a asasinilor, a puterii şi pragmatismului.

Iar lucrul cel mai aproape de certitudine pe care-l cunoscuse vreodată umanitatea era în pericol să se piardă în nisipurile mişcătoare.

* * *

Totul începuse ca o glumă. Discuţii de dragul discuţiilor. Alison şi ereziile ei exasperante.

– O teoremă matematică, proclamase ea, devine adevărată numai atunci când este testată pe un sistem fizic, când comportamentul sistemului depinde cumva de faptul că teorema este *adevărată* sau *falsă.*

Era iunie 1994. Stăteam într-o curticică pavată; de-abia ieşisem, căscând şi clipind sub lumina soarelui de iarnă, de la ultima oră a unui curs de un semestru despre filosofia matematicii – un grăunte de relaxare de la munca dură a problemelor reale. Aveam la dispoziţie cincisprezece minute înainte de a ne întâlni cu nişte prieteni ca să prânzim. Era o conversaţie socială – lunecând spre un flirt relaxat –, nimic mai mult. Poate că undeva, bântuind în cripte întunecate, existau savanţi nebuni gata să moară pentru opiniile lor despre natura

adevărului matematic. Noi însă aveam douăzeci de ani şi *ştiam* că pe o gămălie de ac se puteau îngrămădi îngeri.

– Sistemele fizice, spusesem eu, nu creează matematica. Nimic nu *creează* matematica – ea este atemporală. Toată teoria numerelor ar fi exact aceeaşi chiar dacă Universul n-ar conţine decât un singur electron.

– Da, pufnise Alison, pentru că fie *şi un singur electron,* plus un continuum spaţio-temporal în care să fie introdus, are nevoie de toată mecanica cuantică şi de toată relativitatea generală… plus toată infrastructura matematică pe care le implică ele. O particulă plutind într-un vid cuantic are nevoie de jumătate din rezultatele majore ale teoriei grupurilor, analizei funcţionale, geometriei diferenţiale…

– Bine, bine! Am priceput ideea. Dar în cazul ăsta… evenimentele din prima picosecundă de după Big Bang trebuie să fi „construit” absolut toate adevărurile matematice solicitate de *orice* sistem fizic, complet, până la sfârşitul Universului. Odată ce deţii matematica aceea care susţine Marea Teorie Unificată… asta-i, asta-i tot ceea ce vei avea nevoie vreodată. Punct şi gata!

– Nu-i chiar aşa. Ca să *aplici* Marea Teorie Unificată unui sistem anume, tot ai nevoie de aparatul matematic cu care să te ocupi de *acel sistem,* care poate include rezultate aflate mult dincolo de matematica necesară pentru MTU în sine. Vreau să spun că la cincisprezece miliarde de ani după Big Bang, poate totuşi să apară cineva care să demonstreze, să zicem… Ultima Teoremă a lui Fermat.

Andrew Wiles de la Princeton anunţase recent o demonstraţie a faimoasei teoreme, deşi lucrarea sa era încă examinată de colegi şi deocamdată nu se dăduse verdictul final.

– Înainte, fizica nu avea nevoie de *aşa ceva.*

– Ce vrei să spui prin „înainte”? protestasem eu. Ultima Teoremă a lui Fermat n-a avut şi nici nu va avea niciodată legătură cu vreo ramură a fizicii.

Alison surâsese maliţios.

– De acord, cu nicio *ramură.* Dar numai pentru că acea clasă de sisteme fizice al căror comportament depinde de ea este ridicol de specifică: creierele matematicienilor care încearcă să valideze demonstraţia lui Wiles. Gândeşte-te! Odată ce începi să încerci să demonstrezi o teoremă, chiar dacă matematica este atât de „pură” încât n-are nicio relevanţă pentru oricare alt obiect din Univers… o faci relevantă pentru *tine.* Trebuie să alegi *un tip* de proces fizic ca să testezi teorema, indiferent dacă foloseşti un calculator, creionul şi hârtia… sau pur şi simplu închizi ochii şi pui în mişcare *neurotransmiţătorii.* Nu există ceva de felul unei demonstraţii care să nu se bizuie pe evenimente fizice, iar faptul că acestea se află înăuntrul sau în afara craniului tău nu le diminuează cu nimic

caracterul real.

– Corect, încuviinţasem prudent. Dar asta nu-nseamnă…

– Şi poate creierul lui Andrew Wiley conţine primul sistem fizic al cărui comportament depinde de adevărul sau de falsitatea teoremei. Nu cred, totuşi, că acţiunile umane au vreun rol special… iar dacă nişte roiuri de quarci au făcut acelaşi lucru orbeşte, cu cincisprezece miliarde de ani în urmă – au executat o serie de acţiuni pur aleatorii, care întâmplător verifică teoria într-un fel –, atunci *acei quarci* au creat UTF cu mult înaintea lui Wiles. Nu vom şti niciodată.

Deschisesem gura ca să-i atrag atenţia că niciun roi de quarci n-ar fi putut testa numărul infinit de cazuri cuprinse de teoremă, dar mă oprisem la timp. Era perfect adevărat, totuşi asta nu-l împiedicase pe Wiles. O serie finită de paşi logici lega între ele axiomele teoriei numerelor – care includea câteva generalităţi simple despre *toate* numerele – ducând la aserţiunea comprehensivă a lui Fermat. Iar dacă un matematician putea testa acei paşi logici prin manipularea unui număr finit de obiecte fizice pentru o durată finită – indiferent dacă ar fi fost vorba despre semne de creion pe hârtie sau neurotransmiţători în creierul său –, atunci, teoretic, tot felul de sisteme fizice puteau imita structura demonstraţiei… având sau nu conştiinţa a ceea ce anume „dovedeau”.

Mă lăsasem pe spate, rezemându-mă de spătarul băncii, şi simulasem că-mi smulgeam părul din cap.

– Dacă deocamdată n-am fost un platonician conservator, tu mă sileşti să devin! Ultima Teoremă a lui Fermat nu are *nevoie* să fie demonstrată de cineva sau descoperită din întâmplare de orice roi aleatoriu de quarci. Dacă este adevărată, a fost dintotdeauna adevărată. Tot ceea ce este implicat de un set dat de axiome este în mod logic conectat la ele, veşnic, etern… chiar când conexiunile nu pot fi urmărite de oameni sau de quarci, pe durata vieţii Universului.

Alison nu înghiţise aşa ceva; orice menţionare a *veşniciei* şi *adevărurilor eterne* adusese un surâs vag în colţurile gurii ei, de parcă mi-aş fi afirmat credinţa în Moş Crăciun.

– Atunci cine sau ce, întrebase ea, a împins consecinţele afirmaţiilor de tipul „Există o entitate numită zero” sau „Orice *x* are un succesor” până la UTF şi mai departe, înainte ca Universul să fi avut şansa de a o fi testat pe oricare dintre ele?

Eu îmi menţinusem poziţia.

– Ceea ce este unit prin intermediul logicii este pur şi simplu… *unit.* Nimic nu trebuie să se întâmple, consecinţele nu trebuie să fie „împinse” în starea de existenţă de cineva, ori de ceva. Sau îţi imaginezi că primele evenimente de după Big Bang, primele convulsii necontrolate ale plasmei de quarc-gluon s-au oprit ca să completeze toate fisurile din logică? Crezi că quarcii au raţionat: „Ei bine, am făcut

A şi B şi C, dar acum nu trebuie să facem D, fiindcă D ar fi incompatibil din punct de vedere logic cu cealaltă matematică pe care am «inventat-o» deocamdată… chiar dacă demonstrarea incompatibilităţii ar necesita cinci sute de mii de pagini”?

Alison căzuse pe gânduri.

– Nu. Dar dacă evenimentul D s-ar fi petrecut oricum? Dar dacă matematica pe care o implică el *ar fi fost* incompatibilă din punct de vedere logic cu cealaltă, totuşi s-ar fi petrecut oricum; deoarece Universul era prea tânăr pentru ca să fi calculat existenţa unei discrepanţe?

Probabil că rămăsesem cu gura căscată şi mă holbasem la ea timp de vreo zece secunde. Ţinând seama de lucrurile ortodoxe pe care le absorbisem în ultimii doi ani şi jumătate, aceea fusese o declaraţie de-a dreptul scandaloasă.

– Susţii că… *matematica* poate fi presărată cu erori primordiale în uniformitatea ei? Tot aşa cum spaţiul poate fi presărat cu coarde cosmice?

– Exact.

Mă privise, simulând nonşalanţa.

– Dacă continuumul spaţio-temporal nu formează o ţesătură perfectă, peste tot, de ce nu ar fi la fel în matematică?

Fusesem aproape să mă sufoc de emoţie.

– De unde să-ncep? Ce se întâmplă – acum – când un sistem fizic încearcă să conecteze două teoreme peste discontinuitatea erorii? Dacă teorema D a fost declarată „adevărată” de nişte quarci hiperentuziaşti, ce se-ntâmplă când programăm un calculator pentru a-i dovedi falsitatea? Când software-ul parcurge toţi paşii logici care le leagă între ele pe A, B şi C – pe care quarcii le-au făcut, de asemenea, reale –, va reuşi sau nu să ajungă la contradicţie, la teribilul non-D?

Alison evitase răspunsul.

– Să presupunem că ambele ar fi adevărate: D şi non-D. Pare sfârşitul matematicii, nu? Întregul sistem se prăbuşeşte brusc. Pornind de la ansamblul D şi non-D, poţi demonstra orice doreşti: că unu este egal cu zero, că ziua şi noaptea sunt acelaşi lucru. Dar asta nu-i altceva decât bătrâna şi plictisitoarea frecţie platoniciană, în care logica are o viteză mai mare decât a luminii, iar calculele sunt instantanee. Oamenii trăiesc cu teorii de inconsistenţă omega, nu-i aşa?

Teoriile numerice de inconsistenţă omega erau versiuni non-standard ale aritmeticii, bazate pe axiome care „aproape” se contraziceau reciproc – norocul lor fiind că acele contradicţii puteau apărea doar în „demonstraţii de lungime infinită” (care, oficial, erau respinse, pe lângă faptul că erau imposibile din punct de vedere fizic). În esenţă, era o matematică modernă perfect respectabilă, dar Alison

părea pregătită să înlocuiască „de lungime infinită” prin simplul „lungi”, de parcă în practică diferenţa ar fi contat câtuşi de puţin.

– Stai un pic să văd dacă am înţeles bine situaţia, îi spusesem. Tu zici să luăm aritmetica obişnuită – nu axiome stranii şi opuse intuiţiei, ci lucruri despre care toţi puştii de zece ani *ştiu* că sunt adevărate – şi să-i demonstrăm incompatibilitatea într-un număr finit de paşi?

Ea încuviinţase încântată.

– Finit, dar foarte mare. Astfel încât contradicţia ar avea rareori o manifestare fizică, ar fi „îndepărtată din punct de vedere computaţional” de calculele zilnice şi de evenimentele fizice curente. Vreau să spun că… o singură coardă cosmică, undeva, în spaţiul cosmic, nu distruge Universul, nu? Nu face nimănui vreun rău.

Râsesem fără chef.

– Atâta timp cât nu se apropie prea mult. Atâta timp cât n-o remorchezi în sistemul nostru solar şi n-o laşi să vibreze pe acolo, făcând planetele bucăţi.

– Exact.

Îmi privisem ceasul.

– Cred că-i cazul să revenim pe Pământ. Ştii că ne-ntâlnim cu Julia şi Ramesh…?

– Ştiu, ştiu! oftase teatral Alison. Iar asta i-ar plictisi de moarte pe ei, sărmanii… aşa că-ţi promit că subiectul este închis.

Adăugase răutăcioasă:

– Studenţii umanişti sunt atât de *miopi!*

Pornisem să mergem prin campusul tăcut şi presărat de frunze. Alison se ţinuse de cuvânt şi tăcuse; continuarea discuţiei în contradictoriu până în ultima clipă ar fi făcut şi mai dificilă evitarea subiectului, odată ce ne-am fi aflat alături de alţii.

Cu toate acestea, cam pe la jumătatea drumului spre restaurant, nu mă putusem abţine:

– Ce pretinzi tu că s-ar întâmpla dacă cineva *ar programa* un calculator să urmărească un lanţ de deducţii peste discontinuitatea erorii? Când rezultatul final al tuturor acelor paşi logici, simpli şi demni de crezare ar apărea finalmente pe ecran, care grup de quarci primordiali ar câştiga bătălia? Şi te rog să nu-mi spui că întregul calculator dispare pur şi simplu în mod convenabil!

Alison zâmbise, amuzată în cele din urmă.

– Trezeşte-te, Bruno! Cum te poţi aştepta să-ţi răspund la aşa ceva, când matematica necesară pentru a prezice rezultatul nici măcar *nu există* deocamdată? Nimic din ceea ce aş putea spune n-ar fi nici adevărat, nici fals – până când cineva nu ar trece la fapte şi ar realiza experimentul.

* * *

Am petrecut cea mai mare parte a zilei încercând să mă conving că

nu eram urmărit de vreun complice (sau rival) al vivisecţionistei, care putea să fi pândit lângă hotel. Mi se părea o situaţi tulburător de kafkiană – încercarea de a scăpa de un urmăritor care putea sau nu să fie real; nu exista o faţă anume pe care s-o caut scanând prin mulţime, ci doar ideea abstractă a unui urmăritor. Era prea târziu să mă mai gândesc la chirurgia estetică, care m-ar fi putut face să semăn cu un chinez; în Vietnam, Alison mi-o sugerase în mod serios, dar în Shanghai trăiau peste un milion de rezidenţi străini, aşa că, fiind precaut, chiar şi un anglofon de obârşie italiană ar fi trebuit să-şi poată pierde urma.

Dacă deţineam sau nu talentele necesare – era cu totul altă chestiune.

Am încercat să mă alătur furnicarelor de turişti, urmând linia minimei rezistenţe, de la înghesuiala dementă din bazarul Yuyuan (unde rafturi ticsite de ceasuri-PC de zece cenţi, lentile de contact sensibile la starea psihică şi cele mai recente implanturi vocale karaoke stăteau alături de colivii de bambus cu raţe şi porumbei) până la fosta rezidenţă a lui Sun Yatsen[19] (al cărui cult al personalităţii cunoştea actualmente o renaştere cauzată de un serial difuzat pe canalul Phoenix TV, cu publicitate pe zece mii de autobuze şi de zece ori mai multe tricouri); de la mormântul scriitorului Lu Xun („Întotdeauna gândeşte şi studiază... vizitează-i pe generali, apoi vizitează victimele; rămâi cu ochii deschişi faţă de realităţile epocii tale" – pentru *el* nu existau emisiuni la ore de vârf) până la McDonald's-urile Hongkou (unde se dăruiau mici figurine de plastic reprezentându-l pe Andy Warhol[20], din motive pe care nu le puteam bănui).

Între locurile sacre simulam nepăsătoare examinări ale vitrinelor, însă păstram un limbaj al corpului suficient de neprietenos ca să-l împiedic şi pe cel mai singuratic occidental să încerce să lege o conversaţie cu mine. Dacă în cea mai mare parte a oraşului străinii nu constituiau o mare noutate, aici erau în mod clar urmăriţi cu privirea – o făceau chiar între ei – şi m-am străduit din răsputeri să nu ofer nimănui nici cel mai mic motiv pentru a mă ţine minte.

Pe drum am căutat mesaje de la Alison, dar n-am văzut niciunul. Eu am lăsat cinci mesaje, semne minuscule şi abstracte, făcute cu creta pe pereţii staţiilor de autobuz şi pe băncile din parcuri; toate uşor diferite, dar toate transmiţând acelaşi lucru: EPISOD NEPLĂCUT. SUNT BINE. MĂ MUT.

Până când se înserase, făcusem tot ce putusem ca să scap de

---

19 Sun Yatsen (1866–1925), lider revoluţionar chinez, considerat părintele Chinei republicane (n. trad.).

20 Andy Warhol (1928–1987), artist plastic american, lider al mişcării pop-art (n. trad.).

ipotetica umbră, aşa că m-am îndreptat spre următorul hotel de pe lista asupra căreia convenisem, fără s-o fi menţionat undeva în scris. Ultima dată când ne întâlnisem faţă în faţă, în Hanoi, ironizasem pregătirile complicate ale lui Alison. Acum începeam să-mi doresc s-o fi implorat să extindă limbajul nostru secret, astfel încât să acopere posibilităţi extreme. RĂNIT FATAL. TE-AM TRĂDAT SUB TORTURĂ. REALITATEA SE DESCOMPUNE. ÎN REST, TOTUL ESTE BINE.

Hotelul de pe Huaihai Zhonglu constituia un pas înainte faţă de hotelul anterior, totuşi nu era îndeajuns de stilat ca să refuze plata în bani gheaţă. Recepţionerul pălăvrăgi politicos cu mine şi am minţit cât am putut de degajat despre planurile mele de a petrece o săptămână vizitând locurile, înainte să pornesc spre Beijing. Băiatul de serviciu rânji când i-am strecurat un bacşiş prea mare… şi am rămas aşezat pe pat vreme de cinci minute după aceea, întrebându-mă ce semnificaţie aş fi putut descifra în *atitudinea* lui.

M-am străduit să recâştig simţul proporţiilor.

Industrial Algebra *ar fi putut* mitui pe toţi angajaţii hotelurilor din Shanghai ca să fie cu ochii în patru după apariţia noastră, dar asta aducea puţin cu a spune că, teoretic, ei ar fi putut duplica toată căutarea noastră, de doisprezece ani, a erorii şi nu s-ar mai fi deranjat de fel să ne urmărească. Nu încăpea îndoială că îşi doreau din tot sufletul ceea ce deţineam noi, dar ce puteau face practic în privinţa asta? Să se adreseze unei bănci comerciale (sau mafiei, sau unei triade) pentru finanţare? Ar fi avut succes dacă marfa ar fi fost un kilogram de plutoniu sau o secvenţă genetică valoroasă, însă numai câteva sute de mii de oameni de pe planetă ar fi fost capabili să înţeleagă ce *era* eroarea, chiar şi teoretic. Doar o fracţiune din numărul acela ar fi crezut că aşa ceva putea să existe cu adevărat, şi chiar mai puţini ar fi fost atât bogaţi, cât şi imorali, ca să investească în exploatarea erorii.

Miza părea să fie infinit de mare, dar asta nu-i făcea atotputernici pe jucători.

Nu încă.

Mi-am schimbat pansamentul de la braţ, înlocuind ciorapul cu o batistă, dar incizia era mai profundă decât îmi dădusem seama şi continua să sângereze. Am părăsit hotelul… şi am găsit exact ceea ce aveam nevoie într-un centru comercial nonstop, aflat la zece minute distanţă. O cremă pentru refacerea ţesuturilor: o mixtură adezivă bazată pe colagen, antiseptic şi factori de creştere. Centrul comercial nici măcar nu avea o farmacie: pur şi simplu se compunea din nenumărate grupuri de rafturi ticsite cu tot felul de produse lipsite de legătură între ele, expuse sub lumina continuă a plafonierelor alb-albăstrui: conserve, fitinguri de PVC, medicamente tradiţionale, anticoncepţionale pentru şobolani, ROM-uri video. Un corn al

abundenţei aleatoriu, o diversitate aproape organică, de parcă produsele ar fi crescut, pur şi simplu, pe rafturi din spori necunoscuţi, pe care se întâmpla să-i sufle vântul.

Am revenit spre hotel, împingându-mă prin mulţimile inflexibile, pe jumătate sedus şi pe jumătate îngreţoşat de izurile de mâncare, ameţit de nesfârşitul peisaj de holograme şi tuburi cu neon, cu texte într-o limbă pe care de-abia o înţelegeam. După cincisprezece minute, ameţit de hărmălaie şi umiditate, mi-am dat seama că mă rătăcisem.

M-am oprit la un colţ de stradă şi am încercat să mă orientez. Shanghai se întindea în jurul meu, dens şi opulent, senzual şi nemilos – o simulare economică darwiniană, autoorganizată până la limita catastrofei. Amazonul comerţului; oraşul acesta, cu şaisprezece milioane de oameni, avea mai multă industrie de toate felurile, mai mulţi exportatori şi importatori, mai mulţi angrosişti şi detailişti, dealeri şi vânzători la mâna a doua, reciclatori şi vidanjori, mai mulţi miliardari şi mai mulţi cerşetori decât majoritatea naţiunilor de pe planetă.

Ca să nu mai amintesc de faptul că avea şi mai multă putere de calcul.

China în sine atingea culmea tranziţiei ei de decenii de la comunismul totalitar brutal la capitalismul totalitar brutal: o metamorfozare lentă şi perfectă de la Mao[21] la Pinochet[22], desfăşurată în aplauzele entuziaste ale partenerilor ei comerciali şi ale agenţiilor financiare internaţionale. Nu fusese nevoie de o contrarevoluţie, ci doar de straturi succesive de propagandă care să paveze drumul de la doctrina anterioară la concluzia ameţitor de evidentă că proprietatea particulară, o clasă de mijloc înfloritoare şi câteva trilioane de dolari de investiţii străine erau exact ceea ce ţintise dintotdeauna Partidul.

Aparatul poliţiei statale rămânea la fel de important ca întotdeauna. Sindicaliştii cu idei burgheze decadente despre salarii necompetitive, reporterii cu noţiuni contrarevoluţionare de demascare a corupţiei şi nepotismului şi oricât de mulţi activişti politici subversivi făcând propagandă destabilizatoare despre fantezia alegerilor libere – toţi aceştia trebuiau ţinuţi sub observaţie.

---

21 Mao Zedong (n. 26 decembrie 1893, d. 9 septembrie 1976), revoluţionar chinez, teoritican politic şi lider al Partidului Comunist Chinez. Prin reformele politice, cuprinse în perioada 1949–1976, a exterminat între 50 şi 70 de milioane de chinezi.

22 Augusto José Ramón Pinochet Ugarte (n. 25 noiembrie 1915 – d. 10 decembrie 2006), general şi dictator chilian. Guvernul chilian estimează că peste 3000 de oameni au fost ucişi în intervalul de timp în care Pinochet s-a aflat la putere, printre aceştia numărându-se victime ale căror cadavre nu au fost găsite niciodată. Alte mii de oameni au fost torturaţi, arestaţi sau forţaţi să fugă în exil în timpul mandatului său.

Într-un fel, *Luminescent* era un produs al acestei stranii tranziţii de la comunism la non-comunism, făcută într-o mie de paşi mărunţi. Nimeni din lume, nici chiar cercetarea militară americană, nu deţinea o singură maşină cu atâta putere de calcul. Restul lumii se predase de mult reţelelor, cedându-şi impozantele supercalculatoare, cu arhitectură dificilă şi cipuri individualizate, în schimbul câtorva sute din cele mai recente staţii de lucru produse în masă. De fapt, cele mai mari probleme de calcul din secolul XXI fuseseră atribuite, prin intermediul Internetului, câtorva mii de voluntari, ca să le ruleze pe maşinile lor, ori de câte ori procesoarele erau libere. De altfel, aşa determinasem eu şi Alison eroarea: 7000 de matematicieni amatori participaseră doisprezece ani la aceeaşi glumă.

Acum însă reţeaua era exact opusul a ceea ce ne trebuia şi doar *Luminescent* ar fi putut-o înlocui. Şi cu toate că numai Republica Populară ar fi putut plăti şi numai Institutul Popular pentru Inginerie Optică Avansată l-ar fi putut construi… corporaţia QIPS din Shanghai era singura care ar fi putut vinde lumii timpul lui de exploatare – în vreme ce continua să fie folosit pentru modelarea undelor de şoc ale bombelor cu hidrogen, pentru aparatele de vânătoare fără pilot şi pentru exoticele arme antisatelit.

Am decodificat, în cele din urmă, indicatoarele de pe stradă şi am înţeles ce făcusem: ieşind din centrul comercial, pornisem pur şi simplu în direcţia greşită.

Am luat-o înapoi pe propriile mele urme şi am revenit destul de repede în teritoriul familiar.

* * *

Când am deschis uşa camerei, Alison stătea pe pat.

– Ce s-a-ntâmplat cu încuietorile din oraşul ăsta? m-am încruntat.

Ne-am îmbrăţişat, scurt. Cândva fusesem amanţi, dar asta se petrecuse cu mult în urmă. După aceea, ani buni fusesem prieteni, deşi nu eram sigur dacă termenul se mai potrivea. Acum întreaga noastră relaţie era prea funcţională, prea spartană. Acum totul se învârtea în jurul erorii.

– Ţi-am primit mesajul, îmi zise. Ce s-a-ntâmplat?

I-am descris evenimentele din decursul dimineţii.

– Ştii ce ar fi trebuit să faci?

Replica ei mă duru.

– Sunt aici, nu? Marfa e-n regulă.

– Trebuia s-o fi ucis, Bruno.

Am izbucnit în râs. Alison mă privi senin şi mi-am ferit ochii. Nu ştiam dacă vorbea serios… şi nici nu prea doream să aflu.

Mă ajută să-mi aplic unguentul regenerator. Toxinele mele nu constituiau un pericol pentru ea; ne instalasem exact aceiaşi simbionţi: acelaşi genotip din acelaşi lot unic din Hanoi. Era însă

straniu să-i simt degetele pe pielea mea incizată, ştiind că nimeni de pe planetă nu m-ar fi putut atinge în felul acela fără să fie pedepsit.

Acelaşi lucru era valabil şi în cazul sexului, dar nu doream să dezvolt ideea respectivă.

Când mi-am îmbrăcat jacheta, Alison spuse:

– Ia ghici ce-o să facem mâine dimineaţă la ora 5?

– Nu-mi spune! Eu zbor spre Helsinki, iar tu spre Cape Town? Ca să ne pierdem urma?

Am izbutit să-i smulg un surâs slab.

– Greşit! Ne întâlnim cu Yuen la institut... şi avem o jumătate de oră acces la *Luminescent.*

– Eşti *cu adevărat* excepţională! M-am aplecat şi am sărutat-o pe frunte. Am ştiut mereu c-o să reuşeşti.

Iar eu ar fi trebuit să fiu în extaz, dar adevărul era că aveam un ghem în stomac; mă simţeam aproape la fel ca atunci când mă trezisem prins cu cătuşele de pat. Dacă *Luminescent* rămăsese mai presus de posibilităţile noastre (aşa cum ar fi trebuit să se întâmple, deoarece la preţurile actuale nu ne puteam permite să-l închiriem nici măcar pentru o microsecundă), singura şansă ar fi fost să distrugem toate datele şi să sperăm că nu se va întâmpla nimic rău. Cei din Industrial Algebra descoperiseră, fără îndoială, câteva mii de fragmente ale calculelor iniţiale efectuate în reţea, dar era clar că, deşi ştiau cu precizie ce anume găsisem, tot nu aveau habar unde găsisem. Dacă fuseseră siliţi să-şi înceapă propria căutare aleatorie – constrânşi de nevoia de tăinuire a propriului lor hardware –, era posibil să aibă nevoie de câteva secole.

Nu se punea însă acum problema de a ne retrage şi a lăsa totul pe seama şansei. Urma să confruntăm eroarea în mod direct.

– Cât de multe a trebuit să-i spui?

– Totul – se apropie de chiuvetă, îşi scoase cămaşa şi începu să-şi şteargă cu un flanel transpiraţia de pe gât şi trunchi –, mai puţin harta. I-am arătat algoritmii de căutare şi rezultatele lor, plus toate programele pe care va trebui să le rulăm pe *Luminescent.* Fără valorile specifice ale parametrilor, dar suficient pentru el ca să valideze tehnicile. Bineînţeles, voia să vadă dovezi ale erorii, dar în privinţa asta am fost fermă.

– Şi cât de mult a crezut?

– S-a mulţumit să nu comenteze. Am căzut la următoarea învoială: noi căpătăm o jumătate de oră de acces nerestrictiv, iar el poate observa tot ceea ce facem.

Am încuviinţat din cap, de parcă părerea mea ar fi contat în vreo măsură, de parcă am fi avut de ales. Yuen Ting-fu coordonase teza de doctorat a lui Alison despre aplicaţiile avansate ale teoriei Inelelor, la sfârşitul anilor ’90, când ea studiase la Universitatea Fu-tan. Acum

Yuen era unul dintre cei mai celebri criptografi din lume, activând în calitate de consultant al armatei, al serviciilor de securitate şi al unei duzine de corporaţii internaţionale. Odată, Alison îmi spusese că auzise despre Yuen că descoperise un algoritm de timp polinomial pentru descompunerea produsului a două numere prime; descoperirea nu fusese niciodată confirmată oficial, dar reputaţia lui era atât de puternică încât aproape toţi de pe planetă încetaseră să mai utilizeze vechea metodă de încriptare RSA[23], pe măsură ce se răspândise zvonul. Fără îndoială, putea solicita timp de acces la *Luminescent,* dar asta nu însemna că n-ar fi putut să fie întemniţat pentru douăzeci de ani fiindcă îl acordase unor persoane necorespunzătoare, din motive necorespunzătoare.

– Şi ai încredere în el? am întrebat. Poate că acum nu crede în eroare, însă odată ce va fi convins…

– Va dori exact ceea ce dorim *noi.* Sunt sigură în privinţa asta.

– Perfect. Dar eşti la fel de sigură că IA nu ne va urmări şi acolo? Dacă şi-au dat seama de ce suntem aici şi au mituit pe cineva…

– Încă mai există câteva chestii ce nu pot fi cumpărate în oraşul ăsta, mă întrerupse ea iritată. Spionarea unui calculator militar, ca *Luminescent,* înseamnă sinucidere curată. Nimeni n-ar risca.

– Dar ce părere ai despre spionarea unor proiecte neautorizate care sunt rulate pe un calculator militar? Poate că infracţiunile se anulează reciproc şi sfârşeşti prin a fi erou.

Se apropie de mine, pe jumătate dezbrăcată, ştergându-şi faţa pe prosopul meu.

– Mai bine să sperăm că n-o să fie aşa.

Am râs pe neaşteptate.

– Ştii ce-mi place cel mai mult la *Luminescent?* De fapt, nu-i lasă pe Exxon şi McDonnell-Douglas să folosească acelaşi calculator ca Armata de Eliberare Populară. Pentru că dispare de fiecare dată când îl opresc ei. Nu-i niciun paradox, dacă priveşti chestiunea în felul ăsta.

* * *

Alison a insistat să facem de pază în schimburi. Cu douăzeci şi patru de ore mai devreme aş fi putut glumi despre asta; acum am acceptat fără tragere de inimă revolverul pe care mi-l oferise şi am rămas privind uşa, în semiîntunericul tivit de neon, în timp ce ea adormi instantaneu.

Hotelul fusese tăcut în majoritatea serii, dar acum înviase. La fiecare cinci minute se auzeau paşi pe coridor… şi şoareci în pereţi, ronţăind, împerechindu-se şi, probabil, născând. Sirene de poliţie se tânguiau în depărtări; jos, pe stradă, un cuplu se certa violent. Citisem

---

23 Acronim pentru încriptarea Rivest-Shamir-Adleman, algoritm patentat în 1978 de Ronald Rivest, Adi Shamir şi Leonard Adleman (n. trad.).

undeva că Shanghai era actualmente capitala mondială a crimei – dar oare *per capita* sau în cifre absolute?

După o oră eram atât de nervos, încât doar printr-un miracol încă nu mă-mpuşcasem în picior. Am descărcat pistolul, apoi am stat şi am jucat ruletă rusească cu încărcătorul gol. În ciuda tuturor celor petrecute, tot nu eram pregătit să bag un glonţ în creierul cuiva numai de dragul apărării axiomelor teoriei numerice.

* * *

Industrial Algebra ne abordase într-o modalitate cât se poate de civilizată. Era o companie mică, dar agresivă, cu sediul în Anglia, care proiecta hardware specializat, de înaltă performanţă, dedicat aplicaţiilor industriale şi militare. Nu constituia o surpriză faptul că auzise de căutarea noastră – de ani de zile era discutată în mod deschis pe Internet, ba chiar se glumea despre ea în revistele serioase de matematică –, totuşi păru o coincidenţă stranie când ne contactă la câteva zile după ce Alison îmi trimisese un mesaj privat din Zürich, menţionând ultimul rezultat „promiţător”. După o jumătate de duzină de alarme false – toate datorate unor defecte –, încetasem să mai transmitem celor care ne donau timp de rulare pentru proiect, şi cu atât mai puţin altora, veşti despre fiecare descoperire neconfirmată. Ne temeam că, dacă mai declanşăm o alarmă falsă, jumătate din colaboratorii noştri vor fi atât de iritaţi încât îşi vor retrage sprijinul.

Cei de la IA ne oferiseră o felie generoasă de putere de calcul pe reţeaua particulară a companiei, care depăşea cu câteva ordine de magnitudine tot ceea ce primisem de la alţi donatori. De ce? Răspunsul se modifica întruna. Respectul lor pentru matematica pură... atitudinea faţă de viaţă – iubitori de distracţie şi simultan inocenţi... dorinţa de a fi văzuţi că sponsorizează un proiect atât de nebunesc şi modern şi, în acelaşi timp, atât de improbabil de a reuşi încât SETI părea, pe lângă el, o investiţie perfect decentă şi sigură. Era, „acceptaseră” ei finalmente, o tentativă desperată de a „îndulci” imaginea corporaţiei, după ani buni de presă negativă pentru ceea ce făcuseră unele guverne cu morală discutabilă cu bombele lor inteligente, care erau de-a dreptul frumuşele.

Îi refuzasem politicos. Ne oferiseră posturi de consultanţi plătiţi excelent. Derutaţi, suspendasem toate calculele pe Internet şi începusem să ne codificăm poşta electronică folosind un algoritm simplu, dar extrem de eficient, pe care Alison îl „ciugulise” de la Yuen. Alison colaţionase rezultatele căutării pe propria ei staţie de lucru, din locuinţa curentă, aflată în Zürich, în vreme ce eu ajutasem la coordonarea lucrărilor din Sydney. Fără îndoială că IA trăsese cu ochiul la datele pe care le recepţionam, dar în mod clar începuse prea târziu să colecteze informaţiile necesare pentru crearea propriei lor hărţi; luat izolat, fiecare fragment de calcule însemna prea puţin. Dar când

staţia de lucru fusese furată (toate fişierele erau codificate, aşa că oricum n-ar fi aflat nimic), am fost finalmente siliţi să ne întrebăm: *Dacă eroarea se dovedeşte a fi adevărată, dacă gluma nu este o glumă... atunci care este de fapt miza? Câţi bani? Câtă putere?*

În ziua de 7 iunie 2006 ne întâlniserăm într-o piaţă ticsită şi înăbuşitoare din Hanoi. Alison nu pierduse nicio secundă. În notepad avea copia datelor din staţia de lucru furată şi mă anunţase solemn că, de data aceasta, eroarea era reală.

Procesorul micuţ al notepadului ar fi avut nevoie de secole ca să repete lungul şir aleatoriu de enunţuri matematice derulate în reţea, dar, adus direct la calculele relevante, putea confirma existenţa erorii în câteva minute.

Procesul începea cu enunţul „S”, o aserţiune referitoare la nişte numere absurd de mari, însă nici sofisticată din punct de vedere matematic, nici contestabilă. Nu se făceau afirmaţii privitoare la seturi infinite sau propoziţii despre „toate numerele întregi”. Pur şi simplu se afirma că un anumit (complicat) calcul efectuat cu anumite (şi foarte mari) numere întregi ducea la un anumit rezultat; în esenţă, nu diferea de ceva având forma: „5 + 3 = 4 x 2”. Poate că aş fi avut nevoie de zece ani ca să fac verificarea, folosindu-mă numai de creion şi hârtie, dar aş fi putut s-o fac utilizând exclusiv matematică din cursul primar şi multă răbdare. O astfel de afirmaţie nu putea fi indecisă; era fie adevărată, fie falsă.

Notepadul decisese că era adevărată.

Pornise apoi de la enunţul „S” şi... în 423 de paşi simpli, impecabili din punct de vedere logic, îl folosise ca să demonstreze „non-S”.

Repetasem calculele pe notepadul meu, folosind alt program. Rezultatul fusese exact acelaşi. Privisem ecranul, încercând să născocesc un motiv plauzibil pentru care două calculatoare diferite, rulând programe diferite, puteau da greş în modalităţi identice. În trecut existaseră, cu siguranţă, cazuri în care un singur algoritm tipărit greşit într-un manual de programare determinase mii de programe să sfârşească prin fiasco. Aici însă operaţiile erau prea simple, prea elementare.

Ceea ce însemna că rămâneau doar două posibilităţi. Fie că aritmetica aşa-zis convenţională era intrinsec eronată şi întregul ideal platonic al numerelor naturale se autocontrazicea în cele din urmă, fie că Alison avea dreptate şi, cu miliarde de ani în urmă, o aritmetică alternativă ajunsese să stăpânească o regiune „îndepărtată din punct de vedere computaţional”.

Fusesem serios zguduit, totuşi prima mea reacţie a fost de a încerca să minimalizez semnificaţia rezultatului.

– Numerele manipulate aici sunt mai mari decât volumul Universului măsurabil, calculat în lungimi cubice Planck. Dacă IA spera

să utilizeze asta în tranzacţiile lor de comerţ extern, cred că au făcut o mică eroare în privinţa scării.

Chiar pe când vorbeam, ştiam însă că nu era aşa simplu. Poate că numerele brute fuseseră trans-astronomice, însă de fapt, din punct de vedere fizic, cei numai 1.024 de octeţi ai reprezentărilor binare ale notepadului eşuaseră. Fiecare adevăr matematic era codificat, reflectat în nenumărate alte forme. Dacă un asemenea paradox – care, la prima vedere, suna ca o dispută despre numere prea mari pentru a fi aplicate chiar şi în cele mai grandioase discuţii cosmologice – putea afecta comportamentul unui cip de siliciu cu greutatea de cinci grame, atunci pe planetă putea foarte uşor să existe un miliard de alte sisteme ce riscau să fie atinse de acelaşi defect.

Iar lucrurile rele nu se opreau aici.

Din punct de vedere teoretic, noi localizasem o parte a graniţei dintre două sisteme incompatibile ale matematicii, ambele fiind *adevărate din punct de vedere fizic,* în domeniile respective. Orice succesiune de deducţii ce rămânea complet de o parte a erorii – fie că era vorba despre „partea apropiată”, unde se aplica aritmetica aşa-zis convenţională, fie despre „partea îndepărtată”, unde aritmetica alternativă câştiga teren – avea să fie eliberată de contradicţii. Pe de altă parte, orice succesiune care traversa graniţa avea să dea naştere la absurdităţi; „S" nu putea duce la „non-S”.

Aşa că, prin examinarea unui număr mare de propoziţii logice, dintre care unele se dovedeau autocontradictorii, iar altele nu, ar fi trebuit să fie posibilă cartarea cu precizie a regiunii din jurul erorii – ca să se atribuie fiecare enunţ unuia sau altuia dintre sisteme.

Alison îmi arătase prima cartare făcută. Reprezenta o graniţă fractală extrem de crenelată, aducând mai degrabă cu limita dintre două cristale microscopice de gheaţă, ca şi cum cele două sisteme ar fi difuzat aleatoriu din puncte de pornire diferite şi apoi ar fi intrat în coliziune, blocându-se reciproc. Eram deja aproape pregătit să cred că priveam cu adevărat un instantaneu al creării matematicii – o fosilă a tentativelor primordiale de definire a diferenţei dintre adevăr şi fals.

După aceea, ea scosese o a doua cartare a aceluiaşi set de enunţuri şi suprapusese cele două hărţi. Eroarea, graniţa, se deplasase, avansând în unele locuri şi retrăgându-se în altele.

Îmi îngheţase sângele în vene.

– Trebuie să fi fost o defecţiune în software.

– Nici vorbă!

Inhalasem adânc, privind în jurul pieţei, de parcă mulţimile nepăsătoare de turişti şi vânzători ambulanţi, de cumpărători şi directori ar fi putut oferi un banal adevăr „omenesc” mai flexibil decât simpla aritmetică. Nu mă puteam însă gândi decât la *1984,* la Winston Smith, silit finalmente să cedeze, abandonând orice criteriu al raţiunii

prin acceptarea că *doi şi cu doi fac cinci.*

– Bine, încuviinţasem. Zi mai departe.

– În Universul primordial, un sistem fizic trebuie să fi testat matematica, care a fost izolată, separată de toate rezultatele stabilite, lăsând-o să decidă finalul în mod aleatoriu. Aşa a luat naştere eroarea. Dar până acum *toată* matematica din această regiune a fost testată, toate fisurile au fost astupate. Când un sistem fizic testează o teoremă în „partea apropiată”, aceasta nu numai că a fost testată de un miliard de ori până atunci, ci au fost decise toate enunţurile *adiacente logice* şi ele implică rezultatul corect dintr-un singur pas.

– Vrei să spui... prin simpla presiune din partea vecinilor? Nu se permit incompatibilităţi şi trebuie să te conformezi? Dacă „$x - 1 = y - 1$” şi „$x + 1 = y + 1$”, atunci x nu poate decât să fie egal cu y deoarece „în apropiere” nu există nimic care să susţină altceva?

– Exact. Adevărul este determinat local. Şi la fel se petrece în profunzimea „părţii îndepărtate”. Acolo a dominat matematica alternativă şi toate testele se desfăşoară pe fundalul unor teoreme stabilite, care se sprijină reciproc şi dau rezultatul „corect”, adică non-standard.

– Totuşi la graniţa dintre ele...

– La graniţă, toate teoremele pe care le testezi primesc „sfaturi” contradictorii. De la un vecin, „$x - 1 = y - 1$”, dar de la altul, „$x + 1 = y + 2$”. Iar topologia graniţei este atât de complexă încât o teoremă din partea apropiată poate avea mai mulţi vecini în partea îndepărtată – şi viceversa. Aşa că la graniţă adevărul nu este fixat nici măcar acum. Ambele regiuni pot încă să avanseze sau să se retragă. *Totul depinde de ordinea în care sunt testate teoremele.*

Dacă mai întâi este testată o teoremă solidă din partea apropiată şi ea conferă sprijin unei vecine mai vulnerabile, asta poate garanta că ambele rămân în partea apropiată.

Rulase o scurtă secvenţă animată care demonstra efectul.

– Însă dacă ordinea este inversată, teorema mai slabă se va prăbuşi.

Privisem, ameţit. Adevăruri obscure, dar presupus eterne, erau răsturnate aidoma unor piese de şah.

– Şi... crezi că procesele fizice care se desfăşoară *chiar în clipa asta* – evenimente moleculare aleatorii ce continuă accidental să testeze şi să re-testeze diferite teorii de-a lungul graniţei – fac ca fiecare parte să câştige şi să piardă teritorii?

– Da.

– Deci în ultimele miliarde de ani există un fel de... flux aleatoriu care se deplasează înainte şi înapoi între două feluri de matematică? – Râsesem stingher şi făcusem nişte calcule mentale aproximative. – Valoarea probabilă pentru o mişcare haotică este radical din N. Nu

cred că avem motive de teamă. Pe durata existenţei Universului, fluxul nu va distruge nicio aritmetică utilă.

Alison surâsese fără umor şi ridicase din nou notepadul.

– Fluxul, nu, de acord. Dar cel mai simplu lucru din lume este să sapi un canal. Să influenţezi curgerea aleatorie.

Rulase altă secvenţă animată prezentând o succesiune de teste care siliseră sistemul din partea îndepărtată să se retragă pe un front limitat, exploatând un cap de pod format accidental şi apoi avansând pentru a submina o serie de teoreme.

– Îmi închipui totuşi că Industrial Algebra ar fi mai interesată de inversarea procesului. De stabilirea unei reţele de canale înguste de matematici non-standard care să pătrundă adânc în tărâmul aritmeticii convenţionale, pe care după aceea le-ar putea folosi împotriva teoremelor cu consecinţe practice.

Amuţisem, încercând să-mi imaginez tentacule de aritmetică contradictorie infiltrându-se în cotidian. Fără îndoială, IA ar fi dorit o precizie chirurgicală, sperând să câştige câteva miliarde de dolari prin alterarea matematicilor speciale care fundamentau anumite tranzacţii financiare. Ramificaţiile ar fi fost însă imposibil de prezis... sau controlat. Din punct de vedere spaţial, nu exista nicio modalitate de limitare a efectului. Puteau să ţintească anumite adevăruri matematice, dar nu puteau limita schimbarea la o locaţie anume. *Câteva miliarde de dolari câteva miliarde de neuroni, câteva miliarde de stele... câteva miliarde de oameni.* Odată ce erau subminate regulile de bază ale numărării, obiectele cele mai solide şi distincte puteau să devină la fel de nesigure ca şi fuioarele de ceaţă. Nu era genul de putere pe care aş fi avut curajul s-o pun în mâinile cuiva în care maica Tereza se întâlnea cu Carl Friedrich Gauss.

– Atunci ce facem? Să ştergem harta şi să sperăm că IA nu va găsi niciodată eroarea pe cont propriu?

– Nu.

Alison păruse remarcabil de calmă; la urma urmelor, tocmai fusese confirmată, nu distrusă, propria ei filosofie, care îi era atât de dragă de atâta vreme. În plus, pe durata zborului de la Zürich avusese timp să analizeze toată *Realmathematik.*

– Există o singură modalitate prin care putem fi siguri că IA nu se va putea folosi niciodată de asta. Va trebui să atacăm noi primii. Va trebui să deţinem suficientă putere de calcul ca să cartăm întreaga eroare. Şi apoi fie că rezolvăm graniţa, astfel ca să nu se poată clinti – dacă amputezi toţi cleştii, nu mai are cine să te muşte –, fie că – acţiune mult mai bună, dacă putem obţine resursele necesare – împingem graniţa spre interior, din toate direcţiile şi reducem la zero sistemul din partea îndepărtată.

Şovăisem.

– Deocamdată n-am cartat decât un fragment minuscul al erorii. Nu ştim cât de mare poate fi partea îndepărtată. Ştim doar că nu poate fi mică, altfel fluctuaţiile aleatorii ar fi înghiţit-o cu mult timp în urmă. Şi ar *putea* să continue la nesfârşit… Din ceea ce cunoaştem până acum, poate fi infinită.

Alison mă privise straniu.

– Tot nu pricepi, aşa-i, Bruno? Continui să gândeşti ca un platonician. Universul există numai de vreo cincisprezece miliarde de ani. N-a avut timp să creeze infinităţi. Partea îndepărtată *nu* poate continua la nesfârşit fiindcă undeva, dincolo de eroare, există teoreme ce nu aparţin *niciunui* sistem. Teoreme ce n-au fost niciodată atinse, n-au fost niciodată testate, n-au fost niciodată declarate adevărate sau false. Şi dacă va trebui să ajungem dincolo de matematica existentă a Universului pentru a încercui partea îndepărtată… ei bine, asta vom face! Nu există niciun motiv pentru care să fie imposibil, dacă ajungem acolo primii.

* * *

Când Alison mă înlocui, la ora 1 noaptea, am fost sigur că nu voi putea aţipi. Peste trei ore, când mă scutură ca să mă trezesc, mă simţeam ca şi cum nu închisesem ochii.

Am utilizat notepadul ca să trimit un cod de iniţiere spre tainiţele de date îngropate în venele noastre, după care am stat unul lângă celălalt, umărul ei drept lipit de umărul meu stâng. Cele două cipuri îşi recunoscură reciproc semnăturile magnetice şi electrice, se chestionară pentru siguranţă, apoi începură să emită microunde de mică putere. Notepadul lui Alison recepţionă transmisia şi contopi cele două fascicule complementare de date. Rezultatul continua să fie încriptat, dar, după toate precauţiile pe care le luasem până aici, transferul hărţii într-un calculator pe care-l puteam ţine în palmă mi se părea la fel de sigur ca şi tatuarea rezultatului pe frunte.

Un taxi ne aştepta la uşa hotelului. Institutul Popular pentru Inginerie Optică Avansată se afla în Minhang, o întinsă platformă tehnologică situată la vreo 30 de kilometri în sudul oraşului. Am călătorit în tăcere prin lumina cenuşie de dinaintea zorilor, pe lângă giganticele blocuri-turn hidoase, ridicate de stăpânii noului mileniu, arşi de febră în vreme ce necrocapcanele şi marfa lor ni se dizolvau în sânge.

Când taxiul coti pe o stradă pe care se aflau înşiruite companii de biotehnologie şi aerospaţiale, Alison îmi spuse:

– Dacă ne întreabă cineva, suntem doctoranzii lui Yuen şi testăm o ipoteză în topologia algebrică.

– Abia *acum* îmi spui?! Nu cred că te gândeşti la o ipoteză anume. Ce se-ntâmplă dacă ne cer să detaliem?

– Despre *topologia algebrică?* La 5 dimineaţa?

Clădirea institutului nu era impunătoare – o aglomerare de ceramică neagră, cu două etaje –, dar avea un gard electrificat, înalt de cinci metri şi intrarea era păzită de doi soldaţi înarmaţi. Am achitat taxiul şi ne-am apropiat. Yuen ne făcuse rost de permise de intrare, completate cu fotografii şi amprente. Numele erau chiar ale noastre; nu avea rost să recurgem la înşelătorii inutile. Dacă aveam să fim prinşi, pseudonimele n-ar fi făcut altceva decât să înrăutăţească situaţia.

Soldaţii verificară permisele, apoi ne conduseră printr-un scaner cu rezonanţă magnetică. M-am silit să respir calm în timp ce aşteptam rezultatul; teoretic, scanerul ar fi putut depista proteinele străine ale simbionţilor noştri, urme ale produselor de descompunere din necrocapcane şi o duzină de alte substanţe chimice suspecte. Totul însă se rezuma la întrebarea „ce se căuta?”. Fuseseră catalogate spectrele rezonanţelor magnetice a miliarde de molecule, dar nicio maşină nu le putea urmări pe toate simultan.

Unul dintre soldaţi mă luă de o parte şi-mi ceru să-mi scot jacheta. Mi-am învins un val de panică şi m-am străduit să nu compensez în mod excesiv: dacă nu aveam nimic de ascuns, tot aş fi fost nervos. Îmi atinse bandajul de pe braţ; în jurul său, pielea continua să fie roşie şi umflată.

– Ce-i asta?

– Am avut un chist acolo. Doctorul mi l-a extras azi-dimineaţă.

Mă privi bănuitor şi dezlipi bandajul adeziv cu mâini lipsite de mănuşi. N-am putut să privesc locul; unguentul de reconstrucţie ar fi trebuit să închidă complet rana – în cel mai rău caz, ar fi putut exista sânge uscat –, totuşi parcă *simţeam* o vagă căldură lichidă în lungul inciziei.

Soldatul râse, văzându-mă că strâng din dinţi, şi-mi făcu semn să trec, strâmbându-se dispreţuitor. Habar n-aveam ce crezuse că puteam tăinui, dar am văzut picături roşii, proaspete apărând pe piele înainte să-mi aplic bandajul.

Yuen Ting-fu ne aştepta în hol. Era un bărbat trecut bine de şaizeci de ani, zvelt şi cu aspect atletic, îmbrăcat sport, în blugi. Am lăsat-o pe Alison să vorbească pentru amândoi: să se scuze pentru lipsa de punctualitate (deşi nu întârziasem deloc) şi să-i mulţumească în mod exagerat pentru că ne acorda această oportunitate preţioasă de a ne urma cercetările modeste. Am rămas în planul secund, căutând să par corespunzător de respectuos. Patru soldaţi ne priveau impasibili; nu păreau să considere excesivă atitudinea aceasta de umilinţă. Şi fără îndoială că aş fi fost ameţit de veneraţie dacă aş fi fost cu adevărat un student căruia i se atribuise timp aici pentru o teză mediocră.

L-am urmat pe Yuen, care trecu rapid printr-un al doilea punct de control şi scaner (de data aceasta nu ne mai opri nimeni), apoi

merserăm pe un coridor lung, cu podeaua din vinil moale şi cenuşiu. Am depăşit doi tehnicieni în halate albe, dar de-abia dacă ne aruncară o a doua privire. Mă gândisem că un cuplu de străini va atrage aici aceeaşi atenţie pe care ar fi stârnit-o într-o unitate militară, dar era absurd. Jumătate din timpul de rulare pe *Luminescent* fusese vândut unor corporaţii străine şi, deoarece calculatorul *nu* era conectat la niciun fel de reţele de comunicare, utilizatorii comerciali trebuiau să vină aici personal. Cât de frecvent reuşea Yuen să ciupească timp pentru studenţii lui – indiferent care le-ar fi fost naţionalitatea – era altă întrebare, dar dacă el considera că reprezenta acoperirea cea mai bună pentru noi, nu aveam cum să-l contrazic. Speram doar că implantase o serie perfectă de minciuni liniştitoare în registrele Universităţii şi mai departe, pentru cazul în care administraţia institutului decidea să ne verifice, indiferent în ce privinţă.

Ne-am oprit în sala de operare şi Yuen flecări cu tehnicienii. Un perete era acoperit cu baterii de monitoare plate, prezentând histograme de stare şi scheme inginereşti. Semăna cu centrul de control al unui mic accelerator de particule – ceea ce nu era foarte departe de adevăr.

Luminescent era, literalmente, un calculator făcut din lumină. Apărea atunci când o incintă vidată, un cub cu latura de cinci metri, era umplută cu unda staţionară complexă creată de trei reţele de lasere. În incintă se introducea un fascicul coerent de electroni şi, tot aşa cum o reţea suficient de fină construită din materie solidă putea să producă difracţia unei raze de lumină, o configuraţie de lumină suficient de ordonată (şi suficient de intensă) putea să producă difracţia unei raze de materie.

Electronii erau redirecţionaţi de la un strat la altul al cubului de lumină, recombinându-se şi interferând la fiecare etapă; fiecare modificare a fazei şi intensităţii lor executa un calcul şi întregul sistem putea fi reconfigurat de la o nanosecundă la alta, într-un „hardware” nou şi complex, optimizat pentru calculele ce trebuiau efectuate. Supercalculatoarele auxiliare care controlau reţelele laser puteau concepe şi construi instantaneu calculatorul perfect de lumină care să îndeplinească fiecare etapă distinctă a oricărui program.

Era, desigur, o tehnologie diabolic de dificilă, incredibil de costisitoare şi imprevizibilă. Posibilitatea de a fi adusă vreodată pe birourile contabililor care jucau Tetris era nulă, de aceea nimeni din Occident nu se sinchisise s-o dezvolte.

Iar această maşină dificilă, nepractică şi stângace rula mai rapid decât toate bucăţelele de siliciu care atârnau legate de Internet, puse laolaltă.

Am mers mai departe, spre sala de programare. La prima vedere putea să fie centrul de calcul dintr-o mică şcoală primară, cu şase

staţii de lucru perfect banale, aşezate pe mese albe, cu tăblii de plastic. Acelea erau singurele şase calculatoare din lume conectate la *Luminescent.*

Rămăsesem acum doar noi şi Yuen. Alison abandonă protocolul şi aruncă o privire scurtă în direcţia lui Yuen, pentru aprobare, înainte să-şi cupleze notepadul la una dintre staţiile de lucru şi să descarce harta încriptată. În vreme ce introducea instrucţiunile pentru decodificarea fişierului, toate imaginile ce-mi goneau prin minte despre ceea ce s-ar fi putut întâmpla dacă l-am fi intoxicat pe soldatul de la poartă păliră, devenind nesemnificative. Dispuneam acum de o jumătate de oră ca să eliminăm eroarea, fără să ştim însă cât se extindea ea.

Yuen se întoarse spre mine; tensiunea de pe faţa lui îi trăda propriile nelinişti, totuşi reflectă filosofic:

– Dacă aritmetica noastră pare să dea greş în cazul acestor numere mari, să însemne oare că matematica, idealul, este realmente imperfectă şi mutabilă, sau doar că niciodată comportamentul materiei nu atinge idealul?

– Dacă fiecare clasă de obiecte fizice, i-am replicat, eşuează exact în acelaşi fel, indiferent dacă este vorba despre bolovani, electroni sau bile de abac, atunci ce poate fi comportamentul comun de care ascultă – sau pe care-l defineşte – dacă nu matematica?

El surâse, uşor derutat.

– Alison părea să creadă că eşti un platonician.

– Defazat. Sau... înfrânt. Nu văd ce poate *însemna* să afirmăm că teoria numerică standard continuă să fie adevărată pentru aceste enunţuri – într-un vag sens platonician – dacă niciun obiect real nu poate reflecta vreodată acest adevăr.

– Ni-l putem însă imagina. Putem contempla abstracţiunea. Numai actul fizic al validării trebuie să eşueze. Gândeşte-te la aritmetica transfinită. Nimeni nu poate testa fizic proprietăţile infiniturilor lui Cantor, nu-i aşa? Le putem doar analiza din exterior.

Nu i-am răspuns. După revelaţiile din Hanoi îmi cam pierdusem încrederea în puterea mea de „a analiza din exterior” orice nu puteam descrie în mod direct prin cifre arabe, pe o singură foaie de hârtie. Poate că ideea de „adevăr local”, formulată de Alison, era tot la ceea ce puteam spera; orice altceva mai ambiţios începea să semene cu „fizica” din albumele de benzi desenate – să roteşti în jurul capului o bară rigidă, lungă de zece miliarde de kilometri şi să prezici că partea ei îndepărtată va depăşi viteza luminii.

O imagine înflori pe ecranul staţiei de lucru; la început era familiara hartă a erorii, dar *Luminescent* o extindea deja cu o viteză ameţitoare. În jurul marginilor se ţeseau miliarde de bucle logice – unele confirmând propriile lor premise şi astfel delimitând regiuni în care stăpânea o singură matematică coerentă, altele lunecând în

autocontradicţii, trădând trecerea graniţei. Am încercat să-mi închipui cum ar fi fost să urmez mental una dintre acele benzi Mobius de logică deductivă; nu erau implicate concepte dificile, ci imposibilitatea acţiunii rezulta din simpla dimensiune a enunţurilor.

Dar oare contradicţiile m-ar fi împins într-o demenţă nearticulată sau aş fi găsit fiecare etapă perfect logică şi concluzia, pur şi simplu, inevitabilă? Aş fi sfârşit, oare, prin a încuviinţa calm şi fericit: *doi şi cu doi fac cinci?*

Pe măsură ce harta crescu – modificându-şi lin şi constant scara de reprezentare pentru a nu depăşi limitele ecranului, lăsând impresia neliniştitoare că ne retrăgeam cât puteam de repede din faţa matematicii străine şi că de-abia evitam să nu fim înghiţiţi –, Alison rămase încordată, aplecată în faţă, aşteptând revelarea tabloului de ansamblu. Harta înfăţişa reţeaua de enunţuri ca fiind un complicat rastru[24] tridimensional (o convenţie grosolană de reprezentare, dar la fel de bună ca oricare alta). Deocamdată, graniţa dintre regiuni nu dovedea vreun semn al curburii generale, ci doar incursiuni aleatorii de diverse dimensiuni, în ambele direcţii. Din câte ştiam, era posibil ca matematica din „partea îndepărtată" să cuprindă complet „partea apropiată"; ca aritmetica despre care, odată, crezusem că se întindea până la infinit să nu fie, în realitate, decât o insuliţă într-un ocean de adevăruri contradictorii.

Am tras cu ochiul spre Yuen; privea ecranul cu o expresie de durere nedeghizată.

– V-am citit software-ul, spuse el, şi m-am gândit: „da, sigur că da, pare perfect, însă explicaţia reală o constituie vreo defecţiune a calculatoarelor voastre. *Luminescent* vă va arăta repede adevărul".

– Priviţi, interveni Alison jubilând, se modifică!

Avea dreptate. Odată cu reducerea scării reprezentării, şerpuielile fractale aleatorii ale graniţei erau, în sfârşit, subsumate unei convexităţi generale a „părţii îndepărtate". Era ca şi cum obiectivul unei videocamere s-ar fi retras dinaintea unui gigantic arici de mare. Peste câteva minute, harta arăta o emisferă aproximativă, împodobită cu complicate proeminenţe cristaline, de toate ordinele de mărime. Senzaţia că priveam un vestigiu paleomatematic era mai acută decât oricând; norul acesta bizar de teoreme arăta, într-adevăr, ca şi cum ar fi explodat dintr-o ipoteză centrală în vidul de adevăruri nerevendicate, poate la o miliardime de secundă după Big Bang, numai ca să fie verificate printr-un contact cu propria noastră matematică.

Emisfera se extinse lent într-o sferă completă pe trei sferturi… apoi

---

24 Ansamblul liniilor (orizontale) în care este descompusă o imagine de televiziune.

în una întreagă, cu ţepi. „Partea îndepărtată” era limitată, finită. Insula era ea, nu noi.

Alison chicoti nesigur.

– Asta a fost oare adevărat înainte să fi început noi, sau noi am transformat-o în realitate?

Oare „partea apropiată” cuprinsese „partea îndepărtată” vreme de miliarde de ani sau Luminescent *deschisese drumuri noi, extinzând activ „partea apropiată” în teritoriul matematic care până atunci nu mai fusese testat niciodată de vreun sistem fizic?*

Nu aveam să ştim niciodată răspunsul. Noi concepusem software-ul de avansare a cartării în lungul unui front, astfel încât orice enunţuri nerevendicate să fie instantaneu recrutate în partea apropiată. Dacă am fi scotocit orbeşte, departe, în vid, poate că am fi testat un enunţ izolat şi, neintenţionat, am fi dat naştere unei noi matematici alternative cu care să ne ocupăm.

– Bun, spuse Alison, acum trebuie să decidem. Încercăm să stopăm graniţa sau atacăm întreaga structură?

Software-ul era ocupat cu evaluarea dificultăţii relative a sarcinilor.

– Stopaţi graniţa, replică imediat Yuen, nimic mai mult! Nu trebuie să distrugeţi lucrul acesta! Se răsuci implorator spre mine: Ai fi de acord să distrugi o fosilă de *Australopithecus?* Să anulezi radiaţia cosmică de fond din cosmos? Poate că zguduie din temelii toate credinţele mele, dar codifică adevărul despre istoria noastră. Nu avem niciun drept să-l desfiinţăm, ca vandalii.

Alison mă privi nervos. *Ce era asta; majoritatea urma să decidă prin vot?* Yuen era singurul care avea putere aici; el putea opri totul într-o secundă. Cu toate acestea, din felul în care se purta era limpede că dorea un consens; voia sprijinul nostru moral pentru orice decizie.

– Dacă blocăm frontiera, pentru IA va fi practic imposibil să exploateze eroarea, nu? am întrebat precaut.

– Nu ştim asta, clătină din cap Alison. Este posibil să existe un component de tip cuantic al erorilor spontane, chiar şi în cazul enunţurilor ce par să fie în echilibru perfect.

– Atunci, contraatacă Yuen, pot exista erori spontane *oriunde* şi departe de orice graniţă. Ştergerea întregii structuri nu va garanta nimic.

– Va garanta faptul că IA n-o va găsi! Poate că erori infime apar *într-adevăr,* permanent, dar cu prima ocazie când vor fi testate vor reveni de fiecare dată la starea anterioară. Sunt înconjurate de contradicţii explicite şi nu au posibilitatea de a dobândi un cap de pod. Câteva malfuncţii tranzitorii nu se pot compara cu acest… *blindaj* de contra-matematică!

Pe ecran, eroarea căpătase aspectul unui arici imens, cu ţepii zbârliţi. Alison şi Yuen se întoarseră amândoi spre mine, aşteptând să

mă pronunţ. În clipa când am deschis gura, staţia de lucru emise un semnal sonor discret. Software-ul examinase în detaliu alternativele; distrugerea completă a „părţii îndepărtate” de către *Luminescent* ar fi durat 23 de minute şi 17 secunde – cu aproape un minut mai puţin decât timpul care ne mai rămăsese. Blocarea graniţei ar fi durat peste o oră.

– Nu poate fi corect, am murmurat.

– Ba da! gemu Alison. În regiunea graniţei au loc permanent interferenţe aleatorii, provenite din partea altor sisteme. Orice intervenţie acolo înseamnă rezolvarea perturbaţiilor respective, o luptă împotriva lor. Un atac pentru împingerea graniţei spre interior este cu totul altceva – poţi exploata perturbaţiile pentru a iuţi progresul. Nu se poate compara abordarea unei *simple suprafeţe* şi abordarea unui *întreg volum.* Seamănă mai mult cu… comparaţia dintre încercarea de a conferi unei insule o formă perfect circulară în vreme ce valurile se sparg întruna pe ţărmurile ei, erodând-o şi stânjenind eforturile, şi raderea completă a insulei.

Aveam la dispoziţie treizeci de secunde pentru a decide, altfel n-am mai fi putut să facem absolut nimic azi. Poate că Yuen deţinea resursele necesare pentru a feri harta de IA până ce aşteptam o lună sau mai bine pentru altă şedinţă la *Luminescent,* însă nu eram pregătit să trăiesc într-o asemenea nesiguranţă.

– Eu zic să scăpăm de toată chestia. Orice altceva ar fi prea periculos. Viitorii matematicieni vor fi, în continuare, capabili să studieze harta… şi dacă nimeni nu va crede că eroarea a existat cu adevărat vreodată, regretele noastre! Cei de la IA au ajuns prea aproape. Nu putem risca.

Alison avea o mână deasupra tastaturii. M-am întors spre Yuen; fixa podeaua cu o expresie tulburată. Ne lăsase să ne enunţăm opiniile, dar decizia finală îi aparţinea.

Ridică ochii şi rosti trist, însă ferm:

– Bine. Fă-o!

Alison lovi tasta cu trei secunde înainte de expirarea limitei de timp. M-am afundat în scaun, ameţit de uşurare.

* * *

Am privit „partea îndepărtată” diminuându-se. Procesul nu părea chiar atât de brutal ca *raderea unei insule,* ci semăna mai degrabă cu dizolvarea în acid a unui cristal straniu de frumos. Acum însă, când pericolul dispărea sub ochii noştri, începusem să simt fiori de regret. Matematica noastră coexistase cincisprezece miliarde de ani cu această anomalie ciudată şi mă simţeam ruşinat la gândul că, în numai câteva luni de la descoperirea ei, fusesem împinşi într-o fundătură în care singura opţiune rămăsese distrugerea.

Yuen părea transfigurat de proces.

– Aşadar subminăm legile fizicii… sau le consolidăm?

– Niciuna, nici alta, răspunse Alison. Pur şi simplu schimbăm ceea ce implică legile.

– „Pur şi simplu”, râse el încetişor. Pornind de la un set ezoteric de sisteme complexe, rescriem regulile la nivel înalt ale comportamentului lor. Sper că nu se include şi creierul uman.

Un fior mi-a străbătut întregul corp.

– Nu credeţi că aşa ceva este… improbabil?

– Glumeam… Şovăi, apoi continuă mai sobru: Improbabil pentru oameni, dar *cineva* s-ar putea bizui pe asta, undeva. Poate că distrugem întreaga temelie a existenţei lor – adevăruri la fel de fundamentale pentru ei ca tabla înmulţirii pentru noi.

Alison de abia îşi putea camufla dispreţul.

– Asta-i matematică de gunoi, vestigiul unui accident fără relevanţă. Niciun mod de viaţă care a evoluat de la formele simple la cele complexe nu are la ce s-o folosească. Matematica noastră este valabilă pentru… pietre, seminţe, animale din turme, membrii triburilor… *Asta* devine operaţională numai dincolo de numărul particulelor din Univers…

– Sau în sisteme mai mici care reprezintă acele numere, i-am reamintit.

– Şi voi credeţi că viaţa, undeva, încearcă o nevoie arzătoare de a face *aritmetică trans-astronomică nonstandard* pentru a supravieţui? Mă îndoiesc foarte mult.

Am tăcut cu toţii. Vinovăţia şi uşurarea se puteau lupta între ele şi mai târziu, însă nimeni nu sugeră să oprim programul. În cele din urmă, poate că nimic nu putea depăşi haosul pe care l-ar fi pricinuit eroarea dacă ar fi fost vreodată strunită şi utilizată ca armă şi de-abia aşteptam să compun un mesaj lung către cei de la Industrial Algebra, informându-i cu exactitate ce făcusem cu obiectul ambiţiilor lor.

– Ce-i asta? arătă Alison spre un colţ al ecranului.

Din norul de enunţuri care se micşora ieşise un pinten îngust şi întunecat. Pentru o clipă am crezut că doar căuta să evite asaltul „părţii apropiate”, dar nu era aşa. Lent, constant, se alungea mereu.

– Poate că-i o defecţiune în algoritmul de cartare…

M-am întins spre tastatură şi am mărit detaliul respectiv. În prim plan avea o lăţime de câteva mii de enunţuri. La graniţa lui putea fi văzut în acţiune programul lui Alison, testând enunţurile într-o ordine menită să împingă tentaculele „părţii apropiate” tot mai spre interior. Extruziunea aceasta subţire, înconjurată de matematică contradictorie, ar fi trebuit să fie desfiinţată într-o fracţiune de secundă. Ceva anula însă asaltul, reparând fiecare urmă a vătămărilor înainte de a se putea răspândi.

– Dacă IA are un spion aici… M-am răsucit spre Yuen. N-ar putea

interveni direct asupra lui *Luminescent,* aşadar n-ar putea opri diminuarea părţii îndepărtate, dar o structură micuţă ca asta… Ce credeţi? Ar putea s-o stabilizeze?

– Poate că da, încuviinţă el. Patru-cinci sute de staţii de lucru cu viteză maximă ar putea s-o facă.

Alison tasta frenetic pe notepad.

– Scriu un patch[25], spuse ea, care să identifice orice interferenţă sistematică şi să ne concentreze resursele împotriva ei. Îşi îndepărtă o şuviţă de păr care-i intra în ochi. Bruno, vrei să vii în spatele meu şi să verifici ce fac?

– Imediat. (Am citit ce scrisese.) E perfect. Fii calmă!

Mâinile îi tremurau.

Pintenul continua să crească permanent. Până ce patch-ul fu terminat, harta îşi modifică întruna scara, pentru a rămâne în limitele ecranului.

Alison lansă patch-ul. În lungul pintenului apăru o suprapunere de un albastru electric, marcând concentrarea puterii de calcul, şi pintenul îngheţă brusc.

M-am ţinut răsuflarea, aşteptând ca IA să observe ce făcusem… şi să-şi comute resursele în altă parte? Dacă proceda aşa, nu avea să apară un al doilea pinten – era imposibil să ajungă atât de departe –, ci marcajul albastru de pe ecran avea să se mute în locaţia unde se regrupase şi încerca un nou contraatac.

Totuşi strălucirea albastră nu se clinti din jurul pintenului existent. Şi nici acesta nu dispăru sub forţa eforturilor nedivizate ale lui *Luminescent,* ci începu să crească din nou, lent. Yuen părea bolnav.

– Asta *nu* este Industrial Algebra. Pe Pământ nu există niciun calculator…

Alison pufni batjocoritor.

– Ce vrei să spui? Că „partea îndepărtată” este apărată de extratereştri care au nevoie de ea? *Unde* sunt ei? Nimic din ceea ce am făcut deocamdată n-a avut timp să ajungă nici măcar până la… Jupiter.

În voce i se simţea o undă de isterie.

– Ai determinat cât de rapid se propagă modificările? Ştii, cu siguranţă, că nu pot călători cu viteze superluminice – cu matematica „părţii îndepărtate” subminând logica relativităţii?

– Indiferent cine ar fi, am intervenit, nu-şi protejează toate graniţele. Îşi pun toate resursele în pinten.

– Ţintesc spre ceva. Un obiectiv specific. (Yuen se apleacă peste umărul lui Alison, spre tastatură.) Oprim totul. Imediat!

---

25 Instrucţiuni adăugate la un program pentru a-i corecta erorile sau pentru a-i îmbunătăţi capacităţile (n. trad.).

Ea se răsuci spre el, oprindu-l.

– Ai înnebunit? Aproape că-i ţinem în loc! O să rescriu programul, îl perfecţionez, câştig în eficienţă…

– Nu! Încetăm să-i ameninţăm şi vedem cum reacţionează. Nu ştim ce rău producem…

Se întinse din nou spre tastatură.

Alison îl lovi cu cotul în beregată, puternic. El se împletici îndărăt, icnind, căutând să-şi regăsească răsuflarea, apoi căzu pe podea, trântind un scaun.

– Repede, şuieră Alison, fă-l să tacă!

Am şovăit, între loialităţi ce se fracturau; ideea lui Yuen mi se păruse perfect logică. Dar dacă începea să strige după oamenii de pază…

M-am ghemuit lângă el, am împins scaunul în lături şi mi-am lipit palma pe gura lui, împingându-i capul spre spate. Trebuia să-l legăm şi să încercăm să ieşim din clădire, plini de îndrăzneală, fără el. Avea însă să fie găsit în numai câteva minute. Chiar dacă treceam de poartă, am fi încurcat-o rău de tot.

Yuen îşi regăsi suflul şi porni să se zbată; stângaci, i-am imobilizat braţele, punându-mi genunchii pe ele. O puteam auzi pe Alison scriind pe tastatură într-un staccato neregulat; am încercat să trag cu ochiul spre monitorul staţiei de lucru, dar nu mă puteam răsuci aşa mult fără să-mi ridic greutatea de pe Yuen.

– Poate că are dreptate, am spus, poate că ar trebui să ne retragem şi să vedem ce se-ntâmplă.

Dacă modificările se pot propaga cu viteze superluminice… câte civilizaţii îndepărtate este posibil să fi resimţit efectele acţiunilor noastre? Primul contact cu viaţa extraterestră se putea dovedi o încercare de a desfiinţa matematica pe care ei o vedeau… cum? Ca o resursă preţioasă? O relicvă sacră? O componentă esenţială a întregii lor filosofii despre lume?

Clicăitul tastelor încetă brusc.

– Bruno? Simţi…

– Ce?

Tăcere.

– Ce?

Yuen părea să fi renunţat la împotrivire. Am riscat şi m-am întors.

Alison era aplecată înainte, cu faţa în palme. Pe ecran, pintenul îşi încetase permanenta creştere lineară, dar în vârful lui înflorise acum o complicată structură dendritică. Am coborât ochii spre Yuen; părea ameţit, ignorându-mi prezenţa. Precaut, mi-am desprins palma de pe gura lui. Zăcea inert, surâzând vag, urmărind cu ochii ceva ce eu nu puteam să văd.

M-am sculat în picioare. Am prins-o pe Alison de umeri şi am

scuturat-o cu blândeţe; îşi afundă faţa şi mai mult în palme. Floarea stranie a pintenului continua să crească, dar nu se întindea în teritoriu nou; trimitea vlăstare înguste înapoi, spre sine, parcurgând din nou şi din nou aceeaşi regiune cu structuri tot mai fine.

Ţesea o reţea? Căuta ceva?

M-a izbit un fulger de înţelegere mai intens decât orice altceva simţisem din copilărie. Era ca şi cum aş fi retrăit momentul în care percepusem finalmente întregul concept de *numere* – dar cu înţelegerea globală a unui adult asupra a tot ceea ce deschidea şi implica. Era o revelaţie ca un trăsnet, dar nepângărită de confuzie mistică; nu exista ceaţa de opiu a euforiei şi nici năvala pseudosexuală. În logica din linii curate a celor mai simple concepte vedeam şi înţelegeam exact felul în care funcţiona lumea…

… Atât doar că totul era greşit, fals, imposibil.

Nisipuri mişcătoare.

Asaltat de ameţeală, mi-am plimbat privirea prin încăpere, numărând disperat: *Şase staţii de lucru. Doi oameni. Şase scaune.* Am grupat staţiile de lucru: trei seturi de câte două, două seturi de câte trei. Unu şi cinci, doi şi patru; patru şi doi, cinci şi unu.

Am întreprins o duzină de reverificări pentru coerenţă – *pentru sănătatea mentală…* dar totul corespundea.

Nu furaseră vechea aritmetică, ci mi-o implantaseră în minte pe cea nouă, peste ea.

Ceea ce rezistase asaltului nostru cu ajutorul lui *Luminescent* se întinsese din pinten şi ne rescrisese matematica neurală, acea aritmetică aflată la temelia propriei noastre raţiuni *despre* aritmetică – îndeajuns pentru a ne lăsa să întrezărim ceea ce încercasem să distrugem.

Alison continua să fie necomunicativă, dar respira lent şi regulat. Yuen părea să nu fi păţit nimic, însă era pierdut într-o reverie fericită. M-am relaxat puţin şi am început să încerc să înţeleg potopul de aritmetică din „partea îndepărtată” care-mi năvălea prin creier.

Privite în sine, axiomele erau… banale, evidente. În mod evident, corespundeau unor enunţuri complexe despre numerele întregi trans-astronomice, însă efectuarea unei translatări exacte mă depăşea cu mult; a te gândi la entităţile pe care le descriau în termenii uriaşelor numere întregi pe care le reprezentau aducea cumva la a te gândi la *pi* sau la *radical din doi* în termenii primelor zece mii de cifre ale întinderii lor zecimale; ar fi însemnat să scapi complet esenţa. Aceste „numere” extraterestre – obiecte fundamentale ale aritmeticii alternative – găsiseră o modalitate să se încastreze în numerele întregi şi să se asocieze reciproc într-un mod simplu, elegant, iar dacă acele corolare confuze pe care le implicau prin translaţie contraziceau regulile pe care numerele întregi ar fi trebuit să le respecte… ei bine,

numai o regiune micuţă şi îndepărtată de adevăruri obscure fusese subminată.

Cineva mă atinse pe umăr. Am tresărit, dar Yuen radia de amabilitate; argumentele şi violenţa fuseseră uitate.

– Viteza luminii *nu* este violată, mă anunţă el. Logica pe care o implică ea rămâne intactă.

Puteam doar să-l cred pe cuvânt; aş fi avut nevoie de ore întregi ca s-o demonstrez. Poate că extratereştrii reuşiseră o treabă mai bună asupra lui, sau poate că era, pur şi simplu, un matematician mai bun în orice sistem.

– Atunci… unde sunt ei?

Considerând viteza luminii, atacul nostru asupra „părţii îndepărtate” nu putuse fi simţit mai departe de Marte, iar strategia utilizată pentru a bloca distrugerea pintenului ar fi fost imposibilă chiar şi cu o întârziere temporală de câteva secunde.

– În atmosferă?

– Vreţi să spuneţi… în atmosfera *Pământului?*

– Unde altundeva? Sau poate în oceane.

M-am aşezat greoi. Poate că nu era mai straniu decât oricare altă variantă imaginabilă, totuşi continuam să refuz implicaţiile.

– Pentru noi, urmă Yuen, structura lor n-ar arăta deloc ca o „structură”. Unitatea cea mai simplă ar putea implica un grup de mii de atomi – reprezentând un număr trans-astronomic – nu neapărat măcar *legaţi laolaltă* în vreo modalitate convenţională, dar încălcând consecinţele fireşti ale legilor fizicii, conformându-se unui set diferit de reguli de nivel ridicat ce rezultă din matematica alternativă. Oamenii au reflectat deseori asupra posibilităţii ca inteligenţa să fie încriptată în vortexuri de viaţă lungă, situate pe gigante gazoase îndepărtate… dar *aceste* creaturi nu s-ar găsi în uragane sau tornade. Ele ar pluti în cele mai nevătămătoare brize de aer, la fel de invizibile ca neutrinii.

– Instabile…

– Doar conform matematicii noastre. Care nu se aplică.

Alison interveni pe un ton iritat:

– Chiar dacă toate astea ar fi adevărate, unde am ajunge? Indiferent dacă eroarea susţine sau nu un întreg ecosistem invizibil, IA tot o va găsi şi o va utiliza în exact acelaşi mod.

Pentru o clipă am amuţit. *Ne confruntam cu posibilitatea de a împărţi planeta cu o civilizaţie nedescoperită şi Alison nu se putea gândi la altceva decât la maşinaţiunile detestabile ale lui IA?*

Avea însă perfectă dreptate. Cu mult înainte ca oricare dintre aceste fantezii extravagante să poată fi dovedite sau invalidate, IA putea încă provoca necazuri incalculabile.

– Să lăsăm software-ul de cartare să ruleze, am propus, dar să-l închidem pe cel de diminuare.

Ea examina ecranul.
– Nu-i nevoie. L-au depăşit sau i-au subminat matematica.
„Partea îndepărtată” revenise la mărimea ei iniţială.
– Atunci n-avem ce pierde. Închide-l!
Îmi urmă sfatul. Fără să mai fie supus atacului, pintenul începu să-şi inverseze creşterea. Am simţit un fior de părere de rău, când înţelegerea mea limitată asupra matematicii „părţii îndepărtate” se evaporă brusc; am încercat s-o reţin, dar era ca şi cum aş fi încercat să prind aer în pumni.
Când pintenul se retrase complet, am rostit:
– Acum încercăm să facem ca Industrial Algebra. Încercăm să apropiem eroarea.
Aproape că nu mai aveam timp, dar sarcina era îndeajuns de simplă. În treizeci de secunde am rescris algoritmul de diminuare astfel ca să acţioneze în sens invers.
Alison programase o tastă funcţională cu comanda de revenire la versiunea iniţială, astfel ca, dacă experimentul eşua, o singură apăsare pe tastă să propulseze întreaga forţă a lui *Luminescent* în sprijinul „părţii apropiate”.
Yuen şi cu mine am schimbat priviri nervoase şi eu am spus:
– Poate că n-a fost o idee prea bună.
Alison nu fu de acord.
– Trebuie să ştim cum vor reacţiona la asta. Mai bine să aflăm acum, decât s-o lăsăm în seama lui IA.
Porni rularea programului.
Ariciul de mare începu să se dilate lent. M-am simţit scăldat în transpiraţie. Cei din „partea îndepărtată” nu ne făcuseră niciun rău deocamdată, dar aveam senzaţia că trăgeam din răsputeri de o uşă pe care, de fapt, nu doream câtuşi de puţin s-o vedem deschisă.
O tehniciană îşi strecură capul în cameră şi anunţă voios:
– Peste două minute – deconectarea pentru întreţinere!
– Îmi pare rău, începu Yuen, nu-i nimic…
Întreaga „parte îndepărtată” căpătase culoarea albastru electric. Patch-ul original al lui Alison detectase o intervenţie sistematică.
Am mărit imaginea. *Luminescent* culegea enunţurile vulnerabile ale părţii apropiate, dar exista altceva care repara stricăciunile.
Am emis un sunet sugrumat, care putea să fie o ovaţie.
Alison surâse senin.
– Sunt mulţumită, anunţă ea. IA n-are nicio şansă.
– Poate că au un motiv, reflectă Yuen, ca să apere *statu-quo*-ul. Poate că se bazează chiar pe graniţa în sine, în aceeaşi măsură ca şi „partea îndepărtată”.
Alison închise programul. Strălucirea albastră dispăru; ambele părţi lăsau în pace eroarea. Am fi dorit să aflăm răspunsul la o mie de

întrebări, dar tehnicienii acţionaseră comutatorul de decuplare generală şi *Luminescent* încetase să mai existe.

* * *

Soarele se întrevedea printre zgârie-nori, când am revenit în oraş. Pe măsură ce taxiul se apropie de hotel, Alison începu să tremure şi să suspine. M-am lipit de ea şi i-am strâns mâna. Ştiam că resimţise forţa a ceea ce s-ar fi putut întâmpla, tot timpul, cu mult mai mult decât mine.

I-am plătit şoferului, apoi am rămas pe stradă o vreme, privind tăcuţi bicicliştii care treceau pe lângă noi, căutând să ne închipuim în ce fel s-ar modifica lumea dacă ar încerca să studieze aceasta nouă contradicţie dintre exotic şi banal, dintre pragmatic şi platonic, dintre vizibil şi invizibil.

Domnul Voliţiune

– Dă-mi petecul!

În ciuda pistolului, ezită suficient de mult cât să confirme că obiectul e autentic. Este îmbrăcat modest, dar îngrijit, într-un mod ce denotă bani: are manichiura făcută şi este depilat, cu pielea netedă, ca de prunc, a bogătaşilor de vârstă mijlocie. Orice card din portofelul său ar fi doar cu p-bani, anonimi, dar încriptaţi, inutili fără propriile sale amprente în stare vie. Nu poartă bijuterii, iar ceasul-telefon este din plastic; petecul este singurul lucru pe care merită să i-l iau. Imitaţiile bune costă 15 cenţi, totuşi el n-are vârsta corespunzătoare şi nici nu aparţine clasei corespunzătoare ca să dorească să poarte o imitaţie, doar de dragul modei.

Trage uşor de petec şi acesta se desprinde de piele; marginea adezivă nu lasă nici cea mai vagă iritaţie şi nu-i smulge niciun fir din sprânceană. Ochiul său, brusc dezgolit, nu clipeşte şi nici nu mijeşte, dar ştiu că încă nu vede cu adevărat; căile perceptive suprimate au nevoie de ore bune ca să se redeştepte.

Îmi întinde petecul; pe jumătate mă aştept să mi se lipească de palmă, dar nu se întâmplă aşa. Partea exterioară este neagră, ca metalul anodic, cu emblema gri-argintie a unui dragon într-un colţ, „evadând” din propriul său model decupat din hârtie pentru a-şi înghiţi coada. „Viziuni recursive”, după Escher. Îi îndes pistolul mai tare în abdomen, ca să nu uite de el, în vreme ce cobor ochii şi întorc petecul pe partea cealaltă. Faţa interioară pare la început neagră precum catifeaua, dar când o înclin puţin observ reflecţia unei lumini stradale, difractată în curcubeu de reţeaua de puncte cuantice a laserelor. Unele imitaţii din plastic sunt matriţate cu depresiuni ce oferă un efect similar, însă claritatea acestei imagini – disecată în culori, dar deloc înceţoşată – nu seamănă cu nimic din ce am văzut până acum.

Ridic ochii spre el şi-mi răspunde privirii cu precauţie. Ştiu ce simte – bulgărele acela de gheaţă în măruntaie –, totuşi în ochii lui există ceva mai mult decât frică: un soi de curiozitate ameţită, de parcă s-ar îmbăta din însăşi stranietatea situaţiei. Stând acolo la ora 3 noaptea, cu ţeava unui pistol lipită de intestine… Jefuit de jucărioara cea mai costisitoare… întrebându-se ce altceva o să mai piardă…

Zâmbesc cu tristeţe şi ştiu cum se vede asta prin cagulă.

– Ar fi trebuit să rămâi la „Cruce”. De ce ai venit aici? Căutai ceva să regulezi? Ceva cu care să te droghezi? Ar fi trebuit să rămâi lângă cluburile de noapte şi totul ar fi venit la tine.

Nu-mi răspunde, dar nici nu-şi fereşte privirea. Pare ca şi cum s-ar strădui din greu să înţeleagă toate astea: teroarea lui, arma, momentul în sine. Pe mine… Încearcă să perceapă totul şi să-i confere sens, ca un oceanograf prins de valul fluxului. Nu pot decide dacă este

admirabil sau, pur şi simplu, iritant.

– Ce căutai? *O experienţă nouă?* O să-ţi ofer eu o experienţă nouă!

Ceva lunecă pe sol în urma noastră, purtat de vânt: un ambalaj de plastic sau nişte scaieţi. Strada se compune din loturi transformate în spaţii pentru birouri, este pustie şi tăcută, prevăzută cu mijloace de detectare a intruşilor, dar altfel indiferentă.

Strecor petecul în buzunar şi ridic puţin pistolul. Îi spun direct:

– Dacă te ucid, o să-ţi trag un glonţ în inimă. Curat şi rapid – îţi promit. Nu te voi lăsa aici sângerând şi cu măruntaiele curgând din tine.

Deschide gura ca să replice, apoi se răzgândeşte. Rămâne privindu-mi faţa mascată, transfigurat. Vântul sporeşte din nou în intensitate, rece şi, în acelaşi timp, imposibil de blând. Ceasul îmi emite o serie scurtă de piuituri, ceea ce înseamnă că a blocat cu succes un semnal din partea implantului de securitate personală al bărbatului. Suntem singuri într-o zonă minusculă de tăcere radio: fazele se anulează reciproc, forţele se echilibrează cu precizie.

Mă gândesc: *Îl pot cruţa… sau nu* – şi începe luciditatea, sfâşierea vălului, risipirea pâclei. *Este în mâinile mele acum.* Nu înalţ privirea, însă nici nu este necesar; pot simţi stelele rotindu-se în jurul meu.

– O pot face, şoptesc, te pot ucide.

Continuăm să ne privim, însă acum eu mă uit prin el; nu sunt sadic, nu trebuie să-l văd zbătându-se. Teama lui se găseşte în exteriorul meu, iar ceea ce contează se află înăuntru: *Libertatea mea, curajul s-o îmbrăţişez, tăria să înfrunt tot ceea ce sunt fără să mă înfior.*

Mâna mi-a amorţit; lunec degetul peste trăgaci, deşteptând terminaţiile nervoase. Pot simţi transpiraţia răcindu-se pe antebraţe, muşchii maxilarelor trimiţând semnale de durere din pricina surâsului îngheţat. Îmi pot simţi întregul corp, comprimat, încordat, nerăbdător, dar ascultător, aşteptându-mi comanda.

Retrag puţin arma, apoi mişc braţul brusc, pocnindu-i tâmpla cu mânerul pistolului. El strigă şi se prăbuşeşte în genunchi, cu sângele şiroindu-i într-un ochi. Mă dau înapoi, observându-l cu atenţie. Pune palmele pe sol, ca să nu cadă, totuşi este prea ameţit ca să facă altceva decât să stea îngenuncheat acolo, sângerând şi gemând.

Mă întorc şi o iau la fugă, smulgându-mi cagula, vârând pistolul în buzunar, iuţind paşii.

În câteva secunde, implantul lui va contacta o maşină de patrulare. Fug în zigzag pe străduţe laterale pustii, îmbătat de pura chimie viscerală a alergării, totuşi păstrând controlul, stăpânindu-mi perfect instinctul. Nu aud sirene, dar probabil că poliţia nici nu le-ar utiliza, aşa că mă ascund la cel mai mic zgomot de vehicul. Am imprimată în creier o hartă a acestor străzi, până la detaliile fiecărui copac, ale fiecărui zid, ale fiecărei maşini abandonate şi ruginite. Niciodată nu

mă aflu la mai mult de câteva secunde distanţă de un adăpost oarecare.

Casa pare un miraj, dar este reală şi traversez ultima porţiune luminată cu inima bubuind, încercând să nu răcnesc de satisfacţie atunci când descui uşa şi o trântesc în urma mea.

Sunt scăldat în transpiraţie. Mă dezbrac şi mă plimb prin odaie până ce mă calmez îndeajuns ca să stau sub duş, privind plafonul şi ascultând muzica ventilatorului. *L-aş fi putut ucide.* Triumful respectiv îmi pulsează prin vene. *A fost opţiunea mea, doar a mea. Nimic nu mă putea opri.*

Mă şterg şi privesc în oglindă, urmărind cum suprafaţa reflectantă se limpezeşte treptat. Este suficient să ştiu că aş fi putut apăsa trăgaciul. M-am confruntat cu posibilitatea; n-a mai rămas nimic de dovedit. Nu actul în sine este important, într-un fel sau altul. Ceea ce contează este să învingi orice s-ar afla în calea libertăţii.

Dar data viitoare?

Data viitoare, o voi face.

Pentru că pot.

* * *

Duc petecul la Tran, în terasa lui veche din Redfern, plină de postere ale unor formaţii belgiene de drujbe, pe bună dreptate, obscure.

– „Recursive Visions Introscape”, model 3000, spune el. Preţ cu amănuntul: 35 de miare.

– Ştiu. M-am interesat.

– Alex! Mă simt jignit!

Zâmbeşte, dezgolind dinţii mâncaţi de acid. Prea multe vărsături; cineva ar trebui să-i spună că este deja suficient de slab.

– Deci – cât îmi poţi obţine pe el?

– Optişpe, sau douăzeci. Pot însă trece luni bune înainte să găsesc un cumpărător. Dacă vrei să scapi de el în clipa asta, îţi dau douăşpe miare.

– O să mai aştept.

– Cum vrei.

Întind mâna să-l iau înapoi, dar el se fereşte.

– Nu te grăbi!

Introduce un jack cu fibră optică într-o mufă micuţă din marginea petecului, după care începe să-l testeze pe laptop-ul din centrul bancului său de lucru.

– Dacă-l strici, te-omor!

– Cum să nu, mârâie el, fotonii mei mari şi stângaci ar putea să rupă vreun arculeţ de ceas dinăuntru.

– Ştii la ce mă refer… îl poţi bloca.

– Dacă tot o să-l ai timp de şase luni, nu vrei să ştii ce software

rulează?

Sunt cât pe-aici să mă înec.

– Crezi că intenţionez să-l *folosesc?* Probabil că rulează un sistem de urmărire a stresului pentru vreun director. *Lunea albastră:* „Pentru o productivitate optimă şi o senzaţie generală de bine, învăţaţi să potriviţi culoarea stării psihice afişate cu nuanţa de referinţă alăturată.”

– Nu lua peste picior biofeedback-ul, până nu l-ai încercat. Poate că-i vorba chiar despre tratamentul ăla împotriva ejaculării rapide pe care-l cauţi.

Îi trag una după ceafa slăbănoagă, apoi privesc peste umărul lui la ecranul laptopului – aiureli hexa-zecimale ce se derulează cu viteză, lăsând impresia unei ceţi.

– De fapt, ce faci?

– Fiecare fabricant rezervă un bloc de cod ISO, astfel ca telecomenzile să nu poată declanşa accidental alte dispozitive decât cele care trebuie. Ei folosesc însă aceleaşi blocuri şi pentru chestiile cablate. Prin urmare ajunge să încercăm codurile pe care „Recursive Visions”…

Pe ecran apare o fereastră de interfaţă elegantă, cu aspect de marmură cenuşie. Poartă titlul PANDEMONIU. Singura opţiune este un buton etichetat „Reset”.

Tran se întoarce spre mine, cu mouse-ul în mână.

– N-am auzit niciodată de *Pandemoniu.* Pare o aiureală psihedelică. Dar dacă a citit mintea tipului ăluia şi dovezile există aici… Strânge din umeri. Oricum va trebui să şterg totul înainte s-o vând, aşa că mai bine s-o fac chiar acum.

– Bine.

Apasă butonul şi apare o opţiune: „Ştergere mapare stocată şi pregătire pentru un nou utilizator?” Tran apasă „Da”.

– Poartă-l şi bucură-te de el, îmi spune. Nu-ţi iau niciun sfanţ.

– Eşti un sfânt, comentez luând petecul. Totuşi n-o să-l port, dacă nu ştiu ce face.

Tran apelează altă bază de date şi tastează PAN.

– Aha! Nu există nicio intrare de catalog. Prin urmare este piaţa neagră… neautorizat!

Rânjeşte spre mine ca un puşti de şcoală primară care-l tachinează pe altul, silindu-l să mănânce viermi:

– Care crezi că-i lucrul cel mai rău pe care-l poate face?

– Habar n-am. Să-mi „spele” creierul?

– Mă-ndoiesc. Petecele nu prezintă imagini naturaliste. Nimic foarte apropiat de realitate… şi fără text. Conţin clipuri video, cote bursiere, lecţii de limbi străine… dar utilizatorii se încurcă în detalii. În prezent nu pot afişa decât grafică abstractă. Cum poţi spăla creierul cuiva cu

aşa ceva?

Ridic obiectul şi-l duc, în mod experimental, spre ochiul stâng, dar ştiu că nici măcar nu se va lumina până ce nu este ferm lipit în locul său.

– Indiferent ce ar face, zice Tran, dacă te gândeşti la el din punctul de vedere teoretic al informaţiei, nu-ţi poate arăta nimic din ceea ce nu există deja în mintea ta.

– Chiar aşa? Atâta plictiseală m-ar putea ucide.

Totuşi pare într-adevăr o prostie să irosesc ocazia. Oricine are o maşină atât de costisitoare ca asta a plătit, probabil, o adevărată avere şi pentru software, iar dacă este într-atât de stranie încât să fie ilegală, ar putea fi realmente ceva interesant.

Tran îşi pierde interesul.

– Decizia îţi aparţine.

– Exact.

Aşez petecul peste ochi şi las marginea să se contopească lin cu pielea mea.

* * *

– Alex, rosteşte Mira, n-ai de gând să-mi spui?

– Ce?

O privesc ameţit; îmi zâmbeşte, dar pare uşor jignită.

– Vreau să ştiu ce ţi-a arătat!

Se apleacă şi începe să-mi urmărească conturul pometului cu vârful degetului, de parcă ar dori să atingă petecul, dar nu se poate hotărî s-o facă.

– Ce vezi? Tunele de lumină? Oraşe antice cuprinse de flăcări? Îngeri argintii care fac dragoste în creierul tău?

Îi îndepărtez mâna.

– Nimic.

– Nu te cred.

Dar este adevărat. Nu sunt artificii cosmice; dacă există ceva, atunci tiparele se estompează cu cât mă pierd mai mult în planul sexual. Totuşi detaliile sunt evazive, aşa cum se întâmplă mereu, dacă nu fac un efort conştient pentru a-mi imagina lucrurile.

Încerc să explic.

– În cea mai mare parte nu văd nimic. Tu îţi „vezi” nasul sau genele? Cam aşa se întâmplă şi în cazul petecului. După primele ore, imaginea pur şi simplu… dispare. Nu seamănă cu nimic real, nu se clinteşte atunci când mişti capul, aşa încât creierul îşi dă seama că n-are nicio legătură cu lumea exterioară şi începe s-o elimine.

Mira este scandalizată, de parcă am înşelat-o cumva.

– Nu poţi nici măcar să vezi ce îţi arată? Atunci… ce rost are?

– Nu *vezi* imaginea plutind în faţa ta, totuşi poţi să fii conştient de existenţa ei. Este ca şi cum… există o stare neurologică numită

„orbire mentală”, în care oamenii pierd complet orice sens al conştiinţei vizuale, dar continuă să poată ghici ce se găseşte în faţa lor, dacă se străduiesc, pentru că informaţiile continuă să le parvină…

– Ca şi percepţia extrasenzorială. Am înţeles, îşi pipăie micuţa cruce egipteană de la gât.

– Da, este supranatural. Bagă-mi o lumină albastră în ochi… şi printr-un miracol neînţeles o să ştiu că-i albastră.

Mira oftează şi se trânteşte pe spate în pat. Un automobil trece pe stradă şi lumina farurilor care pătrunde prin draperii luminează statueta de pe etajeră: o femeie cu cap de şacal, aşezată în poziţia lotus, cu inima sacră expusă sub un sân. Foarte la modă şi sincretică. Odată, Mira mi-a spus, fără să-şi clintească un muşchi de pe faţă: *Acesta este sufletul meu, trecut din incarnare în incarnare. I-a aparţinut lui Mozart, iar anterior Cleopatrei.* Inscripţia de pe soclu consemnează: Budapesta, 2005. Lucrul cel mai ciudat însă este faptul că a fost construită ca o păpuşă rusească: în interiorul sufletului Mirei se găseşte un alt suflet, iar în interiorul aceluia se găsesc un al treilea şi un al patrulea. I-am spus: *Ăsta, ultimul, nu-i decât lemn mort. N-are nimic înăuntru. Asta nu te îngrijorează?*

Mă concentrez şi mă străduiesc să readuc imaginea aceea. Petecul măsoară în mod constant dilatarea pupilei şi distanţa focală a cristalinului neacoperit – ambele urmându-le în mod firesc pe ale ochiului acoperit – şi reglează corespunzător holograma sintetică. Astfel, imaginea nu se defocalizează niciodată, nu apare prea luminoasă ori prea întunecată, indiferent spre ce ar privi ochiul neacoperit. Niciodată un obiect real nu s-ar putea comporta aşa; nu-i de mirare că datele sunt aşa de prompt întrerupte de creier. Chiar şi în primele câteva ore – când, fără efort, vedeam tiparele suprapuse peste tot – păreau mai degrabă imagini mentale deosebit de vii, decât un fel de scamatorii cu lumini. Acum ideea că aş putea „pur şi simplu să privesc” la hologramă şi „s-o văd” în mod automat este ridicolă; realitatea aduce mai degrabă cu pipăirea unui obiect în beznă şi încercarea de a-l imagina.

Iată ce îmi imaginez: fire colorate şi complex ramificate, fulgerând pe fundalul cenuşiu al odăii ca nişte pulsaţii de vopsea fluorescentă injectată în vene fine. Imaginea pare strălucitoare, dar nu mă ameţeşte; încă pot vedea în umbrele din jurul patului. Sute de asemenea tipare ramificate pâlpâie simultan, însă majoritatea sunt vagi şi au o durată foarte scurtă de viaţă. Poate că în fiecare clipă domină zece sau douăsprezece, strălucind intens timp de o jumătate de secundă fiecare, înainte să pălească şi să apară altele. Uneori se pare că unul dintre aceste tipare „puternice” îşi transferă forţa în mod direct unui vecin, ridicându-l din beznă, şi cele două pot fi văzute luminându-se împreună, cu marginile întortocheate şi împletite.

Alteori, puterea, luminozitatea nu par să provină dintr-un loc anume, deşi ocazional întrezăresc două-trei cascade subtile în fundal, fiecare prea slabă şi prea rapidă ca să poată fi urmărită, convergând într-un singur tipar şi declanşând o fulgerare puternică şi prelungită.

Plăcuţa de circuite superconductoare îngropată în petec îmi vizualizează întregul creier. Aceste tipare *ar putea* fi neuroni individuali, dar care ar fi scopul unui asemenea punct de vedere microscopic? Probabil că sunt sisteme mult mai mari – reţele din zeci de mii de neuroni – şi că toată chestia este un fel de hartă funcţională: conexiunile se păstrează, însă distanţele sunt rearanjate pentru uşurinţa interpretării. Numai unui neurochirurg i-ar păsa de locaţiile anatomice reale.

Dar care sisteme îmi sunt arătate mie, de fapt? Şi cum ar trebui să reacţionez la vederea lor?

Petecul se foloseşte mai ales de biofeedback. Dimensiunile stresului – sau deprimării, excitării, concentrării etc. – sunt codificate în culorile şi formele imaginilor. Deoarece imaginea petecului „dispare", ea nu constituie o distragere, ci informaţia rămâne accesibilă. De fapt, regiunile cerebrale necablate în mod natural pentru a „se cunoaşte" una pe cealaltă sunt puse în contact, îngăduindu-le să se moduleze reciproc în feluri noi. Cel puţin aşa afirmă reclama. Totuşi biofeedback-ul petecului trebuie să-şi precizeze ţinta; lângă afişarea în timp real trebuie să existe un şablon fix care să indice rezultatul spre care se năzuieşte. Tot ceea ce mi se arată mie este… pandemoniu.

– Cred că ar fi mai bine să pleci, spune Mira.

Imaginea petecului aproape că dispare, ca un balonaş cu gânduri, dintr-o bandă desenată, care a fost dezumflat, totuşi mă chinuiesc şi izbutesc să mă agăţ de ea.

– Alex? Cred că ar trebui să pleci.

Simt cum mi se zbârlesc firişoarele de păr de pe ceafă. Văd… *ce?* Aceleaşi tipare, deoarece ea a rostit aceleaşi cuvinte? Mă străduiesc să rederulez secvenţa din memorie, însă tiparele din faţa mea – tiparele pentru încercarea de reamintire? – îmi dejoacă tentativa. Şi până ce-i îngădui imaginii să se destrame este prea târziu; nu ştiu ce am văzut.

Mira îşi pune o mână pe umărul meu.

– Vreau să pleci.

Pielea mi se face ca de găină. Şi fără imaginea din faţa mea ştiu că declanşează aceleaşi tipare. *„Cred că ar trebui să pleci." „Vreau să pleci."* Nu văd sunetele codificate în creierul meu. Văd semnificaţia.

Şi chiar acum, doar gândindu-mă, *ştiu* că secvenţa este rederulată, slab.

Mira mă scutură furios şi, în cele din urmă, mă răsucesc spre ea.

– Care-i problema? o întreb. Voiai s-o pui cu petecul şi m-am băgat în calea ta?

– Foarte amuzant! Dă-i drumul şi nu mai avem ce discuta.

Mă îmbrac fără grabă, ca s-o irit. După aceea rămân lângă pat, privindu-i trupul subţire, ghemuit sub cearşafuri. Mă gândesc: *Aş fi putut s-o rănesc rău, dacă aş fi vrut. Ar fi fost atât de simplu.*

Ea mă priveşte neliniştită. Sunt cuprins de un fior de ruşine; adevărul este că nici măcar nu doresc s-o sperii. Dar e prea târziu; am speriat-o deja.

Mă lasă s-o sărut la despărţire, însă întregul ei corp este încordat de neîncredere. Simt un ghem în stomac. *Ce se-ntâmplă cu mine? În ce mă transform?*

Ieşit pe stradă însă, în aerul rece al nopţii, luciditatea preia frâiele. *Iubire, empatie, compasiune…* toate aceste obstacole în calea libertăţii trebuie depăşite. Nu trebuie să aleg violenţa, dar opţiunile mele sunt nesemnificative dacă sunt mărginite de convenţii sociale, sentimentalism, ipocrizie şi autoamăgire.

Nietzsche a înţeles asta. Sartre şi Camus au înţeles-o.

Mă gândesc calm: *Nimic nu m-ar fi putut opri. Aş fi putut face orice, i-aş fi putut frânge gâtul.* Dar am optat să n-o fac. *Am optat.* Atunci, cum s-a întâmplat asta? Cum… şi când? Când l-am cruţat pe proprietarul petecului… când am ales să n-o ating pe Mira… în final, corpul meu a fost cel care a acţionat într-un fel anume şi nu în celălalt, *dar când a început totul?*

Dacă petecul afişează tot ceea ce se petrece în creierul meu – sau tot ceea ce este important: gânduri, înţelesuri, nivelurile cele mai ridicate de abstracţie –, atunci, dacă aş fi ştiut cum să citesc tiparele acelea, aş fi putut urmări întregul proces? *Să-l urmăresc înapoi, până la cauza primordială?*

Mă opresc în mijlocul unui pas. Ideea este ameţitoare… şi incitantă. Undeva în adâncul creierului meu, *trebuie* să existe „eul”: izvorul tuturor acţiunilor, sinele care decide. Neatins de cultură, educaţie, gene – sursa libertăţii umane, complet autonom, responsabil doar în faţa lui însuşi. Am ştiut asta dintotdeauna, dar în toţi anii aceştia mă străduisem s-o limpezesc.

Dacă petecul ar fi putut îndrepta o oglindă spre sufletul meu… dacă mi-aş fi putut vedea *propria voinţă* ridicându-se din centrul fiinţei mele *când apăsam trăgaciul…*

Ar fi fost un moment de perfectă onestitate, de perfectă înţelegere.

De perfectă libertate.

* * *

Acasă, zac în întuneric, îmi rederulez imaginea, experimentez. Dacă voi sui râul spre izvor, va trebui să cartografiez cât pot de mult din teritoriu. Nu-i uşor; trebuie să-mi monitorizez gândurile şi tiparele,

să încerc să găsesc conexiunile. Când mă silesc să fac asociaţii libere, văd oare şabloanele corespondente ideilor înseşi? Sau văd tipare asociate mai mult cu întregul act de echilibrare a atenţiei – între imaginea în sine şi gândurile pe care sper că le reflectă ea?

Deschid radioul, găsesc un talk-show şi încerc să mă concentrez asupra cuvintelor fără să pierd imaginea peticului. Reuşesc să discern tiparul declanşat de câteva cuvinte – sau, cel puţin, tiparele comune tuturor cascadelor ce apar atunci când sunt utilizate acele cuvinte… dar după al cincilea sau al şaselea cuvânt pierd urma primului.

Aprind lumina, iau o foaie de hârtie şi încerc să compun un dicţionar. Este însă fără speranţe. Cascadele se succed prea rapid şi orice aş face să prind un şablon, să încremenesc momentul, reprezintă o intruziune care îl alungă.

Se apropie zorile. Renunţ şi încerc să dorm. În curând voi avea nevoie de bani pentru chirie, va trebui să fac ceva, dacă nu accept oferta lui Tran pentru petec. Bâjbâi sub saltea şi verific dacă arma este tot acolo.

Mă gândesc la cele petrecute în ultimii ani. O diplomă lipsită de valoare. Trei ani de şomaj. Spargerile sigure din timpul zilei. Apoi nopţile. Îndepărtând strat după strat de iluzii. Iubire, speranţă, moralitate… toate trebuie depăşite. Nu mă pot opri acum.

Şi ştiu în ce fel trebuie să se termine.

Pe măsură ce lumina începe să pătrundă în odaie, simt o modificare bruscă… *în ce privinţă?* În starea psihică? În perceptivitate? Privesc dunga îngustă de lumină solară de pe tencuiala fisurată a tavanului… şi nimic nu pare diferit, nimic nu s-a schimbat. Îmi scanez mental corpul, de parcă aş putea să sufăr de un tip de durere prea nefamiliară ca să fie înţeleasă instantaneu, dar nu percep decât tensiunea propriei mele nesiguranţe şi confuzii.

Stranietatea se intensifică şi, involuntar, răcnesc. Simt ca şi cum pielea mi-ar exploda şi zece mii de viermi s-ar târî din carnea lichefiată de dedesubt, atât doar că nu există nimic care să explice senzaţia aceasta: nicio viziune de răni sau de insecte… şi absolut nicio durere. Nu simt mâncărimi, nu am febră, nu mă trec sudori reci – nimic. Este ca o poveste horror relatată de un participant la o cură de dezintoxicare, o criză de coşmar de *delirium tremens,* dar lipsită de orice simptome, cu excepţia ororii în sine.

Îmi cobor picioarele din pat şi mă ridic în capul oaselor, ţinându-mă de stomac, deşi este un gest lipsit de semnificaţie; nu-mi vine nici măcar să vomit. Nu măruntaiele mele sunt cele care icnesc.

Stau locului şi aştept să treacă tumultul.

Nu trece.

Aproape că sunt pe punctul de a-mi smulge petecul – *ce altă cauză poate fi?* – însă mă răzgândesc. Mai întâi vreau să încerc altceva.

Deschid radioul.

– … ciclon ameninţă coasta nord-vestică…

Cei zece mii de viermi se revarsă şi fojgăiesc; cuvintele îi izbesc ca jetul dintr-un furtun de pompieri. Izbutesc să opresc radioul cu un gest brutal, stopând clocotul, apoi cuvintele îmi răsună ca un ecou în creier:

… ciclon…

Cascada descrie o buclă în jurul conceptului, declasând tiparele pentru sunet în sine; o viziune vagă a cuvântului scris; o imagine desprinsă dintr-o sută de hărţi meteorologice făcute de sateliţi; imagini din buletinele de ştiri reprezentând copaci dezrădăcinaţi de vânt… şi multe, mult mai multe, prea multe ca să poată fi înţelese…

… ciclon ameninţă…

Majoritatea şabloanelor „ameninţă” se declanşaseră deja, pregătite de context, anticipând evidentul. Tiparele pentru imagini filmate în toiul ciclonului se consolidează şi le declanşează pe altele, scenele de a doua zi, cu oameni lângă locuinţele lor distruse.

… coasta nord-vestică…

Şablonul pentru harta meteo prin satelit *se îngustează,* concentrându-şi energia asupra unei imagini amintite – sau construite – în care volbura norilor este corect plasată. Tiparele se declanşează pentru numele a şase aşezări din nord-vest şi pentru imagini ale staţiunilor turistice… până ce cascada se pierde în asociaţii vagi cu simplitatea rurală spartană.

Iar eu înţeleg ce se întâmplă. (Tiparele se declanşează pentru *înţeleg,* tiparele se declanşează pentru *tipare,* tiparele se declanşează pentru *confuz, copleşit, nebun…)*

Procesul se diminuează, într-o oarecare măsură (tiparele se declanşează pentru toate aceste concepte). *Pot pricepe totul cu calm, pot înţelege semnificaţia* (tiparele se declanşează). Stau locului cu fruntea coborâtă pe genunchi (tiparele se declanşează), încercând să-mi focalizez gândurile îndeajuns ca să preiau toate rezonanţele şi asociaţiile pe care petecul (tiparele se declanşează) continuă să mi le arate prin ochiul stâng, despre care, de fapt, nu s-ar putea spune că vede ceva.

Niciodată nu a trebuit să fac imposibilul: să stau aşezat şi să alcătuiesc un dicţionar pe hârtie. În ultimele zece zile, tiparele şi-au gravat propriul dicţionar în creierul meu. Nu este nevoie să observ şi să-mi amintesc, conştient, care şablon corespunde cărui gând; am petrecut fiecare moment de trezie expus exact acelor asociaţii şi ele s-au imprimat în sinapsele mele pur şi simplu prin repetiţie.

Iar acum se achită nota de plată. Nu am nevoie de petec ca să-mi spună doar ceea ce ştiu şi singur că gândesc, dar acum îmi arată tot restul: toate detaliile prea mărunte şi fugitive ca să fie prinse prin

simpla introspecţie. Nu unicul şi evidentul flux de conştiinţă – secvenţa definită în orice clipă de şablonul cel mai puternic –, ci toţi curenţii şi toate vârtejurile ce clocotesc dedesubt.

Întregul proces haotic de gândire.

Pandemoniul.

* * *

Vorbirea este un coşmar. Exersez de unul singur, adresându-mă radioului, simţindu-mă prea nesigur ca să risc măcar un telefon până când nu pot învăţa să mă controlez, să nu mă abat din drum.

De abia pot deschide gura fără să percep o duzină de şabloane pentru cuvinte şi fraze *ce pornesc spre oportunitatea respectivă,* concurând pentru şansa de a fi rostite… iar cascadele, care ar fi trebuit să fie direcţionate spre o unică opţiune într-o fracţiune de secundă (înainte aşa trebuie să se fi întâmplat, altfel întregul proces n-ar fi funcţionat niciodată), sunt menţinute vibrând neconcludent de însuşi faptul că eu am devenit atât de conştient de toate posibilităţile. După o vreme învăţ să suprim acest feedback, cel puţin într-o măsură suficientă ca să evit paralizia. Cu toate acestea, continuă să se simtă foarte straniu.

Deschid radioul. Un ascultător declară telefonic:

– Irosirea impozitelor percepute de la populaţie în programe de reabilitare nu înseamnă decât recunoaşterea faptului că delincvenţii nu au fost închişi suficient de mult timp.

Cascade de tipare extind sensul direct al cuvintelor cu o multitudine de asociaţii şi conexiuni… dar ele sunt *deja* întreţesute cu cascade ce construiesc posibile replici, care invocă propriile lor asociaţii.

Răspund cât pot de repede:

– Reabilitarea este mai ieftină. Şi ce sugeraţi, să-i ţinem închişi pe oameni până ajung prea senili ca să mai comită delicte?

Pe când vorbesc, tiparele pentru cuvintele alese fulgeră triumfător, în timp ce acelea pentru alte douăzeci-treizeci de cuvinte şi fraze pălesc de abia acum… ca şi cum unica modalitate prin care pot fi sigure că şi-au pierdut şansa de a fi rostite este să audă realmente ceea ce am spus.

Repet experimentul, de zeci de ori, până când pot „vedea” limpede toate şabloanele de replici alternative. Le privesc rotindu-şi plasele complexe de înţelesuri peste mintea mea, cu speranţa de a fi alese.

Dar… alese *unde,* alese *cum?*

Deocamdată este imposibil de precizat. Dacă încerc să încetinesc procesul, gândurile mele preiau complet controlul, dar dacă izbutesc să replic ceva, nu mai există speranţa reală de a mai urmări dinamica procesului. Peste o secundă sau două pot încă să „văd” majoritatea cuvintelor şi asociaţiilor care au fost declanşate pe parcurs… totuşi

încercarea de a urmări înapoi la sursă – *înapoi la mine* – decizia pentru ceea ce a fost spus seamănă cu tentativa de a găsi vinovatul pentru un ambuteiaj implicând o mie de automobile, pe baza unei singure imagini înceţoşate a incidentului.

Decid să mă odihnesc o oră sau două. (Cumva, decid.) Senzaţia de dezintegrare într-un morman viermuitor de larve şi-a pierdut prospeţimea, totuşi nu-mi pot anula complet conştiinţa pandemoniului. Aş putea încerca să-mi scot petecul, dar nu pare să merite riscul unui lung şi lent proces de reaclimatizare atunci când îl voi pune la loc.

Bărbierindu-mă în baie, mă opresc şi mă privesc drept în ochi. *Doresc realmente să fac asta? Să-mi privesc mintea într-o oglindă în timp ce ucid un străin? Ce ar schimba? Ce ar dovedi?*

Ar dovedi că în mine există o scânteie de libertate pe care nimeni altul n-o poate atinge, nimeni altul n-o poate pretinde. Ar dovedi că sunt, finalmente, responsabil pentru tot ceea ce fac.

Simt că ceva urcă prin pandemoniu. Ceva se înalţă din adâncuri, închid ambii ochi şi mă reazem de chiuvetă; apoi îi deschid şi privesc din nou în ambele oglinzi.

Şi, în cele din urmă, îl văd, suprapus peste imaginea feţei mele: un şablon complex, stelat, ca o creatură bentonică[26], luminoasă, radiind tentacule delicate, cu care să atingă zece mii de cuvinte şi simboluri, având la dispoziţie toată maşinăria gândirii. Mă izbeşte cu un şoc de *déjà vu* – am „văzut” tiparul acesta de zile întregi. Ori de câte ori m-am gândit la persoana mea ca fiind un personaj, un subiect, un actor. Ori de câte ori am reflectat la puterea voinţei. Ori de câte ori mi-am reamintit momentul când am fost cât pe-aci să apăs trăgaciul…

Nu am nicio îndoială, asta este! *Sinele care optează. Sinele care este liber.*

Îmi zăresc din nou ochiul şi şablonul radiază lumină – nu numai la simpla vedere a chipului meu, ci văzându-mă pe mine privind şi ştiind că privesc… şi ştiind că m-aş putea întoarce cu spatele în orice clipă.

Stau şi privesc lucrul acela fantastic. *Cum să-i spun?* „Eu”? „Alex”? Niciuna dintre denumiri nu se potriveşte cu adevărat; înţelesul lor este epuizat. Caut cuvântul, imaginea care oferă reacţia cea mai puternică. Privită din exterior, propria mea faţă reflectată în oglindă trezeşte de-abia un pâlpâit, dar când *mă simt* stând fără nume în grota întunecoasă a craniului, uitându-mă afară prin ochi, controlând corpul… *luând decizii, trăgând sforile…* şablonul străluceşte de recunoaştere.

– Domnul Voliţiune, şoptesc. Acesta sunt.

Capul începe să-mi pulseze. Las imaginea petecului să dispară.

---

26 Care trăieşte pe fundul apelor.

Terminând de bărbierit, examinez petecul din exterior, pentru prima dată după multe zile. Dragonul care ţâşneşte din propriul său portret lipsit de substanţă pentru a câştiga materialitate… cel puţin aşa este reprezentat. Mă gândesc la bărbatul de la care l-am furat şi mă întreb dacă el a văzut vreodată la fel de profund ca şi mine în adâncul pandemoniului.

Nu se poate să fi văzut, altfel nu mi-ar fi îngăduit să iau petecul. Fiindcă acum, după ce am întrezărit adevărul, ştiu că voi apăra până la moarte puterea de a vedea în felul ăsta.

* * *

Părăsesc locuinţa pe la miezul nopţii, investighez zona, îi iau pulsul. În fiecare noapte, între cluburi, baruri, bordeluri, cazinouri şi petreceri private există curenţi de activitate, diferiţi în mod subtil. Eu nu caut însă mulţimile, ci un loc unde nimeni nu are vreun motiv să vină.

Aleg, în final, un şantier de construcţii mărginit de birouri părăsite. Este un sector protejat de cele mai apropiate felinare stradale prin schipul mare de lângă drum, care proiectează o umbră neagră, triunghiulară. Mă aşez pe nisipul şi cimentul umede de rouă, cu pistolul şi cagula în jachetă, la îndemână.

Aştept calm. Am învăţat să fiu răbdător şi au fost dăţi în care zorii m-au găsit cu mâinile goale. În majoritatea nopţilor însă, cineva o ia pe scurtătură. În majoritatea nopţilor, cineva se rătăceşte.

Stau cu urechea ciulită să aud paşi, dar îmi las mintea să rătăcească, încerc să urmăresc pandemoniul mai de aproape, să văd dacă pot absorbi secvenţa de imagini în mod pasiv, în vreme ce mă gândesc la altcineva, pentru ca apoi să rederulez amintirea, filmul gândurilor mele.

Încleştez pumnul, după aceea îl deschid. Încleştez pumnul, după aceea… nu! Încerc să-l prind pe „Domnul Voliţiune” în exerciţiul funcţiunii, exersându-mi puterile de capriciu. Reconstruiesc ceea ce cred că am „văzut”, şablonul cu mii de tentacule străluceşte într-adevăr mai puternic, însă memoria îmi joacă feste ciudate; nu pot derula corect succesiunea. De fiecare dată când rulez filmul în minte, văd *mai întâi* fulgerând majoritatea celorlalte tipare implicate în acţiune, trimiţând cascade ce converg spre „Domnul Voliţiune”, făcându-l pe el *să declanşeze* – exact contrariul a ceea ce ştiu că este adevărat. „Domnul Voliţiune” declanşează în clipa când mă simt că optez… atunci cum se poate ca momentul acela crucial să fie precedat de altceva decât de paraziţi mentali?

Exersez mai bine de o oră, totuşi iluzia persistă. O distorsionare a percepţiei temporale? Un efect colateral al petecului?

Se apropie paşi. O singură persoană.

Îmi pun cagula şi aştept câteva secunde. Mă aşez, lent, în poziţia

ghemuit şi trag cu ochiul pe după marginea utilajului. A trecut de el şi nu priveşte înapoi.

Îl urmăresc. Merge grăbit, cu mâinile afundate în buzunarele jachetei. Când ajung la trei metri îndărătul lui – suficient de aproape ca să-i descurajeze pe cei mai mulţi s-o ia la goană –, rostesc nu prea tare:

– Stai!

Mai întâi priveşte peste umăr, apoi se răsuceşte. Este tânăr, optsprezece sau nouăsprezece ani, mai înalt decât mine şi, probabil, mai puternic. Va trebui să mă păzesc de orice act de curaj prostesc. Nu-i ies ochii din orbite, totuşi cagula pare să producă întotdeauna neîncredere. Ea şi calmul meu; văzând că nu-mi agit braţele şi nu urlu obscenităţi hollywoodiene, unii oameni pur şi simplu nu pot accepta că este ceva real.

Mă apropii. Are un diamant în lobul unei urechi. Micuţ, dar mai bun decât nimic. Îl arăt cu degetul şi el mi-l întinde. Pare nemulţumit, dar nu cred că va încerca nimic prostesc.

– Scoate portofelul şi arată-mi ce-ai în el!

Mă ascultă, răsfirându-i conţinutul pentru inspecţie ca pe o nişte cărţi de joc. Aleg e-cardul, să iei banii de pe el e floare la ureche pentru orice hacker; nu pot citi valoarea contului, dar îl bag în buzunar şi-l las să păstreze restul.

– Acum scoate-ţi pantofii.

Ezită şi îngăduie ca în ochi să-i apară un fulger de ură pură. Pe de altă parte, se teme prea mult ca să se împotrivească. Se execută, stângaci, ţopăind în câte un singur picior, pe rând. Nu-l acuz; şi eu m-aş simţi mai vulnerabil dacă aş sta aşezat. Chiar dacă asta nu contează deloc.

În vreme ce prind, cu o singură mână, şireturile pantofilor de cureaua mea, la spate, el mă priveşte, parcă încercând să ghicească dacă înţeleg că nu are nimic altceva să-mi ofere, încercând să decidă dacă voi fi dezamăgit… şi furios. Îi întorc privirea, deloc furios, ci doar străduindu-mă să-i fixez faţa în memoria mea.

Pentru o clipă caut să vizualizez pandemoniul, dar nu-i necesar. De acum descifrez şabloanele în mod direct, le percep şi le înţeleg pe deplin, prin noul canal senzorial pe care petecul şi l-a săpat în neurobiologia vederii.

Şi ştiu că „Domnul Voliţiune” declanşează.

Ridic pistolul spre inima străinului şi îndepărtez piedica. Calmul lui se destramă, chipul i se contorsionează. Începe să tremure şi apar lacrimi, totuşi nu închide ochii. Simt un val de compasiune – *şi, în acelaşi timp, îl „văd”* – dar este în exteriorul „Domnului Voliţiune” şi numai acesta poate opta.

Străinul întreabă simplu, patetic:

– De ce?

– Pentru că pot.

Închide ochii, dinţii îi clănţăne şi dintr-o nară îi spânzură un fir de mucozitate. Aştept momentul lucidităţii, momentul înţelegerii perfecte, momentul în care păşesc în afara curgerii lumii şi-mi asum responsabilitatea pentru ceea ce fac.

În loc de asta, este înlăturat un alt văl şi pandemoniul se arata în toate detaliile:

Şabloanele pentru conceptele de *libertate, autocunoaştere, curaj, onestitate* şi *responsabilitate* se declanşează, orbitoare. Sunt cascade rotitoare – aurore vaste şi întreţesute, lungi de sute de şabloane –, dar acum toate conexiunile, toate relaţiile cauzale sunt, în sfârşit, limpezi precum cristalul.

Şi nimic nu se revarsă din niciun izvor de acţiune, din niciun sine ireductibil, autonom. „Domnul Voliţiune" declanşează, dar nu-i decât un alt tipar printre mii de tipare, o simplă rotiţă ceva mai complicată. Accede la cascadele din jurul său cu o duzină de tentacule şi bolboroseşte febril „Eu, eu, eu" – pretinzând responsabilitate pentru toate – însă, de fapt, nu diferă cu nimic de restul.

Gâtlejul meu emite un icnet ca şi cum aş fi gata să vomit, iar genunchii aproape că-mi cedează. *Asta-i prea mult de ştiut, prea mult de acceptat.* Fără să-mi clintesc pistolul, strecor mâna sub cagulă şi-mi smulg petecul.

Nu se schimbă nimic. Spectacolul continuă. Creierul a interiorizat toate asociaţiile, toate conexiunile, şi înţelesul continuă să se deplieze, inexorabil.

Aici nu există o cauză primordială, nu există un loc unde pot începe deciziile. Doar o uriaşă maşină de supape şi turbine, acţionate de fluxul cauzal care trece prin ele – o maşină construită din cuvinte întrupate, din imagini întrupate, din idei întrupate.

Aici nu există nimic altceva: numai aceste şabloane şi conexiunile dintre ele. „Alegerile" se petrec peste tot – în fiecare asociere, în fiecare conexiune de idei. Întreaga structură, întreaga maşină „decide".

Şi „Domnul Voliţiune"? „Domnul Voliţiune" nu este decât ideea despre sine. Pandemoniul îşi poate imagina orice: pe Moş Crăciun, pe Dumnezeu, ... sufletul omenesc. El poate să construiască un simbol pentru orice idee şi să-l conecteze la o mie altele, dar asta nu înseamnă că lucrul pe care-l reprezintă simbolul ar putea vreodată să fie real.

Mă holbez cu oroare, milă şi ruşine la bărbatul care tremură în faţa mea. *Cui îl sacrific?* Mirei i-am putut spune: *O păpuşică-suflet este deja prea mult.* Atunci de ce nu mi-am putut-o spune şi mie? În „eul" personal nu există un al doilea „eu", nu există un păpuşar interior

care să tragă sforile şi să facă opţiunile. Există doar maşina – cu totul.

Şi, examinată îndeaproape, rotiţa cea pretenţioasă îşi reduce însemnătatea. Acum când pandemoniul se poate vedea pe sine în mod complet, „Domnul Voliţiune” nu mai are niciun sens.

Nu există nimic şi nimeni pentru care să ucizi; în minte nu există niciun suveran pe care să-l aperi cu preţul vieţii. Iar în calea libertăţii nu există bariere care să fie nevoie să fie *depăşite.* Iubire, speranţă, moralitate… distrugeţi maşinăria aceea minunată şi nu vor mai rămâne decât nişte celule nervoase zvâcnind aleatoriu, nu un *Ubermensch*[27] radiant, purificat, lipsit de poveri. Unica libertate constă în a fi maşina aceasta, nu alta.

De aceea, maşina aceasta coboară pistolul, ridică o mână cu un gest stângaci de regret, se întoarce şi fuge în noapte. Nu se opreşte să-şi tragă răsuflarea şi este la fel de precaută ca întotdeauna faţă de pericolul de a fi urmărită, dar plânge cu lacrimi eliberatoare, pe tot drumul.

Nota autorului: Povestirea de faţă a fost inspirată de modelele cognitive „pandemoniu” ale lui Marvin Minsky, Daniel C. Dennett şi alţii. Cu toate acestea, aproximarea grosolană pe care am prezentat-o aici intenţionează doar să transmită ideea generală despre felul în care funcţionează aceste modele; nici măcar nu începe să reflecte în modul cuvenit detaliile mai subtile. Modele amănunţite sunt descrise în lucrările *Consciousness Explained* de Dennett şi *The Society of Mind* de Minsky.

27 Superman, în limba germană (n. trad.).

Cocon

Explozia făcuse ţăndări geamurile ferestrelor aflate la sute de metri depărtare, însă nu declanşase niciun incendiu. Ulterior am descoperit că fusese înregistrată de un seismograf al Universităţii Macquarie, stabilind momentul cu precizie – 3:52 a.m. Peste numai câteva minute, rezidenţii, treziţi de bubuitură, apelaseră serviciile de urgenţă şi operatoarea noastră din schimbul de noapte mă sunase imediat după ora 4, dar n-avea niciun rost să dau năvală imediat la locul evenimentului fiindcă nu puteam decât să le stau în cale. Stătusem la terminalul din biroul meu aproape o oră, adunând informaţii generale şi monitorizând transmisiunile radio prin căşti, bând cafea şi încercând să nu ţăcănesc prea tare la tastatură.

Până când am ajuns, pompierii locali plecaseră, garantând că nu exista riscul vreunei explozii ulterioare, însă oamenii noştri de la criminalistică îşi continuau munca de examinare a resturilor; bâzâiturile electrice ale echipamentelor lor erau acoperite complet de ciripitul păsărilor. Lane Cove era un cartier liniştit şi plin de verdeaţă, o combinaţie între o zonă rezidenţială şi tehnologie industrială de vârf, cu vegetaţia luxuriantă din spaţiile deschise ale corporaţiilor contopindu-se aproape perfect cu parcul naţional adiacent, care se întindea de o parte şi de cealaltă a râului cu acelaşi nume. Pe terminalul automobilului meu, harta zonei identificase furnizorii de substanţe farmaceutice şi de laborator, fabricanţii de instrumente de mare precizie pentru aplicaţii ştiinţifice şi aerospaţiale şi nu mai puţin de 27 de firme de biotehnologie – inclusiv Life Enhancement International[28], fosta clădire de beton fiind redusă acum la maldăre de blocuri albe, sfărâmate, îngrămădite în jurul pilonilor de consolidare răsuciţi. Oţelul expus sclipea în lumina zorilor, deconcertant de pur; construcţia avea o vechime de numai trei ani. Puteam să înţeleg motivul pentru care echipa de criminalistică exclusese din capul locului posibilitatea unui accident; câteva butoaie de solvent organic n-ar fi putut avea *nici pe departe* un asemenea efect. Nicio substanţă legal depozitată într-o zonă rezidenţială n-ar fi putut transforma în câteva secunde o clădire modernă într-un maldăr de ruine.

Când am ieşit din maşină, am zărit-o pe Janet Lansing. Privea dărâmăturile cu o expresie stoică, dar era zgribulită şi-şi încrucişase braţele peste piept. Se găsea, probabil, într-o stare de semişoc. Nu avea niciun alt motiv să-i fie frig; toată noaptea fusese înăbuşitor de cald şi temperatura începuse deja să crească. Lansing era directoarea complexului Lane Cove; avea 43 de ani, o diplomă Cambridge în biologie moleculară şi o altă diplomă în administraţie, de la o universitate virtuală japoneză, la fel de respectabilă. Înainte de a

---

28 Life Enhancement, aprox. „Amplificarea Vieţii” (n. trad.).

pleca de acasă îmi pusesem investigatorul ştiinţific să extragă detaliile acestea, plus fotografia femeii, din diverse baze de date.

M-am apropiat de ea şi m-am prezentat:

– James Glass, de la Nexus Investigations.

Se încruntă spre cartea mea de vizită, dar o acceptă, apoi privi la tehnicienii care-şi târau cromatografele de gaz şi echipamentele holografice în jurul ruinelor.

– Presupun că-s ai dumitale, nu?

– Da, au venit de la ora 4.

Se strâmbă uşor.

– Ce se-ntâmplă dacă aş angaja pe altcineva? Iar pe voi v-aş acuza de pătrundere neautorizată pe o proprietate particulară?

– Dacă vei angaja altă companie, îi vom pune imediat la dispoziţie toate mostrele şi datele pe care le-am colectat.

Încuviinţă din cap cu un aer distrat.

– Bineînţeles c-o să vă angajez. De la ora 4, ziceai? Sunt impresionată, aţi ajuns chiar înaintea asigurărilor.

Întâmplător, „asigurările” lor deţineau 49 la sută din Nexus şi n-aveau să intervină până nu ne terminam treaba, dar n-am văzut niciun motiv pentru care să menţionez acest lucru. Lansing adăugă acru:

– Aşa-zisa noastră firmă de securitate de-abia şi-a adunat curajul să-mi telefoneze acum o jumătate de oră. Evident, o casetă de conexiuni de fibre optice a fost sabotată, decuplând întreaga zonă. Ar fi trebuit să trimită patrule în eventualitatea unei defecţiuni a echipamentului, dar se pare că nu s-au deranjat s-o facă.

Am schiţat o expresie de înţelegere.

– De fapt, ce anume se producea aici?

– Să se „producă”? Nimic. Nu era o unitate de fabricaţie, ci doar de cercetare-dezvoltare pură.

În realitate, aflasem deja că toate fabricile LEI se găseau în Thailanda şi Indonezia, cu biroul central în Monaco, iar laboratoarele de cercetări erau împrăştiate prin toată lumea. Există însă o linie subtilă de demarcaţie între a demonstra că ai detaliile la degetul mic şi a-l nelinişti pe client. Un neştiutor *ar fi trebuit* să facă cel puţin o ipoteză greşită, să pună cel puţin o întrebare în direcţia eronată. Eu aşa procedez întotdeauna.

– Şi ce anume se cercetează?

– Acestea sunt informaţii secrete din consideraţii comerciale.

Mi-am scos notepadul din buzunarul cămăşii şi am afişat un contract standard, incluzând şi obişnuitele clauze de păstrare a secretelor. Lansing îl privi, apoi îşi puse propriul ei notepad să examineze documentul. Conversând în infraroşii modulate, cele două calculatoare negociară rapid detaliile. Notepadul semnă electronic

acordul în numele meu, iar al lui Lansing procedă similar, după care ambele piuiră fericite la unison, ca să ne anunţe că afacerea fusese încheiată.

– Principalul nostru proiect aici, începu femeia, era îmbunătăţirea genetică a celulelor sinciţiotrofoblaste.

Am surâs răbdător şi ea îmi traduse:

– Este vorba despre consolidarea barierei dintre vascularizările mamei şi ale fătului. Mama şi fetusul nu împart în mod direct acelaşi sânge, ci fac schimb de substanţe nutritive şi hormoni prin bariera placentală. Necazul este că bariera aceasta poate fi traversată de tot felul de virusuri, toxine şi medicamente legale sau ilegale. Celulele din bariera naturală n-au evoluat în aşa măsură încât să poată face faţă virusului HIV, sindromului fetal alcoolic, transmiterii dependenţei de cocaină sau următorului dezastru de tipul thalidomidei[29]. Obiectivul nostru este o unică injectare intra-venoasă a unui vector cu gene modificate, care să declanşeze formarea unui strat suplimentar de celule în structurile corespunzătoare din placentă, special concepute pentru a proteja vascularizarea fetală de agenţii contaminatori din sângele matern.

– Adică o barieră mai solidă?

– Mai inteligentă. Mai selectivă. Mai selectivă în privinţa substanţelor pe care le lasă s-o traverseze. Ştim precis ce anume din sângele matern *îi trebuie* fetusului aflat în dezvoltare. Celulele cu gene modificate ar conţine canale specifice pentru transportul fiecăreia dintre substanţele respective. Nimic altceva n-ar primi autorizaţia de trecere.

– Foarte impresionant.

Un cocon în jurul copilului nenăscut, protejându-l de toate otrăvurile societăţii moderne. Suna exact ca tipul de tehnologie benefică pe care o companie cu numele Life Enhancement ar fi clocit-o în înfrunzitul Lane Cove. Desigur, până şi un necunoscător putea sesiza unele fisuri ale proiectului. Auzisem că HIV infecta, cel mai frecvent, pruncii în timpul naşterii propriu-zise, nu al sarcinii, dar probabil că existau şi alte virusuri care traversau mai frecvent bariera placentală. Nu ştiam dacă mamele care riscau să dea naştere unor copii afectaţi de alcool sau dependenţi de cocaină aveau sau nu să se năpustească în masă pentru a-şi instala bariere fetale cu gene modificate, totuşi îmi puteam imagina o cerere însemnată din partea celor îngroziţi de aditivii alimentari, pesticide şi poluanţi. Pe termen lung – dacă sistemul funcţiona cu adevărat şi nu era prohibitiv din cauza costurilor –, ar fi putut chiar să devină o parte din asistenţa

29 Medicament sedativ, retras de pe piaţă după ce s-a constatat că utilizarea lui în timpul sarcinii poate pricinui anomalii severe la membrele fătului (n. trad.).

prenatală de rutină.

Benefic şi profitabil.

Oricum, chiar dacă existau sau nu factori biologici, economici şi sociali ce ar fi putut împiedica tehnologia să devină un succes complet, era greu de închipuit că cineva putea obiecta faţă de *principiul* implicat.

– Se lucrează cu animale? am întrebat.

Lansing se încruntă.

– Doar cu embrioni incipienţi de viţei şi cu utere extrase din bovine, pe echipamente cu ţesuturi de sprijin. Dacă ar fi fost vorba despre un grup militant pentru drepturile animalelor, ar fi fost mai îndreptăţit să bombardeze un abator.

– Mda.

În ultimii câţiva ani, filiala din Sydney a Organizaţiei pentru egalitatea animalelor – singura grupare despre care se ştia că folosea asemenea metode extreme – se concentrase asupra laboratoarelor de cercetări care întrebuinţau primate. Era posibil să-şi fi modificat orientarea sau să fi primit o informaţie greşită, totuşi LEI continua să pară o ţintă nelalocul ei; existau încă destule laboratoare despre care se ştia cu siguranţă că foloseau şoareci şi iepuri vii drept eprubete de unică folosinţă, iar multe dintre acestea se aflau destul de aproape.

– Eventuala concurenţă?

– Din câte cunosc, nimeni nu mai acţionează în direcţia asta. Nu-i vorba despre o cursă, despre o competiţie contra timp. Am obţinut deja patente individuale pentru toate componentele esenţiale – canalele prin membrană, moleculele transportoare – aşa că orice concurent ar trebui să ne plătească oricum drepturi de licenţă.

– Dar dacă cineva dorea, pur şi simplu, să vă facă rău din punct de vedere financiar?

– Atunci ar fi fost mai profitabil să ne arunce în aer una dintre fabrici. Întreruperea fluxului de lichidităţi ar fi reprezentat modalitatea cea mai bună prin care să ne afecteze. Laboratorul ăsta nu aducea nici măcar un cent.

– Totuşi, valoarea acţiunilor va scădea dramatic, nu-i aşa? Nimic nu-i nelinişteşte pe investitori mai mult ca terorismul.

Lansing încuviinţă fără chef.

– Pe de altă parte, cei care ar fi profitat de situaţie şi ar fi lansat o licitaţie de preluare ar fi suferit ei înşişi de aceeaşi pată. Nu neg faptul că, la răstimpuri, în domeniul acesta au loc sabotaje comerciale, dar nu la un nivel atât de primitiv. Ingineria genetică este o ştiinţă subtilă. Bombele sunt pentru fanatici.

Poate că aşa era. Totuşi, cine s-ar fi opus cu fanatism ideii de a proteja embrioanele umane împotriva virusurilor şi toxinelor? Câteva secte religioase respingeau vehement orice tip de modificare a

biologiei umane, dar era mult mai probabil să fi bombardat mai degrabă un fabricant de medicamente ce determină avortul decât un laborator dedicat *protejării* copilului nenăscut.

Elaine Chang, şefa echipei de criminalistică, se apropie de noi. I-am prezentat-o pe Lansing.

– A fost o treabă de profesionişti, spuse Elaine. Dacă aţi fi angajat nişte experţi în demolări, ar fi procedat identic în toate detaliile. Ar fi folosit probabil şi software identic pentru calcularea sincronizării şi plasării încărcăturilor.

Îşi ridică notepadul şi afişă o reconstrucţie stilizată a clădirii pe care figurau ipoteticele încărcături explozive. Apăsă o tastă şi simularea colapsă în ceva care aducea mult cu dezastrul din spatele nostru.

– În ziua de azi, continuă ea, majoritatea fabricanţilor respectabili marchează fiecare lot de explozivi cu semnătura unui element rar, care rămâne în reziduuri. Încărcăturile folosite aici fac parte dintr-un lot furat cu cinci ani în urmă dintr-un depozit din Singapore.

– O informaţie care mă tem că nu ne va fi de mare folos, am comentat. După ce a fost tranzactat cinci ani pe piaţa neagră, putea să-şi fi schimbat proprietarul de o duzină de ori.

Elaine reveni la echipamentele ei. Lansing începea să pară uşor buimăcită.

– Aş dori să continuăm discuţia mai târziu, i-am spus, dar voi avea nevoie în primul rând de o listă cu toţi angajaţii, actuali şi foşti.

Ea încuviinţă din cap şi apăsă câteva taste de pe notepad, transferându-mi lista.

– De fapt nu s-a pierdut nimic, îmi zise. În alte locaţii avem stocate copii de rezervă ale tuturor datelor administrative şi ştiinţifice. Iar într-un depozit criogenic din Milson’s Point există mostre congelate din majoritatea liniilor celulare cu care lucram.

Copiile de rezervă ale datelor comerciale ar fi fost intangibile, fiind stocate în mai mult de o duzină de locaţii răspândite prin lume; bineînţeles, supercodificate. Liniile celulare păreau mai vulnerabile.

– Ar fi bine, am rostit, să-i anunţaţi despre cele întâmplate pe cei care au în grijă depozitul.

– Am făcut-o deja, le-am telefonat pe când veneam încoace. Privi din nou ruinele. Compania de asigurări va plăti reconstrucţia, în şase luni ne vom pune iar pe picioare, aşa că aceia care au făcut lucrul ăsta şi-au pierdut timpul. Munca va continua.

– Prima întrebare este: cine ar fi dorit s-o stopeze?

Zâmbetul vag al lui Lansing reapăru şi am fost cât pe ce s-o întreb ce anume considera aşa amuzant. Oamenii reacţionează însă straniu înaintea dezastrelor, indiferent de dimensiunea acestora; nu murise nimeni, ea nu era nici pe departe isterică, totuşi ar fi fost ciudat dacă

un astfel de ghinion n-ar fi afectat-o câtuşi de puţin.

– Asta îmi vei spune dumneata. Asta îţi este meseria, nu?

* * *

Când am ajuns acasă, seara, Martin se afla în living. Îşi pregătea costumul pentru Mardi Gras[30]. Nu-mi puteam imagina cum urma să arate când avea să fie gata, dar în tot cazul era plin de pene. Pene albastre. M-am străduit din răsputeri să par detaşat, totuşi din expresia lui mi-am dat seama că descifrase pe faţa mea un fior involuntar de neplăcere. Ne-am sărutat oricum şi n-am comentat nimic.

La cină însă nu s-a putut abţine.

– Anul acesta este a patruzecea aniversare, James. E clar că va fi cea mai mare de până acum. Ai putea, cel puţin, să vii şi să te uiţi.

Ochii îi scânteiau; îi plăcea să mă împungă. Purtam discuţia asta de cinci ani la rând şi aproape că devenise un ritual la fel de lipsit de sens ca şi parada în sine.

– De ce aş dori să privesc zece mii de travestiţi defilând pe Oxford Street şi făcând bezele turiştilor? am întrebat sec.

– Nu exagera! Vor fi cel mult o mie de bărbaţi costumaţi în femei.

– Sigur că da, şi restul vor fi în suspensoare cu paiete.

– Dacă te-ai deranja să vii şi să priveşti, vei descoperi că imaginaţia celor mai mulţi oameni a progresat mult dincolo de punctul ăsta.

Am clătinat din cap, derutat.

– Dacă imaginaţia oamenilor ar fi progresat *cu adevărat,* atunci n-ar mai exista deloc un Mardi Gras al homosexualilor şi lesbienelor. Este un spectacol de carnaval absurd, pentru cei care doresc să trăiască într-un ghetou cultural. Acum patruzeci de ani poate să fi fost… provocator. Poate că pe atunci slujea vreunui ţel pozitiv. Dar *acum?* Care-i rostul lui? N-au mai rămas legi care să fie schimbate, n-au mai rămas politicieni pe care să-i tragă de mânecă. Chestia asta nu face altceva decât să recicleze, an după an, aceleaşi stereotipuri imbecile.

– Este reafirmarea publică, începu suav Martin, a dreptului la diversitate sexuală. Doar pentru că, pe lângă celebrarea în sine, nu mai există şi un *marş de protest,* nu înseamnă că-i irelevantă. Iar a te plânge de stereotipuri este ca şi cum… te-ai plânge de personajele dintr-o piesă medievală religioasă. Costumele reprezintă un cod, nişte arhetipuri. Ai putea să creditezi cu ceva inteligenţă şi mulţimile heterosexuale nespălate – ele nu privesc parada şi trag concluzia că homosexualul mediu îşi petrece toată vremea într-un tutu din lamé auriu. Oamenii nu au o gândire chiar atât de îngustă. Cu toţii au

---

30 Carnaval cunoscut si sub numele de „Sydney Gay and Lesbian Mardi Gras”, o paradă gay care are loc anual în Sydney, Australia.

învăţat semiotica la grădiniţă şi ştiu cum să decodifice mesajul.

– Sunt convins de asta, dar am impresia că mesajul este greşit: atribuie exotism unui lucru ce ar trebui să fie prozaic. Perfect, toţi au dreptul să se îmbrace cum doresc şi să defileze pe Oxford Street… dar pentru mine nu înseamnă absolut nimic.

– Nu-ţi cer să te alături…

– Foarte înţelept din partea ta.

– … dar dacă o sută de mii de heterosexuali pot participa, ca să-şi demonstreze sprijinul pentru comunitatea homosexuală, de ce n-o poţi face şi tu?

– Pentru că de fiecare dată când aud cuvântul *comunitate,* am răspuns obosit, ştiu că sunt manipulat. Dacă există ceva de felul unei *comunităţi homosexuale,* eu nu fac parte în niciun caz din ea. Întâmplător, nu doresc să-mi petrec viaţa urmărind canale TV *homosexuale şi lesbiene,* să întrebuinţez sisteme de ştiri *homosexuale şi lesbiene…* sau să particip la parăzi *homosexuale şi lesbiene.* Totul degajă un aer de… proprietate. Ai zice că există o corporaţie multinaţională care deţine drepturile de franciză asupra homosexualităţii. Iar dacă nu *faci marketingul de produs* în felul lor, eşti un excentric de mâna a doua, inferior, ilegal, neautorizat.

Martin izbucni într-un râs nestăvilit. Când izbuti, în cele din urmă, să se oprească, replică:

– Zi mai departe! Aştept să ajungi la partea în care afirmi că nu te simţi mai mândru că eşti homosexual decât de faptul că ai ochi căprui, sau păr negru, sau o aluniţă în spatele genunchiului stâng.

– Aşa şi este, am protestat. De ce ar trebui să mă „mândresc” cu ceva cu care m-am născut? Nu mă mândresc, nici nu mă ruşinez, pur şi simplu îl accept. Iar pentru a dovedi asta, nu trebuie să mă alătur unei parade.

– Aşadar ai prefera ca noi toţi să rămânem invizibili?

– *Invizibili!?* Tu eşti cel care mi-a spus că, anul trecut, ratele de reprezentare în filme şi TV erau apropiate de demografia reală. Şi dacă abia mai *observi* atunci când este ales un politician care îşi admite deschis orientarea homosexuală sau lesbiană, asta-i pentru că *nu mai constituie o problemă.* În clipa de faţă, pentru majoritatea oamenilor este cam la fel de semnificativ cu… a fi de stânga sau de dreapta.

Martin păru să găsească ideea mea de-a dreptul suprarealistă.

– Încerci să-mi spui că a devenit un *non-subiect?* Că locuitorii acestei planete sunt actualmente absolut imparţiali în privinţa preferinţei sexuale? Credinţa ta este mişcătoare, dar…

Simula incredulitatea.

– În faţa legii, am spus, avem aceleaşi drepturi cu oricare cuplu heterosexual, nu-i aşa? Când ai spus ultima oară cuiva că eşti

homosexual şi s-a dovedit cât de cât impresionat? Ştiu, există zeci de ţări unde homosexualitatea continuă să fie ilegală, la fel ca afilierea la partidele politice sau la religiile necuvenite. Paradele de pe Oxford Street nu vor modifica *asta.*

– *În oraşul ăsta,* oamenii continuă să fie bătuţi, să fie discriminaţi.

– Da. De asemenea sunt împuşcaţi şi ucişi la orele de vârf ale traficului pentru că la casetofonul maşinii cântă muzica necuvenită sau li se refuză slujbe fiindcă locuiesc în cartiere necuvenite. Nu vorbesc despre perfecţiunea naturii umane. Vreau doar să recunoşti o victorie măruntă: celor mai mulţi oameni *pur şi simplu nu le pasă,* dacă excluzi câţiva psihopaţi şi câţiva bigoţi fundamentalişti.

– Dacă ar fi măcar adevărat ceea ce spui, zise Martin, cu părere de rău în voce.

Discuţia continuă mai bine de o oră, încheindu-se nedecis, ca de obicei. De fapt, niciunul dintre noi nu se aştepta, cu adevărat, să schimbe ideile celuilalt.

După aceea, însă, m-am surprins întrebându-mă dacă într-adevăr credeam în retorica mea optimistă. *Cam la fel de semnificativ cu a fi de stânga sau de dreapta?* Cu siguranţă, aceasta era replica majorităţii politicienilor, universitarilor, eseiştilor, gazdelor de talk-show-uri, scenariştilor de telenovele şi liderilor religioşi occidentali, însă aceiaşi indivizi susţinuseră timp de decenii principii la fel de exaltate de egalitate rasială fără ca realitatea să fi învins pe deplin pe frontul respectiv. Eu însumi suferisem prea puţine discriminări; până ce ajunsesem în liceu, toleranţa era la modă şi de atunci fusesem martorul unui şir constant de îmbunătăţiri... totuşi cum aş fi putut vreodată cunoaşte în mod precis câte prejudecăţi ascunse continuau să existe? Interogându-i chiar pe prietenii mei heterosexuali? Parcurgând cele mai recente analize sociologice asupra atitudinii în sine? Întotdeauna oamenii îţi vor spune ceea ce cred ei că vrei să auzi.

Cu toate acestea, părea să conteze prea puţin. Eu mă puteam descurca şi fără aprobarea profundă şi sinceră a tuturor celorlalţi membri ai rasei umane. Martin şi cu mine eram îndeajuns de norocoşi să ne fi născut într-o epocă şi într-un loc în care eram trataţi ca egali din aproape toate punctele de vedere esenţiale.

Ce altceva mai mult ar fi putut spera cineva?

În seara aceea, în pat, am făcut dragoste foarte lent, la început doar sărutându-ne şi mângâindu-ne parcă ore întregi. Niciunul dintre noi n-a vorbit şi în căldura ameţitoare am pierdut orice senzaţie de a aparţine oricărui alt timp, oricărei alte realităţi. Nu mai exista nimic decât noi doi; restul lumii, restul vieţii mele dispăruse, rotindu-se în întuneric.

* * *

Investigaţia avansa încet. Am interogat toţi angajaţii actuali de la LEI, apoi am început lista lungă a foştilor angajaţi. Continuam să cred că sabotajul comercial reprezenta explicaţia cea mai probabilă pentru o asemenea acţiune profesionistă, totuşi aruncarea în aer a opoziţiei constituie o măsură disperată; de obicei este precedată de niţel spionaj civilizat. Speram că cineva care lucrase pentru LEI să fi fost abordat în trecut şi să i se fi oferit bani pentru informaţii din interior. Dacă aş fi putut găsi măcar o persoană care să fi respins o încercare de mituire, s-ar fi putut afla ceva util din contactul cu presupuşii rivali.

Deşi laboratorul Lane Cove fusese construit de numai trei ani, LEI avusese o divizie de cercetare în Sydney, cu alţi doisprezece ani în urmă, în North Ryde, nu departe de actuala locaţie. Mulţi angajaţi din perioada aceea se mutaseră în alt stat ori în străinătate; câţiva fuseseră transferaţi la diviziile LEI din alte ţări. Totuşi, aproape niciunul nu-şi schimbase numărul personal de telefon, aşa că n-am avut probleme să le dau de urmă.

Excepţia a fost o biochimistă, Catherine Mendelsohn; numărul de telefon care figura în dreptul ei în fişierul LEI fusese anulat. În cartea de telefon a Australiei existau şaptesprezece persoane cu acelaşi prenume şi aceleaşi iniţiale; niciuna dintre ele n-a admis că ar fi Catherine Alice Mendelsohn şi niciuna nu semăna deloc cu fotografia pe care o căpătasem.

În recensământul electoral, adresa lui Mendelsohn, un apartament în cartierul Newtown, corespundea cu cea din arhiva LEI, dar în cartea de telefon (şi în recensământul electoral) aceeaşi adresă figura în dreptul lui Stanley Goth, un tânăr care îmi spuse că n-o întâlnise în viaţa lui pe Mendelsohn. Închiriase apartamentul respectiv de un an şi jumătate.

Baza de date pentru credite oferea aceeaşi adresă lipsită de actualitate. Fără o autorizaţie oficială nu puteam accesa arhivele de impozite, bancare sau utilitare. Mi-am programat investigatorul ştiinţific să scaneze anunţurile mortuare, însă n-a descoperit nimic.

Mendelsohn lucrase pentru LEI până cu un an înainte de mutarea sediului în Lane Cove. Făcuse parte dintr-un colectiv care cerceta un sistem de manipulare a genelor în vederea ameliorării efectelor menstruale colaterale şi, cu toate că divizia din Sydney fusese dintotdeauna specializată în cercetare ginecologică, proiectul urma să fie mutat în Texas dintr-un motiv necunoscut. Am parcurs publicaţiile de specialitate; se părea că, la momentul respectiv, LEI îşi rearanjase toate operaţiile, adunând proiectele de pe tot Globul în configuraţii multidisciplinare noi, conform celor mai recente teorii la modă ale dinamicii cercetării. Mendelsohn refuzase să se transfere şi fusese pusă pe liber.

Am săpat mai adânc. Arhiva LEI arăta că paznicii o interogaseră

după ce fusese găsită noaptea în sediul din North Ryde, cu două zile înaintea concedierii. Biotehnologii pentru care munca reprezintă o fixaţie nu sunt o raritate, totuşi să-ţi începi programul de lucru la 2 noaptea dovedeşte o dedicaţie excepţională, mai ales atunci când compania tocmai a încercat să te mute în Amarillo. Probabil că Mendelsohn ştiuse ce o va aştepta dacă refuzase să se transfere.

Cu toate acestea, incidentul nu avusese niciun fel de urmări, Şi chiar dacă Mendelsohn ar fi plănuit *cu adevărat* un act minor de sabotaj, ar fi fost greu de stabilit vreo conexiune cu explozia produsă peste patru ani. Poate că fusese îndeajuns de furioasă ca să ofere informaţii confidenţiale unui rival al firmei LEI, însă cei care aruncaseră în aer laboratorul Lane Cove ar fi fost mai interesaţi de cineva care să fi lucrat tocmai la proiectul barierei fetale – proiect ce apăruse abia la un an după demiterea lui Mendelsohn.

Am continuat să parcurg lista. Intervievarea foştilor angajaţi era frustrantă; aproape toţi activau în industria biotehnologică şi ar fi constituit un grup ideal pe care să mizezi în privinţa întrebării *„cine ar fi beneficiat cel mai mult* de pe urma dezastrului firmei LEI”, dar acordul de confidenţialitate pe care-l iscălisem însemna că nu puteam dezvălui nimic despre cercetarea respectivă – nici măcar angajaţilor LEI care lucrau în alte divizii.

Singurul aspect pe care îl *puteam* discuta nu aducea nimic; dacă cineva le oferise mită, nu scoteau o vorbă despre asta şi niciun magistrat nu mi-ar fi iscălit o autorizaţie care să-mi îngăduie să răscolesc de capul meu prin arhivele financiare a 117 oameni.

Examinarea ruinelor şi a sabotajului transmisiei prin fibre optice adusese obişnuita listă de detalii care, finalmente, s-ar fi putut dovedi inestimabile, însă niciunul dintre ele n-avea să ofere, din senin, un suspect.

La patru zile după explozie, tocmai când începusem să disper în căutarea unei piste noi, mă sună Janet Lansing.

Mostrele de rezervă ale liniilor celulare modificate genetic fuseseră distruse.

* * *

Depozitul din Milson’s Point se găsea sub o secţiune a podului Harbour construită direct pe fundaţiile de pe malul nordic. Lansing nu sosise încă, dar şeful securităţii companiei de depozitare, un bărbat în vârstă, pe nume David Asher, mă conduse prin criptă. Traficul rutier de-abia se auzea dinăuntru, însă vibraţiile ce răzbăteau prin podea se simţeau ca un permanent cutremur de grad redus. Locul era o cavernă uscată şi rece, cu cel puţin o sută de unităţi criogenice dispuse în şiruri; conducte cu izolaţii groase treceau printre ele, alimentându-le cu azot lichid.

Asher era posac, lucru lesne de înţeles, totuşi cooperant. Îmi

povesti că, înainte de digitalizarea filmelor, cripta fusese folosită pentru stocarea peliculelor de celuloid; actualii proprietari se specializaseră în materiale biologice. Depozitului nu-i fuseseră alocaţi paznici umani, dar camerele de supraveghere şi sistemele de alarmă arătau impresionant, iar structura în sine trebuie să fi fost aproape inexpugnabilă.

Lansing telefonase companiei de depozitare, Biofile, chiar în dimineaţa exploziei. Asher îmi confirmă că trimisese pe cineva de la biroul lor din North Sydney, să verifice cripta. Nu lipsea nimic, dar el promisese că va dubla imediat măsurile de securitate. Deoarece se ştia că unităţile criogenice erau impenetrabile şi încuiate individual, clienţilor li se îngăduia accesul în depozit oricând doreau, supravegheaţi doar de videocamerele de monitorizare. Asher îi promisese lui Lansing că de acum înainte nimeni nu va mai intra în criptă neînsoţit de un membru al companiei lor… şi mai susţinea că, oricum, nimeni nu fusese înăuntru după explozie.

Când doi tehnicieni de la LEI sosiseră în dimineaţa respectivă pentru efectuarea unui inventar, găsiseră numărul cuvenit de flacoane de culturi, toate purtând etichetele cu codul de bare corect, toate perfect etanşate, însă aspectul conţinutului lor nu era în regulă. Coloidul îngheţat şi transparent era mai degrabă opalescent decât înceţoşat; un novice n-ar fi sesizat niciodată diferenţa, dar se părea că pentru un cunoscător echivala cu un întreg raport scris.

Tehnicienii luaseră câteva flacoane pentru analiză; LEI îşi reluase activitatea temporar într-un colţ subînchiriat din laboratorul CTC al unei fabrici de vopsea. Lansing îmi promisese că avea să aducă rezultatele testelor preliminare.

Sosi şi descuie unitatea criogenică. Înmănuşată, scoase un flacon din aburii învolburaţi şi-l ridică spre mine, ca să-l inspectez.

– Am dezgheţat numai trei mostre, îmi spuse, dar toate par identice. Celulele au fost distruse.

– În ce fel?

Flaconul era atât de acoperit cu condens încât nu-mi puteam da seama nici măcar dacă era plin sau gol, cu atât mai puţin dacă era opalescent sau înceţoşat.

– Pare a fi vorba de radioactivitate.

Am simţit cum mi se zbârleşte pielea. Am scrutat adâncurile unităţii criogenice; nu distingeam decât părţile superioare ale şirurilor de flacoane identice, *dar dacă unul dintre ele fusese contaminat cu un radioizotop…*

– Relaxează-te, rânji femeia şi bătu cu vârful degetului în minusculul ecuson electronic prins de halatul ei; avea un aspect gri şters, ca o celulă solară: un dozimetru. – Ar răcni ca din gură de şarpe, dacă am fi expuşi la ceva semnificativ. Indiferent care ar fi fost sursa

radiaţiei, ea nu mai există aici… şi nici n-a contaminat pereţii. Viitoarele dumitale vlăstare sunt în siguranţă.

Am ignorat-o.

– Crezi că toate mostrele vor fi găsite distruse? Că nu veţi fi capabili să salvaţi nimic?

Lansing era impasibilă ca întotdeauna.

– Aşa se pare. Există unele tehnici complexe pe care le-am putea întrebuinţa ca să reparăm ADN-ul, dar probabil că ar fi mai uşor să sintetizăm ADN nou pornind de la zero şi să-l reintroducem în liniile celulare din placentele nemodificate ale bovinelor. Deţinem toate secvenţele de date şi asta-i ceea ce contează finalmente.

Am examinat sistemul de încuiere al unităţii criogenice şi videocamerele de supraveghere.

– Sunteţi siguri că sursa a fost *în interior?* Sau este posibil ca iradierea să se fi petrecut din exterior, prin pereţi?

Ea căzu pe gânduri.

– Se poate… Chestiile astea nu au mult metal, ci doar spumă uretanică. Nu sunt însă specialistă în fizica radiaţiilor – probabil că experţii voştri de la criminalistică vor oferi o versiune mai exactă a celor întâmplate, după ce vor cerceta chiar unitatea criogenică. Dacă polimerii din spuma uretanică sunt afectaţi, gradul lor de deteriorare ar putea fi folosit pentru a reconstrui geometria câmpului radiaţiei.

O echipă criminalistică pornise spre depozit.

– Oare cum s-a procedat? am întrebat. Au intrat, pur şi simplu, şi…?

– Greu de crezut. O sursă care ar putea face aşa ceva printr-o singură emisie rapidă ar fi imposibil de controlat. Este mult mai probabil că a fost o expunere de nivel scăzut pe durata a săptămâni sau luni de zile.

– Aşadar să fi introdus pe furiş un aparat în *propria lor unitate criogenică,* pe care l-au aţintit spre unitatea voastră? În cazul ăsta… am fi capabili să pornim pe urmele efectelor până la sursă, nu-i aşa? Cum s-ar fi aşteptat să evite asta?

– Este mai simplu, explică Lansing. Aici e vorba despre o cantitate mică dintr-un izotop emiţător de raze gamma, nu despre o armă cu fascicul de particule, în valoare de miliarde de dolari. Raza de eficienţă n-ar depăşi doi metri. *Dacă* infestarea radioactivă a fost efectuată din exterior, atunci lista suspecţilor se reduce la doi.

Lovi cu palma în vecinul din stânga al unităţii criogenice, apoi în cel din dreapta.

– Aha!

– Poftim?!

Le lovi din nou pe amândouă. Al doilea suna a gol.

– N-are azot lichid? am întrebat. Nu funcţionează?

– Nu cred…, mormăi Asher.

Unitatea nu era încuiată. Capacul se deschise cu uşurinţă. Ecusonul lui Lansing începu să piuie… şi, mai rău, *înăuntru exista ceva cu baterii şi sârme…*

Nu ştiu ce anume m-a oprit s-o plachez şi s-o trântesc pe podea, însă Lansing, netulburată, deschise complet capacul.

– Nu te teme, îmi zise, doza asta nu-nseamnă mare lucru. E la limita detectabilului.

La prima vedere, aparatul dinăuntru semăna cu o bombă artizanală, dar bateriile şi cipul temporizator pe care le-am zărit erau conectate la un solenoid industrial, care făcea parte dintr-un mecanism cu diafragmă complicat, aflat pe una dintre feţele cutiei mari, din metal gri.

– A fost, probabil, o sursă medicală, observă Lansing. Ştiai că obiecte din astea au apărut în *gropile de gunoi?*

Îşi scoase ecusonul de la piept şi-l apropie de cutie, mişcându-l de jur împrejur; alarma crescu în tonalitate, dar numai puţin.

– Ecranarea pare intactă.

Căutând să-mi păstrez calmul, am spus:

– Indivizii ăştia au acces la *explozivi de mare putere.* Habar n-avem ce poate fi înăuntru sau ce a fost programat să facă. Este momentul să ne îndepărtăm încetişor şi să-i lăsăm pe robogenişti să intre în acţiune.

Ea păru gata să protesteze, apoi încuviinţă cu regret. Am ieşit toţi trei pe stradă şi Asher apelă specialiştii antitero. Brusc mi-am dat seama că trebuia deviată toată circulaţia de pe pod. Explozia din Lane Cove trecuse neobservată în mass-media, dar *aşa ceva* avea să figureze la loc de cinste în cadrul ştirilor de seară.

Am tras-o pe Lansing de o parte.

– V-au distrus laboratorul. V-au ras liniile celulare. Datele pe care le deţineţi pot fi aproape imposibil de localizat şi deteriorat, aşa că următoarea ţintă logică eşti dumneata şi angajaţii dumitale. Nexus nu oferă servicii de protecţie, dar îţi pot recomanda o firmă bună.

I-am dat numărul de telefon şi-l acceptă cu solemnitatea corespunzătoare.

– Acum mă crezi? mă întrebă. Indivizii ăştia nu sunt sabotori comerciali, ci fanatici periculoşi.

Începeau să mă irite referirile ei la „fanatici”.

– În mod mai precis, la cine te gândeşti?

– Intervenim, începu ea sumbru, asupra anumitor… *procese naturale.* Concluziile le poţi trage şi singur, nu?

Nu întrezăream nici cea mai măruntă logică. Secta Imaginea Domnului ar fi dorit, probabil, să *oblige* toate femeile însărcinate şi infectate cu HIV sau dependente de droguri să utilizeze coconul; în niciun caz n-ar fi încercat să distrugă tehnologia. Soldaţii Gaiei erau

mai preocupaţi de recoltele şi bacteriile modificate genetic decât de modificări banale ale unor specii insignifiante ca oamenii şi n-ar fi întrebuinţat *radioizotopi* nici dacă soarta planetei ar fi depins de asta. Lansing începea să fie complet paranoică; deşi, date fiind circumstanţele, n-aş fi putut s-o acuz.

– Nu trag nicio concluzie, am replicat. Mă mulţumesc să-ţi iei nişte precauţii elementare, deoarece nu putem şti cum va evolua situaţia. Dar... Biofile închiriază, probabil, spaţiu de depozitare criogenică tuturor concurenţilor voştri. Unui rival comercial i-ar fi fost de o mie de ori mai uşor decât oricărui ipotetic membru al unei secte să intre în criptă ca să monteze aparatul acela.

O camionetă blindată cenuşie frână, scrâşnind, în faţa noastră; uşa din spate glisă în sus, rampele coborâră spre sol şi apăru un robot scund, cu multe membre, deplasându-se pe şenile. Am ridicat braţul în semn de salut şi robotul îmi imită gestul; operatorul lui îmi era amic.

– Poate că ai dreptate, zise Lansing, însă nu există nicio modalitate prin care să poţi opri un terorist să aibă o slujbă în domeniul biotehnologiei, nu?

* * *

Aparatul nu conţinea capcane explozive, ci era doar programat să împroaşte preţioasele celule LEI cu raze gamma câte şase ore zilnic, începând cu miezul nopţii. În eventualitatea improbabilă că un om ar fi intrat în criptă în perioada respectivă şi ar fi rămas în interstiţiul îngust dintre unităţile criogenice, doza pe care ar fi receptat-o n-ar fi fost prea mare; aşa cum sugerase Lansing, răul fusese cauzat de efectul cumulativ în timp. Radioizotopul din cutie era cobalt-60, în mod aproape sigur o sursă medicală dezafectată – prea slabă pentru destinaţia originală, totuşi prea „fierbinte” ca să fie aruncată, pur şi simplu, la gunoi –, furată dintr-o locaţie de „răcire”. Nu se raportase niciun furt de această natură, dar asistenţii lui Elaine telefonau la toate spitalele, încercând să le convingă să-şi reinventarieze buncărele de beton.

Cobaltul-60 era o substanţă periculoasă, totuşi cincizeci de miligrame depozitate într-un container atent ecranat nu constituiau tocmai o armă nucleară tactică. Cu toate acestea, sistemele de ştiri înnebuniră: TERORIŞTI ATOMICI ATACĂ PODUL HARBOUR! şi altele de acelaşi fel. Dacă inamicii firmei LEI acţionau *într-adevăr* în numele unei „cauze morale”, pe care sperau s-o aducă în faţa publicului, aveau cu siguranţă cei mai incompetenţi consilieri de imagine. Şansele lor de a câştiga cea mai măruntă simpatie dispăruseră în clipa când primele emisiuni de ştiri menţionaseră cuvântul *radiaţie.*

Software-ul meu de secretariat difuză declaraţii politicoase de abţinere de la orice comentariu, dar echipele de reporteri începuseră

să se adune în faţa uşii mele, aşa că am cedat şi am articulat câteva fraze formulate în limbajul de ştiri, care în esenţă nu spuneau nimic. Martin privi amuzat… apoi am privit şi eu, stupefiat, transmisia conferinţei media a lui Janet Lansing, ţinută ad-hoc în faţa propriei ei uşi.

– În mod clar, indivizii aceştia sunt nemiloşi. Viaţa omenească, mediul, contaminarea radioactivă – toate astea nu înseamnă nimic pentru ei.

– Doamnă Lansing, aveţi vreo bănuială despre cine ar putea fi responsabil pentru aceste acţiuni scandaloase?

– Deocamdată nu pot să dezvălui aşa ceva. Pot spune doar că cercetările noastre se desfăşoară la vârful medicinii preventive… şi nu sunt deloc surprinsă că ne confruntăm cu interese indiscutabil puternice.

Interese indiscutabil puternice? Ce altceva ar fi putut defini *asta,* dacă nu firma de biotehnologie rivală, a cărei implicare Lansing continua s-o nege? Fără îndoială, Lansing era interesată de avantajele publicităţii de a fi declarată victimă a TERORIŞTILOR ATOMICI, dar mi se părea că-şi pierdea timpul. Peste vreo doi ani, când produsul urma să iasă finalmente pe piaţă, povestea avea să fie de mult uitată.

* * *

După o serie de negocieri jurisdicţionale complicate, Asher îmi trimise în cele din urmă fişierele care conţineau şase luni de înregistrări ale videocamerelor de supraveghere a criptei; de altfel, era tot ceea ce deţineau. Unitatea criogenică cu pricina nu fusese folosită de aproape doi ani; ultimul chiriaş autorizat fusese o clinică IVF[31] micuţă, care dăduse faliment. Actualmente numai aproximativ 60 la sută din unităţi erau închiriate, aşa că nu era o mare surpriză că LEI avusese un vecin neocupat.

Am rulat fişierele de supraveghere prin software-ul de procesare a imaginilor, cu speranţa că cineva putea fi surprins în momentul deschiderii unităţii nefolosite. Căutarea dură aproape o oră de timp de supercalculator şi nu avu absolut niciun rezultat. Peste alte câteva minute, Elaine îşi vârî capul în biroul meu, ca să mă anunţe că terminase analiza privind deteriorarea pereţilor unităţii criogenice; iradierea nocturnă începuse cu opt-nouă luni în urmă.

Fără să mă descurajez, am scanat din nou fişierele, instruind de data asta software-ul să colecteze toate persoanele care apăruseră în incintă.

Am obţinut 62 de feţe. Le-am etichetat pe toate cu numele companiilor de la care erau, comparând momentul apariţiei lor cu arhiva Biofile în care se consemna folosirea cheii electronice a fiecărui

---

31 In vitro fertilization – fertilizare *in vitro* (n. trad.).

client. Nu au apărut neconcordanţe evidente; nimeni dintre cei care fuseseră înăuntru nu folosise o cheie neautorizată şi aceiaşi oameni folosiseră de fiecare dată aceleaşi chei.

Am parcurs, pe rând, feţele înregistrate de videocamere, întrebându-mă ce să fac în continuare. Să caut persoanele care privesc pe furiş în direcţia unităţii criogenice radioactive? Software-ul ar fi putut să facă asta, însă eu nu mă simţeam tocmai pregătit pentru asemenea eforturi migăloase.

Am ajuns la un chip care părea familiar: o blondă în jur de 35 de ani, care folosise de trei ori cheia ce aparţinea colectivului de cercetare oncologic al spitalului Federation Centennial. Eram sigur că o cunoşteam, însă nu-mi puteam reaminti unde o mai văzusem. Nu conta; după câteva secunde de căutare, am găsit o imagine clară a ecusonului prins de halatul ei de laborator. N-a trebuit decât să măresc detaliul respectiv.

Pe ecuson scria: C. MENDELSOHN.

În uşa deschisă a biroului meu se auzi o ciocănitură. M-am întors cu spatele spre ecran; Elaine revenise, cu o expresie de mulţumire de sine.

– Am găsit, în sfârşit mă anunţă, pe cineva care admite că a pierdut nişte cobalt-60. În plus, activitatea sursei noastre corespunde cu exactitate curbei de dezintegrare a elementului care le lipseşte lor.

– De unde a fost furat?

– De la Federation Centennial.

* * *

Am telefonat colectivului de cercetare oncologic. Da, Catherine Mendelsohn lucra acolo de aproape patru ani, dar nu-mi puteau face legătura cu ea; toată săptămâna fusese în concediu medical. Îmi oferiră acelaşi număr telefonic anulat pe care mi-l dăduse LEI, dar o altă adresă: un apartament în Petersham. Adresa nu era trecută în cartea de telefoane; trebuia să merg acolo personal.

Un colectiv care se ocupa cu cercetarea cancerului n-ar fi avut niciun motiv să dorească să-i facă rău firmei LEI, totuşi nişte rivali comerciali – cu sau fără propria lor cheie pentru depozitul criogenie – ar fi putut s-o plătească pe Mendelsohn să acţioneze pentru ei. Nu mi se părea un târg grozav, indiferent ce i-ar fi oferit; dacă era condamnată, i-ar fi fost urmărit şi confiscat până şi ultimul cent, dar probabil că furia cauzată de concediere îi întunecase judecata.

Poate că da.... Sau poate că totul era mult mai complicat.

Am rulat din nou imaginile lui Mendelsohn înregistrate de videocamere. Nu făcuse nimic neobişnuit. Mersese direct la unitatea CCO, pusese înăuntru mostrele pe care le adusese şi plecase. Nu privise pe furiş în nicio direcţie.

Faptul că fusese în depozit – cu probleme perfect legale – nu

dovedea nimic. Faptul că sursa de cobalt-60 fusese furată de la spitalul unde lucra ea putea să fi fost o pură coincidenţă.

Şi oricine avea dreptul să-şi anuleze serviciul telefonic.

Mi-am amintit pilonii de consolidare din oţel ai laboratorului Lane Cove, sclipind în lumina soarelui.

Ieşind, am trecut, fără chef, pe la subsol. M-am aşezat în faţa unei console şi seiful de arme îmi verifică amprentele, îmi luă eşantioane de respiraţie, îmi făcu spectrograma retinală, rulă câteva teste de evaluare a timpilor de reacţie privind percepţia şi judecata, apoi mă interogă cinci minute despre caz. După ce se declară satisfăcut în legătură cu reflexele, motivele şi starea mea mentală, îmi eliberă un pistol cu calibrul 9 milimetri şi un toc de umăr.

* * *

Blocul în care se găsea apartamentul lui Mendelsohn era o cutie de beton din anul 1960, cu uşile din faţă deschizându-se pe balcoane comune, lungi, ce nu ofereau nicio securitate. Am ajuns imediat după ora 19, când mirosurile de mâncare gătită şi aplauzele jocurilor TV se revărsau prin o sută de ferestre deschise. Imaginea betonului continua să tremure din pricina căldurii de peste zi; după ce am suit trei etaje eram scăldat în sudoare. Apartamentul lui Mendelsohn era tăcut, însă pe sub uşă se vedeau lumini.

Femeia îmi deschise. M-am prezentat şi i-am arătat cardul ID. Păru tulburată, totuşi nu surprinsă. Îmi spuse:

– Continuă să mi se pară iritant să discut cu cei ca dumneata.

– Cei ca…?

– M-am opus privatizării forţei poliţieneşti. Am ajutat la organizarea câtorva marşuri.

Pe atunci trebuie să fi avut paisprezece ani – o activistă politică precoce.

Fără chef, mă lăsă înăuntru. Livingul era modest mobilat, cu un terminal pe un birou dintr-un colţ.

– Investighez atentatul asupra firmei Life Enhancement International, am început. Ai lucrat pentru această companie până acum patru ani. Aşa este?

– Da.

– Îmi poţi spune de ce ai plecat?

Îmi repetă ceea ce ştiam deja, despre transferul proiectului ei la divizia Amarillo. Răspunse la toate întrebările în mod direct, privindu-mă în ochi; continua să pară tulburată, dar, în acelaşi timp, părea că încearcă să descifreze din comportamentul meu anumite informaţii vitale. *Se întreba dacă aflasem de unde fusese furat cobaltul?*

– Ce făceai în laboratorul North Ryde la ora 2 noaptea, cu două zile înainte de a fi concediată?

– Doream să aflu ce intenţiona LEI să cerceteze în noul laborator.

Voiam să ştiu de ce nu mai voiau să mă-nvârt pe acolo.

– Postul dumitale fusese mutat în Texas.

Ea râse sec.

– Munca mea nu era *chiar atât* de specializată. Aş fi putut schimba postul cu cineva care dorea să meargă în Statele Unite. Ar fi fost soluţia perfectă şi ar fi existat destui mai mult decât încântaţi să schimbe locul cu mine. Dar nu, aşa ceva nu se îngăduia.

– Deci… ai găsit răspunsul?

– Nu în noaptea aceea. Ulterior – da.

– Aşadar, am rostit cu grijă, ştiai cu ce se ocupa LEI în Lane Cove?

– Da.

– Cum ai descoperit?

– Am stat cu urechea ciulită. Nimeni dintre cei care rămăseseră acolo nu mi-ar fi spus-o în mod direct, dar, în cele din urmă, au început să se scurgă informaţii. Acum vreun an.

– La *trei ani după ce plecaseşi?* De ce te mai interesa? Credeai că există o piaţă a informaţiilor?

– Du-ţi notepadul în baie, îmi zise ea, şi dă drumul la robinete.

Am ezitat, apoi am ascultat-o. Când am revenit în living, femeia stătea cu faţa în palme. Mă privi posacă.

– De ce mă mai interesa? Fiindcă voiam să ştiu de ce *toate proiectele* la care participau cercetători homo sau lesbi erau transferate în afara diviziei. Voiam să ştiu dacă era vorba despre o pură coincidenţă… sau nu.

Brusc am simţit un ghem rece în stomac.

– Dacă aveai probleme cu discriminarea, am început, există modalităţi prin care ai fi…

Mendelsohn clătină nervos din cap.

– LEI n-a fost niciodată *discriminatorie.* N-au concediat pe nimeni care dorea să se mute altundeva şi întotdeauna au transferat întreaga echipă. N-a existat nimic atât de evident ca îndepărtarea *indivizilor* pe baza preferinţelor sexuale. În plus, exista o logică pentru totul: proiectele erau reorganizate între divizii ca să faciliteze „polenizarea încrucişată sinergică”. Şi dacă asta sună ca un rahat cu ifose, aşa este… dar era un rahat cu ifose plauzibil. Alte companii au adoptat strategii mult mai ridicole, cu toată sinceritatea.

– Însă dacă n-a fost o problemă de discriminare… de ce ar fi dorit LEI să-i silească pe oameni să părăsească o anumită divizie?

Cred că ghicisem răspunsul, chiar în vreme ce rosteam cuvintele acelea, dar aveam nevoie s-o aud spunându-le ea însăşi, înainte de a putea crede cu adevărat.

Probabil că Mendelsohn îşi compusese versiunea pentru cei nepricepuţi în biochimie, fiindcă o expuse fără şovăială şi fără să-şi caute cuvintele.

– Când oamenii sunt supuşi *stresului* – fizic sau emoţional –, nivelul anumitor substanţe din fluxul sangvin creşte. În principal, nivelul cortizonului şi al adrenalinei. Pe termen scurt, adrenalina are un efect rapid asupra sistemului nervos. Cortizonul acţionează la o scară temporală mult mai mare, modulând toate tipurile de procese corporale, adaptându-le pentru momentele dificile – răniri, oboseală şi altele similare. Dacă stresul se prelungeşte, cortizonul unei persoane poate rămâne crescut timp de zile, săptămâni sau luni. În fluxul sanguin al unei femei însărcinate, nivelul de cortizon îndeajuns de ridicat poate să traverseze bariera placentală şi să interacţioneze cu sistemul hormonal al fetusului aflat în dezvoltare. În creier există zone în care hormonii eliberaţi de testiculele sau ovarele fetusului comută dezvoltarea embrionică pe unul dintre cele două traiecte posibile. Zone cerebrale ce controlează imaginea personală asupra corpului şi zone ce controlează preferinţa sexuală. Embrionii feminini dezvoltă, de obicei, un creier cablat cu o imagine de sine a unui corp feminin şi cu potenţial maxim pentru atracţia sexuală faţă de masculi. Embrionii masculini – viceversa. Hormonii sexuali din fluxul sanguin fetal sunt cei care îngăduie neuronilor aflaţi în creştere *să cunoască* genul embrionilor şi tiparul de cablare pe care să-l adopte. Cortizonul poate interfera cu acest proces. Interacţiunile precise sunt complexe, dar efectul final depinde de sincronizare – zone cerebrale diferite sunt comutate în versiuni specifice sexului, în etape diferite de dezvoltare. Aşa că stresul în momente diferite din cursul sarcinii duce la tipare diferite de preferinţe sexuale şi imagine a corpului la copii: homosexual, bisexual, transsexual. Evident, multe depind de biochimia mamei. Sarcina *în sine* este stresantă, dar fiecare răspunde în mod diferit faţă de ea. Primul indiciu conform căruia cortizonul ar putea să aibă efecte a apărut în anul 1980, în cercetările efectuate asupra copiilor nemţoaicelor care rămăseseră însărcinate în timpul celor mai intense raiduri de bombardament din cel de-al doilea război mondial, când stresul era atât de mare încât efectul a fost evident, în ciuda diferenţelor individuale. În anii ’90, cercetătorii au crezut că găsiseră o genă care determina homosexualitatea masculină, dar aceasta era, de fiecare dată moştenită pe linie maternă… şi s-a constatat că influenţa *răspunsul mamei faţă de stres,* fără să acţioneze direct asupra copilului. Atunci când cortizonul şi alţi hormoni ai stresului erau împiedicaţi să ajungă la fetus, sexul perceput de creier corespundea de fiecare dată sexului corpului din toate punctele de vedere. Toate abaterile actuale ar fi fost şterse.

Eram zguduit, dar nu cred că am lăsat să se întrevadă ceva. Toate afirmaţiile femeii păruseră perfect adevărate; nu mă îndoiam de nici măcar unul dintre cuvintele ei. Ştiusem dintotdeauna că preferinţa sexuală era decisă înainte de naştere. La şapte ani, eu însumi ştiusem

că eram homosexual. Nu căutasem însă detaliile biologice amănunţite, fiindcă nu crezusem niciodată că mecanica prozaică a procesului ar putea să conteze vreodată pentru mine. Ceea ce mi-a îngheţat sângele în vene n-a fost faptul că aflasem, în sfârşit, *neuroembriologia dorinţei.* Şocul a fost să descopăr că LEI plănuia să pătrundă în uter şi să preia controlul.

Am continuat cu întrebările ca în transă, suspendându-mi propriile sentimente.

– Bariera LEI, am spus, are rolul de a filtra *virusurile şi toxinele.* Dumneata te referi la o substanţă naturală care există de milioane de ani...

– Bariera LEI va opri tot ceea ce consideră ei ca fiind non-esenţial. Ca să supravieţuiască, fetusul *nu* are nevoie de cortizon matern. Dacă LEI nu include explicit agenţi de transport pentru cortizon, acesta nu va pătrunde. Îţi pot oferi o ipoteză despre planurile companiei.

– Eşti paranoică! Crezi că LEI va investi milioane de dolari doar ca să participe la o conspiraţie menită să scape lumea de homosexuali?

Mendelsohn mă privi cu milă.

– Nu este o *conspiraţie,* ci o *oportunitate de piaţă.* LEI este prea puţin interesată de politica sexuală. Ar putea introduce agenţii de transport ai cortizonului şi după aceea să vândă bariera ca filtru antivirusuri, antidrog şi antipoluanţi. Sau ar putea să nu-i introducă şi să vândă bariera pentru toate cele amintite... plus ca mijloc de garantare a unui copil heterosexual. *Care dintre ele crezi că va aduce mai mulţi bani?*

Întrebarea îmi atinsese un punct sensibil. M-am răstit:

– Şi ai avut atât de puţină încredere în alegerea oamenilor, încât ai *aruncat în aer laboratorul,* astfel ca nimeni să n-aibă niciodată posibilitatea să opteze?

Chipul femeii împietri.

– Nu *eu* am aruncat în aer laboratorul. Şi nici nu le-am iradiat unitatea criogenică.

– Nu? Cobaltul-60 folosit la iradiere provine din Federation Centennial.

Pentru o clipă păru buimăcită, apoi spuse:

– Felicitări! În Federation Centennial lucrează alţi 6000 de oameni. În mod evident, nu sunt singura care a descoperit ce intenţionează LEI.

– Eşti însă singura cu acces în depozitul Biofile. Ce te-ai aştepta să cred? Că după ce ai aflat despre proiectul ăsta nu intenţionai să acţionezi în absolut niciun fel?

– Bineînţeles că nu! Plănuiesc în continuare să le fac publice cercetările, astfel ca oamenii să ştie ce vor însemna ele. Încerc să provoc o dezbatere asupra subiectului înainte ca produsul să apară

înconjurat de o aură de informaţii eronate.

– Spuneai că ştii toate astea de un an…

– Da, şi în timpul ăsta am încercat să verific toate faptele, înainte să deschid gura. Ar fi fost cea mai mare prostie să apar în public cu zvonuri pe jumătate neconfirmate. Deocamdată n-am spus decât la vreo zece oameni, dar intenţionăm să lansăm o campanie masivă de publicitate care să coincidă cu Mardi Gras. Deşi acum, din cauza exploziei, totul este de o mie de ori mai complicat… Desfăcu braţele într-un gest de neajutorare. Trebuie, însă, să facem tot ceea ce putem, să ne străduim să împiedicăm lucrurile cele mai rele.

– Cele mai rele?

– Separatismul… Paranoia… Homosexualitatea redefinită ca *patologică…* Lesbienele şi heterosexualele care să le susţină cauza şi care să caute propriile lor mijloace tehnologice de a *garanta* supravieţuirea culturii… pe când bigoţii de extremă dreaptă caută să le acuze pentru *otrăvirea pruncilor lor…* cu o substanţă cu care Dumnezeu a „otrăvit” liniştit pruncii de câteva mii de ani. Turiştii sexuali, călătorind din ţările bogate, unde tehnologia se aplică, în cele sărace, unde n-a fost introdusă.

Mă îngrozea tabloul pe care mi-l zugrăvea, dar am insistat.

– Aceşti zece prieteni ai tăi…?

– Mai du-te dracu’, rosti Mendelsohn fără patimă. Nu mai am nimic să-ţi spun. Ţi-am zis adevărul. Nu sunt o criminală. Şi cred c-ar fi timpul să pleci.

M-am dus în baie şi mi-am recuperat notepadul. Înainte să ies din apartament, m-am răsucit şi i-am spus:

– Dacă nu eşti o criminală, de ce eşti atât de greu de găsit?

Fără un cuvânt, dispreţuitor, îşi ridică bluza şi-mi arătă vânătăile de sub coaste, decolorate acum, totuşi arătând teribil. Indiferent cine o bătuse – o fostă iubită? –, n-o puteam învinui că făcea tot ce putea ca să evite altă repriză.

Pe scară, am apăsat tasta „Replay” a notepadului. Software-ul calculă spectrul frecvenţelor pentru zgomotul apei care cursese din robinete, îl îndepărtă din înregistrare, apoi amplifică şi curăţă ceea ce rămăsese. Toate cuvintele discuţiei noastre se auziră limpezi precum cristalul.

Din maşină am telefonat unei firme de supraveghere şi am aranjat ca Mendelsohn să fie ţinută sub observaţie permanentă.

La jumătatea drumului spre casă m-am oprit pe o stradă lăturalnică şi am rămas zece minute la volan, incapabil să gândesc, incapabil să mă mişc.

* * *

În noaptea aceea, în pat, l-am întrebat pe Martin:

– Tu eşti stângaci. Ce ai simţi dacă de acum încolo nu s-ar mai

naşte niciun copil stângaci?

– Nu m-ar deranja deloc. De ce întrebi?

– Nu te-ai gândi la asta ca la un fel de… genocid?

– Nici vorbă. Ce vrei să spui?

– Nimic. Las-o baltă.

– Tremuri…

– Mi-e frig.

– Nu mi se pare că ai avea pielea rece.

În timp ce am făcut dragoste – mai întâi tandru, apoi sălbatic – m-am gândit: *Ăsta este limbajul nostru, dialectul nostru. Au existat războaie care s-au declanşat pentru cauze mult mai neînsemnate. Iar dacă limbajul acesta va muri vreodată, un popor va dispărea de pe faţa Pământului.*

Ştiam că trebuia să abandonez cazul. Dacă Mendelsohn era vinovată, o putea dovedi şi altcineva. Continuând să lucrez pentru LEI ar fi însemnat să mă autodistrug.

După aceea însă, ideea mi s-a părut un rahat sentimental. Eu nu aparţineam niciunui trib. Fiecare om deţinea propria sa sexualitate, care murea o dată cu el. Pentru mine era complet indiferent dacă niciodată nu avea să se mai nască vreun homosexual.

Iar dacă abandonam cazul *pentru că eram homosexual,* mi-aş fi abandonat toate credinţele despre propria-mi egalitate, despre propria-mi identitate… ca să nu mai spun că ofeream firmei LEI şansa de a anunţa: *Da, bineînţeles că am angajat un investigator fără să ţinem seama de preferinţele lui sexuale, dar se pare că a fost o greşeală.*

Fixând tavanul pe întuneric, am rostit:

– De fiecare dată când aud cuvântul *comunitate,* pun mâna pe revolver.

N-am primit niciun răspuns; Martin adormea foarte repede. Doream să-l trezesc, doream să disecăm problema, acolo şi atunci, dar semnasem un acord: nu-i puteam spune absolut nimic.

Aşa că l-am privit dormind şi am încercat să mă conving că, atunci când adevărul urma să iasă la lumină, el avea să înţeleagă.

* * *

I-am telefonat lui Lansing, am pus-o la curent în legătură cu Mendelsohn… şi am încheiat rece:

– De ce erai atât de puritană? *„Fanatici”? „Interese indiscutabil puternice”?* Există cuvinte pe care nu le poţi pronunţa?

În mod evident, se pregătise pentru momentul acesta.

– Nu voiam să-ţi sugerez propriile mele idei. Ulterior se putea interpreta ca fiind o prejudecată.

– Se putea interpreta *de către cine?*

Fusese o întrebare retorică; de către mass-media, desigur.

Menţinând tăcere în privinţa subiectului, ea redusese riscul de a fi fost considerată eminenţa cenuşie a vânătorii de vrăjitoare. Dacă mi-ar fi spus să caut *terorişti homosexuali,* ar fi proiectat o lumină nefavorabilă asupra companiei, în timp ce faptul că eu o descoperisem pe Mendelsohn – din cu totul alte motive, în ciuda ignoranţei mele – avea să apară ca o dovadă a lipsei de prejudecăţi cu care se desfăşurase investigaţia.

– Ai avut unele suspiciuni şi ar fi trebuit să mi le dezvălui, am spus. Ar fi trebuit cel puţin să-mi spui *pentru ce* este bariera.

– Pentru protecţie împotriva virusurilor şi toxinelor. Cu toate astea, orice întreprindem asupra corpului are efecte secundare. Nu sunt îndreptăţită să judec dacă efectele secundare sunt sau nu acceptabile. Autorităţile abilitate vor insista să facem publice *toate* consecinţele utilizării produsului… şi apoi decizia va aparţine consumatorilor.

Foarte elegant: guvernul le va forţa mâna, „silindu-i” să dezvăluie atuul principal al produsului.

– Şi ce vă indică cercetarea pieţei?

– Datele sunt strict confidenţiale.

Am fost cât pe ce s-o întreb: *Când anume ai aflat că sunt homosexual? După ce m-ai angajat… sau înainte?* În dimineaţa exploziei, pe când făceam un dosar despre Janet Lansing, oare ea făcea dosare despre toţi cei care ar fi licitat pentru investigaţie? Şi găsise avantajul decisiv al publicităţii, dovada finală a imparţialităţii, mult prea ispititoare ca să-i poată rezista?

N-am întrebat-o. Doream în continuare să cred că era lipsit de importanţă; ea mă angajase şi eu aveam să rezolv cazul ca pe oricare altul şi nimic altceva n-avea să conteze.

* * *

Am mers în buncărul unde fusese stocat cobaltul, la periferia complexului Federation Centennial. Uşa era solidă, însă încuietoarea era floare la ureche şi nu exista absolut niciun sistem de alarmă; orice puşti inteligent de doisprezece ani ar fi putut intra acolo. Lăzi pline cu tot felul de reziduuri radioactive, de nivel coborât şi cu viaţă scurtă, erau stivuite până în tavan, blocând aproape toată lumina provenită de la singurul bec; nu era de mirare că furtul nu fusese detectat mai devreme. Existau şi pânze de păianjen… dar nu şi păianjeni mutanţi, din câte puteam vedea.

După cinci minute de scotocit, ascultând cum dozimetrul împrumutat îmi cumula expunerile, am fost fericit să ies de acolo, indiferent dacă o radiografie obişnuită mi-ar fi provocat sau nu de zece ori mai multe daune. *Oare Mendelsohn nu-şi dăduse seama de asta – de iraţionalitatea pe care o manifestau oamenii faţă de radiaţii, de felul în care ar fi afectată cauza ei după ce cobaltul avea să fie descoperit?* Sau propriile ei date, complete, referitoare la riscurile

minime îi distorsionaseră percepţia?

Echipele de supraveghere îmi trimiteau zilnic rapoarte. Era un serviciu costisitor, dar LEI achita facturile. Mendelsohn îşi întâlnea prietenii în mod deschis, le povestea despre întrevederea noastră, îi avertiza pe un ton scandalizat că erau aproape sigur urmăriţi. Discutau despre bariera fetală, despre opţiunile legale de opoziţie, despre problemele cu care se confruntau în urma exploziei. Nu puteam spune dacă totul era regizat pentru mine sau dacă Mendelsohn îi contacta în mod deliberat doar pe acei prieteni care credeau realmente că nu fusese implicată.

Mi-am petrecut majoritatea timpului examinând trecutul celor cu care se întâlnea. N-am putut găsi la niciunul dovezi ale unor acte de violenţă sau sabotaje, cu atât mai puţin asociaţii cu explozivi profesionali. De fapt, nici nu mă aşteptasem în mod serios să ajung direct la atentator.

Nu deţineam decât dovezi circumstanţiale. Nu puteam decât să adun detaliu după detaliu şi să sper că muntele de fapte pe care le asamblam avea, în cele din urmă, să atingă o masă critică sau că Mendelsohn va comite o eroare, cedând sub presiune.

* * *

Au trecut săptămâni şi Mendelsohn continua plină de îndrăzneală. Tipărise chiar şi broşuri – pentru a le distribui de Mardi Gras – condamnând atentatul cu aceeaşi vehemenţă cu care condamna LEI pentru tăinuirea adevărului.

Nopţile deveneau tot mai înăbuşitoare. Iritabilitatea mea crescuse. Nu ştiu ce credea Martin că se întâmpla cu mine, dar habar n-aveam cum vom supravieţui revelaţiilor iminente. Nu puteam începe să estimez ordinul de mărime al reacţiei negative ce avea să urmeze odată ce TERORIŞTII ATOMICI se confruntau cu OTRĂVITORII DE PRUNCI HOMOSEXUALI în tabloidele zilnice, şi n-avea să conteze câtuşi de puţin dacă publicul va afla vestea în urma arestării lui Mendelsohn ori în urma conferinţei ei pentru mass-media, în care avea să demaşte LEI şi să-şi proclame propria inocenţă; în ambele cazuri, investigaţia ar fi devenit un circ. Am încercat să nu mă gândesc deloc în direcţia asta; era prea târziu ca să fac altceva, în alt mod, să abandonez cazul, să-i spun lui Martin adevărul. De aceea am continuat în direcţia în care o apucasem.

Elaine scotoci buncărul de deşeuri radioactive în căutarea dovezilor, însă săptămânile de analize nu aduseră nimic, i-am interogat pe paznicii de la Biofile, care ar fi trebuit să vadă pe monitoare momentul introducerii cobaltului, dar nimeni nu-şi putea aminti vreun client cu un obiect având o formă neobişnuit de mare şi ciudată, pătrunzând nepăsător într-o zonă unde nu avea ce căuta.

În final am obţinut autorizaţiile necesare pentru a examina întreaga

arhivă electronică a lui Mendelsohn, începând de la naştere. Fusese arestată o singură dată, cu douăzeci de ani în urmă, pentru lovirea în picior a unui poliţist – neprivatizat – în decursul unui marş de protest pe care respectivul probabil că l-ar fi aplaudat în secret. Plângerea fusese retrasă. De optsprezece luni era protejată de o hotărâre judecătorească, care interzicea unei foste iubite să se apropie la mai puţin de un kilometru de locuinţa ei. (Femeia făcea parte dintr-o formaţie numită „Briceagul cu tetanos” şi fusese condamnată de două ori pentru agresiune fizică.) Nu existau dovezi ale unor venituri nedeclarate sau ale unor cheltuieli nejustificate. Nu existau convorbiri telefonice cu dealeri de arme sau explozivi, cunoscuţi ori suspecţi, nici cu asociaţi, cunoscuţi ori suspecţi, ai acestora. Pe de altă parte, dacă Mendelsohn organizase lucrurile cu atenţie, totul putuse fi realizat prin telefoane publice şi cu bani lichizi.

În mod limpede, n-avea să facă niciun pas greşit atâta timp cât o supravegheam. Oricât ar fi fost însă de precautā, n-ar fi putut întreprinde singură atentatul. Aveam nevoie de cineva coruptibil, neliniştit sau îndeajuns de mustrat de conştiinţă ca să devină informator. Am expediat vestea prin canalele obişnuite: eram de acord să plătesc, eram de acord să negociez.

La şase săptămâni după atentat am primit un mesaj anonim prin e-mail: *Vino la Mardi Gras. Fără microfoane, fără arme. O să te contactez eu. 29. 17. 5. 31. 23. 11.*

M-am jucat cu numerele mai bine de o oră, căutând să descopăr vreun înţeles, înainte ca, finalmente, să i le arăt lui Elaine.

– Ai grijă, James, îmi spuse ea.

– De ce?

– Astea sunt proporţiile celor şase elemente rare pe care le-am găsit în reziduurile exploziei.

* * *

Martin îşi petrecu ziua de Mardi Gras cu prieteni care aveau să defileze în paradă. Eu am rămas în biroul meu cu aer condiţionat şi am comutat pe un canal TV care prezenta ultimele pregătiri, presărate cu indivizi care descriau istoria evenimentului. În patruzeci de ani, parada Mardi Gras a homosexualilor şi lesbienelor se transformase dintr-o serie de confruntări neplăcute cu poliţia şi autorităţile locale într-un spectacol profitabil, căruia i se făcea reclamă în pliantele turistice din toată lumea. Era binecuvântată la toate nivelurile guvernamentale, condusă de politicieni şi oameni de afaceri... iar în rândul poliţiei, ca în majoritatea profesiunilor, existau destui susţinători.

Martin nu era un travestit (fetişist al hainelor de piele, cu muşchii proeminenţi sau oricare alt clişeu similar); purtarea unui costum excentric, o noapte pe an, era tot atât de falsă, tot atât de artificială

pentru el pe cât ar fi fost pentru majoritatea bărbaţilor heterosexuali. Cred însă că înţelegeam de ce o făcea. Se simţea vinovat că, în hainele pe care le purta de obicei, cu felul de a vorbi, de a umbla şi de a se comporta care îi erau fireşti, putea fi confundat cu un heterosexual. Nu-şi tăinuise niciodată sexualitatea în faţa nimănui, dar pentru nişte străini nu era imediat evidentă. Pentru el participarea la parada Mardi Gras reprezenta un gest de solidaritate cu homosexualii vizibili, evidenţi tot anul şi care, din această cauză, receptaseră din plin impactul intoleranţei.

Odată cu amurgul, spectatorii începură să se adune în lungul traseului. Elicoptere aparţinând tuturor serviciilor de ştiri apărură deasupra, îndreptându-şi videocamerele reciproc unul asupra celuilalt, pentru a le dovedi spectatorilor lor că acesta era „Un Eveniment Deosebit”. Gărzile călare, îmbrăcate în ceva foarte asemănător vechilor uniforme albastre ce dispăruseră pe când eu eram copil, îşi aliniară caii lângă tarabele de fast-food şi se pregătiră pentru noaptea lungă care-i aştepta.

Nu vedeam cum s-ar fi putut aştepta atentatorul să mă găsească, odată ce mă amestecam printre o sută de mii de oameni, aşa că, după ce am părăsit clădirea Nexus, am parcurs fără grabă toată lungimea străzii, de trei ori, pentru orice eventualitate.

* * *

Până ce mi-am croit drum spre un punct strategic, am pierdut începutul paradei; primul lucru pe care l-am văzut a fost un şir lung de oameni purtând capete gigantice de plastic care aveau trăsăturile unor faimoşi şi infami homosexuali. (Se părea că termenul redevenise la modă, redeclarat non-peiorativ, după câţiva ani de prohibiţie.) Era atât de similar parcurilor Disney încât îmi venea să vomit – şi, da! exista şi Bernadette, prima şoricică lesbiană din desenele animate. Am recunoscut doar trei dintre oamenii portretizaţi: Patrick White, arătând scofâlcit şi corespunzător de confuz, Joe Orton, rânjind sardonic, şi J. Edgar Hoover, cu o expresie mefistofelică. Toţi îşi purtau numele înscrise pe eşarfe, de parcă ar fi contat cât de puţin. Un tânăr de lângă mine îşi întrebă prietena:

– Cine dracu’ a fost Walt Whitman?

Ea clătină din cap.

– Habar n-am. Dar Alan Turing[32]?

– De unde să ştiu?

Cu toate acestea, îi fotografiară pe ambii.

---

32 Patrick White (1912–1990), scriitor australian laureat al premiului Nobel în 1973; John Kingsley Orton (1933–1967), dramaturg englez; John Edgar Hoover (1895–1972), director al FBI (1924–1972); Walt Whitman (1819–1892), poet american; Alan Mathison Turing (1912–1954), matematician englez, părinte al calculatoarelor (n. trad.).

Aş fi dorit să răcnesc spre participanţii la paradă: *Şi ce dacă? Unii homosexuali au fost faimoşi. Unii oameni faimoşi au fost homosexuali. Ce surpriză! Credeţi că asta înseamnă că sunt proprietatea voastră?*

Am tăcut, bineînţeles, în vreme ce toţi cei din jurul meu ovaţionau şi aplaudau. M-am întrebat cât de aproape se afla atentatorul, cât timp avea să mă ţină pe ghimpi. Panopticon, firma de supraveghere, continua s-o urmărească pe Mendelsohn şi pe toţi prietenii ei cunoscuţi; majoritatea acestora se aflau undeva pe traseul paradei, distribuind broşurile. Niciunul nu părea, însă, să mă fi urmărit pe mine. Aproape cu siguranţă atentatorul nu aparţinea reţelei de prieteni pe care o descoperisem.

O barieră antivirusuri, antidrog, antipoluanţi şi doar atât... sau un mijloc de garantare a unui copil heterosexual. Care dintre ele crezi că va aduce mai mulţi bani? Înconjurat de spectatori care ovaţionau – jumătate dintre ei erau perechi bisexuale însoţite de copii – era aproape posibil să râd de temerile lui Mendelsohn. Cine de aici ar fi admis că ar cumpăra o versiune a coconului care va duce la anularea sursei lor de divertisment? Cu toate acestea, dacă aplauzi spectacolul de carnaval nu înseamnă că doreşti ca propriile tale vlăstare să i se alăture.

La o oră după începerea paradei, am decis să ies din partea cea mai aglomerată a mulţimii. Dacă atentatorul nu putea ajunge la mine prin îmbulzeală, nu avea rost să rămân aici. Călare pe motociclete electrice cu amplificatoare de zgomot şi dispuse în formaţie de cruce, vreo sută de femei îmbrăcate în haine şi pantaloni de piele defilară în urma unui steag pe care scria: FETE PENTRU ISUS. Mi-am amintit de grupul mic de fundamentalişti pe lângă care trecusem mai devreme, întorşi cu spatele spre paradă ca să nu fie preschimbaţi în stâlpi de sare, ridicând lumânări şi rugându-se să vină ploaia.

M-am îndreptat spre una dintre tarabele cu mâncare şi am cumpărat un hot dog rece şi un suc de portocale cald, încercând să ignor mirosul balegilor de cal. Locul părea să atragă indivizi puşi în slujba legii; J. Edgar Hoover însuşi apăru pe când mâncam, semănând cu un ou de Paşte malefic.

Când trecu pe lângă mine spuse:

– Douăzeci şi nouă. Şaptesprezece. Cinci.

Mi-am terminat hot dog-ul şi l-am urmat.

Se opri pe o stradă lăturalnică pustie, în spatele parcării unui supermarket. Când am ajuns lângă el, scoase un scaner magnetic.

– Fără microfoane, fără arme, am citat.

El plimbă instrumentul în jurul meu. Îi spusesem adevărul.

– Poţi vorbi prin masca aia? l-am întrebat.

– Da!

Capul gigantic aprobă cu o mişcare stranie; nu puteam distinge

niciun fel de orificii pentru ochi, dar în niciun caz nu era orb.

– Perfect. De unde erau explozivii? Ştim că punctul lor de plecare a fost Singapore, dar cine a fost furnizorul vostru de aici?

Hoover râse gros şi înfundat.

– Asta n-o să ţi-o spun. Aş fi mort în mai puţin de o săptămână.

– Atunci ce *vrei* să-mi spui?

– Că eu m-am ocupat numai de munca necalificată. Mendelsohn a organizat totul.

– Mare scofală! Ai vreo dovadă? Convorbiri telefonice? Tranzacţii financiare?

Se mulţumi să râdă din nou. Începeam să mă întreb câţi dintre participanţii la paradă ar fi ştiut cine purtase costumul lui J. Edgar Hoover; chiar dacă ar fi plecat acum, era posibil să dau de urma lui, ulterior.

În clipa aceea m-am întors şi am văzut alţi şase Hoover, identici, apărând de după colţ. Toţi purtau bastoane de baseball.

Am tresărit, gata să intru în acţiune. Hoover 1 scoase un pistol şi-l îndreptă spre faţa mea.

– Îngenunchează încet, îmi spuse, cu mâinile la ceafă.

M-am conformat. Continuă să ţină pistolul îndreptat asupra mea, iar eu am continuat să fixez trăgaciul cu privirea, dar i-am auzit pe ceilalţi apropiindu-se şi desfăşurându-se în semicerc îndărătul meu.

– Ştii ce se-ntâmplă cu trădătorii? întrebă Hoover 1. Ştii ce se va-ntâmpla cu tine?

Am clătinat încet din cap. Nu aveam habar ce să spun ca să-l mulţumesc, aşa că am rostit adevărul:

– Cum pot eu să fiu un trădător? Ce s-ar putea trăda? „Fete pentru Isus”? „Dansatorii lui William S. Burroughs”[33]?

Cineva mă izbi cu bastonul între omoplaţi. Nu atât de tare pe cât ar fi putut s-o facă; m-am clătinat spre înainte, dar n-am căzut.

– Nu cunoşti deloc istorie, domnule Porc? întrebă Hoover 1. Domnule *Polizei?* Naziştii ne-au trimis în lagărele de exterminare. Reagan-iţii au încercat să ne cureţe pe toţi cu SIDA. Iar acum tu, domnule Porc, lucrezi pentru nenorociţii care vor să ne şteargă de pe faţa planetei. Mie asta mi se pare trădare.

Stăteam în genunchi, privind pistolul, incapabil să răspund. Nu puteam găsi cuvintele cu care să mă justific. Adevărul era prea dificil, prea cenuşiu. Dinţii începură să-mi clănţăne. *Nazişti. SIDA. Genocid.* Poate că avea dreptate. Poate că meritam să mor.

Am simţit lacrimi curgându-mi pe obraji. Hoover 1 râse.

– Dai apă la şoricei, domnule Porc?

Cineva mă izbi cu bastonul în umeri. Am căzut cu faţa înainte, prea

---

33 William Seward Burroughs (n. 1914), romancier american (n. trad.).

înspăimântat ca să-mi mişc mâinile şi să amortizez şocul; am încercat să mă ridic, dar un bocanc mi se aşeză pe ceafă.

Hoover 1 se aplecă şi-şi lipi pistolul de ţeasta mea.

– O să clasezi cazul? întrebă el. O să faci pierdute dovezile despre Catherine? Să ştii că amicul tău frecventează nişte locuri foarte periculoase – are nevoie de toţi prietenii care l-ar putea ajuta.

Am ridicat faţa de pe asfalt într-atât cât să pot şopti:

– Da.

– Aşa-mi placi, domnule Porc.

În clipa aceea am auzit elicopterul.

Am clipit des, îndepărtându-mi pietrişul din ochi şi am văzut că solul era mult mai strălucitor decât ar fi trebuit; ne găseam sub spotul unui proiector. Am aşteptat sunetul unei portavoce. Nu l-am auzit. Am aşteptat ca atacatorii s-o rupă la fugă. Hoover 1 îşi ridică talpa de pe ceafa mea.

După care toţi se năpustiră cu bastoanele.

Ar fi trebuit să mă ghemuiesc şi să-mi protejez capul, dar curiozitatea mă învinse; m-am răsucit şi am întrezărit o imagine a elicopterului. Era o echipă de filmare, desigur, refuzând să facă ceva imoral, de pildă să strice un reportaj interesant tocmai când devenise telegenic. Asta era perfect logic.

Însă echipa de bătăuşi era lipsită de orice logică. De ce mai rămăsese aici? Pentru simpla plăcere de a mă maltrata câteva secunde în plus?

Nimeni nu era atât de idiot, atât de nepăsător faţă de imaginea lui în ochii publicului.

Mi-am scuipat doi dinţi şi mi-am ascuns din nou faţa. *Doreau să fie televizaţi. Doreau* să ajungă pe pagina întâi, să trezească reacţia negativă, furia… TERORIŞTII ATOMICI! OTRĂVITORII DE PRUNCI! BĂTĂUŞII BRUTALI!

Voiau să demonetizeze inamicul pe care pretindeau că-l întrupează.

În cele din urmă, Hoover-ii îşi azvârliră bastoanele şi o luară la fugă. Am rămas pe jos, cu sângele curgându-mi din gură, prea slăbit ca să ridic capul şi să văd ce anume îi alungase.

Peste o vreme am auzit ţăcănit de copite. Cineva descăleca lângă mine şi-mi controla pulsul.

– Nu mă doare, am spus. Sunt fericit. Delirez.

Apoi am leşinat.

* * *

La a doua sa vizită, Martin o luă cu el la spital pe Catherine Mendelsohn. Îmi arătară o înregistrare a conferinţei cu mass-media susţinută de LEI a doua zi după Mardi Gras – cu două ore înaintea celei anunţate de Mendelsohn.

– În lumina recentelor evenimente, începuse Janet Lansing, singura opţiune pe care o avem este să facem totul public. Din motive comerciale, am fi preferat să păstrăm secretă această tehnologie, dar sunt puse în joc vieţi nevinovate. Iar când oamenii îi atacă pe cei asemenea lor…

De atâta râs mi s-au rupt copcile buzelor. LEI îşi aruncase laboratorul în aer. Îşi iradiase celulele. Şi sperase că voi muşamaliza cazul atunci când dovezile mă vor conduce spre Mendelsohn, din simpatie pentru cauza acesteia. Ulterior, cu un indiciu-două azvârlite câtorva reporteri indiscreţi, muşamalizarea ar fi fost dezvăluită.

Condiţiile perfecte pentru lansarea produsului companiei.

Însă, deoarece continuasem investigaţia, schimbase tactica: îi trimisese pe Hoover-i, pretinzând că au legătură cu Mendelsohn, ca să mă pedepsească pentru încăpăţânarea mea.

– Tot ceea ce LEI a asociat cu mine, zise Mendelsohn, cobaltul, cheia depozitului, era deja dezvăluit în broşurile pe care le tipărisem, dar asta n-a prea influenţat tabloidele. Acum sunt „Terorista cu raze gamma de la podul Harbour”.

– Nu vei fi niciodată trimisă în judecată.

– Bineînţeles că nu. De aceea, nevinovăţia nu mi se va demonstra niciodată.

– Când voi ieşi de aici, am spus, o să-i urmăresc până-n pânzele albe.

Voiau imparţialitate? O investigaţie nemânjită de prejudecăţi? De data aceasta vor căpăta exact lucrul pentru care plătiseră. Minus viziunea mea limitată.

– Cine te va angaja să faci asta? întrebă încetişor Martin.

Am surâs, fulgerat de durere.

– Compania de asigurare a firmei LEI.

După ce plecară, am aţipit.

M-am trezit brusc, visând că mă sufocam.

Chiar dacă dovedeam că totul nu fusese decât un scenariu de marketing al firmei LEI, chiar dacă jumătate dintre directori erau azvârliţi în închisoare, chiar dacă se lichida compania în sine, tehnologia tot ar fi aparţinut *cuiva.*

Şi într-un fel sau altul, în final, ar fi fost *vândută.*

Asta scăpasem din vedere, în neutralitatea mea fanatică: nu poţi vinde un tratament dacă nu există boala. Aşadar, dacă aveam dreptate să fiu neutru, dacă nu exista nicio diferenţă pentru care să lupţi, nicio diferenţă de trădat şi nici de păstrat, modalitatea cea mai bună de *vânzare* a coconului va fi întotdeauna să inventezi una. Şi chiar dacă n-ar fi nicio tragedie ca pe durata unui secol să nu mai rămână decât heterosexualitatea, singura cale ce poate duce acolo ar fi una de minciuni, rănire şi defăimare.

Oamenii ar accepta aşa ceva, sau nu?
Brusc, m-am temut foarte mult că ar accepta.

Vise de tranziţie

– Nu-ţi putem spune care îţi vor fi visele de tranziţie. Unicul lucru cert este că nu ţi le vei aminti.

Caroline Bausch surâde liniştitor. Cabinetul ei, aflat la etajul 64 al blocului Gleisner, este atât de modern încât te dor ochii; biroul este o elipsă de obsidian, susţinută de trei cercuri din plastic perspex, iar pereţii sunt decoraţi cu ultimul răcnet în „monocrom euclidian”, totuşi femeia nu-i deloc genul de robot pe care pare să-l ceară decorul geometric, detaşat. Nu am nicio îndoială că acest contrast este deliberat şi că faţa i-a fost atent concepută ca să apară dezarmant de naturală; până şi cel mai cinic individ ar putea crede că faptul se datorează duplicităţii patronilor ei.

Câteva vise lesne de uitat? Pare destul de inofensiv. Aproape că ignor problema, totuşi mă nedumereşte.

– În decursul scanării mă voi găsi la aproape zero grade, nu?

– Exact, ba chiar cu câteva grade sub zero. Vei fi saturat cu bizaharide antigel, toate fluidele corporale se vor răci şi vei deveni aidoma unei sticle din zahăr.

Auzindu-i cuvintele, simt cum mi se zbârleşte pielea capului, totuşi valul acesta emoţional nu este provocat de teamă, ci de anticipare; ideea corpului meu sub forma unei sculpturi în gheaţă nu pare deloc ameninţătoare. Câteva statuete elegante din sticlă împodobesc etajera dinapoia biroului lui Bausch.

– În felul acesta se opresc toate procesele metabolice şi se îngustează spectrul RMN[34]. Pentru a determina cu precizie puterea fiecărei sinapse trebuie să fim capabili să distingem, printre altele, între variaţii subtile ale tipurilor de receptori neurotransmiţători. Cu cât zgomotul termal de fond este mai redus, cu atât mai bine.

– Înţeleg. Dar dacă creierul meu a fost „decuplat” din pricina hipotermiei… de ce voi visa?

– Visele nu vor aparţine creierului tău, ci modelului software pe care-l creăm. Dar, aşa cum am spus, nu-ţi vei aminti nimic. În final, software-ul va fi Cópia perfectă a creierului tău organic aflat în comă profundă şi se va trezi din coma aceea amintindu-şi exact ce anume a perceput creierul organic înainte de scanare. Nici mai mult, nici mai puţin. Şi deoarece creierul organic nu va percepe, cu siguranţă, visele de tranziţie, software-ul nu va avea nicio amintire despre ele.

Software-ul? Mă aşteptasem la o explicaţie simplă, biologică: un efect secundar al anestezicului sau antigelului; neuronii declanşând câteva semnale slabe, aleatorii, pe măsură ce se predau înaintea frigului.

– De ce programaţi creierul robotului să aibă vise pe care nu şi le

---

34 NMR (în original) – rezonanţă magnetică nucleară (n. trad.).

va reaminti?

– Nici n-o facem. Cel puţin nu în mod explicit.

Bausch afişează din nou surâsul ei excesiv de uman, fără să camufleze o privire de apreciere, un moment în care poate că decide cât de mult trebuie să mi se spună de fapt. Sau poate că întreaga rutină este tot un act deliberat de calmare. *Priveşte, deşi sunt un robot, poţi citi în mine ca într-o carte deschisă.*

– De ce sunt conştienţi roboţii Gleisner? întreabă ea.

– Din acelaşi motiv pentru care sunt conştienţi oamenii.

Aşteptasem întrebarea asta de la începutul interviului; Bausch nu este numai o simplă vânzătoare, ci şi consilieră, iar o parte a funcţiei ei este să se asigure că nu am rezerve faţă de noul mod de existenţă pe care-l achiziţionez.

– Nu mă întreba ce structuri neurale sunt implicate… dar indiferent care ar fi ele, trebuie captate prin scanare şi recreate în model alături de celelalte. Roboţii Gleisner sunt conştienţi pentru că procesează informaţia – despre lume şi despre ei înşişi – exact în acelaşi fel ca şi oamenii.

– Deci eşti fericit cu ideea că un program de calculator care simulează un creier uman conştient este, în sine, conştient chiar în acelaşi fel?

– Bineînţeles. Dacă n-aş crede asta, nu m-aş mai găsi aici.

Nu aş mai discuta cu tine, nu? Nu văd nevoia de a detalia, de a mărturisi că m-am împăcat de o mie de ori cu întreaga idee încă din clipa în care supercalculatoarele de zece tone, aflate în subsolurile din Dallas şi Tokyo, au început să lase locul roboţilor Gleisner ambulanţi, cu procesoarele lor compacte şi corpurile atât de similare celor vii. Când Cópiile au fost eliberate, în cele din urmă, din realităţile lor virtuale – oricât de măreţe, oricât de detaliate ar fi fost – şi li s-a acordat posibilitatea de a *popula lumea* aidoma oamenilor în carne şi oase, am încetat să consider că scanarea este un lucru asemănător îngropării de viu.

– Atunci accepţi, spune Bausch, că pentru a *genera experienţă* nu trebuie decât să se calculeze datele ce codifică aceeaşi informaţie ca şi structura cerebrală?

Jargonul mi se pare gratuit şi nu înţeleg de ce insistă asupra acestui lucru, dar replic inexpresiv:

– Bineînţeles.

– Atunci gândeşte-te ce implică! *Întregul proces* de creare a piesei finite de software care controlează un robot Gleisner – Cópia perfectă a persoanei inconştiente care a fost scanată – este o secvenţă lungă de calcule asupra structurilor de date ce *reprezintă creierul omenesc.*

Absorb ideea în tăcere. Bausch continuă:

– Noi nu încercăm să cauzăm visele de tranziţie, dar probabil că ele

sunt inevitabile. Cumva, cópiile trebuie *făcute* – nu pot apărea complet formate. Scanerul trebuie să testeze creierul organic, să măsoare spectrul RMN pentru miliarde de secţiuni transversale diferite şi apoi să proceseze determinările respective într-o hartă anatomică şi biochimică de înaltă rezoluţie. Cu alte cuvinte, să efectueze câteva trilioane de calcule asupra unui set vast de date ce *reprezintă creierul.* După aceea, harta respectivă trebuie folosită pentru a construi modelul computaţional funcţional, Cópia însăşi. Alte calcule!

Cred că aproape înţeleg ce spune, dar o parte din mine refuză sec să accepte noţiunea că simpla *imaginare a creierului,* cu o rezoluţie suficient de mare, poate determina *imaginea însăşi* să viseze.

– Totuşi niciunul dintre calculele acelea nu încearcă să simuleze funcţionarea creierului, aşa-i? Pregătesc doar calea pentru un program care *va fi* conştient, când, în cele din urmă, este gata şi rulează.

– Da, şi odată ce programul respectiv *este* gata şi rulează, ce va face pentru a fi conştient? Va genera o succesiune de schimbări într-o reprezentare digitală a creierului, schimbări ce simulează activitatea neurală normală. Dar, în primul rând, crearea acelei reprezentări implică, de asemenea, o *succesiune de modificări.* Nu poţi trece de la o memorie goală de calculator la simularea detaliată a unui creier uman specific, fără câteva trilioane de etape intermediare, majoritatea cărora reprezentând – parţial sau complet, într-o formă sau alta – stări posibile ale aceluiaşi creier.

– Totuşi, de ce ar trebui ca asta să ducă spre orice fel de activitate mentală? Rearanjarea datelor pentru cu totul alte motive?

Bausch este inflexibilă.

– Aici nu-i vorba despre motive. Creierul viu care reorganizează memorii e suficient ca să dea naştere unor vise obişnuite. Iar simpla introducere a unui electrod în lobii temporali e suficientă ca să genereze *activitate mentală.* Ştiu, ceea ce face creierul este atât de complex încât pare bizar să-ţi închipui obţinerea neintenţionată a aceloraşi rezultate. Dar toată complexitatea creierului este codificată în structura lui. Odată ce te ocupi de structura aceea, te ocupi de substanţa conştiinţei. Indiferent dacă îţi place sau nu.

Asta se poate spune că are sens. Aproape orice i s-ar întâmpla creierului *se simte cumva,* nu trebuie să fie procesul ordonat al gândirii treze. Dacă efectele aleatorii ale medicamentelor, drogurilor sau bolilor pot da naştere unor evenimente mentale distincte – un vis pricinuit de febră, un episod de schizofrenie, o „călătorie” datorată LSD-ului –, de ce n-ar face la fel geneza elaborată a unei Cópii? Fiecare hartă RMN incompletă, fiecare versiune neterminată a software-ului de simulare nu are cum să ştie că nu-i deocamdată *menit* să fie conştient de sine.

Şi totuşi…

– Cum poţi fi sigur de toate astea? Cum poţi fi sigur, dacă nimeni nu-şi aminteşte visele?

– Este adevărat, sistemul matematic al conştiinţei se găseşte actualmente în faza de pruncie, dar tot ceea ce cunoaştem sugerează limpede că actul construirii unei Cópii are un *conţinut subiectiv,* deşi nu rămâne nicio urmă a percepţiei.

Nu sunt pe deplin convins, dar bănuiesc că va trebui s-o cred pe cuvânt. Corporaţia Gleisner nu are niciun motiv să inventeze efecte secundare inexistente şi sunt impresionat, pe bună dreptate, că se deranjează să-şi avertizeze clienţii în legătură cu *visele de tranziţie.* Din câte cunosc, companiile mai vechi – clinicile de scanare întemeiate în zilele când Cópiile nu aveau corpuri fizice – nici măcar nu aminteau despre problema asta.

Ar trebui să trecem mai departe, există şi alte probleme ce trebuie discutate, însă îmi vine greu să-mi iau gândurile de la această revelaţie tulburătoare. Rostesc:

– Dacă ştiţi destule ca să fiţi siguri că întotdeauna vor exista vise de tranziţie, nu puteţi să extindeţi puţin sistemul matematic şi să-mi spuneţi cum vor fi visele mele?

– Cum am putea face asta? întreabă inocent Bausch.

– Nu ştiu. Îmi examinaţi creierul, apoi rulaţi o simulare a procesului de Cópiere…

Mă opresc brusc.

– Aha! Cum se poate „simula” un calcul fără să-l efectuezi?

– Exact. Diferenţa este lipsită de sens. Orice program care poate prezice, în mod demn de crezare, conţinutul viselor, le-ar *percepe* el însuşi, la fel de complet ca acel „tu” al procesului de tranziţie. Atunci care ar fi rostul? Dacă visul se dovedeşte neplăcut, ar fi prea târziu ca să te „scuteşti” de traumă.

Traumă? Încep să-mi doresc să mă fi mulţumit cu un zâmbet liniştitor şi promisiunea amneziei perfecte. *Câteva vise lesne de uitat.*

Acum însă când înţeleg – în mod vag – motivele efectului, este de o mie de ori mai greu să-l accept ca fiind inevitabil. Poate că spasmele neurale din momentul începerii hipotermiei sunt inevitabile, dar orice se petrece *în interiorul unui calculator* ar trebui să se supună unui control nelimitat.

– Nu aţi putea să monitorizaţi visele, pe măsură ce au loc, şi să interveniţi, dacă este cazul?

– Mă tem că nu.

– Dar…

– Gândeşte-te! Ar fi ca predicţia, dar mult mai rău. Monitorizarea viselor ar însemna multiplicarea structurilor de date similare creierului, generând şi mai multe vise în decursul procesului. Aşa încât

chiar dacă ne asumăm controlul viselor originale – descifrându-le şi supervizându-le –, software-ul care ar face asta ar avea nevoie de *alt software care să-l monitorizeze,* pentru a constata efectele secundare ale calculelor *sale.* Şi aşa mai departe. Practic n-ar exista un sfârşit. Pe când, actualmente, Cópia este construită prin procesul cel mai scurt cu putinţă, pe calea cea mai directă. Ultimul lucru pe care l-ai dori ar fi să aduci mai multă putere de calcul, algoritmi mai elaboraţi… tot mai multe sisteme care să reflecte aritmetica percepţiei.

Mă foiesc în scaun, încercând să alung o senzaţie tot mai acută de ameţeală. Cu cât pun mai multe întrebări, cu atât întregul subiect devine mai suprarealist, dar se pare că nu-mi pot ţine gura.

– Dacă nu-mi poţi spune despre ce vor fi visele şi nu le puteţi controla, nu-mi poţi zice măcar cât vor dura? Din punct de vedere subiectiv…

– Este imposibil, fără să rulez un program care să viseze, de asemenea, visele. (Bausch are un ton de scuză, dar am sentimentul că situaţia i se pare cumva elegantă, ba chiar *cuvenită.)* Aceasta este natura matematicii – nu există scurtături. Nu există răspunsuri la întrebări ipotetice. Nu putem spune cu siguranţă ce va percepe un anume sistem conştient… fără să *creăm* acel sistem conştient în decursul procesului de răspundere la întrebare.

Râd fără putere. *Imagini ale creierului care visează. Predicţii ale viselor care visează. Vise ce infectează orice calculator care încearcă să le modeleze.* Crezusem că toată metafizica ameţitoare a existenţei virtuale fusese alungată acum, când puteai opta să fii o Cópie care trăieşte complet în lumea fizică. Sperasem să fiu capabil să trec din corpul meu într-un robot Gleisner fără să pierd nici măcar o bătaie de inimă.

Privind retrospectiv, desigur, aşa voi face. Odată ce am traversat hăul dintre uman şi maşină, acesta va dispărea fără urmă în spatele meu.

– Aşadar, întreb eu, visele nu pot fi cunoscute? Şi sunt inevitabile? Este aproape o siguranţă matematică?

– Da.

– Şi este la fel de sigur că nu mi le voi reaminti?

– Da.

– Tu nu-ţi aminteşti nimic din ale tale? Nici măcar o singură stare? Nici măcar o singură imagine?

Bausch surâde cu înţelegere.

– Bineînţeles că nu. M-am deşteptat dintr-o comă simulată. Ultimul lucru pe care mi-l amintesc este anestezia dinaintea scanării. Nu există urme îngropate sau amintiri ascunse. Nu există cicatrice invizibile. *Nu pot să existe.* Într-un sens cât se poate de real, *eu* nu am perceput niciun vis de tranziţie.

În sfârşit, identific o ţintă pentru frustrările mele.

– Atunci *de ce mă avertizezi?* De ce-mi povesteşti o experienţă despre care mi se garantează că o voi uita? Despre care mi se garantează că se va sfârşi *fără ca eu s-o fi parcurs?* Nu crezi că ar fi fost mai omenos să nu-mi fi spus nimic?

Bausch ezită. Pentru prima oară, se pare că am descumpănit-o, şi-şi joacă rolul foarte convingător. Trebuie însă să fi auzit întrebarea asta de cel puţin o mie de ori.

– Când visezi visele de tranziţie, spune ea, faptul că ştii prin ce vei trece, şi de ce, poate să fie decisiv. Să ştii că nu este real. Să ştii că nu va dura.

– Poate că da. (Nu-i chiar atât de simplu, iar ea o ştie prea bine.) Când se asamblează noua mea minte, ştii *în ce moment* va face parte din ea această cunoaştere? Îmi poţi promite că-mi voi reaminti aceste lucruri liniştitoare, atunci când voi avea nevoie de ele? Îmi poţi garanta că orice din ceea ce mi-ai spus va avea măcar sens?

– Nu. Dar...

– Atunci care-i scopul?

– Crezi că dacă am fi păstrat tăcere asupra subiectului ai fi avut *cea mai mică şansă* să visezi adevărul?

* * *

Pe stradă, sub soarele iernii, încerc să-mi uit îndoielile. Strada George este încă acoperită cu confeti colorate, rămase de la sărbătorile de azi-noapte; după şase ani de vărsări de sânge – bombardamente şi asedii, molime şi foamete – războiul civil chinez pare să se fi terminat, în sfârşit. Simt un val de fericire privind pur şi simplu rămăşiţele zdrenţuite ale panglicilor de hârtie şi-mi reamintesc veştile glorioase.

Zgribulindu-mă, mă îndrept spre staţia Town Hall. Sydney cunoaşte cea mai rece lună iunie din ultimii ani, cu cer senin ce aduce nopţi sub zero grade şi chiciură care durează până spre amiază. Încerc să mă imaginez sub forma unui robot Gleisner, mergând pe acelaşi traseu, dar optând să nu simt muşcătura vântului. Este o viziune plăcută şi nu voi mai fi deranjat de nimic atât de iritant ca inflamaţiile din jurul articulaţiilor genunchiului şi şoldului artificial, odată ce voi fi pe deplin şi armonios artificial. Nu mă voi mai teme de gripă, pneumonie sau de cel mai recent val de difterie rezistentă la medicaţie care mătură Globul.

De-abia îmi vine să cred că am semnat, în cele din urmă, contractele şi am pus maşinăria în mişcare, după atâţia ani de pretexte şi amânări. Scuturat din automulţumirea mea de o suită de fatalităţi abia evitate: bronşită, o infecţie renală, un melanom pe *talpa dreaptă.* Injecţiile cu citocine nu-mi reglează sistemul imunitar la fel ca acum douăzeci de ani. *O sută şapte ani, în august.* Numărul pare

ireal. Dar la fel au părut *douăzeci şi şapte, patruzeci şi trei, şaizeci şi unu.*

În metrou îmi examinez din nou reţinerile, sperând să le înlătur. Visele de tranziţie sunt imposibil de evitat, prezis sau controlat… la fel ca visele obişnuite. Vor avea o origine radical diferită, dar nu există niciun motiv să cred că o altă modalitate de invocare a conţinutului creierului meu dezordonat va da naştere unei experienţe mai tulburătoare decât oricare alta pe care am cunoscut-o deja. *Ce orori cred eu că-mi sunt zăvorâte în craniu, aşteptând s-o ia razna în fluxul de date schimbat între omul în comă şi maşina în comă?* Am suferit de coşmaruri ocazionale şi câteva m-au afectat profund la momentul respectiv, dar, copil fiind, nu m-am temut niciodată de perioadele de somn. De ce atunci ar trebui să mă tem de tranziţie?

Când cobor colina de la staţia Meadowbank, Alice este în grădină, culegând fasole de pe araci. Îşi îndreaptă spinarea şi-şi flutură braţul spre mine. Întotdeauna sunt surprins de cât de mare este grădina noastră de zarzavaturi, atât de aproape de oraş. Ne sărutăm şi intrăm în casă.

– Ai programat scanarea?

– Da, pe 10 iulie.

Ar trebui să sune realmente detaşat; dintre toate operaţiile pe care le-am suferit în ultimii zece ani, aceasta va fi cea mai lipsită de riscuri. Încep să pregătesc cafea; am nevoie de ceva care să mă încălzească. Lumina soarelui inundă bucătăria, dar parcă înăuntru este mai frig decât afară.

– Şi ţi-au răspuns la toate întrebările? Acum eşti mulţumit?

– Cred că da.

Nu are însă niciun rost să ţin totul în mine; îi povestesc despre visele de tranziţie.

– Mie îmi plac primele secunde după ce mă trezesc dintr-un vis, spune Alice. Când totul îţi este încă proaspăt în minte, dar poţi finalmente să-i conferi un context. Când ştii cu exactitate prin ce ai trecut.

– Te referi la uşurarea de a descoperi că nimic n-a fost real? Că, de fapt, n-ai măcelărit o sută de oameni într-un supermagazin? Gol puşcă? Că poliţia nu-i pe urmele tale? Situaţia este valabilă însă şi în sens invers. Iluzii fermecătoare preschimbate în pulbere…

Alice pufneşte.

– Dacă ceva se preschimbă atât de uşor în pulbere, n-aş zice că reprezintă mare pierdere.

Torn cafea pentru amândoi.

– Totuşi, reflectă Alice, visele de tranziţie trebuie să aibă finaluri stranii, dacă nu ştii nimic despre ele nici înainte să înceapă şi nici după ce se termină. – Amestecă în cafea, iar eu privesc lichidul

centrifugat, care se ridică spre marginile ceştii. – Cum s-ar scurge timpul într-un asemenea vis? Nu poate să fie liniar, nu? Cu cât calculatoarele se apropie mai mult de reconstruirea fiecărui detaliu al creierului aflat în comă, cu atât va exista mai puţin loc pentru informaţii false. La începutul începutului nu va exista însă nicio informaţie. Undeva, pe la mijloc, spaţiul disponibil pentru „amintirile” visului va fi maxim. De aceea, poate că timpul va curge dinspre început şi dinspre sfârşit, iar visul va părea că se termină la mijloc. Ce crezi?

Clatin din cap.

– Nu-mi pot nici măcar imagina cum ar fi asta.

– Poate că sunt două vise separate: unul desfăşurându-se spre înainte şi unul spre înapoi. – Se încruntă. – Dar dacă se întâlnesc la mijloc, ambele vor trebui să se sfârşească la fel. Cum se poate ca două vise diferite să aibă exact acelaşi final, ajungând până la aceleaşi amintiri despre tot ce s-a întâmplat anterior? Mai există apoi şi scanerul care construieşte harta cerebrală... şi a doua etapă, când se transformă harta în Cópie. Două cicluri. Două vise? Sau patru? Sau crezi că vor fi toate întreţesute laolaltă?

– De fapt, rostesc iritat, nici nu-mi pasă. Mă voi trezi în interiorul unui robot Gleisner şi toate astea vor fi discuţii pur academice. Nu voi fi *visat niciun vis.*

Alice mă priveşte nesigur.

– Te referi la gânduri şi sentimente care sunt la fel de reale ca şi cele pe care le va percepe Cópia. Cum este posibil ca aşa ceva să fie pur academic?

– *Mă refer* la multă aritmetică. Dacă aduni ceea ce-mi face, totul se va anula în final. De la om în comă, la maşină în comă.

– Ţărână eşti şi în ţărână vei merge.

Uneori, cuvintele îi zboară pur şi simplu de pe buze: fragmente de poezii pentru copii, versuri din cântece vechi – se întâmplă fără voia ei. Cu toate acestea, mi se zbârlesc firişoarele de păr de pe braţe. Îmi cobor ochii spre degetele zbârcite, spre încheieturile slăbănoage. *Ăsta nu sunt eu!* Procesul de îmbătrânire se simte ca o eroare, o deturnare, un accident. Pe când aveam douăzeci de ani eram nemuritor, nu? Nu-i prea târziu ca să găsesc drumul de întoarcere.

– Iartă-mă, murmură Alice.

Ridic privirea spre ea.

– Hai să nu transformăm situaţia într-o tragedie. Este momentul să devin o maşină. Nu trebuie decât să închid ochii şi să păşesc peste prăpastie. Apoi, după câţiva ani, va fi rândul tău. O putem face. Nimic nu ne poate opri. Este lucrul cel mai simplu din lume.

Mă întind peste masă şi-i prind mâna. Când o ating, îmi dau seama că tremur de frig.

– Gata, gata..., spune ea.

* * *

Nu pot dormi. *Două vise? Patru vise? Care se întâlnesc la mijloc? Care se contopesc într-unui singur?* Cum voi şti când s-au terminat? Robotul Gleisner se va trezi din coma lui şi va continua vesel; dar lipsit de şansa să privesc îndărăt spre visele de tranziţie şi să recunosc ce sunt ele, cum le voi pune vreodată la locul lor?

Fixez cu privirea tavanul. *Este o nebunie.* Probabil că am avut o mie de vise pe care nu mi le-am amintit când m-am trezit, care au pierit pentru totdeauna, la fel de decisiv ca şi cum amnezia mea ar fi fost garantată şi controlată de calculator. Contează dacă am fost îngrozit de o apariţie ridicolă dintr-un vis sau dacă am crezut că am comis o crimă indescriptibilă, iar acum nu voi mai avea niciodată posibilitatea să râd de amăgirile acelea?

Cobor din pat şi, odată ce am făcut-o, n-am de ales decât să mă îmbrac complet, ca să nu îngheţ. Deoarece lumina lunii umple odaia, n-am probleme ca să văd în jur. Alice se răsuceşte în somn şi oftează. Privind-o, mă cuprinde un val de tandreţe. *Cel puţin eu voi fi primul.* Cel puţin voi fi capabil s-o asigur că nu-i nimic de care să se teamă.

În bucătărie constat că nu-mi este deloc foame sau sete.

Care este lucrul de care mă tem? Nu-i vorba despre faptul că visele ar fi o barieră care trebuie depăşită, un test pe care aş putea să nu-l trec, o tortură căreia poate nu-i voi supravieţui. Întregul proces de tranziţie va fi predeterminat şi *mă va purta* cu siguranţă în noua mea incarnare. Chiar dacă visez o metaforă complicată pentru „dificila” mea călătorie de la om la maşină – traversând desculţ o câmpie nesfârşită de tăciuni aprinşi, străduindu-mă printr-un viscol spre piscul intangibil al unui munte... *şi chiar dacă nu izbutesc să închei această călătorie* – calculatoarele vor continua să lucreze, robotul Gleisner se va trezi oricum.

Simt nevoia să ies din casă. O fac tiptil, îndreptându-mă spre supermagazinul nonstop aflat vizavi de staţia metroului.

Stelele sunt nemilos de tăioase; aerul nu se clinteşte. Dacă îmi este mai frig decât mi-a fost în timpul zilei, sunt prea amorţit ca să sesizez diferenţa. Nu circulă nicio maşină, nu se zăreşte nicio lumină la ferestrele caselor. Trebuie să fie aproape 3; n-am mai ieşit din casă la ora asta de... zeci de ani. Sub razele lunii, nuanţele cenuşii ale peluzelor din cartier par totuşi perfect familiare. Când aveam şaptesprezece ani părea că petrec jumătate din viaţă discutând cu prietenii până noaptea târziu, revenind apoi acasă pe străzi pustii, exact ca acestea.

Ferestrele supermagazinului strălucesc alb-albăstrui împrejurul nuanţelor mai calde ale reclamelor încastrate în ele. Pătrund în clădire şi explorez intervalele pustii dintre rafturi. Nu mă ispiteşte nimic,

totuşi simt un fior absurd de vinovăţie să plec cu mâna goală, aşa că iau o cutie de lapte.

Un bărbat de vârstă mijlocie care lucra la una dintre reclamele holografice încuviinţează din cap spre mine când trec prin cadrul de ieşire, câmpurile magnetice sesizând şi înregistrând tranzacţia.

– Veşti bune despre război? mă întreabă.

– Da! Grozave!

Vreau să mă îndepărtez; el pare dezamăgit.

– Nu-ţi mai aminteşti de mine?

Mă opresc şi-l privesc atent. Este pleşuv, cu ochi căprui, o privire blândă.

– Îmi pare rău…

– Eram proprietarul magazinului ăstuia, pe când tu erai puşti. Ţin minte că te trimitea maică-ta să faci cumpărături. Am vândut magazinul şi am plecat din oraş, acum 85 de ani, dar m-am întors şi l-am cumpărat înapoi.

Aprob din cap şi zâmbesc, deşi îmi este imposibil să-l recunosc.

– Un timp, îmi spune, am locuit într-un oraş virtual. Exista acolo un turn care suia până la Lună. Am urcat scara până la Lună.

Îmi imaginez o scară cristalină care spiralează prin întunericul spaţiului.

– Te-ai întors, totuşi. Ai revenit în lume.

– Dintotdeauna mi-am dorit să mai conduc vechiul magazin.

Cred că-mi amintesc faţa lui acum, însă numele continuă să-mi scape, dacă l-am cunoscut cu adevărat vreodată. Îmi este imposibil să nu-l întreb:

– Înainte să fi fost scanat, te-au avertizat în legătură cu ceva numit „vise de tranziţie”?

Zâmbeşte de parcă aş fi rostit numele unui prieten comun.

– Nu. Atunci, nu. Dar ulterior am auzit. Ştii, Cópiile obişnuiau să treacă de la o maşină la alta. Pe măsură ce solicitarea de putere de calcul oscila şi ratele de schimb se modificau, software-ul de management obişnuia să ne descompună şi să ne mute. Din Japonia în California, din Texas în Elveţia… Ne desfăcea într-un miliard de pachete de date şi ne trimitea în reţea printr-o mie de rute diferite, apoi ne reasambla. În unele zile, de câte zece ori pe zi.

Simt cum mi se zbârleşte pielea.

– Şi… *se întâmpla acelaşi lucru?* Vise de tranziţie?

– Aşa am auzit. Noi nici măcar nu puteam spune că am fost transportaţi peste planetă… aveam senzaţia că n-a trecut nici măcar o clipită. Eu însă am auzit zvonuri cum că matematicienii dovediseră că visele existau, în date, la fiecare etapă. În Cópia rămasă în urmă, când o ştergeau. În Cópia asamblată la noua destinaţie. Cópiile acelea nu aveau cum să ştie că nu erau decât etape intermediare în procesul de

mutare a unui instantaneu dintr-un loc în altul, iar modificările făcute creierelor lor digitalizate n-ar fi trebuit să *însemne* absolut nimic.

– Şi ai oprit lucrul ăsta? Vreau să spun – după ce ai aflat de existenţa lui...

– Nu, chicoteşte bărbatul. Ar fi fost zadarnic. Chiar şi într-un singur calculator, Cópiile erau deplasate permanent: realocate, mutate dintr-un loc în altul, ca să permite memoriei să fie restaurată şi consolidată. De sute de ori pe secundă.

Sângele îmi îngheaţă în vene. *Nu-i de mirare că vechile companii n-au pomenit niciodată de visele de tranziţie.* N-aş fi bănuit vreodată cât de inteligent am fost că am aşteptat apariţia roboţilor Gleisner. Simpla deplasare a unei Cópii prin memorie nu poate fi în niciun caz comparabilă cu cartografierea tuturor sinapselor din creierul uman – visele generate de ea ar fi fost prea scurte, prea rudimentare –, dar simpla cunoaştere a faptului că viaţa îmi era presărată cu mici ocoluri mentale, vârtejuri de conştiinţă în siajul fiecărei deplasări, ar fi fost imposibil de îndurat.

Mă îndrept spre casă, strângând cutia de lapte, stângaci, cu degete reci, artritice.

Trecând de culmea colinei, zăresc lumină deasupra uşii noastre din faţă, deşi sunt sigur că am lăsat casa în întuneric. Probabil că Alice s-a trezit şi a constatat că lipsesc. Mă strâmb, gândindu-mă la lipsa mea de precauţie; ar fi trebuit să rămân înăuntru ori să-i fi scris un bilet. Iuţesc pasul.

La cincizeci de metri de locuinţă, un tentacul de durere îmi fulgeră peste piept. Privesc în jos, prosteşte, ca să văd dacă nu m-am lovit de vreo creangă ascuţită; nu zăresc nimic, dar durerea revine – acum solidă, ca o săgeată prin carne – şi mă prăbuşesc în genunchi.

Brăţara de pe încheietura mea stângă piuie încetişor, ca să mă anunţe că solicită ajutor. Mă aflu însă atât de aproape de intrarea casei încât nu pot rezista imboldului de a mă scula în picioare, ca să văd dacă pot umbla până acolo.

După doi paşi, sângele îmi goneşte din cap şi cad din nou. Strivesc cutia cu lapte de piept, vărsând lichidul rece, îngheţându-mi degetele. În depărtare pot auzi ambulanţa. Ştiu că ar trebui să mă relaxez şi să rămân nemişcat, dar ceva îmi dă ghes să mă mişc. Mă târăsc spre lumină.

* * *

Infirmierul care mă împinge poartă pe chip o expresie de parcă tocmai a decis că acesta este ultimul loc de pe Pământ unde şi-ar dori să se găsească. Sunt de acord cu el, în gând, şi-mi las capul pe spate ca să scap de rictusul lui fix, dar imaginea plafonului care defilează pe deasupra mea este şi mai deconcertantă. Panourile luminescente ale coridorului sunt atât de similare şi dispunerea lor atât de regulată,

încât am senzaţia că sunt plimbat în cerc.

– Unde-i Alice? întreb eu. Soţia mea?

– Vizitatorii nu sunt permişi acum. Va fi timp pentru asta mai târziu.

– Am plătit o scanare la Gleisner. Dacă sunt în pericol, ei trebuie anunţaţi.

Toate astea sunt însă codificate în brăţara mea; calculatoarele le-au citit probabil, n-am de ce să mă agit. Ideea de a fi nevoit să mă confrunt cu tranziţia în câteva ore sau minute mă umple de o spaimă claustrofobică; este preferabilă totuşi, decât să fi amânat prea mult aranjamentele.

– Cred că greşeşti în privinţa asta, spune infirmierul.

– Poftim?!

Mă străduiesc să-l readuc în raza vizuală. Rânjeşte răutăcios, ca un paznic de la un club de noapte care tocmai a remarcat pe cineva încălţat necorespunzător.

– Am spus: „cred că greşeşti în privinţa asta”. Arhivele noastre nu menţionează nicio plată în vederea unei scanări.

De indignare mă năpădeşte transpiraţia.

– Am semnat contractele! Azi!

– Da, da, sigur că da.

Scotoceşte în buzunar şi scoate un pumn de pansamente lungi de tifon, apoi începe să mi le îndese în gură. Braţele îmi sunt legate de părţile laterale ale tărgii; nu pot decât să icnesc în semn de protest şi mă înec în bandaje şi salivă.

Cineva apare în faţa tărgii şi ni se alătură, şoptind în latină.

– Nu trebuie să te superi, spune infirmierul. Nivelul cel mai de sus este doar vârful aisbergului. Creasta valului. Câţi dintre noi pot aparţine unei asemenea elite?

Tuşesc şi mă înec, luptându-mă să-mi regăsesc răsuflarea, cutremurându-mă de panică; după aceea mă calmez şi mă silesc să respir, lent şi egal, pe nas.

– Vârful aisbergului! Crezi că creierul organic funcţionează printr-un miracol? Din loc în loc? *De la un moment la altul?* Crezi că un peticel pustiu de spaţiu-timp poate fi reconstruit în ceva având complexitatea creierului omenesc, *fără vise de tranziţie?* Lumea fizică are la fel de multe probleme în deplasarea datelor ca orice calculator. Ştii ce eforturi sunt necesare numai pentru a menţine *un singur atom* în exact acelaşi loc? Crezi că ar putea *vreodată* să existe un eu coerent şi conştient, care să reziste prin timp, fără ca un miliard de minţi fragmentare să se formeze şi să moară de jur împrejur? Vise de tranziţie, înflorind şi dispărând în uitare? *Priveşte!*

Întorc capul şi mă uit la podea. Masa este înconjurată de vârtejuri convolute de lumină, perdele de curcubeuri aidoma pliurilor craniene, curgând, ondulându-se, centrifugând versiuni mai mici ale lor.

– Ce credeai? Că erai marele şmecher? Unul dintr-un miliard? Cel de deasupra tuturor?

Mă străbate un alt spasm de repulsie şi panică. Mă înec cu salivă, tremurând de teamă şi frig. Necunoscutul care merge în faţa tărgii pune o mână îngheţată pe fruntea mea; mă scutur, îndepărtând-o.

Mă străduiesc să găsesc un teren solid. *Deci acesta este visul meu de tranziţie.* Perfect! Ar trebui să fiu recunoscător; cel puţin înţeleg ce se-ntâmplă. Avertismentul lui Bausch m-a ajutat, la urma urmelor. Şi nu sunt în niciun pericol; robotul Gleisner tot se va trezi. În curând voi uita acest coşmar şi-mi voi continua viaţa, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Invulnerabil. Nemuritor.

Îmi voi continua viaţa. *Alături de Alice, în casa cu uriaşa grădină de zarzavaturi?* Transpiraţia îmi curge în ochi; clipesc, îndepărtând-o. Grădina de zarzavaturi era la părinţii mei. În spatele casei, nu în faţă. Iar casa aceea a fost demolată de mult.

Ca şi supermagazinul aflat vizavi de staţia de metrou.

Atunci unde am locuit eu?

Cu ce m-am ocupat?

Cu cine m-am însurat?

Infirmierul rosteşte voios:

– Aşa-zisa Alice ţi-a fost învăţătoare în şcoala primară. Doamna nu-ştiu-cum. Te-ai îndrăgostit de învăţătoarea ta, cine ar fi ghicit?

Atunci nu mai păstrez nimic adevărat? Interviul cu Bausch...?

– Ha, ha! Crezi că amicii noştri inteligenţi de la Gleisner ţi-ar fi *spus* asta în mod direct? Încearc-o pe cealaltă.

Atunci de unde aş fi putut să ştiu despre visele de tranziţie?

– Probabil că ai dedus totul singur. Pornind din interior. Felicitări!

Mâna îngheţată îmi atinge din nou fruntea; încântarea murmurată sporeşte în intensitate. Strâng din ochi şi-i închid, zgâlţâit de spaime.

– Pe de altă parte, rosteşte gânditor infirmierul, este posibil să fi greşit în legătură cu învăţătoarea aceea. Poate că şi tu ai greşit în legătură cu casa. Poate că nici nu există o Corporaţie Gleisner. Cópii computerizate ale creierelor umane? Mi se pare destul de riscant...

Mâini puternice mă prind de umeri şi de picioare, mă ridică de pe targă şi mă rotesc. După ce mişcarea ameţitoare se opreşte, rămân întins pe spate, privind în sus, la un dreptunghi îndepărtat de cer albastru-deschis.

„Alice” îmi apare în câmpul vizual şi aruncă un bulgăre de pământ. Doresc din răsputeri s-o liniştesc, dar nu pot nici să mă clintesc, nici să vorbesc. Cum îmi poate păsa aşa mult de ea, dacă n-am iubit-o niciodată, dacă n-a fost niciodată reală? Şi alţi oameni îndureraţi aruncă pământ înăuntru; bulgării nu par să mă atingă, dar cerul dispare în bucăţele.

Cine sunt eu? Ce anume ştiu cu siguranţă despre cel care se va

trezi înăuntrul robotului? Mă străduiesc să identific un singur lucru cert despre el, însă, cercetat cu atenţie, totul se dizolvă în confuzie şi îndoială.

Cineva incantează:

– Ţărână eşti şi în comă vei merge. Aştept în beznă, mai înfrigurat ca oricând.

În jurul meu străfulgeră lumini şi mişcări. Vârtejurile de curcubee, volburile de vise de tranziţie se întreţes prin sol aidoma unor viermi luminoşi, de parcă până şi părţi ale creierului meu care începe să putrezească şi-ar putea confunda descompunerea cu chimia gândurilor, reinterpretându-le dezintegrarea dinăuntru, nedistrase de simţuri, de memorie sau de adevăr.

Ţesându-şi ele însele amăgiri minunate şi confundând moartea cu ceva cu totul diferit.

Focul Argintiu

Eram acasă, în biroul meu, corectând lucrările de epidemiologie ale grupei 410, când John Brecht m-a apelat din Maryland. În timp real; nu era un mesaj politicos, pe care să-l ascult atunci când voiam eu. Ajunsesem să mă gândesc la colonelul Brecht ca fiind „vechiul meu şef”. Se pare că o făcusem prematur.

– Claire, rosti el, am găsit o mică anomalie Foc Argintiu şi cred că s-ar putea să te intereseze. O discontinuitate în transformarea de autocorelare, care pur şi simplu nu vrea să dispară. Şi văzând că eşti în vacanţă…

– *Studenţii* mei sunt în vacanţă. Eu am destule de făcut.

– Cred că cei de la Columbia pot găsi pe cineva care să se ocupe de sarcinile acelea umile pentru o săptămână sau două.

Pentru un moment l-am privit fără să scot un cuvânt, încercând să decid dacă să-i spun sau nu să găsească pe altcineva care să se ocupe de propriile *lui* sarcini umile.

– Despre ce-i vorba? am întrebat în cele din urmă.

Brecht zâmbi.

– Un traseu vag. Oscilând la limita semnificaţiei. Specialitatea ta…

Pe ecran apăru o hartă, iar chipul lui se reduse la dimensiunile unui timbru.

– Pare să înceapă în statul North Carolina, pe lângă Greensboro, şi să se îndrepte spre vest.

Harta era împestriţată cu puncte marcând locaţiile cazurilor recente de Foc Argintiu – codificate colorat, în funcţie de timpul scurs de la o teoretică „dată a infecţiei”, punctele fiind poziţionate în locurile unde se găsise subiectul la momentul respectiv. Deoarece mi se spusese cu precizie ce anume să caut, am putut distinge, cu greu, o vagă progresie spectrală avansând prin mugurii împrăştiaţi ai izbucnirilor epidemice localizate: un fel de dâră de curcubeu, de la roşu spre violet, dizolvându-se în nesiguranţă imediat în vestul localităţii Knoxville, statul Tennessee. Apoi din nou… dacă mijeam ochii, puteam discerne altă structură, cam la fel de convingătoare, coborând într-un arc uluitor de perfect dinspre Kentucky. Alte câteva minute şi aveam să-mi închipui că zăresc faţa lui Groucho Marx[35]. Creierul uman este mult prea priceput în descoperirea şabloanelor; lipsiţi de instrumente statistice riguroase suntem neajutoraţi, animişti, înhăţând înţelesuri din fiecare volbură aleatorie de aer.

– Ce zic cifrele? am întrebat.

– Valoarea lui P este la limită, recunoscu Brecht, totuşi cred că merită să fie verificat.

Partea vizibilă a acestui ipotetic traseu acoperea cel puţin zece zile.

---

35 Groucho Marx (1895–1977), actor american de comedie (n. trad.).

La *trei zile* după expunerea la virus, o persoană obişnuită era fie moartă, fie la reanimare – în niciun caz nu şofa nepăsătoare prin ţară. În general, hărţile ce cartografiau traseele precise ale infecţiei semănau cu căi aleatorii a căror lungime medie varia între cinci şi zece kilometri; chiar şi rutele aeriene, în cel mai rău caz, tindeau să genereze o mulţime de infecţii împrăştiate pe distanţe mici. Dacă descopeream un individ care era infectat, dar asimptomatic, atunci cu adevărat *merita să fie verificat.*

– Din clipa de faţă, urmă Brecht, ai acces total la baza de date a semnalărilor. Ţi-aş oferi analizele noastre provizorii, dar sunt sigur că te poţi descurca mai bine cu datele neprelucrate.

– Fără îndoială.

– Perfect! Atunci poţi pleca mâine.

* * *

M-am deşteptat înainte de răsăritul soarelui şi mi-am făcut bagajul în zece minute, în vreme ce Alex mă înjura prin somn. După aceea mi-am dat seama că-mi mai rămăseseră trei ore la dispoziţie şi n-aveam absolut nimic de făcut, aşa că m-am strecurat înapoi în pat. Când m-am trezit pentru a doua oară, Alex şi Laura se sculaseră şi luau micul dejun.

Aşezându-mă vizavi de Laura, m-am întrebat dacă nu cumva visam – unul dintre visele acelea care te asigură în mod perfid că nu-i nevoie să te trezeşti, deoarece eşti deja treaz. Faţa şi braţele fiicei mele de paisprezece ani erau acoperite cu simboluri alchimice şi zodiacale, strălucind multicolor în roşu, verde şi albastru. Semăna cu un personaj dintr-un film psihedelic, învineţit de software-ul efectelor speciale.

Ea mă privea sfidător, de parcă îmi exprimasem dezaprobarea. De fapt, nu învăţasem încă să ocolesc un asemenea sentiment prozaic… şi, până o făceam, îmi ţineam gura cât mai închisă. Cunoscând-o pe Laura, acestea nu erau câtuşi de puţin imitaţii care se puteau spăla de pe piele, totuşi grefele enzimatice transdermale le puteau şterge fără urmă şi fără picătură de sânge, la fel ca şi cele purtătoare de vopseluri, care le implantaseră. De aceea am fost cuminte şi n-am articulat niciun cuvânt – nici psihologie inversată ieftină („Oh, dar ce *drăguţe* sunt!”), nici aluzii (oneste) la plângerile pe care urma să le primesc de la diriginta ei dacă tatuajele nu dispăreau până la începutul semestrului.

– Ştiai că Isaac Newton şi-a dedicat mai mult timp alchimiei decât teoriei gravitaţiei? mă întrebă Laura.

– Da. Dar tu ştiai că a murit virgin? Modelele de urmat în viaţă sunt grozave, nu-i aşa?

Alex îmi aruncă o privire furişă de avertisment, totuşi nu interveni. Laura continuă:

– Există o întreagă istorie secretă a ştiinţei care a fost cenzurată

din relatările oficiale. Cunoştinţe care sunt aduse la lumină abia acum, când toată lumea are acces la sursele originale.

Era greu să ştii cum să răspunzi onest la aşa ceva fără să oftezi din rărunchi. Am replicat sec:

– Cred că vei descoperi că majoritatea lor au fost, de fapt, „aduse la lumină” mai devreme. Atât doar că s-a dovedit că nu prezintă mare interes. Desigur, însă, este fascinant să cunoşti unele dintre fundăturile pe care le-au explorat oamenii.

Laura îmi zâmbi cu compătimire.

– *Fundături!*

Termină de ciugulit firimiturile de pâine prăjită de pe farfurie, apoi se sculă şi părăsi odaia cu pas elastic, de parcă ar fi câştigat o bătălie.

– Ce n-am priceput? am întrebat pe un ton plângăreţ. Când a-nceput toată chestia asta?

Alex era imperturbabil.

– Cred că vina majoritară o poartă muzica. Sau, mai exact, trei băieţi de şaptesprezece ani, cu piele supranatural de perfectă şi lentile de contact mari şi căprui, intitulaţi Alchimiştii…

– Da, *ştiu* formaţia, totuşi Noua Hermeneutică nu se rezumă la muzica de dans, este un cult major…

– Haide, haide, începu el să râdă. Nu cumva chiar surioara ta a fost îndrăgostită până peste urechi de solistul vocal al unui grup de heavy metal semi-satanist? Nu-mi amintesc ca ea să fi sfârşit prin a răstigni pisici negre pe crucifixuri atârnate cu capul în jos.

– N-a fost nici măcar o clipă *îndrăgostită.* Pur şi simplu voia să-i afle secretele privind îngrijirea părului.

– Laura n-are absolut nimic, rosti ferm Alex. Relaxează-te… şi aşteaptă ca lucrurile să treacă de la sine. Sau vrei să-i cumperi *Pendulul lui Foucault*[36]?

– Probabil că n-ar sesiza ironia.

Alex mă împunse cu degetul în braţ; deşi doar simula violenţa, era realmente furios.

– *Asta* nu-i corect din partea ta. O să rumege Noua Hermeneutică şi-o s-o abandoneze în… cel mult şase luni. Cât a durat scientologia[37]? O săptămână?

– *Scientologia,* am spus, este o colecţie de nonsensuri vulgare şi transparente. Noua Hermeneutică are cinci mii de ani de cizelare culturală. Este la fel de subtilă ca budismul sau catolicismul – există o tradiţie, o întreagă estetică…

– Da, mă întrerupse Alex, şi peste şase luni Laura va înţelege:

---

36 Roman al scriitorului italian Umberto Eco (n. 1932), publicat în anul 1988 (n. trad.).

37 Religie fondată în anul 1954 de scriitorul american de science-fiction Ron Hubbard (1911–1986) (n. trad.).

estetica poate fi apreciată fără să înghită nimic din toate rahaturile alea. Doar pentru că alchimia a fost o fundătură, nu înseamnă că nu rămâne elegantă şi fascinantă… pe de altă parte, eleganţa şi fascinaţia *nu* îi conferă nici urmă de adevăr.

Am reflectat la cuvintele lui, apoi m-am întins peste masă şi l-am sărutat.

– Te urăsc când ai dreptate, întotdeauna faci ca lucrurile să pară atât de evidente. Sunt prea protectoare, aşa-i? Va înţelege totul şi singură.

– Ştii bine că aşa va fi.

Mi-am privit ceasul.

– Fir-ar al naibii! Mă poţi duce până la La Guardia[38]? Nu mai am şanse să prind un taxi.

* * *

La începutul epidemiei trăsesem nişte sfori şi aranjasem ca un grup dintre studenţii mei să observe îndeaproape un individ infestat cu Foc Argintiu. Părea greşit să ne îngropăm în abstracţiile hărţilor şi graficelor, ale modelelor numerice şi extrapolărilor – oricât de vitale ar fi fost ele pentru bătălie – fără să fim martori ai stării fizice reale a unui om.

Nu a trebuit să purtăm costume antipatogen; tânărul zăcea într-o incintă ermetică, cu pereţii din sticlă. Tuburile îl alimentau cu oxigen, apă, electroliţi şi substanţe nutritive… alături de antibiotice, antipiretice, imunodepresori şi analgezice. Nu exista pat sau saltea; pacientul era încastrat într-un gel de polimer transparent, un fel de semisolid care limita escarele[39] şi absorbea sângele şi fluidul limfatic ce supurau din ceea ce fusese pielea sa.

Am rămas surprinsă când am început să plâng, silenţios şi pentru scurt timp, cu lacrimi fierbinţi de furie. Mânia s-a disipat într-un vid; ştiam că nu pot învinui pe nimeni. Jumătate dintre studenţi aveau deja diplome medicale, cu toate acestea, ei păreau mai zguduiţi decât statisticienii verzi la faţă care în viaţa lor nu puseseră piciorul într-un salon traumatic sau într-o sală de operaţii, probabil pentru că-şi puteau imagina mai bine ce ar fi simţit bărbatul fără să aibă craniul ticsit de narcotice.

Eticheta oficială a bolii era „sclerodermie fibroasă virotică generalizată”, dar SFVG era imposibil de pronunţat şi se părea că privirea oamenilor îşi pierdea interesul dacă prezentatorii ştirilor pronunţau termenul integral. Eu foloseam denumirea neoficială, ca toată lumea, însă asta nu mă împiedica s-o detest. Era de departe mult prea poetică.

---

38 Aeroport new-yorkez, inaugurat în 1939 (n. trad.).

39 Cruste negricioase care se formează în urma mortificării unor ţesuturi superficiale ale organismului.

Atunci când virusul Foc Argintiu infecta fibroblastele din ţesutul conjunctiv subcutanat, le determina să acţioneze frenetic, producând cantităţi imense de colagen – într-o formă diferit transcrisă din genele normale, dar imperfect asamblată. Această proteină denaturată forma plăci solide în spaţiul extracelular, afectând fluxul nutritiv spre derma de deasupra şi devenind, în cele din urmă, atât de voluminoase încât o îndepărtau complet. Focul Argintiu flagela din interior. O strategie excelentă, poate, pentru eliberarea unor cantităţi mari de virus, deşi nimeni nu ştia când anume descoperise trucul. Ipoteticul animal gazdă în care trăia tulpina parentală, benign sau altfel, nu fusese deocamdată descoperit.

Dacă limfa sclipind alb bolnăvicios a plăcilor de colagen dezgolite era „argintiul”, febra, reacţia autoimunitară, şi senzaţia de a fi ars de viu reprezentau „focul”. Din fericire, durerea nu putea dura mult, oricare ar fi fost finalul. Tratamentul paleativ standard din ţările Lumii Întâi includea anestezie profundă şi constantă; dacă nu căpătai nivelul respectiv de intervenţie de înaltă tehnologie, intrai rapid în stare de şoc şi mureai.

La doi ani după primele izbucniri epidemice, originea virusului rămânea necunoscută, un vaccin continua să fie o posibilitate îndepărtată şi, cu toate că pacienţii puteau fi menţinuţi în viaţă aproape veşnic, toate încercările de efectuare a unei cure prin curăţarea corpului de virus şi grefarea de piele de cultură eşuaseră.

În întreaga lume fuseseră infectaţi patru sute de mii de oameni; nouăzeci la sută dintre ei muriseră. Ca o ironie a sorţii, malnutriţia avansată eliminase Focul Argintiu din naţiunile cele mai sărace; majoritatea izbucnirilor epidemice din Africa se stinseseră local. Raportat la populaţia totală, numărul victimelor americane spitalizate şi aflate în incinte de menţinere a vieţii îl depăşea pe cel din oricare altă naţiune şi Statele Unite se îndreptau spre vârful listei şi în privinţa incidenţei de cazuri noi.

O strângere de mână sau chiar o călătorie într-un autobuz aglomerat putea să transmită virusul; probabilitatea era redusă pentru fiecare eveniment de contact, dar acestea se cumulau. Utilă pe termen mediu era doar izolarea potenţialilor purtători, iar până în prezent se părea că nimeni nu putea rămâne mult timp infectat şi sănătos. Dacă traseul pe care-l descoperiseră calculatoarele lui Brecht era mai mult decât un miraj statistic, întreruperea lui ar fi putut salva zeci de vieţi… iar înţelegerea lui ar fi putut salva mii.

* * *

Aproape de amiază, avionul ateriză pe aeroportul Triad, aflat la periferia oraşului Greensboro. Mă aştepta un automobil închiriat; mi-am fluturat notepadul spre bordul său, ca să-mi transmit profilul, apoi am aşteptat, în vreme ce scaunul şi comenzile se rearanjară

corespunzător, în bâzâitul servomecanismelor piezoelectrice. Când am băgat în marşarier pentru a părăsi parcarea, instalaţia stereo a început o melodie liniştitoare, afişând un titlu serios: *Muzică pentru părăsirea aeroporturilor în 11 iunie 2008.*

Apropiindu-mă de oraş, am avut un şoc; de pe drum se puteau zări zeci de loturi întinse de tutun. Planta, reactivată, invadase totul şi nici măcar cartierele rezidenţiale periferice nu erau în siguranţă. De acum, ironia sorţii se transformase într-un clişeu, totuşi era fascinant să vezi realitatea în mod direct; chiar dacă nicotina pornise finalmente pe calea pelinului, se cultiva mai mult tutun decât oricând, deoarece virusul mozaic al tutunului se dovedise un vector extrem de convenabil şi eficient pentru introducerea de gene noi. Frunzele de tutun urmau să fie încărcate cu substanţe farmaceutice sau vaccinuri antigen, preţuind de douăzeci de ori mai mult decât străbunele lor nemodificate, când se aflau la apogeul cererii.

Prima mea întâlnire era programată abia peste o oră, aşa că am hoinărit prin oraş căutând un loc unde să prânzesc. Fusesem atât de încordată după convorbirea cu Brecht încât m-a surprins cât de bine mă simţeam după aterizare. Poate că explicaţia o constituia, pur şi simplu, deplasarea spre sud, cu brusca şi subtila modificare a unghiului razelor soarelui, ca un soi de echivalent latitudinal benefic al modificării fusului orar. Cu siguranţă, totul din Greensboro părea pozitiv de luminos după New York, cu clădiri moderne în tonuri pastelate, părând curios de armonioase alături de cele istorice, sclipitor de bine întreţinute.

Am decis să mănânc sandvişuri într-un local micuţ, răsfoindu-mi, obsedant, însemnările. Trecuseră şapte ani de când nu mai făcusem activitate de teren şi nu dispusesem de prea mult timp ca să efectuez tranziţia mentală de la teoretician înapoi, la practicant.

În cele două săptămâni anterioare, în Greensboro apăruseră patru cazuri noi de Foc Argintiu. Autorităţile sanitare de peste tot renunţaseră de mult să mai încerce să stabilească traseul infecţiei pentru fiecare caz; dată fiind uşurinţa transmiterii şi incapacitatea de a-i chestiona pe pacienţi, era un proces masiv de muncă intensă, care aducea puţine beneficii tangibile. Strategia cea mai utilă nu era parcurgerea în sens invers a traseului, ci mai degrabă ţinerea în carantină pentru aproape o săptămână a familiei, colegilor de muncă şi a altor contacte cunoscute ale fiecărui caz nou. Purtătorii erau infecţioşi cel mult două-trei zile înainte să devină – foarte evident – ei înşişi bolnavi; nu trebuia să porneşti în căutarea lor. Traseul multicolor al lui Brecht însemna fie o excepţie de la această regulă, fie un val de cazuri noi propagându-se de la un oraş la altul fără un purtător unic.

Populaţia din Greensboro era de aproape un sfert de milion de oameni, deşi numărul depindea în mare măsură de graniţa pe care o

trasai. North Carolina nu fusese niciodată prea atras de urbanizarea implozivă; ba, în ultimii ani, creşterea din regiunile rurale o depăşise pe cea din oraşele principale şi moda microsatelor decolase aici în forţă – cel puţin la fel ca pe coasta vestică.

Am afişat pe notepad harta în relief a densităţii populaţiei din regiune; până şi Raleigh, Charlotte şi Greensboro erau doar elevaţii modeste pe fundalul lin unduitor al zonei rurale, şi numai Apalaşii trăgeau o brazdă adâncă prin această topografie răsturnată. Sute de mici comunităţi noi presărau harta între numeroasele orăşele deja vechi. Fără să fie literalmente autonome, microsatele erau, în mod limpede, ecologice, cu tehnologie înaltă, cu celule fotovoltaice, epurare locală la scară redusă a apei şi legături via satelit în locul conexiunilor cu utilităţi centralizate. Majoritatea veniturilor lor proveneau din sfera serviciilor: software, design, muzică, animaţie.

Am comutat pe o hartă suprapusă ce arăta magnitudinea estimată a fluxului populaţiei, la o scară temporală relevantă pentru Focul Argintiu. Şoselele şi drumurile principale sclipeau alb orbitor, iar orăşelele erau conectate la spirale prin propriile lor capilare fine, dar toate microsatele dispăruseră aproape complet de pe ecran; toţi îşi desfăşurau activitatea profesională la domiciliu. Aşa că nu era chiar improbabil ca o izbucnire epidemică şi aleatorie de Foc Argintiu să se fi răspândit drept pe autostradă, în loc să difuzeze într-un clasic „mers de beţiv” prin acest peisaj relativ populat.

Şi totuşi… scopul pentru care mă aflam aici era de a afla lucrul acela pe care niciunul dintre modelele pe calculator nu mi le putea spune: dacă ipotezele pe care se bazau ele erau sau nu greşite în mod periculos.

* * *

Am părăsit localul şi m-am apucat de treabă. Cele patru cazuri proveneau din patru familii; mă aştepta o zi lungă.

Toţi cei pe care i-am intervievat ieşiseră din carantină, totuşi sufereau de diverse grade de şoc. Focul Argintiu izbea ca un tren expres; practic nu aveai timp să pricepi ce se întâmpla înainte ca un copil, părinte, soţ sau iubit perfect sănătos să moară sub ochii tăi. Ultimul lucru de care aveai nevoie era o şedinţă de interogare, lungă de două ore, din partea unei individe complet necunoscute.

Până am ajuns la ultima familie amurgise şi orice satisfacţie simţisem faţă de revenirea pe teren se destrămase de mult. Am rămas în maşină aproape un minut, privind grădina impecabilă şi perdelele de dantelă, ascultând greierii şi dorindu-mi să nu fiu nevoită să intru şi să dau ochi cu oamenii aceia.

Diane Clayton preda matematica la liceu, iar soţul ei, Ed, era inginer şi lucra în tura de noapte la compania energetică locală. Aveau o fată de treisprezece ani, Cheryl. Mike, în vârstă de optsprezece ani,

era în spital.

Am stat toţi patru în living, însă doamna Clayton a vorbit cel mai mult. A fost scrupulos de răbdătoare şi amabilă cu mine, dar după o vreme a devenit clar faptul că încă se găsea într-un fel de ameţeală. Răspunse fără grabă şi cu atenţie la toate întrebările, totuşi nu aveam habar dacă ştia într-adevăr ce spunea sau dacă, pur şi simplu, îşi efectua programul pe autopilot.

Tatăl lui Mike n-a fost de prea mare ajutor, deoarece programul de lucru îl defazase de restul familiei. Am încercat să accentuez contactul vizual cu Cheryl, încurajând-o să vorbească. Era absurd, dar mă simţeam vinovată procedând în felul acela – de parcă venisem acolo pentru a vinde familiei un gunoi şi acum încercam să şuntez rezistenţa parentală.

– Aşadar… marţi seara a stat sigur acasă?

Completam un tabel orar al deplasărilor lui Mike Clayton din săptămâna anterioară apariţiei simptomelor. Era o rutină meticuloasă, amănunţită, gestapovistă, care făcea să pară de-a dreptul idilice zilele vechi în care se solicita doar o listă a partenerilor sexuali şi a schimburilor de fluide corporale.

– Da, aşa este. (Diane Clayton strânse cu putere din ochi şi-şi rederulă amintirile din seara aceea.) Eu m-am uitat la televizor cu Cheryl şi m-am culcat pe la ora… 23. Mike trebuie să fi stat tot timpul în camera lui.

Tânărul era în vacanţă de la UNC Greensboro şi nu avea niciun motiv ca să-şi petreacă serile studiind, dar poate că se uita la un film sau socializa electronic.

Cheryl mă privi nesigur, apoi rosti sfios:

– Cred c-a ieşit…

Mama se întoarse spre ea, încruntându-se.

– Marţi seară? În niciun caz!

– Ai vreo idee unde s-ar fi putut duce? am întrebat-o pe Cheryl.

– Probabil la vreo discotecă.

– A spus el asta?

Ea ridică din umeri.

– Era îmbrăcat pentru aşa ceva.

– Dar n-a spus unde anume?

– Nu.

– Nu s-ar fi putut duce în altă parte? La vreun prieten, la o petrecere…

Din informaţiile mele, nicio discotecă nu era deschisă în Greensboro în zilele de marţi. Cheryl căzu pe gânduri.

– A zis că se duce să danseze. Doar atât…

Am revenit spre Diane Clayton; în mod vădit, era nemulţumită că fusese exclusă din discuţie.

– Ştiţi cu cine ar fi putut merge?

Dacă Mike avea vreo relaţie mai strânsă cu cineva, nu menţionase amănuntul; totuşi mama lui îmi oferi numele a trei prietene mai vechi din şcoală. Se scuza întruna pentru „neglijenţă”.

– Nu-i nimic, i-am spus. Realmente. Nimeni nu-şi poate reaminti chiar toate detaliile.

Când am plecat, peste o oră, am lăsat-o tulburată. Faptul că fiul ei părăsea casa fără să-i spună – sau că-i spusese, iar ea uitase – era acum (cumva) motivul întregii tragedii.

Mă simţeam parţial vinovată pentru starea ei, deşi nu vedeam cum aş fi putut aborda altfel situaţia. Spitalul avea să-i ofere consultanţă de specialitate; la urma urmelor, meseria mea era alta. Şi cu siguranţă asta mă aştepta în continuare; dacă începeam să mă implic personal, în câteva zile aveam să ajung o ruină.

Am reuşit să dau de toate cele trei prietene înainte de ora 23 – mai târziu n-aş fi îndrăznit să mai telefonez cuiva –, dar niciuna dintre ele nu-l însoţise pe Mike marţi seara şi nici nu avea vreo idee asupra locului unde s-ar fi putut duce. M-au ajutat însă să verific alte detalii. Practic am rămas în maşină, telefonând, aproape două ore.

Poate că existase o petrecere sau poate că nu. Poate că fusese un pretext pentru altceva; posibilităţile erau nesfârşite. Petele albe din tabele erau fireşti; aş fi putut petrece o lună în Greensboro încercând să le completez pe toate, fără succes. Dacă ipoteticul purtător de virus *participase* la acea ipotetică petrecere (iar ceilalţi trei membri ai Cvartetului Greensboro nu fuseseră în niciun caz la aşa ceva; li se cunoşteau toate mişcările din seara şi noaptea de marţi), trebuia să-i urmez calea mai departe.

Am tras la un motel şi am rămas trează o vreme, ascultând circulaţia de pe autostradă; m-am gândit la Alex şi la Laura… şi am încercat să-mi imaginez inimaginabilul.

Lor însă nu li se putea întâmpla asta. Ei erau ai mei. Aveam să-i protejez.

Cum? Emigrând în Antarctica?

Focul Argintiu avea o incidenţă mai rară decât cancerul, decât maladiile cardiace, decât decesele produse în urma accidentelor de maşină. În unele oraşe era mai puţin frecvent decât rănile produse prin împuşcare. Nu exista totuşi nicio strategie pentru evitarea lui… cu excepţia izolării fizice.

Iar Diane Clayton se autoflagela acum pentru că nu izbutise să-şi ţină fiul de optsprezece ani încuiat pe durata vacanţei de vară. Se întreba, mereu şi mereu: *Cu ce am greşit? De ce s-a întâmplat asta? Pentru ce sunt pedepsită?*

Ar fi trebuit s-o trag deoparte, s-o privesc drept în ochi şi să-i reamintesc: „Nu-i vina ta! N-ai fi putut face nimic pentru a preveni

cele petrecute!”

Ar fi trebuit să-i spun: *Aşa a fost să fie. Oamenii suferă în felul acesta absolut fără niciun motiv. Viaţa distrusă a fiului tău nu are nicio semnificaţie. Aici nu poate fi găsit absolut niciun înţeles. Doar un dans aleatoriu de molecule.*

* * *

M-am trezit devreme şi am sărit peste micul dejun; la 7:30 eram deja pe autostrada I-40 şi mă îndreptam spre vest. Am trecut pe lângă Winston-Salem fără să opresc; recent, acolo fuseseră infectaţi doi oameni, totuşi nu îndeajuns de recent ca să facă parte din traseu.

Somnul îmi alungase pesimismul. Dimineaţa era răcoroasă şi limpede, iar peisajul mă entuziasma... cel puţin în locurile unde nu fusese înlocuit cu monotonele plantaţii bioteh sau, şi mai rău, cu terenuri de golf.

Cu toate acestea, era clar că unele lucruri se îmbunătăţiseră. Tot pe I-40, cu mai bine de douăzeci de ani în urmă, auzisem pentru prima dată un radio-evanghelist predicând religia de ură a anilor ’80: SIDA văzută ca instrument al Domnului, HIV ca virus al dreptăţii, trimis din ceruri ca să nimicească soţii adulteri, drogaţii şi homosexualii. (Pe atunci eram tânără şi impetuoasă; mă oprisem la primul refugiu de pe autostradă, sunasem la postul de radio şi bombardasem cu obscenităţi o biată telefonistă.) Însă susţinătorii acestei subtile teologii amuţiseră în mod curios din clipa în care o linie celulară perpetuă obţinută din măduva osoasă a unei prostituate kenyene se dovedise duplicatul perfect al armei secrete a divinităţii. Iar dacă fundamentalismul creştin nu era tocmai mort şi îngropat, temelia puterii lui decăzuse cu certitudine; genul de ignoranţă şi bigotism pe care se baza părea să fi devenit aproape imposibil de susţinut în faţa talazului de informaţie.

Desigur, radiourile locale se mutaseră de mult pe Internet, cu evanghelişti cu tot; vechile frecvenţe amuţiseră, iar eu eram în afara contactului celular cu fiara cu 20 000 de canale, dar maşina avea o legătură via satelit. Mi-am activat notepadul, sperând să mă relaxez.

O programasem pe Ariadna, investigatoarea mea ştiinţifică, să scaneze toate programele media disponibile pentru referiri la Focul Argintiu. Poate că era masochism curat, dar exista ceva pervers de fascinant în umbra distorsionată pe care molima o proiecta în superficialitatea spaţiului media: zvonuri şi dezinformare, isterie, exploatare.

Ca întotdeauna, punctele de vedere tabloide dovedeau o demenţă previzibilă: Focul Argintiu era o epidemie provenită din spaţiul cosmic / rezultatul inevitabil al fluorizării / motivul pentru care o jumătate de duzină de celebrităţi dispăruseră de pe scena publică. Se ofereau trei moduri false de transmitere a bolii; azi erau tampoanele, sucul de

portocale mexicane şi ţânţarii (din nou). Fuseseră adunate prompt câteva instantanee „înainte” ale unor victime tinere şi atrăgătoare, ca şi ale membrilor de familie care fuseseră de acord să pozeze. Un alt secol, dar aceleaşi rahaturi vechi.

Cel mai bizar element din ultima scanare a Ariadnei nu era totuşi un tabloid clasic, ci un interviu cules dintr-o emisiune intitulată *Talk-showul final* (joia, la 23:00 GMT, pe canalul 4 britanic), cu un cadru universitar canadian, James Springer, care susţinea un turneu de conferinţe prin Marea Britanie (în carne şi oase), pentru a-şi promova noul hypertext: *Cyber Sutrele.*

Springer era un bărbat pleşuv, de vârstă mijlocie, cu aerul unui unchiaş sfătos. Fusese prezentat ca profesor asociat de teorie la Universitatea McGill; se părea că numai reducţionistul irecuperabil întreba: „Teoria cui?” Domeniul lui de cunoaştere era descris ca fiind „calculatoare şi spiritualitate”, dar, din considerente pe care nu le puteam distinge, i se solicita opinia despre Focul Argintiu.

– Detaliul crucial, insista el suav, este că Focul Argintiu e prima molimă a Erei Informaţiei. În mod clar, SIDA a fost postindustrială şi postmodernistă, dar declanşarea ei a precedat apariţia adevăratelor sensibilităţi culturale ale Erei Informaţiei. Pentru mine, SIDA a întrupat întregul Zeitgeist[40] negativ al materialismului occidental, confruntându-şi inevitabila criză de încredere *fin-de-siècle,* dar cu Focul Argintiu cred că suntem liberi să îmbrăţişăm metafore mult mai pozitive pentru această aşa-zisă „boală”.

Gazda emisiunii intervenise precaut:

– Deci… speraţi că victimele Focului Argintiu vor fi scutite de stigmatizarea şi isteria care au însoţit SIDA?

– Evident! încuviinţase de-a dreptul voios Springer. Faţă de zilele acelea, am făcut paşi enormi înainte în analiza culturală! Vreau să spun că, dacă *Oraşele nopţii roşii* a lui Burroughs[41] ar fi penetrat mai profund subconştientul colectiv la momentul publicării sale, întregul curs al epidemiei SIDA ar fi putut să fie radical diferit – iar acesta este un subiect fascinant în studiile ucronice, pe care îl dezvoltă actualmente unul dintre doctoranzii mei. Nu există însă nici urmă de îndoială că formele culturale ale Erei Informaţiei ne-au pregătit pe deplin pentru Focul Argintiu. Când privesc delirurile tehno-anarhiste mondiale, tatuajele cu benzi desenate folosite în schimburi reciproce şi implementările desktop accesibile ca preţ ale lui Dalai Lama… îmi este clar că Focul Argintiu este o secvenţă de ARN al cărei timp a sosit. Dacă n-ar fi existat, ar fi trebuit s-o sintetizăm!

* * *

---

40 Spiritul epocii, în germ. în original (n. trad.).

41 *Cities of the Red Night*, roman publicat în anul 1981 de William Seward Burroughs (n. 1914) (n. trad.).

Următorul meu popas a fost un oraş numit Statesville. Un frate şi o soră, ambii în jur de nouăsprezece ani, plus prietenul fetei, Paul Scott, se găseau în spitalul din Winston-Salem. Familiile de-abia reveniseră acasă.

Lisa şi Ben locuiau cu tatăl lor, văduv, şi cu un frate de nouă ani. Lisa lucra într-un magazin local, împreună cu proprietara acestuia, care nu manifestase simptome. Ben era angajat într-o secţie de extracţie a vaccinurilor, iar Paul Scott nu muncea nicăieri şi locuia cu mama lui. Dintre ei, Lisa părea cel mai probabil să se fi infectat prima; teoretic, ajungea o atingere accidentală de pielea altcuiva, în momentul în care un card de credit trecea dintr-o mână în alta; este adevărat, cu o probabilitate de infectare de numai unu la sută. În oraşele mai mari, unii dintre cei care aveau contact direct inevitabil cu publicul începuseră să poarte mănuşi, iar o parte a călătorilor cu metroul (poate nu tocmai paranoici) îşi acopereau fiecare centimetru pătrat de piele de la gât în jos, până şi vara, totuşi riscul absolut era atât de redus încât puţine asemenea metode deveniseră larg răspândite.

L-am chestionat pe domnul Walker cu toată blândeţea de care eram capabilă. În majoritatea zilelor săptămânii, deplasările copiilor săi erau ştiute precum cele ale unor maşinării bine unse; singurul moment din „fereastra” de infecţie în care nu se aflaseră la slujbă sau acasă fusese seara de joi. Ambii se întorseseră noaptea târziu; Lisa fusese la Paul, iar Ben la prietena lui, Martha Amos. Domnul Walker nu era sigur dacă perechile ieşiseră undeva sau rămăseseră acasă, totuşi în timpul săptămânii distracţiile nu abundau pe plan local, iar ei nu pomeniseră că ar fi plecat din oraş cu maşina.

Am sunat-o pe Martha Amos; mi-a spus că stătuse cu Ben la ea acasă, singuri, până pe la două noaptea. Deoarece ea nu fusese infectată, se putea presupune că Ben luase virusul de la sora sa, ceva mai târziu… iar Lisa fusese infectată de Paul în seara/noaptea aceea, sau invers.

După spusele mamei sale, Paul îşi părăsea rareori casa în decursul săptămânii, ceea ce făcea din el un improbabil punct de intrare. Cazul Statesville părea să fie limpede: virusul fusese transmis de la un client la Lisa în magazin (joi după-amiază), de la Lisa la Paul (joi seară), de la Lisa la Ben (vineri dimineaţă). În următoarea etapă ar fi trebuit s-o întreb pe proprietara magazinului ce îşi amintea despre clienţii de joi care nu erau rezidenţi în oraş.

Însă doamna Scott spuse:

– Joi seară, Paul a rămas la familia Walker până târziu. Cred că a fost singura dată când a ieşit din casă.

– S-a dus la Lisa? N-a venit ea aici?

– Nu. A plecat la ei pe la 20:30.

– Şi intenţionau să rămână acasă? Nu plănuiseră nimic special?

– Ştiţi, Paul nu are prea mulţi bani. Nu-şi permit să iasă prea mult… nu-i uşor pentru ei.

Vorbea pe un ton relaxat, încrezător în sine, ca şi cum relaţia, cu toate tribulaţiile ei minore, ar fi fost doar temporar suspendată. Speram că peste câteva zile, când şocul realităţii avea s-o lovească în plin, cineva avea să fie în preajmă ca s-o sprijine.

Am sunat la uşa Marthei Amos. Când vorbisem la telefon nu fusesem destul de atentă; acum puteam să văd că era tulburată.

– Ben ţi-a spus cumva, am întrebat-o, unde au fost sora lui şi Paul Scott în noaptea de joi?

Mă privi inexpresiv.

– Îmi cer scuze, îmi dau seama că sunt indiscretă, dar nimeni altul nu pare să ştie. Dacă-ţi poţi aminti orice din spusele lui, mi-ar putea fi de mare folos.

– M-a rugat să spun că a fost cu mine, rosti Martha. Întotdeauna îl acopeream. Tatăl lui n-ar fi… *fost de acord.*

– Stai aşa! Ben n-a fost cu tine joi seară?

– Am mers cu el de vreo două ori, dar nu-i genul meu. Tipii sunt de treabă, însă muzica mi se pare de tot rahatul.

– Unde? La o discotecă?

– Nu! În *sate.* În serile de joi, Ben, Paul şi Lisa se duceau în sate.

Brusc începu să-mi acorde atenţie, pentru prima dată de când sosisem; cred că-şi dăduse seama, în sfârşit, că spusele ei nu aveau prea mult sens.

– Se ţin „Evenimente”… practic nişte seri de dans. Nu-i mare lucru, atât doar că tatăl lui Ben ar bănui că-i vorba despre *droguri.* Ceea ce nu-i cazul. – Îşi coborî faţa în palme. – Dar acolo s-au molipsit de Focul Argintiu, aşa-i?

– Nu ştiu.

Tremura; m-am întins şi i-am atins braţul. Ridică ochii spre mine şi vorbi stins:

– Ştiţi ce mă doare cel mai mult?

– Ce?

– N-am fost cu ei şi de atunci mă gândesc întruna: *dacă m-aş fi dus, nu s-ar fi întâmplat nimic.* Dacă m-aş fi dus, ei nu s-ar fi îmbolnăvit. I-aş fi ferit de orice.

Îmi cercetă chipul, căutând parcă un indiciu referitor la ceea ce ar fi putut face. *Eu vânam Focul Argintiu, nu?* Ar fi trebuit să-i pot spune, cu exactitate, cum să abată blestemul – ce magie să folosească, ce sacrificiu…

Iar eu văzusem reacţia asta de o mie de ori până atunci şi tot nu ştiam ce să răspund. Şocul durerii era îndeajuns ca să înlăture faţada înţelegerii: *Viaţa nu-i o reprezentaţie de moralitate. Boala este pur şi*

simplu boală; nu poartă niciun înţeles ascuns. Nu există zei pe care nu i-am putut mulţumi, nu există spirite elementare cu care n-am putut negocia. Orice adult cu mintea întreagă ştia asta, dar ştiinţa era superficială. La un anumit nivel, tot nu acceptasem adevărul cel mai greu de digerat dintre toate: *Universul este indiferent.*

Martha se zgribuli, îşi cuprinse umerii cu braţele şi se legănă încetişor.

– Ştiu că-i o nebunie să gândesc aşa, dar continuă să mă doară…

* * *

Mi-am petrecut restul zilei încercând să găsesc pe cineva care să-mi poată spune mai multe despre „Evenimentul” din seara de joi (de pildă: unde anume, cu exactitate, avusese loc; existau cel puţin patru posibilităţi pe o rază de douăzeci de kilometri). N-am avut, însă, noroc; aparent, cultura microsatelor era pe gustul unei minorităţi restrânse, iar singurii trei entuziaşti din Statesville se găseau acum în stare de *incommunicado.* Drogurile n-au apărut în discuţiile cu majoritatea celor cu care am stat de vorbă; în general, ei păreau să considere că sătenii erau nişte tehnicişti plictisitori, cu gusturi oribile în privinţa muzicii.

Altă seară, alt motel. Începeam să mă simt ca pe timpuri.

Marţi seară, Mike Clayton plecase să danseze undeva. *În sate?* Era posibil să nu fi călătorit aşa departe, dar o persoană necunoscută – poate un turist – ar fi putut participa la ambele „Evenimente”: marţi seară lângă Greensboro, joi seară lângă Statesville. Dacă era adevărat, posibilităţile s-ar fi redus considerabil; cel puţin comparativ cu numărul celor care, pur şi simplu, ar fi fost în trecere prin localităţile respective.

Am examinat o vreme hărţile rutiere, încercând să decid care sat ar fi fost cel mai lesne de inclus în itinerarul de a doua zi. Am scotocit directoarele, căutând un site web despre „Viaţa de noapte în microsate” – zadarnic, totuşi asta nu însemna nimic. Fără îndoială, adresa era comunicată, prin difuzie electronică, tuturor celor cu adevărat interesaţi şi, în oricare sat aş fi mers, cel puţin şase-şapte oameni trebuiau să ştie totul despre „Evenimente”.

M-am suit în pat pe la miezul nopţii, apoi mi-am luat iarăşi notepadul ca să văd ce mai culesese Ariadna. Focul Argintiu ajunsese la nivelul suprem: videoficţiunea. Virusul era amintit în cel mai recent episod din „drama sci-fi de mare succes” a NBC-ului: *Empatele mistice mutilate din spaţiul-N.*

Auzisem de serial, dar până atunci nu-l vizionasem, aşa că am scanat rapid episodul pilot.

„– Nu cunoşti prima regulă a astronavigaţiei? Cere-i unui *calculator să* rezolve ecuaţii într-o *hipergeometrie cu 17 dimensiuni…* şi mintea lui liniară, rigidă, deterministă se va face ţăndări ca un diamant

aruncat într-o gaură neagră! Numai *călugăriţele budiste gemene telepate,* care deţin centuri negre 7-dan în karate şi au avut suficientă autodisciplină ca *să-şi poată reteza propriile picioare,* pot spera să stăpânească vreodată *talentele intuitive* necesare pentru a naviga prin viclenele fluctuaţii cuantice ale spaţiului-N şi să salveze flota eşuată!

– Dumnezeule, căpitane, ai dreptate… dar unde vom găsi…?”

Acţiunea se petrecea în secolul al XXII-lea, dar referirea la Focul Argintiu nu era un anacronism stângaci. Eroinele calculează eronat un dificil salt transgalactic (răsuflând în direcţia greşită în timp ce incantează o mantra crucială) şi ajung în San Francisco, în zilele noastre. Acolo, un băieţel şi câinele său, urmăriţi de asasinii Mafiei, le ajută să repare o componentă vitală a Sursei lor de Energie Tantrică. După ce-i umilesc pe asasini cu o demonstraţie perfect coregrafiată de arte marţiale, fără picioare, printre schelele unui zgârie-nori aflat în construcţie, ele îl ajută pe băieţel să dea de urma mamei sale. Aceasta este internată într-un spital, infectată de Focul Argintiu.

Aici, punctul de vedere al obiectivului devine pudic. Puţinele întrezăriri ale corpului mamei sunt fantezii epurate: fildeş sclipitor, neted şi perfect uscat.

Băiatul (al cărui tată, recent asasinat, fost contabil al Mafiei, îi ascunsese adevărul) izbucneşte în lacrimi când o vede.

Însă eroinele filosofează:

„– Aceşti medici şi asistente bine intenţionate îţi vor spune că mama ta a avut o soartă teribilă, dar treptat adevărul va fi înţeles de către toţi. Focul Argintiu este felul prin care ne putem apropia cel mai mult, în această lume, de Extazul Nefiinţei. Tu vezi doar cochilia încremenită a corpului ei, dar în interior, în tărâmul lui *shunyata,* a început o minunată şi măreaţă transformare.

– Adevărat?

– Adevărat.”

Băiatul îşi şterge lacrimile, tema muzicală creşte în intensitate, câinele sare şi-i linge pe toţi pe faţă. Râsete cathartice dinspre toţi. (Mai puţin, desigur, dinspre mamă.)

* * *

În ziua următoare aveam stabilite întâlniri în două orăşele aflate mai departe pe autostradă. Primul pacient era un bărbat divorţat, tehnician la o fabrică de textile. Nici fratele şi nici colegii săi nu mi-au putut oferi mare ajutor; din câte ştiau, în perioada respectivă, el putuse merge noapte de noapte în alt oraş (sau sat).

În următorul oraş muriseră o pereche de soţi având în jur de 35 de ani şi fiica lor de opt ani. Probabil că simptomele îi afectaseră aproape simultan pe toţi trei şi boala avansase mai rapid decât de obicei, deoarece niciunul nu reuşise să cheme salvarea.

Sora femeii îmi declară fără să ezite:

– Cred că vineri seară s-au dus în sate. Aşa făceau de obicei.

– O luau şi pe fetiţă?

Deschise gura ca să-mi răspundă, apoi încremeni şi rămase privindu-mă îngrozită, de parcă i-aş fi acuzat sora că, în mod inconştient, expusese copilul la un pericol inexprimabil. Pe poliţa şemineului dinapoia ei se aflau fotografii cu toţi trei. Femeia le descoperise corpurile, aflate în dezintegrare.

– Niciun loc nu-i mai sigur decât altul, am rostit cât mai blând. Aşa pare numai când privim retrospectiv. S-ar fi putut infecta cu Focul Argintiu absolut oriunde – eu încerc doar să descopăr traseul infecţiei, după ce a avut loc.

Aprobă încet din cap.

– O luau întotdeauna şi pe Phoebe. Ei îi plăceau satele… avea prieteni aproape în toate.

– Ştiţi în care sat fuseseră în seara aceea?

– Cred că în Herodot.

Când am revenit în maşină, am găsit satul pe hartă. Nu era mult mai departe de autostradă decât cel pe care-l alesesem pur şi simplu din comoditate; puteam ajunge acolo şi apoi la următorul motel până la o oră civilizată.

Am clicăit pe punctuleţ şi fereastra informativă îmi comunică: *Herodot, districtul Catawba. Întemeiat în anul 2004, populaţie 106 locuitori.*

– Altceva? am întrebat.

– Asta-i tot, mă anunţă harta.

* * *

Panouri solare, antene gemene de satelit, grădini de zarzavat, rezervoare de apă, clădiri cubice din prefabricate… în tot satul nu exista nici măcar un singur element care să nu poată fi găsit pe aproape orice proprietate rurală mare. Surprinzător era faptul să le vezi pe toate adunate laolaltă în mijlocul naturii. Herodot semăna perfect cu viziunea unui artist din secolul al XX-lea despre o aşezare de colonişti de pe o planetă similară Pământului – dar în mod limpede extraterestră.

O excepţie majoră o constituia parcarea, ascunsă discret în spatele bateriilor uriaşe de celule fotovoltaice. Fusese concepută pentru vreo sută de vehicule, dar nu adăpostea decât un autobuz şi două maşini. În mod limpede, vizitatorii erau primiţi cu braţele deschise în Herodot; nu exista nici măcar un aparat de taxare în parcare.

În ciuda prefabricatelor, aşezarea nu transmitea senzaţia unei unităţi militare. Clădirile ascultau de o simetrie pe care n-o puteam identifica precis; erau adunate în jurul unei pieţe centrale, dar nu ordonate în şiruri, ca barăcile. Un meci de baschet se desfăşura pe un

teren de sport adiacent pieţei; adolescenţii jucau sub privirile unor copii. Erau primii locuitori ai satului pe care-i vedeam de când ajunsesem aici. M-am apropiat, simţindu-mă ca şi cum aş fi păşit pe un teritoriu interzis, deşi locul era un spaţiu public în aceeaşi măsură ca şi strada principală a oricărui oraş.

M-am oprit lângă ceilalţi spectatori şi am privit o vreme meciul. Niciunul dintre copii nu mi se adresă, totuşi nu simţeam că aş fi fost exclusă în mod deliberat. Echipele erau mixte şi jocul era aprig, dar destins. Puştii erau anglo-, afro-, chinezo-americani. Auzisem zvonuri conform cărora anumite sate ar fi fost „efectiv segregaţioniste" – indiferent ce ar fi însemnat asta –, însă putea să nu fi fost decât simplă propagandă.

Moda microsatelor stârnise unele controverse la început, totuşi stilul de viaţă nu era chiar radical. În jur de o sută de persoane – care oricum şi-ar fi desfăşurat activitatea profesională din locuinţele personale – îşi cumulaseră economiile şi cumpăraseră un teren ieftin, aflat departe de oraşe, compensând lipsa de facilităţi confortabile prin implementări tehnologice de vârf. Rezidenţii puteau fi brokeri, dar şi artişti plastici sau muzicieni şi, deşi nicio caracterizare nu putea să reflecte adevărul complet, majoritatea satelor erau în mod limpede mai apropiate de sanctuarele yuppie[42] decât de comunităţile anarhice.

Eu n-aş fi putut rezista izolării fizice – pe care n-ar fi putut-o compensa nicio lăţime de bandă de comunicaţii/ transmisiuni –, dar dacă cei de aici erau fericiţi, bravo lor! Eram gata să accept că, peste cincizeci de ani, viaţa în Queens[43] ar fi părut infinit mai perversă şi mai inexplicabilă decât într-o aşezare ca Herodot.

O fetiţă de şase-şapte ani mă atinse pe braţ.

I-am zâmbit.

– Ce mai faci?

– Eşti pe drumul fericirii? mă întrebă ea.

Înainte ca s-o pot întreba ce însemna asta, cineva rosti:

– Bună ziua!

M-am întors; era o femeie – am apreciat că avea în jur de douăzeci şi cinci de ani – care-şi ridicase palma pavăză în dreptul ochilor, ca să se ferească de soare. Îmi întinse mâna, surâzând.

– Sally Grant, se prezentă ea.

– Claire Booth.

– Ai venit cam devreme pentru „Eveniment". Nu începe până la 21:30.

– O să…

---

42 Acronim pentru Young Urban Professional, definind tineri ambiţioşi şi excelent pregătiţi profesional, care au meserii bine plătite şi un stil de viaţă prosper (n. trad.).

43 Cartier al New York-ului (n. trad.).

– Dacă vrei să cinezi la mine, eşti binevenită.

Am şovăit.

– Eşti foarte amabilă.

– Zece dolari ţi se pare mult? Atâta ar fi tariful dacă aş deschide localul… numai că în seara asta nu vor fi rezervări, aşa că nu-l deschid.

Am aprobat din cap.

– Atunci, treci pe la ora şapte. Sunt la numărul 23.

– Mulţumesc. Mulţumesc foarte mult!

M-am aşezat pe o bancă din piaţă, în umbra proiectată de clădirea din faţa mea, şi am ascultat strigătele dinspre terenul de baschet. Ştiam că ar fi trebuit să-i spun din capul locului doamnei Grant ce anume făceam aici; să-i fi arătat cardul ID, să pun întrebările la care aveam dreptul şi să plec. *Dar n-aş fi putut afla mai multe dacă rămâneam să privesc „Evenimentul”? Neoficial, desigur…* Chiar şi câteva observaţii neprelucrate, la prima mână, despre demografia contactului nemodelat între săteni şi alte populaţii locale puteau fi utile – şi cu toate că, în mod evident, purtătorul plecase de mult timp, era totuşi o ocazie de a obţine un profil foarte aproximativ al genului de individ pe care-l căutam.

Oarecum tulburată, am ajuns la o concluzie. Nu exista niciun motiv ca să nu particip la petrecere şi nu trebuia să-i neliniştesc sau să-i pun în gardă pe săteni spunându-le de ce mă aflam aici.

* * *

Pe dinăuntru, casa familiei Grant semăna mai degrabă cu un apartament spaţios şi modern, decât cu o cutie construită în serie, care fusese livrată pe platforma unui camion. În mod inconştient, mă aşteptasem la înghesuiala specifică unei autorulote, cu prea multe module pe metru pătrat ca să-ţi mai lase loc de respiraţie, Însă evaluasem dimensiunile complet eronat.

Oliver, soţul lui Sally, era arhitect. Ea edita ghiduri turistice, localul fiind o preocupare secundară. Ambii erau rezidenţi fondatori, originari din Raleigh; ulterior, puţine persoane se mai stabiliseră aici. Herodot, îmi explicară, era autonom în privinţa alimentelor de bază (vegetariene), însă existau livrări regulate ale tuturor mărfurilor de import pe care se baza orice aşezare micuţă. Ocazional, amândoi mergeau în Greensboro sau în alt stat, totuşi activitatea lor de rutină se desfăşura, pur şi simplu, de acasă, prin intermediul calculatoarelor.

– Tu ce faci când nu eşti în vacanţă, Claire?

– Sunt administrator la Universitatea Columbia.

– Trebuie să fie fascinant…

În tot cazul, se dovedise o alegere inspirată; gazdele mele reveniră aproape imediat la subiectul propriilor lor persoane.

– Aşadar, am întrebat-o pe Sally, ce anume v-a împins să vă

mutaţi? N-aş fi crezut despre Raleigh că poate fi capitala americană a crimei…

În acelaşi timp îmi venea greu să cred că putuseră fi alungaţi de creşterea valorile imobiliare.

– Este vorba despre criterii spirituale, îmi răspunse ea, fără să ezite.

Am clipit din ochi.

Oliver râse amuzat.

– Linişteşte-te, n-ai ajuns într-un loc greşit! Se răsuci către soţia sa: Ai văzut-o cum s-a schimbat la faţă? Ai fi zis că a nimerit într-o enclavă a *mormonilor* sau *baptiştilor.*

– Desigur, explică Sally pe un ton de scuză, foloseam termenul în sensul lui cel mai vast: înţelegerea celor necesare pentru a *redeveni sensibili* faţă de *dimensiunile morale* ale lumii înconjurătoare.

Nu pricepusem mai multe, dar ea se aştepta în mod vădit la o reacţie aprobatoare. Am rostit precaut:

– Şi credeţi că… traiul într-o comunitate mică, ca asta, vă limpezeşte responsabilităţile civice, le conferă o aparenţă mai imediată?

Acum era rândul lui Sally să fie derutată.

– Ei bine… da, cred că da. În realitate, asta nu-i decât politică, nu-i aşa? Nu-i *spiritualitate.* Vreau să spun… Ridică braţele şi mă privi radios: Este *chiar* motivul pentru care tu te afli aici! Noi am fi venit în Herodot ca să găsim – pentru toată viaţa – lucrurile pe care ai venit şi tu să le cauţi, însă numai pentru câteva ore!

* * *

Am auzit alte automobile începând să sosească pe când îmi beam cafeaua cu Sally, în living. Oliver îşi ceruse scuze, dar avea o convorbire urgentă cu un constructor din Tokyo. Mi-am omorât timpul povestind despre Alex şi Laura şi relatând cele mai groaznice aventuri personale din New York – dintre care unele erau chiar autentice. N-am descusut-o pe Sally despre „Eveniment”, nu pentru că n-aş fi fost curioasă, ci mai degrabă pentru că mă temeam să n-o alertez asupra faptului că habar n-aveam în ce mă băgasem. Când mă părăsi pentru un minut, am scanat odaia fără să mă scol de pe scaun, căutând un indiciu a ceea ce *venise aici ca să găsească pentru toată viaţa.* Am remarcat câteva coperte de CD-uri, cele şase vizibile pe un rack rotativ mare. Majoritatea păreau a fi cu video-muzică modernă, aparţinând unor formaţii despre care n-auzisem niciodată. Exista, totuşi, un titlu familiar: *Cyber Sutrele* lui James Springer.

Până când am traversat toţi trei piaţa şi ne-am apropiat de clădirea cea mare în umbra căreia stătusem după-amiaza – o construcţie tip hambar, semănând cu un imens container de transport –, devenisem destul de încordată. În piaţă se găseau treizeci-patruzeci de oameni,

majoritatea, dar nu toţi, având în jur de douăzeci de ani, purtând genul eteroclit şi aparent indiferent de îmbrăcăminte care putea fi întâlnit în preajma oricărei discoteci. *Ce anume mă temeam că s-ar putea întâmpla?* Doar pentru că Ben Walker nu-i putuse mărturisi tatălui său unde se ducea, iar Mike Clayton nu-i putuse spune mamei, nu însemna că nimerisem într-un remake sudist după *Twin Peaks.* Poate că puştii plictisiţi se furişau în sate ca să înghită halucinogene în discoteci – propria mea tinereţe reînviată acum, cu droguri mai sigure şi cu spectacole de lumină mai bune.

În faţa noastră, un grup mic pătrunse prin uşile automate ale clădirii, oferindu-mi o imagine fugară de corpuri conturate pe fundalul luminilor rotitoare şi o rafală sonoră de muzică. Anxietatea mea începu să pară absurdă. Sally şi Oliver consumau psihedelice, asta era tot, şi se părea că întemeietorii lui Herodot deciseseră să creeze un mediu agreabil în care să le utilizeze. Am plătit 60 de dolari la intrare, surâzând uşurată.

Înăuntru, pereţii şi plafonul străluceau de tipare convolute: fractali multicolori cu margini difuze pulsând simultan cu muzica, aidoma unor vaste simulări codificate color ale unor fluide turbulente, ce se revărsau cu Mach 5 în josul unor gigantice bordaje. Dansatorii nu aveau umbre; acestea nu erau proiecţii, ci ecrane murale de mare putere. Cu rezoluţii incredibile… şi astronomic de scumpe.

Sally îmi strecură în palmă o capsulă roz-fluorescent. Probabil „Armonie” sau „Seninătate”; nu mai ştiam ce era la modă acum. Am încercat să-i mulţumesc şi să îngaim o scuză despre faptul că o voi păstra pentru mai târziu, dar ea nu auzi niciun cuvânt, aşa că ne-am zâmbit reciproc, neinteligibil. Izolarea fonică a clădirii era extraordinară (ceea ce constituia o binecuvântare pentru ceilalţi săteni); din exterior, n-aş fi ghicit niciodată că aici creierul avea să-mi fie făcut piuré.

Sally şi Oliver dispărură în mulţime. Am decis să mă mai învârtesc pe acolo vreo jumătate de oră şi apoi să ies şi să plec la motel. Am rămas locului şi i-am privit pe oameni dansând, încercând să-mi păstrez mintea limpede în ciuda fundalurilor stupefiante, deşi mă îndoiam că aş fi putut afla despre purtător mai multe decât ştiam deja. *Probabil că are mai puţin de douăzeci şi cinci de ani. Probabil că nu este însoţit de copii.* Sally îmi oferise toate detaliile de care aveam nevoie ca să obţin informaţii despre „Evenimente”, de aici până la Memphis, din trecut şi din viitor. Căutarea rămânea dificilă, dar cel puţin făceam progrese.

Muzica fu acoperită, pe neaşteptate, de o ovaţie puternică din partea publicului… *şi sala se transformă sub ochii mei.* Pentru o clipă am fost complet dezorientată şi, chiar după ce lumea începu să redevină logică din punct de vedere vizual, mi-a trebuit niţel ca să-i

stabilesc detaliile.

Ecranele murale arătau acum dansatori în săli identice celei în care mă aflam; doar pe plafon continuau să ruleze animaţii abstracte. Aceste săli identice aveau, la rândul lor, ecrane murale, care înfăţişau, de asemenea, săli identice, pline de dansatori... aducând mult cu regresiunea infinită dintr-o pereche de oglinzi.

La început am crezut că „celelalte săli” nu erau decât imagini în timp real ale discotecii din Herodot. Însă tiparul vortexului rotitor de pe plafon se asocia perfect cu animaţia de pe plafoanele sălilor „adiacente”, combinându-se şi formând o singură imagine complexă; nu exista nici măcar o repetiţie, reflectată sau de altă natură. Iar mulţimile de dansatori *nu* erau identice, deşi din depărtare toţi păreau destul de asemănători ca să îngreuneze certitudinea. Derutată, m-am întors şi am examinat peretele cel mai apropiat, aflat la numai patru-cinci metri de mine. Un tânăr „din spatele” ecranului ridică braţul în semn de salut şi i-am răspuns gestului în mod automat. Nu puteam stabili un contact vizual prea convingător – şi indiferent unde ar fi fost plasate videocamerele, ar fi fost o performanţă dificilă –, totuşi era aproape posibil să crezi că, de fapt, nu ne despărţea decât un perete subţire de sticlă.

Tânărul surâse visător şi se îndepărtă.

Am simţit cum pielea mi se face ca de găină. Principiul nu era nou, dar tehnologia folosită aici îl împinsese la limite. Senzaţia că te afli într-o sală de dans infinită era cu adevărat irezistibilă; în nicio direcţie nu puteam zări „sala cea mai îndepărtată” (iar când se epuizau cele reale, s-ar fi putut recicla cu uşurinţă). Bidimensionalitatea imaginilor, proporţiile incorecte atunci când te mişcai şi lipsa paralaxei (simţită cel mai acut atunci când încercam să privesc în „sălile din colţuri”, dintre cele patru săli principale, o acţiune care „ar fi trebuit” să fie posibilă, dar nu era) făceau mai degrabă ca spaţiul de dincolo de pereţi să pară distorsionat în mod exotic, nu să dezintegreze efectul. Creierul se străduia realmente să compenseze, să umple fisurile... iar dacă aş fi înghiţit capsula lui Sally, fără îndoială că n-aş mai fi băgat în seamă imperfecţiunile. Aşa însă rânjeam ca un copil dus în parcul de distracţii.

Am văzut oameni dansând cu faţa spre pereţi, formând grupuri sau perechi prin intermediul conexiunii. Eram fascinată; uitasem complet de ideea plecării. După o vreme m-am lovit de Oliver care se legăna, fericit, de unul singur. I-am răcnit în ureche:

– Astea-s toate celelalte sate?

Aprobă din cap şi răcni la rândul lui:

– Estu-i est şi vestu-i vest!

Să fi însemnat oare că... dispunerea virtuală urma geografia reală – că abolise doar distanţele? Mi-am amintit una dintre afirmaţiile făcute

de Jerry Springer în interviul lui: *Trebuie să inventăm o nouă cartografie, să redesenăm planeta în starea ei nou-născută, proteică. Acum nu mai există separaţii. Nu există graniţe.*

Mda… iar lumea era o singură petrecere gigantică. Bine măcar că nu făceau conexiuni directe cu zonele conflictuale. În anii ’90 văzusem destule „solidarităţi” de tipul noi-dansăm/ voi-evitaţi-proiectilele ca să-mi ajungă pentru toată viaţa.

Brusc am fost fulgerată de o idee: *Dacă purtătorul călătorea într-adevăr de la un „Eveniment” la altul, atunci el/ea se găsea „aici”, cu mine, chiar acum. Obiectul căutării mele trebuia să fie unul dintre dansatorii din această sală gigantică, imaginară.*

Iar asta nu implica nicio oportunitate, cu atât mai puţin vreun pericol. Nu era ca şi cum purtătorii de Foc Argintiu străluceau în chip convenabil în beznă. Continuam, totuşi, să simt ca fiind momentul cel mai straniu al unei seri lungi şi bizare: să înţeleg că noi doi eram, finalmente, „conectaţi”, să înţeleg că „găsisem” obiectul căutării mele.

Deşi asta nu mă ajuta cu nimic.

* * *

Imediat după miezul nopţii, când ineditul situaţiei se destrăma şi mă hotărâsem în sfârşit să plec, unii dansatori reîncepură să ovaţioneze puternic. De data aceasta am avut nevoie de şi mai mult timp ca să înţeleg motivul. Oamenii se întorceau spre est şi, surescitaţi, îşi arătau unii altora ceva.

Croindu-şi drum printr-o mulţime îndepărtată de dansatori, într-un sat aflat la trei ecrane depărtare, se distingeau mai multe siluete. Ar fi putut să fie în pielea goală, unele erau bărbaţi, altele femei, însă era greu să fiu sigură; puteau fi întrevăzuţi numai fugar şi sclipeau atât de orbitor încât majoritatea detaliilor erau acoperite de luminozitatea lor.

Radiau un alb-argintiu intens. Lumina transforma vecinătatea lor imediată, deşi efectul aducea mai degrabă cu al unui halo de gaz luminos, difuzând prin aer, decât cu al unui spot aţintit pe mulţime. Dansatorii din jur păreau indiferenţi la prezenţa lor, la fel ca şi cei din sălile ce ne separau; doar oamenii din Herodot le acordau atenţia pe care o merita apariţia lor spectaculoasă. Nu puteam preciza încă dacă erau simple animaţii, cu trasee plauzibil determinate prin spaţiile dintre dansatori, sau actori puţin remarcabili (însă reali), amplificaţi de software.

Mi se uscase gura. Nu puteam să cred că prezenţa acelor siluete argintii putea fi o pură coincidenţă, totuşi ce anume ar fi trebuit să semnifice? Oare cei din Herodot ştiau de izbucnirile epidemice locale? Nu era imposibil; o analiză independentă putea să fi circulat pe Internet. Poate că era un fel de „tribut” bizar adus victimelor.

L-am căutat pe Oliver. Muzica îşi redusese nivelul, parcă din

respect pentru arătări, iar starea euforică a bărbatului se mai risipise; am izbutit să purtăm ceva care se apropia de o conversaţie.

Am arătat spre siluetele care acum treceau lin şi direct prin imaginea imaginii unui ecran mural, dovedindu-se complet virtuale.

– Merg pe Drumul Fericirii! îmi strigă el.

Am mimat neînţelegerea.

– Vindecă ţara pentru noi! Repară! Anulează Drumul lacrimilor!

Drumul lacrimilor? O vreme am fost descumpănită, apoi la suprafaţă se ivi, brusc, o amintire din liceu. „Drumul lacrimilor” era marşul impus prin forţă indienilor cherokee, din Georgia până în Oklahoma, în anii ’30. Mii de oameni muriseră pe drum; unii evadaseră şi se ascunseseră în Munţii Apalaşi. Eram aproape sigură că Herodot se găsea la sute de kilometri de traseul istoric al marşului, dar asta părea lipsit de importanţă. Pe măsură ce siluetele argintii traversau discoteca, la două săli depărtare, le puteam vedea desfăcându-şi larg braţele, ca şi cum ar fi binecuvântat.

– Dar ce legătură există, am strigat, între *Focul Argintiu* şi…?

– Trupurile lor sunt încremenite, astfel că spiritul le este liber să umble pentru noi pe Drumul Fericirii, prin cyberspaţiu! Nu ştiai? Pentru *asta* este Focul Argintiu! Ca să reînnoiască totul! Ca să aducă fericire în ţară! Ca să *repare!*

Oliver îmi zâmbi cu sinceritate absolută, radiind bunătate absolută.

M-am holbat neîncrezătoare la el. În mod clar, bărbatul nu ura pe nimeni, dar ceea ce tocmai declarase nu era altceva decât un remix New Age al aiurelilor acelui radio-evanghelist de acum douăzeci de ani, care considerase că SIDA era dovada incontestabilă a propriilor sale *convingeri spirituale.*

Am urlat furios:

– Focul Argintiu este o maladie nemiloasă, agonizatoare…

Oliver lăsă capul pe spate şi hohoti asurzitor, fără urmă de răutate, de parcă eu aş fi fost cea care bătea câmpii.

I-am întors spatele şi m-am îndepărtat.

Siluetele se divizaseră în două şiruri, în timp ce străbăteau sala aflată imediat în estul nostru. Un şir merse spre nord şi unul spre sud, „ocolind” satul Herodot. Nu puteau trece printre noi, dar în felul acesta iluzia se păstra aproape perfectă.

Şi dacă am fost drogată, încât nu mai ştiu de mine? Dacă am îmbrăţişat întreaga mitologie a Drumului Fericirii şi am venit aici sperând s-o văd confirmată? În zori, aş fi fost pe jumătate convinsă că spiritele rătăcitoare ale bolnavilor de Foc Argintiu mărşăluiseră pe lângă mine?

Împărţind mulţimii binecuvântările lor luminoase.

Destul de aproape ca să fie atinse.

* * *

Mi-am croit drum spre ieşirea camuflată. Afară, aerul rece şi liniştea erau ireale; m-am simţit mai imaterială şi mai desprinsă din vis decât oricând. M-am împleticit spre parcare şi mi-am fluturat notepadul, pentru ca maşina închiriată să-şi aprindă farurile.

Mintea mi se limpezi pe măsură ce m-am apropiat de autostradă. Am decis să şofez toată noaptea; eram atât de agitată, încât bănuiam că nu am şanse mari să adorm. În zori aş fi putut găsi un motel unde să fac un duş şi să trag un pui de somn înainte de următoarea întâlnire.

Tot nu ştiam ce să cred despre „Eveniment”. Ce conexiune putea să existe între purtător şi demenţa sincretică a cyber-aiurelilor sătenilor. Dacă nu era decât o coincidenţă, ironia ar fi fost grotescă, dar care ar fi fost alternativa? *Nişte „pelerini” pe Drumul Fericirii, care răspândeau în mod deliberat virusul?* O idee absurdă… şi nu numai pentru că era inimaginabil de obscenă. Un purtător putea *să ştie* că fusese infectat doar dacă apăreau simptomele caracteristice, însă *simptomele caracteristice* marcau de-abia brutala etapă finală a bolii; o prelungită infecţie blândă, dacă exista aşa ceva, n-ar fi putut fi deosebită de gripă. Odată ce Focul Argintiu progresa suficient ca să afecteze straturile vizibile ale pielii, singura opţiune pentru orice traversare a ţării implica girofaruri şi sirene.

* * *

Pe la ora 6:30, am activat notepadul. Nu-mi era pic de somn şi voiam ceva care să mă ţină trează.

Ariadne avea suficiente informaţii.

Mai întâi, o dezbatere înflăcărată la *Studioul realităţii* – un program pe Intercampus Ideas Network. Primul vorbise Andrew Feld, un zoolog liber-profesionist din Seattle, care susţinea că Focul Argintiu „dovedea mai presus de orice îndoială” propria sa „controversată şi subminatoare de paradigme” teorie a vieţii pe baza forţei S, care „combina geniul transgresiv al lui Einstein şi Sheldrake cu intuiţiile maya şi cu cele mai recente descoperiri privind supercorzile, pentru a crea o biologie nouă, susţinătoare a vieţii, care să înlocuiască ştiinţa occidentală mecanicistă şi lipsită de suflet”.

În replică, virusologul Margaret Ortega de la UCLA explicase în detaliu de ce ideile lui Feld erau superflue, nereuşind să explice sau contrazicând direct numeroasele fenomene biologice observate, şi arătase că nu erau mai mult sau mai puţin „mecaniciste” decât oricare altă teorie care nu lăsa la mila Domnului totul din Univers. De asemenea, ea vehiculase opinia potrivit căreia majoritatea oamenilor erau capabili de *afirmarea vieţii* fără ca, în decursul procesului, să abandoneze cu nepăsare toată cunoaşterea umană.

Feld era un idiot lipsit de idei, pornit într-o tentativă de eliberare a dorinţelor reprimate. Ortega măturase podeaua cu el.

Cu toate acestea, când audienţa naţională formată din studenţi trecuse la vot, el fusese declarat câştigător cu o majoritate de doi la unu.

Următorul subiect: Laboratoarele de studii medicale ale Institutului Max Planck din Hamburg erau blocate de protestatari care solicitau încheierea cercetărilor asupra Focului Argintiu. Nu se punea problema securităţii. Organizatorul protestelor şi „agitatorul cultural aclamat”, Kid Ransom, ţinuse o conferinţă de presă ad-hoc:

„– Trebuie să eliberăm Focul Argintiu de savanţii cenuşii, mărginiţi la minte, şi să învăţăm să-i exploatăm izvorul de putere mitică în beneficiul întregii omeniri! Aceşti tehnocraţi care caută să *explice* totul sunt aidoma unor vandali care profanează o galerie de artă mâzgălind ecuaţii pe toate tablourile minunate!

– Dar în absenţa cercetării, cum va descoperi omenirea un tratament pentru această boală?

– Nu există nicio boală, doar transformare!”

Alte patru reportaje se refereau la proclamaţii (mutual exclusive) despre „adevărul secret” (sau inefabilitatea secretă) al Focului Argintiu şi poate că fiecare dintre ele, singură, n-ar fi părut mai mult decât o glumă proastă şi tristă. Dar, pe măsură ce peisajul natural începu să se materializeze în jurul meu – spre nord, profilul gri-purpuriu al Munţilor Negri se contura perfect distinct şi superb în lumina zorilor –, am început, treptat, să înţeleg. *Aceasta nu mai era lumea mea.* Nici în Herodot, nici în Seattle, nici în Hamburg, Montreal sau Londra. Nici măcar în New York.

În lumea mea nu existau nimfe în arbori şi pâraie. Nu existau zei, spectre sau spirite ancestrale. *Nimic* – cu excepţia propriilor noastre culturi, legi şi pasiuni – nu exista pentru ca să ne pedepsească sau să ne aline, ca să declare orice act ca fiind de ură sau iubire.

Propriii mei părinţi înţeleseseră asta perfect, însă ei fuseseră prima generaţie complet eliberată de cătuşele superstiţiei. Şi, după cea mai scurtă înmugurire de înţelegere, propria mea generaţie devenise mulţumită de sine. La un anumit nivel, noi trebuie să fi considerat de la sine înţeles că *felul în care funcţiona Universul* era de acum evident pentru orice copil, chiar dacă ar fi contrazis tot ceea ce era înnăscut speciilor: iubirea sălbatică, nedisciplinată, de tipare, dorinţa de a extrage înţeles şi confort din tot ce era vizibil.

Noi crezusem că le transmisesem copiilor noştri toate lucrurile importante: ştiinţa, istoria, literatura, arta. Vaste biblioteci de informaţii se aflau la vârful degetelor lor. Nu luptasem însă îndeajuns ca să transmitem adevărul cel mai greu câştigat dintre toate: *Moralitatea provine doar din interior. Înţelesul provine doar din interior. În exteriorul minţilor noastre, Universul este indiferent.*

Poate că în Occident dădusem lovitura de moarte vechilor religii

doctrinale, vechilor monoliţi de amăgire, totuşi victoria aceea nu însemna absolut nimic.

Pentru că acum, peste tot, ele erau înlocuite cu zaharina otrăvii *spiritualităţii.*

* * *

Am poposit la un motel din Asheville. Parcarea era ticsită de autorulote; oamenii se îndreptau spre parcurile-rezervaţii naţionale şi am avut noroc că am prins ultima cameră liberă.

Notepadul îmi piui când mă aflam sub duş. O analiză a ultimelor date raportate Centrului pentru Controlul Epidemiilor arăta că „anomalia” se extindea cu aproape 200 de kilometri spre vest în lungul autostrăzii I-40, ajungând cam la jumătatea distanţei până la Nastwille. *Alţi cinci oameni pe Drumul Fericirii.* Am rămas privind harta, după care m-am îmbrăcat, mi-am strâns bagajul şi am achitat nota de plată.

Pe când şofam, pătrunzând în munţi, am dat zece telefoane, anulându-mi toate întâlnirile dintre Asheville şi Jefferson City, statul Tennessee. Trecuse vremea prudenţei şi a metodei, a colectării tuturor crâmpeielor de informaţii de pe drum. *Ştiam că* infectarea se petrecea în decursul „Evenimentelor”; singura întrebare rămânea dacă era accidentală sau deliberată.

Deliberată – în ce fel? Cu o fiolă plină de fibroblaste, clocotind de Foc Argintiu? Cercetătorii de la Institutele Naţionale de Sănătate avuseseră nevoie de peste un an ca să înveţe cum să cultive virusul… şi reuşiseră abia în martie. Nu puteam să cred că munca lor fusese realizată de nişte amatori în mai puţin de trei luni.

Autostrada plonja printre pantele luxuriant împădurite ale Munţilor Great Smoky, urmând în mare parte cursul râului Pigeon. În timp ce şofam, am programat verbal un model predictiv. Acum aveam un calendar pentru „Evenimente” şi deţineam cinci date aproximative de infectare. Întotdeauna, raportarea cazurilor ar fi fost tardive; singura modalitate de a le ajunge din urmă rămânea extrapolarea. Şi puteam presupune că purtătorul avea să continue să se deplaseze constant spre vest, fără să piardă timpul, îndreptându-se mereu către următorul „Eveniment”.

Am ajuns în Knoxville pe la amiază, m-am oprit să prânzesc, apoi mi-am urmat drumul.

Modelul anunţase: *Pliniu, sâmbătă 14 ian., 21:30.* Prima mea ocazie de a căuta purtătorul prin infinita sală de dans, fără un perete inexpugnabil între noi.

Prima mea ocazie de a fi în prezenţa Focului Argintiu.

* * *

Am sosit devreme, totuşi nu chiar aşa devreme ca să atrag atenţia echivalenţilor lui Sally şi Oliver din Pliniu. Am rămas o oră în maşină,

improvizând modalităţi de a părea ocupată, şi am înregistrat plăcuţele de înmatriculare ale vehiculelor ce soseau: jeepuri şi utilitare, plus câteva autorulote. Mulţi săteni preferau bicicletele, dar purtătorul virusului ar fi trebuit să fie un adevărat fanatic – şi extrem de atlet – ca să fi pedalat tocmai din Greensboro.

„Evenimentul” urmă în general acelaşi tipar cu cel din Herodot, din seara anterioară, deşi Herodot nu participa acum. Participanţii erau, de asemenea, similari – în majoritate tineri, însă existând şi destule excepţii încât să nu par complet nelalocul meu. Am rătăcit de colo-colo, încercând să memorez toate chipurile fără să atrag prea mult atenţia. *Oare toţi oamenii aceştia acceptaseră mitul Focului Argintiu, aşa cum îl auzisem de la Oliver?* Posibilitatea era aproape prea dezolantă ca s-o contemplu. Singurul lucru care-mi dădea speranţe era faptul că atunci când comparasem numărul de sate listate în calendarul „Evenimentelor” cu numărul total al satelor din regiune, proporţia nu atingea nici cinci la sută. În sine, mişcarea microsatelor nu avea nicio legătură cu nebunia asta.

Cineva îmi oferi o capsulă roz, dar de data aceasta nu gratuit. Am plătit 20 de dolari şi am strecurat drogul în buzunar, ca să-l analizez ulterior. Exista o probabilitate redusă ca să se distribuie capsule speciale, deşi în general acizii stomacali împiedicau acţiunea virusului.

Un puşti blond şi drăguţ, care probabil că nu împlinise douăzeci de ani, se învârti în jurul meu o vreme, după apariţia spiritelor argintii. Când acestea dispărură spre vest, se apropie de mine, mă prinse de cot şi-mi făcu o propunere pe care n-am izbutit s-o desluşesc din cauza muzicii, deşi mi s-a părut că i-am înţeles esenţa. Eram prea distrasă ca să mă simt uimită sau măgulită, cu atât mai puţin ispitită, şi m-am debarasat de el în exact cinci secunde. Se îndepărtă părând rănit, dar nu mult mai târziu l-am văzut plecând cu o femeie având jumătate din vârsta mea.

Am rămas până la sfârşit… iar în nopţile de sâmbătă asta însemna ora 5. M-am împleticit descurajată în lumina zorilor, deşi nu ştiam ce sperasem cu adevărat să văd. *Un individ înarmat cu un atomizor, care pulveriza doze de Foc Argintiu?* Când am ajuns în parcare, mi-am dat seama că multe maşini sosiseră după intrarea mea, iar altele putuseră veni şi pleca neobservate. Am înregistrat plăcile de înmatriculare pe care le scăpasem, încercând să fiu discretă, dar aproape că-mi era indiferent; nu dormisem de treizeci şi şase de ore.

* * *

Următorul „Eveniment” – duminică seară, la vest de Pliniu – se desfăşura dincolo de Mississippi, pe la jumătatea Arkansasului; presupuneam că exista o probabilitate însemnată ca purtătorul să profite de ocazie şi să-şi ia o zi liberă.

Luni seară am intrat în Eudoxos – populaţie 165, fondat în 2002,

aflat cam la o oră de Nashville –, pregătită să-mi petrec noaptea în parcare, dacă avea să fie cazul. Trebuia să înregistrez toate plăcuţele de înmatriculare, altfel venisem degeaba.

Nu-l anunţasem pe Brecht ce făceam; încă nu aveam o dovadă solidă şi îmi era teamă să nu par paranoică. Înainte de a pleca din Nashville, îl sunasem pe Alex, dar nici lui nu-i spusesem mare lucru. Laura nu dorise să vorbească cu mine, atunci când el o strigase şi o anunţase că eram la telefon, însă asta nu era ceva nou. Deja le duceam dorul amândurora, mai mult decât anticipasem, totuşi nu eram sigură cum urma să mă descurc după revenirea acasă, la o fată care întorcea spatele raţiunii şi la un soţ care considera firesc ca orice adolescent inteligent să recapituleze în şase luni o evoluţie intelectuală care durase cinci mii de ani.

Între orele 22 şi 23 sosiră treizeci şi cinci de vehicule – pe niciunul nu-l mai văzusem anterior –, apoi fluxul se opri brusc. Am scanat canalele de divertisment de pe notepad, satisfăcută cu orice avea culoare şi mişcare; mă săturasem de veştile proaste ale Ariadnei.

Cu câteva minute înainte de miezul nopţii apăru un Ford albastru autorulotă, care opri în colţul opus celui în care mă aflam. Din vehicul coborâră un tânăr şi o fată; păreau surescitaţi, totuşi puţin temători, de parcă nu le-ar fi venit să creadă că părinţii nu-i urmăreau din umbre.

Când traversară parcarea mi-am dat seama că tânărul era blondul care mă abordase în Pliniu.

Am aşteptat cinci minute, după care am coborât şi le-am verificat plăcuţa de înmatriculare; era înregistrată în Massachusetts. N-o consemnasem sâmbătă noaptea, aşa că nu mi-aş fi dat seama că urmau Drumul, dacă unul dintre ei n-ar fi…

N-ar fi ce?

Am încremenit în spatele autorulotei, încercând să rămân calmă, rederulându-mi episodul în minte. Ştiam că n-ar fi trebuit să-l las să mă atingă prea mult, *dar cât de mult îi trebuia?*

Am ridicat ochii spre stelele nepăsătoare, încercând să savurez ironia, deoarece avea un gust mult mai bun decât teama. Dintotdeauna ştiusem că exista un risc, iar probabilitatea continua să fie în favoarea mea. Dimineaţă aş fi putut intra în carantină în Nashville; nimic din ceea ce aş fi făcut în clipa asta n-ar mai fi contat câtuşi de puţin…

Nu gândeam însă logic. Dacă *ar fi călătorit împreună* din Massachusetts, sau chiar din Greensboro, unul dintre ei ar fi trebuit să-l infecteze pe celălalt cu mult în urmă. Probabilitatea ca amândoi să deţină aceeaşi rezistenţă anormală faţă de virus era neglijabilă, chiar dacă ar fi fost fraţi.

Nu se putea ca ambii să fie purtători asimptomatici, inconştienţi.

Aşa că, fie că nu aveau nicio legătură cu izbucnirile epidemice…

… fie că transportau virusul în exteriorul corpurilor lor şi-l manipulau cu foarte multă atenţie.

Un abţibild lipit pe amortizor se lăuda: SECURITATEA CEA MAI MODERNĂ! Am atins experimental portiera din spate; autorulota nu emise nici măcar un piuit de avertizare. Am încercat să zgâlţâi agresiv clanţa; tot nimic. Dacă sistemul apela o companie de securitate din Nashville în vederea unei acţiuni armate, aveam la dispoziţie tot timpul necesar. Dacă încerca să-şi cheme proprietarii, n-ar fi avut mari şanse să trimită semnalul prin pereţii de aluminiu ai discotecii.

În jur nu se zărea nimeni. Am revenit la maşina mea şi am scos trusa de scule.

Ştiam că nu aveam niciun drept legal. Aş fi putut să chem forţele de intervenţie, dar nu intenţionam să sun în Maryland şi să-mi petrec jumătate de noapte luptându-mă să răzbat prin procedurile corecte. Mai ştiam că puteam compromite dosarul procurorului, mânjind totul cu pătrundere şi percheziţie ilegale.

Nu-mi păsa. Nu vor mai avea ocazia să mai trimită pe cineva pe Drumul Fericirii, chiar dacă pentru asta ar fi trebuit să incendiez autorulota.

Am forţat ferestruica fumurie a portierei din spate şi am scos-o din rama de cauciuc. Nicio sirenă de alarmă nu răsună. M-am întins, am bâjbâit şi am descuiat portiera.

Crezusem că erau biochimişti semieducaţi, care învăţaseră suficientă citologie ca să duplice tehnicile de cultivare a fibroblastelor care fuseseră publicate.

Greşisem. Erau studenţi la medicină şi deprinseseră, pe jumătate, cu totul alte talente.

Îşi introduseseră prietena în gel polimer, într-un container care aducea cu un acvariu gigantic pentru peşti tropicali. Cuplaseră butelia cu oxigen, un cateter uretral şi vreo şase perfuzii. Mi-am plimbat raza lanternei peste flacoanele inversate, verificând medicaţiile şi concentraţiile lor. Le-am controlat de două ori, sperând că scăpasem una din vedere… dar nu era aşa.

Am coborât raza pe faţa albă şi lipsită de piele a fetei, privind prin fuioarele delicate şi roşii ce se înălţau prin gel. Se găsea într-o ceaţă sedativă suficient de profundă ca s-o ţină nemişcată şi tăcută, dar era conştientă. Gura îi încremenise într-un rictus de durere.

Şi fusese aşa de şaisprezece zile.

Am ieşit din vehicul, clătinându-mă, cu inima bubuind, cu vederea înnegurată. M-am ciocnit de tânărul blond; fata îl însoţea şi erau urmaţi de altă pereche.

M-am întors spre el şi am început să-l lovesc, zbierând incoerent; nu-mi amintesc ce i-am spus. El îşi ridică braţele ca să se apere, iar

ceilalţi îi veniră în ajutor, lipindu-mă cu blândeţe de autorulotă, ţinându-mă nemişcată fără să mă lovească.

Acum începusem să plâng.

– Ş-ş-ş…, spuse fata. Gata, gata… Nimeni nu-ţi va face niciun rău.

– Nu înţelegi? am întrebat-o. Se chinuieşte! *În tot timpul ăsta a simţit durerile!* Ce crezi că face? Că *zâmbeşte?*

– Bineînţeles că zâmbeşte. Asta şi-a dorit dintotdeauna. Ne-a rugat să-i promitem că, dacă se va îmbolnăvi vreodată de Focul Argintiu, va continua Drumul.

Mi-am lipit capul de metalul rece, am închis ochii pentru o clipă şi am încercat să mă gândesc la o modalitate prin care să-i pot convinge.

Dar n-am ştiut cum s-o fac.

Când am deschis ochii, tânărul blond stătea în faţa mea. Avea cea mai blândă şi mai miloasă faţă imaginabilă. Nu era un torţionar sau un bigot, nici măcar un naiv. Pur şi simplu înghiţise nişte minciuni frumoase.

– Nu înţelegi? spuse el. *Tu* nu vezi acolo decât o femeie care moare în chinuri, *dar cu toţii trebuie să învăţăm să vedem mai mult.* A sosit timpul să recâştigăm capacităţile pierdute ale strămoşilor noştri: puterea de a întrezări viziuni, demoni şi îngeri. Puterea de a vedea spiritele vântului şi ploii. Puterea de a păşi pe Drumul Fericirii.

Motive de fericire

1

În septembrie 2004, la puţin timp după a douăsprezecea mea aniversare, am intrat într-o stare de fericire aproape constantă. Nu m-am gândit niciodată să mă întreb care putea fi motivul. Cu toate că orele de şcoală includeau proporţia obişnuită de lecţii plictisitoare, mă descurcam destul de bine cu învăţătura ca să fiu capabil să evadez în visări cu ochii deschişi ori de câte ori aveam chef. Acasă eram liber să citesc cărţi şi pagini web despre biologia moleculară şi fizica particulelor, cuaternioni[44] şi evoluţiile galactice şi să-mi scriu propriile jocuri complicate de calculator şi animaţii abstracte şi convolute. Deşi eram un puşti slăbănog şi lipsit de coordonare motrice, iar orice sport organizat, complex şi lipsit de sens mă plictisea îngrozitor, mă simţeam confortabil în propriul meu corp. Ori de câte ori alergam – şi alergam peste tot –, mă simţeam excelent.

Beneficiam de hrană, adăpost, securitate, părinţi iubitori, încurajare, stimulare. De ce n-aş fi fost fericit? Şi cu toate că nu puteam uita pe deplin cât de oprimatoare şi monotone puteau fi orele de clasă şi arta politică din curtea şcolii sau cât de rapid crizele mele obişnuite de entuziasm erau copleşite de problemele cele mai banale, atunci când lucrurile îmi mergeau realmente bine nu aveam obiceiul să număr zilele până ce se strica totul. Întotdeauna fericirea aducea cu ea credinţa durabilităţii şi, deşi trebuie să fi văzut cum această previziune optimistă fusese infirmată de o mie de ori, nu eram îndeajuns de matur şi de cinic ca să fiu surprins atunci când dădu semn că este infirmată a o mie una oară.

Când am început să vomit repetat, doctoriţa Ash, medicul nostru de familie, îmi prescrise un tratament cu antibiotice şi o săptămână de repaus acasă. Nu cred că părinţii mei au fost foarte şocaţi când această vacanţă neprogramată păru să mă binedispună chiar mai mult decât m-ar fi putut amărî orice simplă bacterie. Şi dacă au fost nedumeriţi că nici măcar nu mă sinchiseam să simulez suferinţa, pentru mine ar fi fost redundant să mă plâng întruna de durerile de stomac dacă tot vomitam de trei-patru ori pe zi.

Antibioticele nu ajutară cu nimic. Am început să-mi pierd echilibrul, împleticindu-mă în timpul mersului. Revenit în clinica doctoriţei Ash, mi-am mijit ochii spre tabelul de determinare a acuităţi vizuale. Ash m-a trimis la un neurolog din spitalul Westmead, care a dispus imediat o scanare de tip MRI. Ceva mai târziu, în decursul aceleiaşi zile, am fost internat. Părinţii au aflat diagnosticul imediat, însă eu am avut

44 Generalizarea unui număr complex în patru dimensiuni, cu trei unităţi imaginare diferite, în care un număr este reprezentat ca suma unui scalar real şi a trei numere reale, multipli ale celor trei unităţi imaginare (n. trad.).

nevoie de alte trei zile ca să-i determin să-mi spună întregul adevăr.

Aveam o tumoare, un meduloblastom care bloca unul dintre ventriculele cerebrale pline cu fluid, sporindu-mi presiunea din craniu. Meduloblastomele erau potenţial fatale, deşi prin intervenţie chirurgicală, urmată de tratament agresiv cu radiaţii şi chimioterapie, şaizeci la sută dintre pacienţii diagnosticaţi în această fază mai trăiau încă cinci ani.

M-am imaginat pe un pod de cale ferată ale cărei traverse erau în majoritate putrezite, lipsit de orice altă posibilitate decât să merg mai departe, riscând cu fiecare scândură suspectă. Înţelegeam cât se poate de clar pericolul care mă aştepta în viitor… totuşi nu simţeam o panică reală. Sentimentul cel mai apropiat de teroare pe care-l puteam invoca era un val aproape înviorător de ameţeală, ca şi cum nu m-aş fi confruntat cu ceva mai primejdios decât o călătorie cu trenuleţul într-un parc de distracţii.

Pentru asta exista un motiv.

Presiunea din interiorul craniului explica majoritatea simptomelor mele, dar testele efectuate asupra fluidului cerebrospinal dezvăluiseră şi nivelul foarte ridicat al unei substanţe numite leu-encefalină – o endorfină, o neuropeptidă care se conecta la unii dintre aceiaşi receptori ca şi narcoticele de tipul morfinei şi heroinei. Undeva, pe drumul spre malign, se părea că acelaşi factor mutant de transcriere care comutase genele, permiţând celulelor tumorii să se dividă necontrolat, activase şi genele necesare producerii de leu-encefalină.

Fusese un accident aleatoriu, în niciun caz un efect secundar de rutină. Pe atunci nu ştiam multe despre endorfine, dar părinţii mi-au repetat cuvintele neurologului şi după aceea m-am documentat. Leu-encefalina nu era un analgezic secretat în situaţii excepţionale, când durerea ameninţa supravieţuirea, şi nu avea efecte narcotice stupefiante, care să imobilizeze o creatură în timp ce i se vindecau rănile. Constituia mai degrabă mijlocul primar de semnalare a fericirii, fiind eliberată ori de câte ori comportamentul sau circumstanţele îngăduiau plăcere. Nenumărate alte activităţi cerebrale modulau mesajul acela simplu, creând o paletă de sentimente pozitive aproape nelimitată, iar asocierea leu-encefalinei cu neuronii ei ţintă nu reprezenta decât prima verigă a unui lanţ lung de evenimente mediate de alţi neurotransmiţători. Dincolo de toate aceste subtilităţi, puteam să atest un fapt simplu şi lipsit de ambiguităţi: leu-encefalina te făcea să te simţi *bine.*

Părinţii mei au izbucnit în plâns imediat ce mi-au destăinuit vestea şi eu am fost cel care i-am liniştit, radiind blajin aidoma unui angelic copilaş martir din vreun serial oncologic storcător de lacrimi. Nu era o chestiune de maturitate sau de rezerve ascunse de forţă psihică; din punct de vedere fizic, eram incapabil să mă simt tulburat în legătură

cu soarta mea. Şi fiindcă efectele leu-encefalinei erau atât de specifice, puteam privi adevărul fără să mă înfior, într-un mod ce n-ar fi fost posibil dacă aş fi fost dopat cu sedative artificiale, de laborator. Aveam mintea perfect limpede, dar eram netemător din punct de vedere emoţional; practic, radiam de un curaj pozitiv.

* * *

Mi-a fost instalat un şunt ventricular, un tub subţire inserat în craniu pentru a reduce presiunea, în aşteptarea procedurii mai intruzive şi mai riscante a îndepărtării tumorii primare; operaţia respectivă fusese programată pentru sfârşitul săptămânii. Doctoriţa Maitland, oncologul, îmi explicase în detaliu cum avea să se desfăşoare tratamentul meu şi mă prevenise asupra pericolelor şi neplăcerilor ce mă aşteptau în următoarele luni. Acum eram instalat în vagonetul trenuleţului, pregătit de plecare.

După destrămarea şocului, părinţii mei lipsiţi de extaz au decis totuşi că nu intenţionau să rămână cu braţele încrucişate şi să accepte o probabilitate de numai şaizeci la sută că voi ajunge adult. Au făcut investigaţii în Sydney, apoi mai departe, căutând şi alte opinii.

Mama a găsit un spital particular pe Coasta de Aur – singura franciză australiană a lanţului Palatul Sănătăţii, care avea sediul în Nevada –, unde secţia de oncologie oferea un nou tratament pentru meduloblastome. Un virus herpes modificat genetic era introdus în fluidul cerebrospinal, unde infecta celulele tumorale care se înmulţeau, iar după aceea o citotoxină foarte puternică, activată exclusiv de virus, distrugea celulele infectate. Tratamentul asigura o probabilitate de optzeci la sută în privinţa supravieţuirii pentru încă cinci ani, fără riscurile unei intervenţii chirurgicale. Am căutat eu însumi costul tratamentului, în pliantul web al spitalului. Se oferea un pachet de servicii: trei luni de cazare şi masă, bateria completă de teste patologice şi radiologice, plus toată medicaţia, pentru şaizeci de mii de dolari.

Tata lucra pe şantiere de construcţii, ca electrician. Mama era vânzătoare într-un magazin. Nu aveau alţi copii, aşa încât nu eram săraci lipiţi pământului, dar trebuiau să facă un împrumut ca să achite tratamentul, împovărându-se cu alţi cincisprezece-douăzeci de ani de datorii. Cele două rate de supravieţuire nu difereau prea mult şi o auzisem pe Maitland avertizându-i că, de fapt, cifrele nu puteau fi comparate, întrucât tratamentul viral era prea recent. Ar fi fost pe deplin îndreptăţiţi să-i urmeze sfatul şi să aleagă soluţia tradiţională.

Poate că i-a îmboldit cumva sfinţenia mea encefalină. Poate că n-ar fi făcut un sacrificiu aşa de mare dacă aş fi fost îmbufnat şi dificil ca de obicei sau dacă aş fi fost, pur şi simplu, îngrozit, în loc să dovedesc o bravură supranaturală. Nu voi şti niciodată şi, oricum, n-ar însemna

că i-aş privi cu alţi ochi. Însă simplul faptul că molecula nu satura craniile lor nu constituia un motiv să mă aştept să fie imuni la influenţa ei.

Pe durata zborului spre nord l-am ţinut tot timpul pe tata de mână. Dintotdeauna fusesem oarecum distanţi, puţin dezamăgiţi reciproc unul de celălalt. Ştiam că el şi-ar fi dorit un fiu mai dur, mai sportiv, mai extravertit, pe când el mi se păruse mereu leneş de conformist, cu o imagine despre lume clădită pe platitudini şi sloganuri neexaminate. Dar în călătoria aceea, pe durata căreia nu cred că am schimbat două cuvinte, am putut simţi cum dezamăgirea i se transmuta într-un soi de iubire aprigă, protectoare, sfidătoare şi m-am ruşinat de propria-mi lipsă de respect faţă de el. I-am îngăduit leu-encefalinei să mă convingă că, odată ce toate astea aveau să ia sfârşit, relaţiile noastre aveau să se îmbunătăţească.

* * *

Văzut de pe stradă, Palatul Sănătăţii de pe Coasta de Aur putea fi considerat un alt hotel cu faţada spre plajă şi nici pe dinăuntru nu diferea cu mult de hotelurile pe care le văzusem în videoficţiuni. Aveam camera mea, cu un televizor mai lat decât patul, calculator în reţea şi modem. Dacă se intenţionase să-mi distragă atenţia, se reuşise. După o săptămână de teste a fost conectată o perfuzie la şuntul ventricular şi s-a introdus mai întâi virusul, iar apoi, după trei zile, medicamentul.

Tumoarea a început să se reducă aproape imediat; mi s-au arătat scanările. Ai mei păreau fericiţi, dar buimăciţi, de parcă n-ar fi putut avea niciodată deplină încredere că o clinică în care agenţii imobiliari milionari veneau pentru pliuri scrotale ar fi putut face altceva decât să le fure banii şi să le ofere minciuni de clasa întâi, în timp ce starea sănătăţii mele ar fi continuat să se deterioreze. Tumoarea se reducea însă constant, iar când a bătut pasul pe loc două zile, oncologul a repetat rapid întreaga procedură şi după aceea tentaculele şi petele de pe ecranul MRI au început să se destrame şi să pălească chiar mai iute.

Acum aveam toate motivele să simt o fericire necondiţionată, dar când, în locul ei, am simţit un sentiment sporit de nelinişte, am presupus că era vorba exclusiv despre dispariţia leu-encefalinei. Era posibil ca tumoarea să fi eliberat o doză atât de mare de leu-encefalină încât, practic, nimic să nu mă poată face să *mă simt mai bine.* Dacă fusesem ridicat până pe piscul fericirii, altă cale de acolo nu mai exista decât în jos. Într-un asemenea caz, orice umbră în dispoziţia mea însorită putea doar să confirme veştile bune aduse de scanări.

Într-o dimineaţă m-am trezit dintr-un coşmar – primul după luni de zile –, cu imagini ale tumorii sub forma unui parazit cu gheare, care se

zbătea în craniul meu. Încă puteam auzi clic-urile carapacei pe os, aidoma zăngăniturilor scoase de un scorpion închis într-un borcan de sticlă. Eram îngrozit, scăldat în sudoare... *eliberat.* În scurt timp, teama mea a lăsat loc unei furii arzătoare; tumoarea mă narcotizase în obedienţă, dar acum eram liber să mă opun ei, să proferez obscenităţi în interiorul minţii, să exorcizez demonul cu o mânie intolerantă.

M-am simţit uşor frustrat de sentimentul de dezamăgire care însoţea urmărirea terorii mele deja pusă pe fugă şi n-am putut să ignor complet faptul că a-mi imagina că furia mea alunga cancerul însemna o completă inversare a cauzei şi efectului reale; de parcă, după ce văzusem elevatorul cu furci care-mi ridicase un bolovan de pe piept, pretextam că îndepărtasem singur greutatea printr-o superinhalare. Am înţeles însă ce am putut din sentimentele mele întârziate şi n-am insistat.

La şase săptămâni după internare, toate scanările erau curate, iar sângele, fluidul cerebrospinal şi cel limfatic nu dovedeau nici urmă din proteinele specifice celulelor în metastază. Exista, totuşi, riscul să fi rămas unele celule rezistente ale tumorii şi de aceea am fost supus unui tratament scurt şi dur, constând în medicaţia cu totul diferită, care nu mai era asociată herpesului. Mai întâi am fost supus unei biopsii testiculare – sub anestezie locală, mai degrabă stânjenitoare decât dureroasă – şi din osul şoldului mi-a fost extras un eşantion de măduvă, astfel ca potenţialul meu pentru producerea de spermă şi de noi celule sangvine să poată fi restabilit, dacă medicaţia îi distrugea sursa. Temporar mi-am pierdut părul şi căptuşeala stomacală şi am vomitat mai frecvent şi mai chinuitor decât cu ocazia primei diagnosticări. Însă când am început să emit semnale de autocompătimire, o infirmieră mi-a explicat tăios că puşti de două ori mai mici decât mine rezistaseră luni de zile aceluiaşi tratament.

Numai medicamentele acestea convenţionale nu m-ar fi putut vindeca niciodată, dar ca operaţie de finalizare reduseseră considerabil posibilitatea recidivei. Am descoperit un cuvânt minunat: *apoptoză* – sinuciderea celulelor, moartea programată – şi mi l-am repetat din nou şi din nou. Am ajuns aproape să savurez greţurile şi oboseala; cu cât mă simţeam mai mizerabil, cu atât îmi venea mai uşor să-mi imaginez soarta celulelor tumorii, membranele pocnind şi zbârcindu-se ca nişte baloane sparte, în timp ce medicamentele le porunceau să se sinucidă. *Muriţi în chinuri, scursuri zombie!* Poate că aveam să concep un joc pe calculator despre asta, sau chiar o serie întreagă, culminând cu spectaculosul *Chimioterapie III: Bătălia pentru creier.* Aveam să fiu bogat şi faimos, le puteam restitui alor mei banii şi viaţa ar fi fost la fel de perfectă în realitate pe cât doar o făcuse să pară tumoarea.

* * *

Am fost externat la începutul lui decembrie, fără nicio urmă a bolii. Părinţii îmi erau, alternativ, precauţi şi triumfători, ca şi cum ar fi îndepărtat lent teama că orice optimism prematur avea să fie pedepsit. Efectele secundare ale chimioterapiei dispăruseră; părul reîncepuse să-mi crească, cu excepţia unui petic micuţ unde fusese şuntul, şi nu mai vomitam deloc. Nu avea rost să revin la şcoală acum, cu două săptămâni înainte de sfârşitul anului, aşa că vacanţa mea de vară a început imediat. Colegii de clasă mi-au trimis un e-mail prin care îmi urau însănătoşire, mizer şi nesincer, orchestrat de profesori, dar prietenii m-au vizitat acasă, uşor stânjeniţi şi intimidaţi, ca să mă felicite pentru revenirea de pe pragul morţii.

Atunci de ce nu mă simţeam deloc încântat? De ce bolta albastră şi senină pe care o vedeam pe fereastră în fiecare dimineaţă când deschideam ochii – cu libertatea de a dormi oricât de mult doream, cu tata şi mama stând permanent acasă şi tratându-mă ca pe o alteţă regală, totuşi păstrând distanţa, şi îngăduindu-mi să rămân în faţa calculatorului şi şaisprezece ore dacă voiam –, de ce acea primă întrezărire a luminii zilei mă făcea să-mi doresc să-mi îngrop faţa în pernă, să încleştez dinţii şi să şoptesc: *„Trebuia să fi murit. Trebuia să fi murit”?*

Nimic nu-mi oferea nici cea mai vagă plăcere. Nimic – nici netzinurile sau website-urile mele favorite, nici muzica *njari* cu care mă desfătasem odinioară, nici alimentele cele mai nesănătoase pe care acum le puteam cere fără să clipesc. Nu mă puteam convinge să citesc până la capăt o pagină din orice carte, nu puteam să scriu zece linii de cod. Nu-mi puteam privi în ochi prietenii din lumea reală şi nu mă puteam gândi la ideea de a explora online.

Tot ceea ce făceam, tot ceea ce-mi închipuiam era pătat de un sentiment copleşitor de ruşine şi teamă. Singura imagine pe care o puteam invoca pentru comparaţie provenea dintr-un documentar despre Auschwitz pe care-l vizionasem la şcoală. Începuse cu o panoramare prelungă; obiectivul camerei de filmare avansa constant spre porţile lagărului, iar eu privisem scena aceea tot mai deprimat, ştiind deja perfect ce se întâmplase înăuntru. Nu mă amăgeam; nu crezusem nicio clipă că există o sursă de rău inexprimabil care pândeşte îndărătul fiecărei suprafeţe viu colorate din jur. Dar când mă trezeam şi vedeam cerul, simţeam genul de presentiment teribil care ar fi fost explicabil numai dacă aş fi privit porţile Auschwitzului.

Poate că mă temeam de reapariţia tumorii, totuşi nu-mi era chiar *atât* de frică. Victoria rapidă a virusului în prima repriză ar fi trebuit să conteze mult mai mult, iar la un anumit nivel gândeam despre mine că fusesem norocos şi eram recunoscător, aşa cum se cuvenea. Cu toate acestea, acum nu mai puteam să mă bucur de eliberarea mea,

tot aşa cum, la apogeul extazului encefalic, nu m-aş fi simţit pe punctul de a mă sinucide.

Părinţii mei au început să-şi facă griji şi m-au târât la un psihiatru pentru „recuperare”. Ideea îmi părea la fel de impură ca toate celelalte, dar îmi lipsea energia să mă împotrivesc. Doctorul Bright şi cu mine am „explorat posibilitatea” ca, în mod subconştient, eu să fi ales să mă simt mizerabil deoarece învăţasem să asociez fericirea cu riscul morţii şi mă temeam, în secret, că recrearea, principalului simptom al tumorii ar fi putut reînvia cancerul în sine. O parte a mea dispreţuia această explicaţie facilă, dar o altă parte o înhăţă imediat, sperând că, dacă se datora unei asemenea gimnastici mentale subterane, avea să târască întregul proces la lumina zilei, unde logica lui incorectă avea să devină lipsită de temei. Totuşi, tristeţea şi dezgustul pe care mi le induceau toate lucrurile din jur – ciripitul păsărilor, desenul gresiei din baie, mirosul de pâine prăjită, forma propriilor mele mâini – nu făcură decât să sporească.

M-am întrebat dacă nivelurile ridicate de leu-encefalină pricinuite de tumoare n-ar fi determinat neuronii să-şi reducă numărul de receptori corespondenţi sau dacă nu devenisem „rezistent la leu-encefalină”, la fel cum un dependent de heroină devine rezistent faţă de narcotice prin producerea unei molecule regulatoare naturale care blochează receptorii. Când i-am menţionat ideile acestea tatei, a insistat să le discut cu Bright, care simula un interes intens, însă nu făcea nimic care să arate că m-ar fi luat în serios. Le repeta părinţilor mei că tot ceea ce simţeam era o reacţie perfect normală vizavi de traumele la care fusesem supus şi că, de fapt, nu aveam nevoie decât de timp, răbdare şi înţelegere.

* * *

La începutul noului an şcolar am fost trimis fără menajamente la liceu, dar când, după o săptămână, nu făcusem nimic decât să-mi privesc fix pupitrul, s-au făcut aranjamente pentru a studia online. Acasă am izbutit să avansez lent prin programa de studiu, în perioadele de somnambulism ce interveneau între crizele de pură şi paralizantă nefericire. În aceleaşi perioade de relativă claritate, continuam să mă gândesc la posibilele cauze ale afecţiunii mele. Am cercetat literatura biomedicală şi am descoperit un studiu asupra efectelor dozelor mari de leu-encefalină asupra pisicilor, care părea, totuşi, să demonstreze că orice rezistenţă avea să fie de scurtă durată.

Apoi, într-o după-amiază de martie – holbându-mă la microfotografia electronică a unei celule de tumoare infectată cu virusul herpes, în loc să studiez exploratorii geografici răposaţi –, am ajuns, în final, la o ipoteză raţională. Virusul avea nevoie de proteine speciale care să-i îngăduie să se conecteze la celulele pe care le

infecta, permiţându-i să stea fixat de acestea destul de mult ca să utilizeze alte instrumente în vederea pătrunderii prin membrana celulară. Dacă, însă, dobândise o copie a genei leu-encefalinei din masivele transcrieri ARN ale tumorii înseşi, putea să fi căpătat capacitatea de a se cupla cu un receptor leu-encefalină nu numai de celulele tumorii care se înmulţeau, ci şi de toţi neuronii din creierul meu.

Iar după aceea citotoxina, activată exclusiv în celulele infectate, ar fi intervenit şi i-ar fi distrus pe toţi.

Lipsite de orice acţionare, căile pe care neuronii morţi le-ar fi stimulat în mod normal se veştejeau. Mureau toate părţile creierului meu capabile să simtă plăcere. Şi, cu toate că uneori puteam, încă, să nu simt, pur şi simplu, nimic, starea mea sufletească era un echilibru instabil de forţe. Neexistând ceva care s-o contracareze, cel mai mic pâlpâit de deprimare putea acum să câştige fără împotrivire lupta pentru supremaţie.

Nu le-am suflat o vorbă alor mei; nu puteam suporta să-i anunţ că bătălia pe care o purtaseră ca să-mi ofere cea mai bună şansă de supravieţuire mă putea transforma într-un olog. Am încercat să contactez oncologul care mă tratase pe Coasta de Aur, dar apelurile mele telefonice se împotmoleau într-un şanţ de apărare format din filtre automate care mă exasperau cu Muzak-uri[45], iar e-mail-urile îmi erau ignorate. Am izbutit s-o văd pe Ash între patru ochi şi mi-a ascultat politicos teoria, dar a refuzat să-mi dea o trimitere la un neurolog, deoarece singurele mele simptome erau de natură psihologică; testele de sânge şi urină nu conţineau niciunul dintre semnele standard ale depresiei clinice.

Ferestrele de claritate au devenit tot mai scurte. M-am trezit petrecând în pat o parte tot mai mare a zilei, privind în gol în odaia întunecată. Disperarea îmi era atât de monotonă şi de total decuplată de orice realitate încât, într-o anume măsură, o tocea propria-i absurditate; niciuna dintre persoanele dragi nu fusese măcelărită, cancerul fusese aproape cu siguranţă învins şi încă puteam desluşi diferenţa dintre ceea ce simţeam şi logica incontestabilă a durerii adevărate sau a spaimei adevărate.

Nu deţineam, însă, nicio modalitate de a alunga deprimarea şi de a simţi ceea ce doream să simt. Unica mea libertate se reducea la o alegere între vânarea de motive care să-mi justifice tristeţea – mă autoamăgeam că acesta era propriul meu răspuns, perfect natural, dat unui şir artificial de ghinioane – şi alungarea ei ca fiind străină, impusă din exterior, întemniţându-mă într-o cochilie emoţională la fel

---

45 Muzică ambientală folosită ca fundal sonor în magazine, ascensoare, apeluri telefonice ţinute în aşteptare etc. (n. trad.).

de inutilă şi inertă ca şi un corp paralizat.

Tata nu m-a acuzat niciodată de slăbiciune şi ingratitudine; pur şi simplu s-a retras tăcut din viaţa mea. Mama a continuat să încerce să stabilească un contact cu mine, să mă aline sau să mă provoace, dar a ajuns în punctul în care de-abia o puteam strânge uşor de mână drept răspuns. Nu eram literalmente paralizat sau orb, lipsit de grai, ori debil mintal. Însă toate lumile viu luminate pe care le locuisem cândva – fizice şi virtuale, reale şi imaginare, intelectuale şi emoţionale – deveniseră invizibile şi impenetrabile, îngropate în ceaţă. Îngropate în rahat. Îngropate în cenuşă.

Când am fost internat într-o clinică neurologică, regiunile moarte ale creierului meu se distingeau deja perfect pe o scanare de tip MRI. Era, însă, improbabil că ceva ar fi putut stopa procesul, chiar dacă ar fi fost diagnosticat mai devreme.

Şi era absolut sigur că nimeni nu avea puterea să-mi umble în craniu, ca să restaureze maşinăria fericirii.

2

Ceasul a sunat la 10, dar am avut nevoie de trei ore ca să-mi adun energia de a mă mişca. Am azvârlit cearşaful şi m-am sculat pe marginea patului, bolborosind obscenităţi cu jumătate de gură, încercând să trec de concluzia inevitabilă că n-ar fi trebuit să mă sinchisesc. Indiferent ce piscuri de reuşite aş fi escaladat azi (izbutind nu numai să merg la cumpărături, ci şi să cumpăr altceva decât semipreparate congelate) şi ce noroc extraordinar mi-ar fi căzut din ceruri (compania de asigurări să-mi depună pensia înainte de termen), mâine aveam să mă deştept simţindu-mă exact la fel.

Nimic nu ajută, nimic nu se schimbă. Şapte cuvinte defineau totul. Dar eu acceptasem asta cu mult timp în urmă; nu mai rămăsese nimic care să mă dezamăgească. Şi nu aveam niciun motiv ca să stau aici şi să repet evidenţa pentru a mia oară.

Corect?

Dă-o dracu'! Mergi mai departe.

Mi-am înghiţit medicaţia „matinală", cele şase capsule pe care le pusesem pe noptieră aseară, apoi am intrat în baie şi am urinat un jet galben-strălucitor, constând în principal din metaboliţii ultimei doze. Niciun antidepresiv din lume nu mă putea trimite în Raiul Prozac[46], dar rahatul ăsta îmi menţinea suficient de ridicate nivelurile de dopamină şi serotonină ca să mă poată salva de catatonie totală – de hrană lichidă, ploscă şi băi cu buretele.

Mi-am stropit faţa cu apă, încercând să mă gândesc la o scuză ca să părăsesc apartamentul, deşi frigiderul era pe jumătate plin. Dacă stăteam aici toată ziua, nespălat şi neras, mă simţeam încă şi mai rău:

---

46 Antidepresiv care inhibă eliberarea de serotonină (n. trad.).

lipicios şi letargic ca o căpuşă albicioasă, parazită. Cu toate acestea, putea să dureze mai bine de o săptămână până ce presiunea dezgustului ajungea îndeajuns de puternică pentru ca să mă pună în mişcare.

Am privit în oglindă. Lipsa de apetit compensa din plin lipsa de exerciţii fizice – eram la fel de imun faţă de plăcerea adusă de dulciuri, ca şi faţă de beţia alergărilor – şi-mi puteam număra coastele de sub pielea fleşcăită a pieptului. Aveam treizeci de ani şi arătam ca un bătrân terminat. Mi-am lipit fruntea de sticla rece, ascultând de un instinct vestigial care sugera că din senzaţia aceea putea fi extrasă o fărâmă de plăcere. N-a fost adevărat.

În bucătărie, am văzut LED-ul telefonului; mă aştepta un mesaj. Am revenit în baie şi m-am aşezat pe pardoseală, încercând să mă conving că nu era obligatoriu să fie veşti proaste. Nimeni nu trebuia să fi murit. Iar părinţii mei nu puteau să divorţeze din nou.

M-am apropiat de telefon şi am activat displayul, care afişă imaginea cât unghia a unei femei de vârstă mijlocie cu aspect sobru, pe care n-am recunoscut-o. Apelanta fusese dr. Z. Durrani, de la catedra de inginerie biomedicală a Universităţii Cape Town. Rândul dedicat subiectului era: „Tehnici noi în neuroplastia protezelor reconstructive”. Măcar asta constituia o noutate; majoritatea oamenilor parcurgeau atât de neatenţi rapoartele condiţiei mele clinice încât presupuneau că eram uşor retardat. Am simţit o împrospătătoare absenţă a dezgustului, sentimentul cel mai apropiat de respect, faţă de dr. Durrani. Cu toate acestea, niciun fel de eforturi din partea ei n-ar fi putut face ca tratamentul în sine să fie altceva decât un miraj.

Contractul cu Palatul Sănătăţii prin care renunţam la orice acuzaţii de malpractică îmi asigura o pensie viageră egală cu salariul minim, plus decontarea costurilor medicale aprobate; nu dispuneam de o sumă astronomică pe care s-o cheltuiesc după cum mă tăia capul. Totuşi, orice tratament care mi-ar fi putut readuce autonomia financiară putea fi plătit integral, pe socoteala companiei de asigurări. Valoarea unui asemenea tratament în cadrul Asigurării globale – costul total rămas pentru întreţinerea mea până la moarte – scădea întruna, dar acelaşi lucru se putea afirma şi despre finanţarea cercetărilor medicale din întreaga lume. Ştirea privind cazul meu se răspândise repede.

Majoritatea tratamentelor ce-mi fuseseră oferite, deocamdată, implicaseră medicamente noi. Adevărat, medicamentele *mă eliberaseră* de necesitatea internării, totuşi a te aştepta ca ele să te transforme într-un salariat fericit era ca şi cum ai spera într-o alifie care să regenereze membrele amputate. Din perspectiva Asigurării globale însă, plătirea unei cure mai sofisticate ar fi însemnat riscarea

unei sume mult mai mari – o idee care, fără îndoială, îl făcea pe cel care se ocupa de cazul meu să întindă mâna imediat după baza de date cu primele de asigurare. Nu avea rost să-şi facă de cap cu decizii de cheltuieli îndrăzneţe, când exista o probabilitate însemnată că-mi voi pune capăt zilelor pe la vreo patruzeci de ani. Tratamentele ieftine meritau întotdeauna, chiar dacă erau improbabile, dar era garantat că orice propunere îndeajuns de radicală pentru a avea o şansă reală de succes va fi respinsă la analiza risc/cost.

Am îngenuncheat lângă ecran, cu capul în mâini. Aş fi putut şterge mesajul fără să-l citesc, scutindu-mă de frustrarea de a şti cu exactitate ce anume aveam să pierd… dar, pe de altă parte, neştiinţa ar fi fost la fel de neplăcută. Am apăsat tasta „Play” şi am privit în altă parte; ori de câte ori întâlneam privirea unui chip, fie el şi înregistrat, mă cuprindea un sentiment de ruşine intensă. Înţelegeam motivul: circuitele neurale necesare pentru înregistrarea mesajelor nonverbale pozitive dispăruseră de mult, însă căile care semnalau reacţii de tipul respingerii şi ostilităţii nu numai că rămăseseră intacte, ci deveniseră îndeajuns de distorsionate şi hipersensibile ca să umple golul cu un semnal negativ puternic, indiferent care ar fi fost realitatea.

Am ascultat cât am putut de atent, în timp ce dr. Durrani îşi explica munca depusă asupra victimelor accidentelor cerebrovasculare. Grefele neurale de ţesuturi de cultură constituiau tratamentul standard curent, dar ea utiliza altceva – injecta în regiunea lezată o spumă polimer complex modificată. Spuma elibera factori de creştere ce atrăgeau axoni şi dendrite din neuronii vecini, iar polimerul în sine era conceput să funcţioneze ca o reţea de comutatoare electrochimice. Prin intermediul microprocesoarelor răspândite prin spumă, reţeaua iniţial amorfă era programată mai întâi să reproducă generic acţiunile neuronilor pierduţi, apoi să efectueze reglajul fin pentru compatibilitate cu subiectul individual.

Dr. Durrani îşi enumera succesele: restabilirea vederii, restabilirea vorbirii, mişcării, continenţei, aptitudinilor muzicale. Propriul meu deficit – măsurat în neuroni pierduţi, sinapse sau, grosier, în centimetri cubi – depăşea ca dimensiuni toate hăurile pe care le astupase ea până acum. Însă asta nu constituia decât o provocare suplimentară.

Am aşteptat aproape stoic pentru micuţul „dar”, de şase sau şapte cifre. Glasul de pe ecran spuse:

– Dacă îţi poţi achita cheltuielile de transport şi spitalizarea pe trei săptămâni, bursa mea de cercetare va acoperi costul tratamentului în sine.

Am ascultat fraza aceea de o duzină de ori, căutând să descopăr o interpretare mai puţin favorabilă, lucru la care eram, de obicei, priceput. Când am eşuat, mi-am adunat toate puterile şi am expediat

un e-mail secretarei lui Durrani, în Cape Town, solicitând clarificări.

Nu înţelesesem nimic greşit. Contra preţului pe un an de zile al medicamentelor care de abia mă ţineau conştient, mi se oferea o şansă de a fi din nou întreg, pentru tot restul vieţii.

* * *

Organizarea unei călătorii în Africa de Sud mă depăşea complet, dar odată ce Asigurarea globală identifică oportunitatea existentă, maşinăriile de pe două continente se puseră în acţiune în folosul meu. Nu trebuia decât să-mi înăbuş impulsul de anula totul. Ideea de a fi spitalizat, de a fi din nou lipsit de puteri era îndeajuns de tulburătoare, dar contemplarea în sine a potenţialului protezei neurale semăna cu căutarea în calendar a zilei Judecăţii de Apoi. În ziua de 7 martie 2023, fie că aveam să fiu admis într-o lume infinit mai mare, infinit mai bogată, infinit mai bună… fie că aveam să fiu declarat lezat într-un mod care excludea orice acţiune reparatorie. Şi dintr-un punct de vedere, chiar şi moartea finală a speranţei reprezenta o posibilitate mai puţin terifiantă decât alternativa; era mai apropiată de locul în care mă găseam deja, mai uşor de imaginat. Singura imagine de *fericire* pe care mi-o puteam aminti eram eu însumi, copil, alergând voios, topindu-mă în lumina soarelui – scenă foarte sensibilă şi evocativă, dar niţel cam săracă în privinţa detaliilor practice. Dacă aş fi dorit să fiu o rază de soare, mi-aş fi putut tăia oricând venele de la încheieturi. Doream o slujbă, doream o familie, doream dragoste obişnuită şi ambiţii modeste, deoarece ştiam că acestea erau lucrurile care-mi fuseseră refuzate. Nu-mi mai puteam imagina, însă, cum avea să fie să le obţin, finalmente, tot aşa cum nu-mi puteam imagina viaţa cotidiană într-un spaţiu cu 26 de dimensiuni.

Nu am dormit deloc înaintea plecării din Sydney. La aeroport m-a însoţit o asistentă de psihiatrie, dar am fost scutit de lipsa de demnitate a unei escorte care să stea pe fotoliul alăturat până la Cape Town. Mi-am petrecut momentele de veghe din timpul zborului luptându-mă cu paranoia, rezistând tentaţiei de a inventa motive pentru tristeţea şi anxietatea ce-mi străbăteau craniul. *Nimeni din avion nu mă privea cu dispreţ. Tehnica Durrani nu avea să se dovedească o farsă.* Am izbutit să strivesc aceste amăgiri „explicative”… dar, ca întotdeauna, a fost mai presus de puterea mea să-mi schimb sentimentele sau să trag o linie distinctă între nefericirea mea pur patologică şi anxietatea perfect rezonabilă pe care ar fi simţit-o oricine aflat în pragul unei radicale operaţii de chirurgie cerebrală.

N-ar fi un adevărat extaz să nu fiu nevoit să mă lupt întruna ca să precizez diferenţa? La naiba cu fericirea; şi un viitor plin de mizerie abjectă ar fi însemnat un triumf, atâta timp cât ştiam că întotdeauna exista un motiv.

* * *

Luke De Vries, unul dintre doctoranzii lui Durrani, mă aştepta la aeroport. Părea să aibă în jur de 25 de ani şi radia genul de siguranţă de sine pe care trebuia să mă străduiesc să nu-l interpretez eronat ca fiind dispreţ. Imediat m-am simţit prins în cursă şi lipsit de ajutor; el aranjase totul şi aveam impresia că mă suisem pe o bandă rulantă. Ştiam, totuşi, că dacă aş fi fost lăsat să fac orice de unul sigur, întregul proces s-ar fi oprit.

Era după miezul nopţii când am ajuns la spitalul aflat la periferia Cape Town-ului. Traversând parcarea, sunetele insectelor se auzeau nefiresc, aerul avea un miros indefinibil străin, constelaţiile păreau falsuri inteligente. Am căzut în genunchi, pe când ne apropiam de intrare.

– Hei!

De Vries se opri şi mă ajută să mă ridic. Tremuram de teamă, apoi şi de ruşine faţă de spectacolul pe care-l ofeream.

– Asta încalcă terapia mea – a evitării.

– Terapia evitării?

– „Evită spitalele cu orice preţ.”

De Vries râse, deşi nu-mi puteam da seama dacă nu cumva râdea de mine. Recunoaşterea faptului că ai determinat un râs sincer constituia o plăcere, aşa că respectivele căi erau moarte.

– Pe ultima pacientă, îmi spuse tânărul, a trebuit s-o aducem aici cu targa. A plecat pe picioarele ei, mergând aproape la fel de bine ca tine.

– Chiar aşa rău?

– Şoldul ei artificial făcea pe nebunul. Nu din vina noastră.

Am suit treptele şi am intrat în holul viu luminat.

* * *

În dimineaţa următoare – luni 6 martie, ziua dinaintea operaţiei – am cunoscut pe majoritatea membrilor echipei care avea să efectueze prima parte a procedurii, pur mecanică: curăţirea cavităţilor inutile lăsate în urmă de neuronii morţi, deschiderea forţată, cu balonaşe minuscule, a oricăror goluri ce fuseseră închise etanş şi apoi pomparea spumei lui Durrani pentru a umple complet întreaga formă stranie. Pe lângă orificiul existent în craniul meu de la şuntul efectuat cu optsprezece ani în urmă, aveau, probabil, să mai perforeze încă două.

O infirmieră îmi rase ţeasta şi lipi cinci indicatoare de referinţă pe pielea expusă, după care mi-am petrecut întreaga după-amiază în instalaţiile de scanare. Imaginea finală, tridimensională, a spaţiului mort din creierul meu semăna cu harta unui speolog, o succesiune de grote înlănţuite, completată cu prăbuşiri de plafoane şi tuneluri colapsate.

Durrani însăşi veni, seara, să mă vadă.

– În timp ce eşti anesteziat, explică ea, spuma se va solidifica şi se vor realiza primele conexiuni cu ţesutul din jur. După aceea, microprocesoarele vor instrui polimerul să formeze reţeaua pe care am ales-o să slujească drept punct de plecare.

Am fost nevoit să mă silesc să vorbesc; fiecare întrebare pe care o puneam – oricât de politicos ar fi fost formulată, oricât de lucidă şi relevantă – se simţea tot atât de dureroasă şi degradantă de parcă aş fi stat gol-puşcă în faţa femeii, cerându-i să-mi cureţe rahatul din păr.

– Cum ai găsit o reţea pe care s-o utilizezi? Ai scanat un voluntar? Urma să-mi încep noua viaţă ca o clonă a lui Luke De Vries – moştenindu-i gusturile, ambiţiile, emoţiile?

– Nu, nu! Există o bază internaţională de date cuprinzând structuri neurale sănătoase: 20 000 de cadavre lipsite de leziuni cerebrale. Mult mai detaliată decât tomografia – creierul este îngheţat în azot lichid, tăiat în eşantioane subţiri cu un microtom cu vârf de diamant, tratat chimic şi fotografiat electronic.

Mintea mi se opri în faţa numărului de exaocteţi pe care-i pomenea cu atâta nepăsare; pierdusem complet contactul cu lumea calculatoarelor.

– Aşadar vei folosi un fel de mozaic din baza de date? O să-mi oferi o selecţie de structuri tipice, de la diferiţi oameni?

Durrani păru gata să-mi ignore observaţia, dar în mod clar era obsedată de detalii şi deocamdată nu-mi insultase inteligenţa.

– Nu tocmai... Va fi mai degrabă o expunere multiplă, nu un mozaic. Am utilizat în jur de 4000 de înregistrări din baza de date: toţi bărbaţii cu vârste între douăzeci şi treizeci de ani. Dacă cineva are neuronul A conectat la neuronul B iar altcineva are neuronul A conectat la neuronul C, tu vei avea conexiuni la B *şi* la C. Aşa că vei porni cu o reţea care, teoretic, ar putea fi redusă la oricare dintre cele 4000 de versiuni individuale folosite la construirea ei, însă, de fapt, o vei reduce la propria ta versiune unică.

Asta suna mai bine decât să fiu o clonă emoţională sau un colaj Frankenstein; urma să fiu o sculptură aproximativă, ale cărei trăsături aveau să fie rafinate ulterior. Totuşi...

– „Redusă” – în ce fel? Cum voi trece de la a fi practic oricine la a fi...?

Ce? Propriul meu eu în vârstă de doisprezece ani, reînviat? Sau bărbatul de treizeci de ani care ar fi trebuit să fiu, adus la viaţă ca un remix al celor 4000 de străini morţi? Mi-am rătăcit şirul gândurilor; pierdusem puţina încredere pe care o avusesem că vorbeam rezonabil.

Durrani părea să fi devenit ea însăşi uşor nesigură, indiferent ce valoare ar fi avut judecata mea în această privinţă.

– În creierul tău, îmi spuse, trebuie să existe zone încă intacte, care deţin înregistrări ale datelor pierdute. Amintiri ale experienţelor formative, ale lucrurilor care îţi ofereau plăcere, fragmente de structuri înnăscute ce au supravieţuit virusului. Proteza va fi dirijată în mod automat spre o stare compatibilă cu tot ceea ce mai există în creierul tău. Ea va interacţiona cu toate aceste sisteme şi va consolida conexiunile care funcţionează cel mai bine în contextul ăsta.

Căzu pe gânduri o clipă, apoi urmă:

– Imaginează-ţi un membru artificial care, iniţial, este imperfect, dar care se autoreglează pe măsură ce-l utilizezi – se extinde atunci când nu poate să ajungă acolo unde vrei, se scurtează atunci când se loveşte pe neaşteptate de ceva, până ce adoptă exact mărimea şi forma membrului fantomă implicat de mişcările tale. În sine, el nu este decât o imagine a cărnii şi sângelui care nu mai există.

Metafora părea atractivă, deşi îmi venea greu să cred că amintirile mele estompate conţineau suficiente informaţii ca să-şi reconstruiască în detaliu autorul fantomă, că întregul puzzle al fostului meu eu şi al posibilului eu viitor putea fi completat din câteva indicii periferice şi din piese amestecate, provenite din alte 4000 de portrete ale fericirii. Subiectul îl tulbura însă pe cel puţin unul dintre noi, aşa că n-am insistat.

Am izbutit să articulez o ultimă întrebare:

– Cum va fi înainte să se întâmple toate astea? Cum va fi când mă voi trezi din anestezie şi toate conexiunile sunt încă intacte?

Durrani recunoscu:

– Ăsta-i un lucru pe care n-am cum să-l ştiu până nu-mi vei spune tu însuţi.

* * *

Cineva îmi repetă numele, liniştit, dar insistent. M-am trezit încă puţin. Gâtul, picioarele şi spinarea mă dureau, iar stomacul îmi era încordat de greaţă.

Patul era însă cald şi cearşafurile moi. Era bine să zac, pur şi simplu, acolo.

– Este miercuri după-amiază. Operaţia a decurs bine.

Am deschis ochii. Durrani şi patru doctoranzi erau strânşi la picioarele patului. M-am holbat uluit la ea; faţa pe care, cândva, o considerasem „sobră” şi „neprietenoasă” era… atrăgătoare, magnetică. Aş fi putut s-o privesc ore în şir. Apoi însă m-am uitat la Luke De Vries, care stătea alături. Era la fel de extraordinar. Mi-am plimbat privirea, pe rând, la ceilalţi trei medici. Toţi erau la fel de fascinanţi; nu ştiam încotro să privesc.

– Cum te simţi?

Nu-mi găseam cuvintele. Feţele acestor oameni erau încărcate cu atâta semnificaţie, cu atâtea surse de fascinaţie încât nu puteam

identifica nici măcar un factor; toţi păreau înţelepţi, extaziaţi, superbi, reflexivi, atenţi, înţelegători, senini, energici… un zgomot de fond de calităţi, toate pozitive, dar finalmente incoerent.

Când însă mi-am trecut ochii, fără să mă pot controla, de la o faţă la alta, străduindu-mă să desprind un sens din ele, semnificaţiile lor începură, în cele din urmă, să se cristalizeze, aidoma unor cuvinte ce se focalizează, deşi vederea nu mi se înceţoşase niciodată.

– Zâmbeşti? am întrebat-o pe Durrani.

– Puţin. Şovăi, după care urmă: Există teste standard, imagini standard pentru asta, dar, te rog, descrie-mi expresia. Spune-mi la ce crezi că mă gândesc.

Am răspuns fără să conştientizez, ca şi cum mi-ar fi cerut să citesc un tabel pentru determinarea acuităţii vizuale:

– Eşti… curioasă, da? Asculţi cu atenţie. Eşti interesată şi speri că se va întâmpla ceva bun. Şi zâmbeşti deoarece crezi că aşa va fi. Sau pentru că nu-ţi vine să crezi că s-a şi întâmplat.

Încuviinţă, surâzând mai decis.

– E bine.

N-am adăugat că o găseam uluitor, aproape dureros de frumoasă. Dar acelaşi lucru era valabil pentru toţi cei din încăpere, bărbaţi şi femei; ceaţa de stări emoţionale contradictorii pe care le citisem pe chipurile lor se ridicase, însă lăsase în urmă o luminozitate care îmi oprea inima. Aspectul respectiv mi s-a părut uşor alarmant – era prea aleatoriu, prea intens –, deşi într-un fel părea un răspuns aproape la fel de natural ca şi orbirea unui ochi adaptat la întuneric. Iar după optsprezece ani în care nu văzusem decât urâţenie pe toate feţele umane, nu eram pregătit să mă plâng de prezenţa a cinci oameni care păreau îngeri.

– Îţi este foame? întrebă Durrani.

A trebuit să mă gândesc înainte să răspund.

– Da.

Unul dintre asistenţii ei aduse o tavă conţinând cam aceleaşi alimente pe care le mâncasem luni: salată, o chiflă şi brânză. Am apucat chifla şi am muşcat. Textura era perfect familiară, aroma neschimbată. Cu două zile în urmă mestecasem şi înghiţisem o chiflă similară cu obişnuitul dezgust vag pe care mi-l inducea orice fel de hrană.

Lacrimi fierbinţi mi se scurseră pe obraji. Nu eram în extaz; experienţa era la fel de stranie şi dureroasă ca şi băutul dintr-o fântână cu buze atât de scorojite încât pielea se preschimbase în sare şi sânge închegat.

La fel de dureroasă şi la fel de irezistibilă. După ce am golit farfuria, am mai cerut una. *Mâncatul era bun, mâncatul era corect, mâncatul era necesar.* După a treia farfurie, Durrani rosti ferm:

– Ajunge!

Tremuram de nevoia de a mai mânca; femeia continua să fie supranatural de frumoasă, dar am răcnit la ea revoltat. Mă prinse de braţ şi mă ţinu locului.

– O să fie greu pentru tine, îmi zise. Până se stabileşte reţeaua, vor exista asemenea imbolduri, oscilaţii în toate direcţiile. Trebuie să încerci să rămâi calm, să încerci să gândeşti. Proteza face posibile mai multe lucruri decât erai obişnuit, dar continui să deţii controlul.

Am strâns din dinţi şi mi-am ferit ochii. La atingerea ei suferisem o erecţie imediata, agonizatoare.

– Aşa-i, am încuviinţat. Deţin controlul.

* * *

În zilele care au urmat, experienţele mele cu proteza au devenit mai puţin brutale, mai puţin violente. Aproape că-mi puteam imagina cum se tocesc, prin utilizare, marginile mai tăioase şi mai puţin adecvate ale fiinţei-reţea – metaforic vorbind. Să mănânc, să dorm, să fiu alături de oameni rămâneau acţiuni intens de plăcute, totuşi aduceau, mai degrabă, cu un vis imposibil de roz al copilăriei decât cu rezultatul zgândăririi creierului meu cu o sârmă conectată la înaltă tensiune.

Desigur, proteza nu-mi trimitea semnale în creier ca să-l facă să simtă plăcere. *Proteza în sine* era partea din mine care simţea toată plăcerea – indiferent cât de perfect ar fi fost integrat procesul cu toate celelalte: percepţia, limbajul, cogniţia… cu restul persoanei mele. Insistenţa în această direcţie era iniţial tulburătoare dar, reflectând, nu diferea mult de experimentul mental de colorare în albastru a tuturor regiunilor organice corespondente dintr-un creier sănătos, urmat de declaraţia: „Ele simt toată plăcerea, nu tu!”

Am fost supus unei serii de teste psihologice – majoritatea le efectuasem de multe ori până atunci, deoarece făceau parte din examenele anuale cerute de asigurarea mea –, întrucât echipa lui Durrani încerca să-şi cuantifice succesul. Poate că, în cazul victimei unui accident cerebrovascular, controlul fin al unei mâini anterior paralizate era mai simplu de măsurat obiectiv, dar eu trebuie să fi sărit de la baza tuturor scărilor numerice de afect pozitiv tocmai în vârful lor. Şi, departe de a fi o sursă de iritare, testele respective mi-au oferit prima oportunitate de a folosi proteza în domenii noi, de a fi fericit în modalităţi pe care de-abia îmi puteam reaminti că le mai simţisem vreodată. Pe lângă faptul că mi se cerea să comentez scene casnice banal prezentate – ce crezi că s-a întâmplat între acest copil, această femeie şi acest bărbat; cine se simte bine şi cine nu? –, mi se prezentau imaginile uluitoare ale unor capodopere artistice, de la picturi complex alegorice şi narative la demonstraţii geometrice elegante şi minimale. Ascultam atât fragmente din conversaţii

cotidiene, chiar şi ţipete necenzurate de bucurie şi durere, cât şi mostre de muzică şi cântece din toate societăţile, epocile şi stilurile.

Atunci mi-am dat seama, în cele din urmă, că ceva era în neregulă.

Jacob Tsela rula fişierele audio şi nota reacţiile mele. Fusese inexpresiv pe durata şedinţei, evitând cu atenţie orice risc de corupere a datelor prin trădarea propriilor sale opinii. Dar, după ce rulase un fragment divin de muzică europeană clasică şi-i acordasem 20 de puncte din 20, am observat o undă de dezamăgire pe faţa lui.

– Ce se-ntâmplă? Nu ţi-a plăcut? l-am întrebat.

Îmi zâmbi neutru.

– Nu contează ce anume îmi place. Nu asta determinăm.

– Am evaluat-o deja şi nu-mi poţi influenţa nota.

L-am privit implorator; eram disperat după comunicarea de orice tip.

– Vreme de optsprezece ani, am fost mort pentru lume. Nu ştiu nici măcar cine este compozitorul.

El şovăi.

– Bach. Şi sunt de acord cu tine, este sublim.

Se întinse spre displayul tactil şi continuă experimentul.

Atunci de ce fusese dezamăgit? Am priceput răspunsul imediat; fusesem un idiot să nu observ până atunci, dar mă pierdusem prea mult în muzică.

Niciunei piese nu acordasem o notă mai mică de 18. La fel se petrecuse şi în cazul artelor vizuale. De la cei 4000 de donatori virtuali ai mei moştenisem nu numai cel mai mic multiplu comun, dar şi gusturile cele mai vaste cu putinţă – şi în zece zile nu impusesem nicio limitare, nicio preferinţă personală.

Pentru mine toată arta plastică era sublimă, şi toată muzica. Absolut toate alimentele erau delicioase. Toţi cei pe care-i vedeam erau imaginile perfecţiunii.

Poate că, după lunga mea secetă, pur şi simplu absorbeam plăcerea de oriunde o puteam găsi, dar era doar o chestiune de timp până să mă satur şi să devin la fel de discriminant, la fel de focalizat, la fel de *aparte* ca toţi ceilalţi.

– Aşa ar trebui să fiu? *Omnivor?*

Rostisem întrebarea fără să mă gândesc, începând cu un ton de curiozitate blândă şi încheind printr-o notă de panică.

Tsela opri fragmentul pe care-l rula, o incantaţie care, din câte îmi dădeam seama, putea să fie albaneză, marocană sau mongolă, dar care-mi zbârlea firele de păr de pe ceafă şi-mi înălţa spiritul în slava cerului. Aşa cum se întâmpla cu absolut orice.

Tăcu un moment, cântărind obligaţiile contradictorii, apoi oftă şi spuse:

– Ar fi mai bine să stai de vorbă cu Durrani.

* * *

Durrani îmi arătă un grafic de bare pe displayul mural din biroul ei: numărul de sinapse artificiale care-şi modificaseră starea în proteză – conexiunile nou formate, cele existente sfărâmate, slăbite sau consolidate – în ultimele zece zile. Microprocesoarele încorporate ţineau genul acesta de evidenţe, iar o antenă trecută în fiecare dimineaţă peste craniul meu colecta datele.

Prima zi fusese spectaculoasă, deoarece proteza se adaptase mediului ei; poate că cele 4000 de reţele contribuabile fuseseră perfect stabile la proprietarii lor, dar versiunea globală pe care o primisem nu mai fusese niciodată conectată la creierul cuiva.

Ziua a doua cunoscuse o activitate redusă la jumătate, iar ziua a treia o activitate redusă la o zecime.

Începând însă cu ziua a patra nu mai existase nimic, cu excepţia zgomotului de fond. Se părea că amintirile mele episodice, oricât de plăcute ar fi fost, erau stocate altundeva – fiindcă nu sufeream în niciun caz de amnezie –, dar după rafala iniţială de activitate, circuitele care trebuiau să redefinească plăcerea nu mai cunoscuseră nicio modificare, nicio perfecţionare.

– Dacă în următoarele zile apare vreo tendinţă, ar trebui să fim capabili s-o amplificăm, s-o împingem înainte – aşa cum se procedează cu o clădire care trebuie demolată, odată ce dovedeşte că s-ar prăbuşi într-o anumită direcţie.

Durrani nu părea să aibă prea multe speranţe. Trecuse deja prea mult timp şi reţeaua nici măcar nu fluctua.

– Ce se întâmplă cu factorii genetici? am întrebat-o. Nu poţi să-mi citeşti genomul şi, pornind de la el, să efectuezi reducerile?

Ea clătină din cap.

– În dezvoltarea neurală intervin cel puţin 2000 de gene. Nu este ca atunci când se identifică o grupă sanguină sau un tip de ţesut – toţi cei din baza de date vor avea, mai mult sau mai puţin, acelaşi mic procentaj din genele comune cu tine. Desigur, din punct de vedere temperamental unii vor fi mai apropiaţi de tine decât alţii, dar nu dispunem de nicio modalitate de a-i identifica genetic.

– Înţeleg.

– Dacă doreşti, rosti ea cu precauţie, putem dezactiva complet proteza. Nu va fi necesară nicio intervenţie chirurgicală. Doar o deconectăm şi vei reveni în punctul de plecare.

Am privit chipul luminos al femeii. *Cum m-aş mai putea întoarce?* Indiferent ce ar fi afirmat testele şi graficele de bare, *cum se putea ca asta să fie un eşec?* În oricât de multă frumuseţe inutilă m-aş fi înecat, nu eram la fel de nevropat cum fusesem cu un cap ticsit de leu-encefalină. Încă eram capabil de teamă, anxietate, regret; testele relevaseră umbre universale, comune tuturor donorilor. Era imposibil

să-i urăsc pe Bach, Chuck Berry[47], Chagall[48] sau Paul Klee[49], dar reacţionasem la fel de normal ca oricine înaintea imaginilor de boală, foamete, moarte.

Şi nu eram insensibil faţă de propria-mi soartă, aşa cum fusesem faţă de cancer.

Care ar fi fost însă soarta mea dacă aş fi continuat să folosesc proteza? Fericire universală, umbre universale… cu jumătate din rasa umană dictându-mi emoţiile? Dacă în toţi anii pe care-i petrecusem în întuneric mă agăţasem de ceva, acel ceva nu fusese tocmai posibilitatea de a purta în mine un soi de sămânţă – o versiune a mea care putea creşte din nou, dacă i se oferea posibilitatea, într-o persoană adevărată? *Iar speranţa aceea nu se dovedise acum falsă?* Mi se oferiseră materialele din care era croită natura omului şi, cu toate că le testasem şi le admirasem pe toate, nu revendicasem niciunul ca aparţinându-mi. Fericirea pe care o simţisem în ultimele zece zile fusese lipsită de semnificaţie. Eu nu eram decât o păstaie goală şi moartă, purtată de vânt printre razele de soare ale altor oameni.

– Cred că asta ar trebui să faci, am rostit. S-o deconectezi.

Durrani ridică mâna.

– Aşteaptă! Dacă doreşti, mai există o posibilitate pe care o putem încerca. Am discutat-o cu comitetul nostru pentru etică şi Luke a început să dezvolte software-ul necesar, dar decizia finală îţi va aparţine ţie.

– Despre ce-i vorba?

– Reţeaua poate fi împinsă în orice direcţie. Ştim cum să procedăm ca să facem asta – să distrugem simetria şi să facem astfel ca unele lucruri să fie o sursă de plăcere mai mare decât altele. Doar pentru că nu s-a întâmplat spontan nu înseamnă că nu poate fi obţinut prin alte modalităţi.

Am izbucnit în râs, simţindu-mă brusc ameţit.

– Aşadar, dacă accept, *comitetul vostru pentru etică* va alege ce muzică să-mi placă, ce mâncăruri să-mi placă şi care să-mi fie noua vocaţie? El va decide cine voi deveni?

Dar oare asta ar fi fost chiar atât de rău? După ce murisem, eu însumi, cu mult timp în urmă, să acord acum viaţă unei persoane complet noi? Să donez nu numai un rinichi sau un plămân, ci întregul meu corp, amintirile irelevante şi toate celelalte unei construcţii arbitrare, dar în stare completă de funcţionare, unei fiinţe umane *de*

---

47 Chuck Berry (n. 1926), chitarist şi compozitor american de blues, promotor al rock and roll-ului (n. trad.).

48 Marc Chagall (1887–1985), pictor rus (n. trad.).

49 Paul Klee (1879–1940), pictor, desenator şi teoretician german al artei de origine elveţiană.

novo?

Durrani fu scandalizată.

– Nu! Nici nu ne-am gândit să facem aşa ceva! Am putea, însă, programa microprocesoarele să te lase *pe tine* să controlezi acordul fin al reţelei. Ţi-am putea oferi puterea să alegi pentru tine, conştient şi deliberat, lucrurile care te fac fericit.

* * *

– Încearcă să-ţi imaginezi cursorul de control, spuse De Vries.

Am închis ochii şi asistentul clătină din cap.

– Nu-ţi recomand să procedezi aşa. Dacă te obişnuieşti în felul ăsta, îţi va limita accesul.

– Corect.

Am privit în gol. Din sistemul de sonorizare al laboratorului se revărsa ceva glorios de Beethoven; îmi venea greu să mă concentrez. M-am străduit să vizualizez cursorul orizontal, stilizat, roşu precum cireaşa, pe care cu cinci minute în urmă De Vries îl construise, linie cu linie, în mintea mea. Brusc, cursorul deveni mai mult decât o amintire vagă – se suprapuse fundalului încăperii, la fel de limpede ca orice obiect real, în partea inferioară a câmpului meu vizual.

– L-am prins!

Indicatorul tremura în jurul valorii 19.

De Vries privi un display, ascuns vederii mele.

– Perfect. Acum încearcă să reduci valoarea.

Am râs fără putere. *Să-l reduc pe Beethoven.*

– Cum? Cum aş putea încerca să-mi placă ceva într-o măsură mai mică?

– Nici nu încerca aşa ceva. Concentrează-te ca să deplasezi cursorul spre stânga. Vizualizează mişcarea. Software-ul îţi monitorizează cortexul vizual, urmărind orice percepţii imaginare cât de fugitive. Închipuieşte-ţi că vezi cursorul mişcându-se… şi imaginea o va face.

Aşa se şi întâmplă. Pierdeam temporar controlul ca şi cum cursorul s-ar fi blocat, dar am izbutit să-l aduc la 10 înainte de a mă opri ca să evaluez situaţia.

– La dracu’!

– Să înţeleg că funcţionează?

Am încuviinţat prosteşte. Muzica era în continuare… *plăcută,* totuşi vraja se destrămase complet. Era ca şi cum aş fi ascultat un discurs retoric electrizant, pentru ca pe la jumătatea lui să-mi dau seama că oratorul nu credea nici măcar un cuvinţel din ceea ce spunea; poezia iniţială şi elocvenţa rămâneau neatinse, dar i se răpea toată forţa reală.

Mi-am simţit fruntea brobonită de transpiraţie. Când îmi explicase Durrani, totul păruse prea bizar ca să fie real. Şi, deoarece eşuasem

deja în stăpânirea protezei – în ciuda miliardelor de conexiuni neurale directe şi a nenumăratelor oportunităţi ale vestigiilor identităţii mele de a interacţiona cu ea şi de a o modela conform propriei mele imagini mă temusem că, în clipa când trebuia să fac o opţiune, aveam să fiu paralizat de indecizie.

Acum însă ştiam, mai presus de îndoială, că *nu* ar fi trebuit să mă extaziez înaintea unei piese de muzică clasică pe care fie că n-o mai auzisem niciodată, fie – deoarece se pare că era celebră şi ubicuă – o ascultasem o dată sau de două ori, accidental, fără să fiu deloc mişcat.

Iar acum, în câteva secunde, retezasem răspunsul acela fals.

Continua să existe speranţă. Încă aveam o şansă de a mă readuce la viaţă. Trebuia însă să fac în mod conştient fiecare pas al drumului.

Lucrând pe tastatura lui, De Vries anunţă vesel:

– Voi codifica în culori gadgeturile virtuale pentru toate sistemele majore din proteză. După ce vei exersa câteva zile, va fi ca a doua natură pentru tine. Nu uita că unele experienţe vor implica simultan două sau trei sisteme… aşa că dacă faci dragoste pe fundalul unei muzici care preferi să nu te distragă, asigură-te că acţionezi butonul roşu, nu pe cel albastru.

Ridică ochii şi-mi văzu expresia feţei.

– Nu-ţi face griji! Ulterior poţi reveni la valoarea iniţială dacă ai greşit sau dacă te răzgândeşti.

3

Când am aterizat în Sydney era ora 21. Ora nouă într-o seară de sâmbătă. Am luat metroul spre centru, intenţionând să-l schimb apoi cu cel spre casă, dar când am văzut mulţimile coborând la staţia Town Hall mi-am depozitat valiza într-un seif şi le-am urmat pe stradă.

După virus, fusesem de câteva ori în oraş, însă niciodată noaptea. Am avut senzaţia că revenisem acasă după ce-mi petrecusem jumătate de viaţă în altă ţară, după o întemniţare solitară într-o închisoare străină. Totul era dezorientant, într-un fel sau altul. Văzând clădirile care păreau să fi fost atent întreţinute şi păstrate, am simţit un *déjà vu* ameţitor, totuşi ele nu erau tocmai aşa cum mi le reaminteam şi încercam o senzaţie de gol de fiecare dată când coteam la un colţ de stradă şi constatam că-mi dispăruse un anumit indicator, un magazin sau o firmă pe care mi-o reaminteam din copilărie.

M-am oprit lângă un local, îndeajuns de aproape ca să-mi simt timpanele zvâcnind în ritmul muzicii. Puteam zări oamenii dinăuntru, care râdeau şi dansau, aduceau băutură cât puteau cuprinde în braţe, cu chipurile strălucind de plăcerea alcoolului şi a tovărăşiei altora. Unele feţe vibrau cu posibilitatea violenţei, altele cu promisiunea sexului.

Aş putea intra chiar acum în acest tablou. Cenuşa care înmormântase lumea dispăruse; eram liber să merg oriunde doream. Şi aproape că puteam simţi verişorii morţi ai acestor petrecăreţi – renăscuţi acum sub forma armonicelor reţelei, rezonând la auzul muzicii şi la vederea celor cu care aveau afinităţi – manifestându-se gălăgios în ţeasta mea, implorându-mă să-i port pe tărâmul celor vii.

Am făcut câţiva paşi înainte, apoi am perceput ceva cu coada ochiului. În fundătura de alături, un băiat de zece-doisprezece ani stătea ghemuit lângă zid, cu faţa afundată într-o pungă de plastic. După câteva inhalări, înălţă ochii goi, strălucitori şi zâmbi la fel de extaziat ca orice dirijor de orchestră.

M-am retras.

Cineva mă atinse pe umăr. M-am răsucit fulgerător şi am văzut un bărbat radiind spre mine.

– Isus te iubeşte, frate! Căutarea ta a luat sfârşit!

Îmi vârî o broşură în mâini, i-am privit chipul şi starea lui îmi deveni evidentă: descoperise accidental o modalitate de a produce leu-encefalină după voie, dar nu ştia asta şi credea că motivul îl constituia un izvor divin de fericire. Mi-am simţit pieptul strâns într-o gheară de oroare şi compătimire. Cel puţin eu ştiusem despre tumoarea mea. Chiar şi nenorocitul de puşti din fundătură înţelegea că nu făcea altceva decât să aspire aurolac.

Dar cei din cârciumă? Ei ştiau oare ce făceau? Muzică, tovărăşie, alcool, sex… unde se trăgea linia? În ce moment anume fericirea justificată se preschimba în ceva la fel de sec, la fel de patologic ca pentru bărbatul acesta?

M-am îndepărtat împleticindu-mă şi am pornit înapoi spre staţia de metrou. În jurul meu, oamenii râdeau şi strigau, ţinându-se de mâini şi sărutându-se; i-am privit de parcă ar fi fost desene din planşe anatomice, jupuiţi de piele şi dezvăluind o mie de muşchi întrepătrunşi, acţionând laolaltă cu precizie lipsită de efort. Îngropată în adâncul meu, maşinăria fericirii se autorecunoştea, din nou şi din nou.

Nu aveam acum nicio îndoială că într-adevăr Durrani înghesuise în craniul meu toate fărâmele de capacitate omenească pentru fericire. Însă, ca să pretind posesia vreunei părţi din ea, trebuia să accept – într-o măsură mult mai mare decât mă silise vreodată tumoarea să accept – faptul că fericirea în sine nu însemna nimic. Viaţa fără fericire ar fi fost insuportabilă, totuşi ca scop în sine nu era îndeajuns. Eram liber să-i aleg motivaţiile şi să fiu fericit cu opţiunile mele, dar, indiferent ce aş fi simţit odată ce mi-aş fi propulsat noul sine în existenţă, ar fi rămas posibilitatea ca toate alegerile mele să fi fost eronate.

* * *

Asigurarea globală îmi acordase răstimp până la sfârşitul anului ca să încep să funcţionez eficient. Dacă testarea psihologică anuală dovedea că tratamentul lui Durrani fusese încununat de succes – indiferent dacă îmi găsisem sau nu o slujbă –, aveam să fiu azvârlit în grija mult mai puţin înţelegătoare a rămăşiţelor privatizate ale Asigurărilor Sociale. De aceea bâjbâiam prin lumina orbitoare căutând să mă orientez.

În prima zi după revenire m-am trezit în zori. M-am instalat în faţa telefonului şi am început să sap. Vechiul meu spaţiu de lucru de pe Internet fusese arhivat; la preţurile actuale, taxele de stocare erau de vreo zece cenţi pe an şi în cont mai dispuneam de 36,20 dolari. Întreaga bizară fosilă informaţională trecuse intactă de la o companie la alta, în decursul a patru preluări şi fuzionări. Utilizând o mulţime de instrumente ca să decodific formatele anacronice de date, am târât în prezent fragmente ale vieţii mele trecute şi le-am examinat, până când a devenit prea chinuitor ca să continuu.

În ziua următoare am petrecut douăsprezece ore curăţând apartamentul, frecând fiecare colţişor; ascultam vechile mele fişiere de *njari* şi m-am oprit numai ca să mănânc cu nesaţ. Deşi aş fi putut să-mi modific gusturile culinare, revenind la cele ale unui puşti de doisprezece ani mort după porcăriile interzise de părinţi, am optat – complet nemasochist şi mai degrabă din pragmatism, decât din virtute – să nu tânjesc după nimic mai toxic decât fructele.

În săptămânile următoare m-am îngrăşat cu o viteză încântătoare, deşi când mă priveam în oglindă sau când rulam software de morphing în conversaţiile telefonice îmi dădeam seama că aş fi putut să fiu fericit cu aproape orice corp. Bazele de date induseseră, probabil, indivizi cu un domeniu vast de imagini ideale despre sine sau care muriseră perfect mulţumiţi de felul în care arătau.

Şi de data asta am ales pragmatic. Aveam multe de recuperat şi nu doream să mor de inimă la 55 de ani, dacă puteam face ceva în privinţa asta. Era inutil, totuşi, să ţintesc intangibilul sau absurdul, aşa că, după ce am compus imaginea mea ca obez şi am cotat imaginea cu nota 0, am procedat în mod similar pentru aspectul lui Schwarzenegger. Am ales un corp zvelt, vânos – aflat în sfera posibilului, conform software-ului – şi i-am acordat nota 16. Apoi am început să alerg.

Am luat-o încetişor şi, cu toate că mă agăţăm de imaginea mea din copilărie, când parcurgeam fără efort stradă după stradă, am fost precaut şi n-am cotat niciodată satisfacţia mişcării atât de mult ca să nu sesizez accidentările. Când am intrat şchiopătând într-o farmacie, căutând o frecţie împotriva febrei musculare, am descoperit ceva denumit „modulatori prostaglandină”, componenţi antiinflamatorii despre care se afirma că minimalizau leziunile fără să decupleze

vreun proces vital de regenerare. Am fost sceptic, însă produsul păru să-mi fie de folos; în prima lună am continuat să simt dureri, dar nici n-am fost incapacitat de tumefieri naturale, nici n-am devenit atât de indiferent la semnalele de avertisment ca să sufăr vreo ruptură musculară.

Iar după ce inima, plămânii şi gambele mi-au fost smulse, urlând, din starea lor de atrofiere, a *fost minunat.* Alergam în fiecare dimineaţă câte o oră, parcurgând străduţele lăturalnice, iar în după-amiezile de duminică ocoleam întregul cartier. Nu mă sileam să obţin timpi tot mai mici; nu aveam absolut nicio ambiţie de natură sportivă. Voiam doar să-mi exercit libertatea.

În curând, actul alergării se topi într-un fel de continuum perfect. Mă puteam bucura de bubuiturile inimii şi de senzaţiile membrelor aflate în mişcare sau puteam lăsa detaliile respective să se îndepărteze într-o pâclă de mulţumire şi priveam peisajul, ca dintr-un tren. După ce mi-am recâştigat corpul, am început să recuperez şi cartierele, unul câte unul. De la fâşiile de pădure ce însoţeau râul Lane Cove până la eterna urâţenie a şoselei Parramatta, traversam Sydney ca un geograf dement, învelind peisajul în elemente geodezice invizibile şi apoi stocându-mi-l în minte. Tropăiam peste podurile de la Gladesville şi Iron Cove, Pyrmont, Meadowbank şi chiar Harbour, sfidând scândurile să mi se rupă sub picioare.

Am suferit momente de îndoială. Nu eram îmbătat de endorfine – nu mă ambalam în aşa măsură – totuşi mă simţeam prea bine ca să fie adevărat. *Inhalam oare aurolac?* Poate că zece mii de generaţii ale strămoşilor mei fuseseră recompensate cu acelaşi tip de plăcere pentru că urmăriseră vânatul, fugiseră din faţa primejdiei şi-şi cunoscuseră teritoriul în vederea supravieţuirii, dar pentru mine nu era decât un hobby minunat.

Cu toate acestea, nu mă autoamăgeam şi nu făceam rău nimănui. Culesesem aceste două reguli din esenţa copilului mort, aflat în mine şi continuam să alerg.

* * *

Treizeci de ani era o vârstă interesantă pentru a traversa pubertatea. Virusul nu mă castrase literalmente, dar, eliminând plăcerea din imagistica sexuală, stimularea genitală şi orgasm – şi distrugând parţial căile hormonale ce coborau dinspre hipotalamus –, nu-mi mai lăsase nimic care să merite a fi denumit funcţie sexuală. Corpul meu elimina sperma în spasme sporadice, lipsite de satisfacţie şi, lipsită de lubrifianţii normali secretaţi de prostată pe durata excitării, fiecare ejaculare nedorită îmi leza căptuşeala uretrală.

Când toate astea se schimbaseră, fusesem de-a dreptul zguduit, chiar şi în starea mea de relativă decrepitudine sexuală. Prin comparaţie cu poluţiile nocturne, în care simţisem că eram zgâriat de

cioburi, masturbarea depăşea orice minunăţie şi am descoperit că nu doream să utilizez cursorul pentru a-i reduce intensitatea satisfacţiei. În acelaşi timp, nu trebuia să-mi fac griji că avea să mă lipsească de interesul manifestat faţă de fiinţele reale; mă trezeam holbându-mă făţiş la oameni pe stradă, în magazine sau în metrou, până ce, printr-o combinaţie de voinţă, spaimă reală şi reglare a protezei, am izbutit să alung obiceiul respectiv.

Proteza mă făcuse bisexual, dar, în ciuda faptului că redusesem rapid nivelul de dorinţă de la contribuabilii mai priapici ai bazei de date, când trebuia să aleg dacă să fiu hetero sau homosexual, totul se preschimba în nisipuri mişcătoare. Reţeaua nu era o medie ponderată a populaţiei; dacă ar fi fost aşa, speranţa iniţială a lui Durrani că propria mea arhitectură neurală supravieţuitoare ar fi putut prelua controlul ar fi fost strivită atunci când i se opunea votul majorităţii. În felul acesta, nu eram doar între 10 şi 15 la sută homosexual; cele două posibilităţi coexistau cu aceeaşi pondere şi ideea de a elimina pe *oricare* dintre ele se simţea la fel de alarmantă, la fel de desfigurantă ca şi cum aş fi trăit cu ambele vreme de decenii.

Era însă numai efectul protezei care se apăra sau, parţial, şi reacţia mea? Nu ştiam. Şi înainte de virus fusesem un puşti de doisprezece ani complet asexuat; dintotdeauna considerasem că eram heterosexual şi, cu siguranţă, găsisem atrăgătoare unele fete, dar nu existaseră priviri galeşe sau pipăieli furişe care să consolideze opinia aceea pur estetică. Am lecturat cercetările cele mai recente, însă toate ipotezele genetice pe care mi le reaminteam din diverse titluri fuseseră, între timp, discreditate, aşa încât indiferent dacă sexualitatea mi-ar fi fost determinată de la naştere, nu exista niciun test sanguin care să-mi poată spune, acum, ce ar fi devenit ea. Mi-am găsit până şi scanările MRI de dinaintea tratamentului, însă nu aveau rezoluţia necesară pentru a oferi un răspuns neuroanatomic direct.

Nu voiam să fiu bisexual. Eram prea vârstnic ca să experimentez ca un adolescent; doream certitudine, doream temelii solide. Voiam să fiu monogam şi chiar dacă monogamia era rareori o stare lipsită de eforturi, indiferent pentru cine, asta nu constituia un motiv ca să mă împovărez cu obstacole inutile. *Atunci pe cine să ucid?* Ştiam ce opţiune ar uşura situaţia, dar dacă totul se rezuma la a mă întreba care dintre cei 4000 de donori avea să mă poarte pe calea minimei rezistenţe, a cui viaţă aveam să o trăiesc?

Poate că totul era argumentabil. Eram un virgin de treizeci de ani, cu antecedente de boli mintale, fără bani, fără speranţe, fără aptitudini sociale… şi puteam în orice clipă să ridic nivelul de satisfacţie al unicei mele opţiuni curente, lăsând restul să se piardă în fantezie. Nu mă autoamăgeam, nu răneam pe nimeni. Îmi stătea în puteri să nu-mi doresc nimic mai mult.

* * *

Remarcasem de mai multe ori librăria înghesuită pe o străduţă dosnică din Leichhardt. Dar într-o duminică din iunie, când am trecut în alergare pe lângă ea şi am văzut în vitrină un exemplar din *Omul fără însuşiri* de Robert Musil[50], a trebuit să mă opresc şi să izbucnesc în râs.

Eram scăldat în transpiraţie din pricina umidităţii iernii, aşa că n-am intrat să cumpăr cartea. Am privit însă prin vitrină în interiorul librăriei şi am zărit un afiş: „SE CAUTĂ AJUTOR”.

Căutarea de slujbe necalificate mi se păruse inutilă; rata totală a şomajului era de cincisprezece la sută, rata tinerilor de trei ori mai mare, aşa că presupusesem că întotdeauna vor exista o mie de alţi solicitanţi pentru fiecare slujbă: mai tineri, mai puternici şi, în mod verificabil, sănătoşi mental. Dar, deşi îmi reluasem educaţia online, nu ajungeam nicăieri rapid, ci peste tot în mod lent. Toate domeniile cunoaşterii care mă fascinaseră când eram copil se extinseseră de o sută de ori şi, în ciuda faptului că proteza îmi conferea energie şi entuziasm nelimitat, existau totuşi prea multe ca să poată fi acoperite de cineva în decursul unei vieţi. Ştiam că va trebui să-mi sacrific nouăzeci la sută din interese dacă aveam să-mi aleg vreodată o carieră, însă deocamdată nu fusesem capabil să folosesc bisturiul.

Luni am revenit la librărie, mergând pe jos de la staţia Petersham. Pentru această ocazie îmi reglasem încrederea în sine, dar ea crescu singură când am auzit că nu apăruse niciun alt solicitant. Proprietarul era trecut de şaizeci de ani şi suferise recent o operaţie la coloană; dorea să angajeze pe cineva care să mute cutiile cu cărţi şi să stea la tejghea când el avea alte probleme. I-am spus adevărul: în copilărie fusesem afectat neurologic şi îmi revenisem relativ recent.

Mă angajă imediat, pentru o lună de probă. Salariul iniţial era egal cu suma pe care mi-o plătea Asigurarea globală, dar dacă mă accepta urma să primesc ceva mai mult.

Munca nu era grea şi proprietarul nu se supăra dacă citeam în odăiţa din spate atunci când nu aveam nimic de făcut. Într-un fel, ajunsesem în rai – aveam la dispoziţie zece mii de cărţi şi nu trebuia să plătesc taxe de acces –, totuşi uneori simţeam revenindu-mi teroarea disoluţiei. Citeam cu lăcomie şi puteam face aprecieri clare la un anumit nivel: puteam distinge între scriitorii stângaci şi cei talentaţi, între oneşti şi simulanţi, între plictisitori şi inspiraţi. Dar proteza voia în continuare să mă bucur de toate, să îmbrăţişez totul, să difuzez peste rafturile colbuite până nu mai rămânea nimic din mine – un spectru într-o Bibliotecă Babel.

---

50 Robert Mathias Edler von Musil (1880–1942), scriitor austriac. *Omul fără însuşiri* (germ. *Der Mann ohne Eigenschaften*, 1930–1933) este capodopera care l-a consacrat în spaţiul literar şi cultural german.

* * *

A intrat în librărie la două minute după ora deschiderii, în prima zi de primăvară. Privind-o cum scotoceşte prin cărţi, am încercat să examinez limpede consecinţele acţiunii pe care mă pregăteam s-o fac. Săptămâni de zile stătusem la tejghea câte cinci ore pe zi şi, în ciuda tuturor contactelor omeneşti, sperasem... *ceva.* Nu iubire la prima vedere, sălbatică, reciprocă, ci doar un pâlpâit vag de interes simultan, o dovadă măruntă că puteam realmente să doresc o fiinţă umană mai mult decât pe toate celelalte.

Nu se întâmplase nimic. Unele cliente flirtaseră moderat, dar îmi putusem da seama că nu era nimic special, ci propria lor formă de politeţe, iar la rândul meu nu simţisem nimic mai mult decât dacă ar fi fost neobişnuite, ceremonioase, curtenitoare. Cu toate că aş fi putut să cad de acord cu orice bărbat asupra femeii convenţional atrăgătoare, deschisă sau misterioasă, fermecătoare sau inteligentă, care strălucea de tinereţe sau radia experienţă, pur şi simplu nu-mi păsa. Cei 4000 iubiseră persoane foarte diferite şi învelişul care se întindea între caracteristicile lor larg distribuite cuprindea întreaga specie. Asta n-avea să se modifice dacă nu făceam eu însumi ceva care să fractureze simetria.

De aceea, în ultima săptămână redusesem la valoarea 3 sau 4 toate sistemele relevante din proteză. Oamenii deveniseră cu puţin mai interesanţi de privit decât nişte bucăţi de lemn. Acum, singur în librărie cu această străină aleasă aleatoriu, am ridicat încet valorile. A trebuit să mă lupt cu feedback-ul pozitiv; cu cât valorile creşteau, cu atât doream mai mult să le cresc, dar îmi stabilisem din timp nişte limite şi nu le-am depăşit.

Până ce femeia alese două cărţi şi se apropie de tejghea, mă simţeam pe jumătate sfidător de triumfător, pe jumătate îngreţoşat de ruşine. În sfârşit, găsisem tonul corect cu reţeaua; ceea ce simţeam la vederea acestei femei părea adevărat. Şi dacă tot ce făcusem pentru a obţine sentimentul ăsta era calculat, artificial, bizar şi repulsiv, nu dispuneam de altă modalitate.

Zâmbeam când cumpără cărţile şi ea îmi întoarse zâmbetul. Nu purta verighetă sau inel de logodnă... dar îmi promisesem că nu voi încerca nimic, indiferent ce s-ar fi întâmplat. Acesta era doar primul pas: să remarc pe cineva, să detaşez pe cineva din mulţime. O puteam aborda pe a zecea, pe a suta femeie care avea o asemănare vagă cu cea de acum.

Am rostit:

– Vrei să bem o cafea împreună, cândva?

Ea păru surprinsă, dar nu jignită. Nehotărâtă, însă cel puţin uşor încântată de a fi fost invitată. Crezusem că eram pregătit ca această interpelare neaşteptată să nu aibă nicio urmare, dar ceva din ruinele

mele îmi trimise un fior de durere prin piept, când am privit-o hotărându-se. Dacă o fracţiune din fiorul acela mi s-ar fi citit pe faţă, probabil că femeia m-ar fi reclamat la cel mai apropiat veterinar, ca să fiu suprimat.

– Mi-ar face plăcere, acceptă ea. Mă numesc Julia.

– Pe mine mă cheamă Mark.

Ne-am strâns mâinile.

– Când termini programul?

– În seara asta? La nouă.

– Ah…

– Ce zici de prânz? am întrebat-o. Când prânzeşti?

– La unu. (Şovăi.) Ceva mai încolo este un local… chiar lângă magazinul de piese…

– Grozav!

Julia zâmbi.

– Atunci te-aştept acolo. Pe la unu şi zece, bine?

Am încuviinţat din cap. Ea se întoarse şi ieşi. M-am holbat după ea, ameţit, îngrozit, extaziat. M-am gândit: Este simplu. Oricine din lume poate face aşa. Este ca respiraţia.

Am început să mă hiperventilez. Eram un adolescent retardat emoţional şi Julia avea să descopere asta în cel mult cinci minute.

Sau, şi mai rău, avea să-i descopere pe cei 4000 de adulţi din mintea mea care îmi ofereau sfaturi. M-am închis în toaletă ca să vomit.

* * *

Julia era managerul unui magazin de rochii, aflat la câteva străzi depărtare.

– Eşti nou în librărie, nu?

– Da.

– Înainte cu ce te-ai ocupat?

– Am fost şomer. Mult timp.

– Cât de mult?

– Din studenţie.

Făcu o grimasă.

– E criminal, nu-i aşa? Ei bine, nu eşti chiar singurul. În cazul meu este o slujbă cu jumătate de normă.

– Adevărat? Cum ţi se pare?

– Grozav! Vreau să spun că sunt norocoasă că postul e destul de bine plătit ca să mă descurc cu jumătate de salariu.

Râse.

– Majoritatea oamenilor bănuiesc că am, probabil, de crescut copii. De parcă ăsta ar fi singurul motiv posibil.

– Îţi place, pur şi simplu, să ai timp liber?

– Exact! Timpul mi se pare foarte important. Detest să fiu zorită.

Am prânzit din nou după două zile, apoi iarăşi de două ori în săptămâna următoare. Mi-a povestit despre magazin, despre o călătorie pe care o făcuse în America de Sud, despre o soră care se găsea în convalescenţă după un cancer la sân. Am fost cât pe aici să amintesc de tumoarea mea de mult dispărută, dar, pe lângă temerile legate de direcţia în care putea duce confesiunea, ar fi sunat prea mult ca un apel la compătimire. Acasă stăteam lipit de telefon, fără să aştept un apel, ci privind emisiunile de ştiri, ca să mă asigur că voi avea subiecte de discutat, în afară de propria mea persoană. *Cine este cântăreţul/ autorul/ artistul tău favorit? Habar n-am.*

Imaginile Juliei îmi umpleau capul. Doream să ştiu ce făcea în fiecare secundă a zilei; doream să fie fericită, doream să fie în siguranţă. *De ce?* Pentru că o alesesem. Dar... de ce mă simţisem împins să aleg pe cineva? Pentru că, în cele din urmă, unicul lucru pe care majoritatea donorilor trebuie să-l fi avut în comun era faptul că doriseră şi fuseseră grijulii în privinţa unei persoane mai presus de toate celelalte. *De ce?* Asta se putea explica prin evoluţie.

Nu-i puteai ajuta şi proteja pe toţi cei pe care-i vedeai, tot aşa cum nu puteai face dragoste cu toţi, şi o combinaţie judicioasă între cele două aspecte se dovedise, în mod evident, eficientă în transmiterea genelor. Aşa că emoţiile mele aveau aceeaşi descendenţă ca a tuturor; ce puteam cere mai mult?

Cum însă puteam să pretind că simţeam ceva real faţă de Julia, dacă oricând puteam să mişc câteva cursoare din minte şi să anulez sentimentele acelea? Chiar dacă ceea ce simţeam era îndeajuns de puternic pentru a mă opri să doresc să ating cursoarele...

În unele zile mă gândeam: aşa trebuie să fie pentru toţi. Oamenii iau o decizie, pe jumătate modelată de şansă, de a cunoaşte pe cineva; de acolo începe totul. În unele nopţi stăteam treaz ore la rând, întrebându-mă dacă nu mă preschimbam într-un sclav patetic sau într-un obsedat periculos. Putea oare ceva, orice aş fi descoperit despre Julia, să mă alunge acum, după ce o alesesem? Sau să declanşeze cea mai infimă dezaprobare? Şi dacă, sau când, ea decidea să rupă relaţia, cum voi reacţiona eu?

Am ieşit să cinăm, apoi am luat împreună un taxi spre casă. Pe trepte, am sărutat-o la despărţire. Revenit în apartamentul meu, am răsfoit manuale de sexologie de pe Internet, întrebându-mă cum aş fi putut spera vreodată să-mi ascund completa lipsă de experienţă. Totul părea imposibil din punct de vedere anatomic; aş fi avut nevoie de şase ani de antrenamente de gimnastică doar pentru a reuşi poziţia misionarului. De când o cunoscusem, refuzasem să mă masturbez; mi se părea scandalos, de neiertat, să am vise erotice despre ea, să *mi-o imaginez* fără acordul ei. După ce am cedat, am rămas treaz până în zori, încercând să înţeleg groapa pe care mi-o săpasem singur şi

încercând să înţeleg de ce nu doream să fiu liber.

* * *

Julia se aplecă şi mă sărută, brobonită de transpiraţie.

– A fost o idee drăguţă.

Coborî de pe mine şi se trânti în pat.

Petrecusem ultimele zece minute manipulând cursorul albastru, încercând să-mi opresc ejacularea fără să-mi pierd erecţia. Auzisem despre jocuri pe calculator care implicau exact acelaşi lucru. Acum am ridicat valoarea indigoului pentru o radianţă mai puternică de intimitate şi când am privit în ochii ei am ştiut că putea să vadă efectul asupra mea. Îmi mângâie obrazul cu palma.

– Eşti un bărbat dulce. Ştiai?

– Trebuie să-ţi spun ceva, am zis.

Dulce? Sunt o marionetă, un robot, o ciudăţenie de la circ.

– Ce?

N-am putut răspunde. Ea păru amuzată, după care mă sărută.

– Ştiu că eşti homo. Nu-i nimic, nu mă deranjează.

– Nu sunt homo.

Nu mai sunt?

– Deşi aş fi putut să fiu, am adăugat.

Julia se încruntă.

– Homosexual, bisexual… nu-mi pasă. Pe cuvânt!

Nu mai trebuia să-mi mai manipulez răspunsurile; proteza era modelată de toate astea şi în câteva săptămâni aş fi fost în stare s-o las în voia ei. Atunci aveam să simt, la fel de natural ca oricare altul, toate lucrurile pe care acum trebuia să le aleg.

– La doisprezece ani, am spus, am avut cancer.

I-am povestit totul, i-am privit atent faţa şi am văzut oroare, apoi îndoială.

– Nu mă crezi?

Îmi răspunse şovăind:

– Pari foarte degajat. E vorba despre *optsprezece ani?* Cum poţi să spui pur şi simplu: „Am pierdut optsprezece ani”?

– Cum ai vrea s-o spun? Nu încerc să te fac să mă compătimeşti. Doresc doar să înţelegi.

Când am ajuns la ziua în care o întâlnisem, stomacul mi se crispa de teamă, dar am continuat să vorbesc. După câteva secunde, am văzut lacrimi în ochii ei şi m-am simţit de parcă aş fi fost înjunghiat.

– Îmi pare rău. N-am vrut să te rănesc.

Nu ştiam dacă să încerc s-o cuprind în braţe sau să plec imediat. Am rămas cu ochii aţintiţi asupra ei, însă odaia se legăna în jur.

Julia surâse.

– De ce să-ţi pară rău? Tu m-ai ales. Eu te-am ales. Ar fi putut să fie diferit pentru amândoi. Dar n-a fost.

Bâjbâi pe sub cearşaf şi-mi prinse mâna.

– N-a fost.

* * *

Julia nu lucra sâmbăta, dar eu trebuia să încep programul la ora 8. Mă sărută somnoroasă, când am plecat de la ea la 6 dimineaţa; am mers pe jos până acasă, simţindu-mă imponderabil.

Probabil că rânjeam ca un idiot spre toţi cei care intrau în librărie, dar de abia îi zăream. Îmi imaginam viitorul. De nouă ani nu vorbisem cu niciunul dintre părinţii mei; ei nici măcar nu ştiau despre tratamentul Durrani. Acum însă părea posibil să repar totul. Acum puteam să merg la ei şi să le spun: *Acesta este fiul vostru, ridicat din morţi. Cu adevărat, voi mi-aţi salvat viaţa cu ani în urmă.*

Când am ajuns acasă, mă aştepta un mesaj telefonic de la Julia. Am rezistat să nu-l văd decât după ce am pus mâncarea pe foc; exista ceva plăcut de pervers în a mă sili să aştept, în a-mi imagina anticipativ faţa şi vocea ei.

Am apăsat tasta „Play”. Faţa ei nu era tocmai aşa cum mi-o închipuisem.

Am scăpat permanent diverse cuvinte şi m-am oprit să rederulez. Expresii izolate mi-au rămas întipărite în minte. *Prea straniu. Prea anormal. Nu-i vina nimănui.* Explicaţia mea nu fusese, de fapt, înţeleasă. Julia avusese acum timp să reflecteze şi constatase că nu era pregătită să aibă o relaţie cu 4000 de bărbaţi morţi.

M-am aşezat pe podea, încercând să decid ce să simt: talazul de durere care se spărgea peste mine, sau ceva mai plăcut… printr-o simplă opţiune. Ştiam că pot să invoc butoanele de comandă ale protezei şi să devin fericit – fericit pentru că eram „liber” din nou, fericit pentru că mă simţeam mai bine fără ea, fericit pentru că Julia se simţea mai bine fără mine. Sau pur şi simplu fericit pentru că fericirea nu însemna nimic şi tot ce trebuia să fac pentru a o dobândi era să-mi inund creierul cu leu-encefalină.

Am rămas locului, ştergându-mi lacrimile şi mucozităţile de pe obraji, în vreme ce zarzavaturile se ardeau în cratiţă. Mirosul m-a făcut să mă gândesc la cauterizare, la suturarea unei răni.

Am lăsat lucrurile să-şi urmeze cursul, n-am atins comenzile, dar simplul fapt că ştiam c-o puteam face schimba totul. Şi atunci mi-am dat seama că, şi dacă m-aş fi dus la Luke De Vries şi i-aş fi spus: „Acum sunt vindecat, ia-ţi înapoi software-ul, nu mai doresc puterea de a alege”, n-aş fi fost niciodată în stare să uit de unde provenise tot ceea ce simţisem.

* * *

Tata m-a vizitat ieri. N-am vorbit foarte multe, dar el nu se recăsătorise deocamdată şi a glumit spunând că noi doi am fi putut bate acum barurile împreună.

Cel puţin sper că a glumit.

Privindu-l, m-am gândit: el se afla în interiorul minţii mele, şi mama de asemenea, şi zece milioane de strămoşi, umani, protoumani, mai îndepărtaţi decât orice imaginaţie. Ce mai contau alţi 4000? Toţi trebuiau să-şi modeleze o viaţă din aceeaşi moştenire – pe jumătate universală, pe jumătate particulară; pe jumătate ascuţită de permanenta selecţie naturală, pe jumătate moderată de libertatea şansei. Pur şi simplu trebuia să înfrunt detaliile ceva mai direct.

Şi aş fi putut continua s-o fac, umblând pe graniţa convolută dintre fericirea lipsită de sens şi disperarea lipsită de sens. Poate că eram norocos; poate că modalitatea cea mai bună de a mă agăţa de zona aceea îngustă era să văd în mod clar ce se afla de fiecare parte.

Înainte de a pleca, tata a ieşit pe balcon şi a privit panorama cartierului ticsit, spre râul Parramatta, unde o evacuare de canal purja în apă un filon vizibil de ulei, gunoaie stradale şi resturi vegetale din grădini.

M-a întrebat nesigur:

– Eşti fericit în zona asta?

– Îmi place aici, i-am răspuns.

Maica Domnului de Cernobîl

„Nu ştim dacă am fost în ceruri sau pe pământ, deoarece, cu siguranţă, asemenea splendoare nu există nicăieri pe pământ.”

Trimisul prinţului Vladimir al Kievului, descriind biserica Sf. Sofia din Constantinopol, 987.

„Grajdul cel mai vechi şi dărăpănat al păgânătăţii.”

S.L. Clemens, despre acelaşi subiect, 1867.

Luciano Masini avea comportamentul neliniştit şi ochii umflaţi ai unei persoane care suferă de insomnie. Îl apreciasem drept un individ care începuse să se întrebe în fiecare noapte, pe la ora două, dacă soţia lui de douăzeci de ani îşi găsise cu adevărat amantul visat într-un industriaş de trei ori mai în vârstă decât ea – indiferent cât ar fi fost el de inteligent, erudit sau bogat. Nu-i urmărisem cariera în detaliu, dar acţiunea lui cea mai spectaculoasă fusese achiziţia întregii divizii de cabluri superconductoare de la Pirelli, atunci când compania-mamă fusese dezmembrată în anul 2009. Era îmbrăcat impecabil, într-un costum de mătase gri, având croiala suficient de conservatoare ca să fie la modă, şi părea că în tinereţe fusese foarte chipeş. Un candidat perfect, am hotărât, pentru autoamăgirea arogantă şi răzgândirile tardive.

Greşisem. Cuvintele lui au fost:

– Vreau să dai de urma unui pachet.

– Un pachet? – M-am străduit să par fascinat; deşi, dacă adulterul era dezamăgitor, pierderea bunurilor personale mi se părea de-a dreptul jalnică. – Care s-a pierdut, venind de la…?

– Zürich.

– Cu destinaţia Milano?

– Bineînţeles!

Masini aproape că avu un rictus, de parcă ideea că şi-ar fi putut expedia în mod deliberat preţioasa încărcătură în altă direcţie i-ar fi cauzat o durere fizică.

– De fapt, am rostit precaut, nimic nu se pierde vreodată cu adevărat. Puteţi constata că o scrisoare formulată de avocaţii dumneavoastră în termeni mai duri şi adresată curierului este suficientă ca să facă miracole.

El surâse fără amuzament.

– Nu cred. Curiera este moartă.

Lumina după-amiezii umplea odaia; fereastra era îndreptată spre răsărit, dar cerul în sine era orbitor. Am încercat un moment de claritate stranie, senzaţia copleşitoare că tocmai mă scuturasem dintr-o lungă letargie, ca şi cum aş fi început discuţia fiind pe jumătate adormit şi de-abia acum mă trezisem pe deplin. Masini lăsă orologiul

din bronz, de pe peretele din spatele meu, să ticăie de două ori, fiecare sunet fiind acţiunea delicată a o mie de rotiţe dinţate care se angrenau reciproc, apoi spuse:

– A fost găsită acum trei zile într-o cameră de hotel din Viena. Împuşcată în cap din apropiere. În plus, ruta ei nu prevedea un asemenea ocol.

– Ce se găsea în pachet?

– O icoană. Indică o înălţime de vreo treizeci de centimetri. O reprezentare a Madonei, datând din secolul al XVIII-lea. Originară din Ucraina.

– Din Ucraina? Ştiţi cum a ajuns în Zürich?

Auzisem că guvernul ucrainean lansase recent o campanie reînnoită de convingere a anumitor ţări ia în serios returnarea operelor de artă furate. În timpul tulburărilor şi corupţiei din anii ’80 şi ’90, lăzi întregi fuseseră scoase în mod ilegal din ţară.

– Aparţinuse unui binecunoscut colecţionar, o persoană cu o reputaţie impecabilă. Expertul meu în materie de artă a examinat toate actele, facturile de vânzare şi licenţele de export, înainte să-l autorizez să înceapă negocierile de achiziţie.

– Documentele pot fi falsificate.

Masini se strădui în mod vizibil să-şi stăpânească iritarea.

– *Orice* poate fi falsificat. Ce vrei să-ţi spun? N-am niciun motiv să bănuiesc că ar fi vorba despre un obiect furat. Nu sunt un infractor, signor Fabrizio!

– Nici nu sugeram aşa ceva. Aşadar… banii şi obiectul au fost schimbate în Zürich? Icoana era a dumneavoastră când a fost furată?

– Da.

– Îmi puteţi spune cât aţi plătit pentru ea?

– Cinci milioane de franci elveţieni.

Nu am comentat, deşi pentru o clipă m-am întrebat dacă auzisem corect. Nu eram expert, totuşi ştiam că, de obicei, icoanele ortodoxe erau realizate de pictori anonimi, fiind unicate în aceeaşi măsură în care o Biblie poate fi considerată unicat. Desigur, existau şi excepţii – câteva exemplare tezaurizate şi definitorii din fiecare tip, dar acelea aveau o vechime mult mai mare decât secolul al XVIII-lea. Oricât de măiastră ar fi fost pictura, oricât de bine păstrată, cinci milioane părea exagerat de mult.

– Cu siguranţă, am rostit, aţi asigurat-o…?

– Evident! Iar peste un an sau doi este chiar posibil să-mi recuperez banii. Aş prefera, însă, să am icoana. La urma urmelor, de aceea am cumpărat-o.

– Iar cei de la compania de asigurări vor fi de acord cu asta. Se vor strădui din răsputeri s-o găsească.

Dacă un alt investigator pornise deja la treabă, nu doream să-mi

irosesc timpul, cu atât mai puţin dacă urma să concurez împotriva unei companii elveţiene de asigurări, pe propriul ei teren.

Masini mă fixă cu ochii lui injectaţi.

– *Strădaniile* lor nu sunt de ajuns! Da, vor dori să nu fie nevoiţi să plătească asigurarea şi vor trata cu toată seriozitatea această pierdere potenţială… ca nişte contabili ce sunt. De asemenea, sunt convins că poliţia austriacă va depune toate eforturile ca să-i găsească pe ucigaşi. Niciunii însă nu au motive de grabă. Niciunii nu vor fi nemulţumiţi dacă nu se va rezolva nimic luni de zile. Sau ani…

Dacă greşisem în privinţa presupunerilor despre ocupaţiile nocturne ale lui Masini, avusesem dreptate în altă privinţă: exista o pasiune, o obsesie care-l mâna şi care avea profunzimea geloziei, a mândriei, a sexului. Se aplecă peste birou, de-abia abţinându-se să nu mă înhaţe de piepţii cămăşii, dar poruncindu-mi şi simultan implorându-mă cu tot atâta aroganţă şi patos de parcă ar fi făcut-o.

– Două săptămâni! Îţi acord două săptămâni – şi-ţi poţi stabili singur onorariul! Adu-mi icoana în două săptămâni… şi poţi să-mi ceri orice deţin!

* * *

Am tratat oferta extravagantă a lui Masini cu seriozitatea pe care o merita, dar am acceptat cazul. Am decis că existau şi modalităţi mai neplăcute de a petrece două săptămâni decât să mă consult cu informatorii de la periferia pieţei negre, pe durata unor prânzuri prelungite în restaurante frecventate de cunoscătorii artelor vizuale.

Curiera era însă punctul evident de plecare. Se numea Gianna De Angelis. În vârstă de 27 de ani, activa de cinci ani în domeniu şi avea o reputaţie impecabilă; conform autorităţilor, împotriva ei nu fusese formulată nici măcar o singură plângere din partea clienţilor sau a patronilor. Lucra pentru o mică firmă milaneză, care avea un trecut la fel de nepătat; în douăzeci de ani, aceasta fusese prima lor pierdere de bunuri sau personal.

Am discutat cu doi dintre colegii ei; mi-au oferit detalii seci, fără să se lase atraşi în speculaţii. Tranzacţia se desfăşurase în subsolul unei bănci din Zürich, apoi De Angelis luase taxiul direct spre aeroport. Cu mai puţin de cinci minute înainte de îmbarcarea în avionul spre casă îi telefonase şefului de birou ca să-l anunţe că totul era în regulă. Avionul decolase la timp, dar ea nu fusese la bord. Cumpărase un bilet de la Tyrolean Airlines – folosind propriul ei card de credit – şi zburase direct la Viena, având ca bagaj de mână servieta care conţinea icoana. Peste alte şase ore era moartă.

Am luat urma logodnicului ei, un tehnician de sunet care lucra în televiziune, şi am ajuns la apartamentul pe care-l împărţiseră. Tânărul avea ochii înroşiţi, era neras şi mahmur. Nu-şi revenise din şoc, altfel mă îndoiesc că m-ar fi primit în casă. I-am prezentat condoleanţe, l-

am ajutat să termine o sticlă de vin, după care, cu blândeţe, l-am întrebat dacă Gianna primise vreun telefon neobişnuit, dacă făcuse planuri de cheltuire a unor sume extravagante sau dacă păruse neobişnuit de iritată sau surescitată în ultimele săptămâni. A trebuit să scurtez întrevederea când el încercă să-mi spargă capul cu sticla golită.

Am revenit la birou şi am început să pieptăn bazele de date, începând cu arhivele publice oficiale şi terminând cu mozaicurile alcătuite din culegeri de liste de corespondenţă şi resturi electronice rudimentar colaţionate, livrate de diverşi cyberproxeneţi. Un sistem care opera din Tokio putea parcurge ziarele digitale din toată lumea şi imaginile buletinelor TV de ştiri, căutând un anumit chip – indiferent dacă numele subiectului era sau nu menţionat în comentariu. I-am găsit o geamănă aproape perfectă ieşind, braţ la braţ cu un gangster, dintr-un tribunal din Buenos Aires, în 2007, şi o alta plângând în ruinele unui sat filipinez, cu familia ucisă de un taifun în 2010, dar nu aveau legătură cu ea. O căutare bazată pe text în mass-media locală a scos la iveală exact două informaţii; De Angelis apăruse în ziare cu ocazia naşterii şi a morţii.

Din câte putusem descoperi, avusese o poziţie financiară foarte solidă. Nimeni nu aruncase cu noroi spre ea şi nu exista nici cea mai vagă asociere cu crima organizată. Icoana fusese de departe obiectul cel mai valoros pe care-l transportase vreodată… şi continuam să cred că Masini plătise pe ea un preţ cu totul exagerat. Anonime sau nu, operele de artă nu erau tocmai activele cel mai uşor de convertit în lichidităţi. Atunci de ce De Angelis trădase tocmai acum, când trebuie să fi avut o sută de ocazii mult mai ispititoare?

Poate că nu încercase să vândă icoana în Viena. Poate că fusese silită să meargă acolo. Nu-mi puteam imagina că cineva o „răpise" în mijlocul aeroportului, împingând-o până la ghişeul de bilete, prin scanerele de securitate, şi apoi în avion. Fusese înarmată, excelent instruită şi purta asupra ei toată electronica de care ar fi putut avea nevoie pentru a solicita ajutor imediat. Dar, chiar dacă n-ar fi existat o armă, invizibilă pentru detectoarele cu raze X, care să-i fi fost îndreptată permanent spre inimă, poate că fusese determinată de o ameninţare mai subtilă.

Când amurgul se lăsă în prima zi din cele paisprezece care îmi fuseseră alocate, mă plimbam iritat prin birou, simţindu-mă deja pesimist. Imaginea lui De Angelis zâmbea detaşat pe terminal; vinul iubitului ei îndurerat îmi lăsase un gust acru în gură. Femeia era moartă, *acesta era delictul,* iar eu eram plătit să dau de urma unui kitsch dispărut. Dacă găseam ucigaşii, avea să fie accidental. Şi recunosc, speram că n-aveam să-i găsesc.

Am deschis jaluzelele şi am privit în jos, spre centrul oraşului.

Punctuleţe de mărimea unor purici traversau grăbite Piaţa Domului, deasupra lor înălţându-se pădurea de turnuri gotice ale catedralei. Rareori băgam în seamă catedrala – făcea, pur şi simplu, parte din panorama costisitoare (ca şi Alpii, vizibili din hol); iar panorama făcea, pur şi simplu, parte din întreaga imagine de înaltă clasă care-mi permitea să cer pentru serviciile mele onorarii de douăzeci de ori mai mari decât orice detectiv cu sediul într-o fundătură. Acum am clipit văzând-o, de parcă ar fi fost o halucinaţie; părea de-a dreptul extraterestră, nelalocul ei lângă clădirile sclipitoare din ceramică neagră ale Milanului din secolul XXI. Statui de sfinţi, sau îngeri, sau gargui – nu-mi puteam aminti şi, de la această depărtare, nu le puteam deosebi prea bine – se aflau în vârful fiecărui turnuleţ, ca o mie de pustnici creştini demenţi. Întregul acoperiş era placat în marmură cu vinişoare trandafirii, ameţitor, suprarealist de întortocheate, semănând în unele locuri cu o dantelărie, iar în alte părţi cu sârma ghimpată. Ateu respectabil sau nu, intrasem acolo o dată sau de două ori, deşi mă chinuiam să-mi amintesc când şi de ce – probabil o inevitabilă ceremonie. Oricum, crescusem cu imaginea ei; ar fi trebuit să reprezinte o privelişte familiară, atât şi nimic mai mult. Însă în momentul acela întreaga structură părea complet străină şi stranie; se părea că munţii din nord îşi lepădaseră zăpada, verdeaţa şi solul fertil, dezvăluind nişte artefacte gigantice, piramide din *America Centrală,* relicve ale unei civilizaţii dispărute.

Am închis jaluzelele şi am şters de pe ecranul calculatorului chipul curierei moarte.

Apoi mi-am cumpărat un bilet spre Zürich.

* * *

Bazele de date avuseseră destule de spus despre Rolf Hengartner. Activase în publicistica electronică, încheind contracte pe plan eteric, unde cei mai mari producători europeni de software modelaseră piaţa, spre satisfacţia lor reciprocă. Mi l-am imaginat schiind, pe zăpadă şi pe apă, cu miniştri ai culturii şi magnaţi ai sateliţilor… deşi probabil nu şi în ultima perioadă a vieţii, fiind trecut de şaptezeci de ani şi suferind de limfomatoză acută. Debutase în finanţarea cinematografică, orchestrând sponsorizarea de coproducţii multinaţionale; una dintre fotografiile din antecamera biroului secretarului lui îl arăta ridicând pumnul încleştat alături de un Depardieu încă tânăr, la o demonstraţie anti-hollywoodiană, în Paris, cu douăzeci de ani în urmă.

Max Reif, secretarul lui, fusese numit executor testamentar. Îmi descărcasem în notepad cel mai recent software *Schweitzerdeutsch,* excesiv de scump, cu speranţa că avea să mă călăuzească pe durata întrevederii fără prea multe gafe, dar Reif insistă să vorbim în italiană şi se dovedi perfect fluent.

Soţia lui Hengartner decedase înaintea sa, dar rămăseseră trei copii şi zece nepoţi. Reif fusese instruit să vândă toate obiectele de artă, deoarece nimeni din familie nu arătase vreodată un interes faţă de colecţie.

– Care era pasiunea lui? Icoanele ortodoxe?

– Câtuşi de puţin. Herr Hengartner avea gusturi eclectice, totuşi icoana a reprezentat o surpriză completă pentru mine. Ba chiar o anomalie. Avea câteva opere de artă cu subiect religios, aparţinând goticului francez şi Renaşterii italiene, dar în niciun caz nu se specializase în Madone, cu atât mai puţin în cele din tradiţia răsăriteană.

Reif mi-a arătat o fotografie a icoanei în broşura lucioasă care fusese pregătită pentru licitaţie; Masini rătăcise exemplarul lui, aşa că aceasta era prima ocazie de a vedea exact ce anume căutam. Am citit secţiunea italiană din comentariul în cinci limbi aflat pe pagina alăturată:

> Un exemplar excepţional al icoanei cunoscute ca Maica Domnului de Vladimir, probabil cea mai veche variaţiune a icoanelor de „iubire plină de bunătate” *(eleousa* în greceşte, *umileniye* în ruseşte). O reprezintă pe Fecioara Maria ţinând Pruncul. Faţa Lui este lipită cu blândeţe de obrazul mamei Sale, într-un simbol al compasiunii divine şi umane faţă de întreaga creaţie. Conform tradiţiei, icoana provine dintr-un desen al evanghelistului Luca. Exemplarul care s-a păstrat, şi de la care provine denumirea de Vladimir, a fost adus în Kiev de la Constantinopol în secolul al XII-lea şi se găseşte acum în Galeriile Tretiakov din Moscova. A fost descris drept cea mai de seamă comoară sfântă a naţiunii ruse.
>
> Artist necunoscut. Origine ucraineană, înc. sec. XVIII. Suport: lemn de chiparos, 293 x 204 mm, tempera pe pânză, ferecată în argint bătut.

Preţul de rezervă era de optzeci de mii de franci elveţieni. Nici a cincizecea parte din cât plătise Masini pentru ea.

Atracţia estetică a obiectului îmi scăpa; nu era tocmai un Caravaggio[51]. Culorile erau posomorâte, realizarea în sine primitivă – bidimensională în mod deliberat – şi până şi argintul era în mare parte pătat. Pictura propriu-zisă părea să fie într-o stare rezonabilă; pentru o clipă mi s-a părut că o crăpătură subţire ca firul de păr traversa întreaga lăţime a icoanei, dar privită mai cu atenţie, se dovedea mai degrabă o eroare în reproducere: o zgârietură pe placa de tipar sau pe unul dintre suporturile fotografice intermediare.

---

51 Michelangelo Merisi da Caravaggio (1571–1610), pictor italian considerat precursor al stilului baroc, indiscutabil unul dintre cei mai mari novatori din istoria picturii.

Desigur, în tradiţia occidentală aşa ceva nu însemna „artă înaltă”. Nu putea fi vorba despre exprimarea personalităţii artistului ori despre manierismul stilului. Era, probabil, o copie fidelă a originalului bizantin, menită să joace un rol specific în religia ortodoxă, iar eu nu eram în măsură să-i apreciez valoarea în acest context. Pe de altă parte, îmi venea teribil de greu să mi-i imaginez pe Rolf Hengartner şi pe Luciano Masini ca fiind convertiţi în secret la Biserica ortodoxă. Să fi fost, pur şi simplu, o problemă de investiţie? Să nu fi însemnat pentru ei decât echivalentul unei antichităţi din secolul al XVIII-lea? Iar dacă interesul lui Masini era pur financiar, de ce plătise o sumă care întrecea de atâtea ori valoarea de piaţă? Şi de ce era atât de desperat să recupereze icoana?

– Îmi puteţi spune, am întrebat, cine a mai licitat în afară de signor Masini?

– Dealerii obişnuiţi, brokerii obişnuiţi… Mă tem că nu vă pot spune în numele cui au licitat.

– Aţi monitorizat licitaţia?

Unii dintre potenţialii cumpărători sau agenţii lor vizitaseră Zürich pentru a vedea colecţia în mod direct – printre ei şi Masini, dar licitaţia în sine se desfăşurase prin intermediul liniilor telefonice şi al calculatoarelor.

– Evident.

– A existat un consens pentru un preţ apropiat de oferta finală a lui Masini? Sau unul dintre acei rivali anonimi l-a silit să-l ridice?

Reif se încordă şi brusc mi-am dat seama că aşa trebuie să se fi întâmplat.

– În niciun caz, am început, n-aş vrea să implic…

– *Cel puţin* trei alţi licitatori, rosti el tăios, s-au aflat permanent la câteva sute de mii de franci depărtare de signor Masini. Sunt sigur că vă poate confirma asta, dacă vă veţi deranja să-l întrebaţi.

Şovăi, apoi adăugă pe un ton ceva mai firesc:

– Evident, preţul de rezervă a fost stabilit prea jos. Totuşi Herr Hengartner anticipase că organizatorii licitaţiei vor subevalua obiectul.

Afirmaţia lui m-a descumpănit.

– Crezusem că n-aţi ştiut de existenţa icoanei decât după moartea sa. Dacă aţi discutat despre valoarea ei…

– N-am făcut-o, însă Herr Hengartner a lăsat un bilet în seif, lângă ea.

Ezită, de parcă n-ar fi fost sigur că meritam să aflu amănunte intime despre marele om.

N-am îndrăznit să-l încurajez, cu atât mai puţin să insist; m-am mulţumit să aştept în tăcere. Nu au trecut mai mult de zece sau cincisprezece secunde, dar îmi dau cuvântul că m-au trecut toate transpiraţiile.

Reif zâmbi şi mă eliberă de stres.

– În bilet scria: *Pregăteşte-te pentru o surpriză.*

* * *

La începutul serii mi-am părăsit camera de hotel şi am hoinărit prin centrul oraşului. Anterior nu avusesem motive să vizitez Zürichul, dar, lăsând limba deoparte, începusem deja să mă simt ca acasă. Oraşul fusese înţesat de aceleaşi lanţuri de localuri fast food. Panourile de afişaj electronic prezentau aceleaşi reclame. Vitrinele de sticlă ale sălilor RV străluceau cu imagini suprarealiste din aceleaşi jocuri, iar puştii de doisprezece ani dinăuntru cedaseră cu toţii înaintea aceloraşi nefericite mode texane. Până şi mirosurile erau exact ca în Milano într-o seară de sâmbătă: cartofi prăjiţi, floricele, Reebok şi Coca Cola.

Oare agenţii serviciilor secrete ucrainene o asasinaseră pe De Angelis ca să recupereze icoana? Să fi fost aceasta latura necunoscută a tuturor eforturilor diplomatice de recuperare a operelor de artă sustrase? Părea improbabil. Dacă existau cele mai mărunte temeiuri pentru restituirea icoanei, atunci aducerea cazului în faţa tribunalului ar fi însemnat o publicitate net superioară în interesul cauzei. Uciderea cetăţenilor străini ar fi putut afecta enorm ajutoarele internaţionale şi Ucraina se găsea în toiul negocierilor pentru o îmbunătăţire a relaţiilor ei comerciale cu Europa. N-aş fi putut crede că un guvern ar fi riscat atât de mult pentru o singură operă de artă, într-o ţară care abunda în cópii, mai mult sau mai puţin interşanjabile, ale aceleiaşi lucrări. Hengartner nu pusese, în niciun caz, mâna pe originalul din secolul al XII-lea.

Cine fusese atunci! Un alt colecţionar, un alt tezaurizator obsedat, pe care Masini îl învinsese la licitaţie? Poate cineva care, spre deosebire de Hengartner, avea deja câteva piese de colecţie şi dorea un set complet? Poate că firma de asigurări a lui Masini deţinea legăturile şi capacitatea necesare pentru a afla cine mai licitase; mie îmi era imposibil. Un colecţionar rival nu constituia unica posibilitate; putea să fi fost vorba despre un dealer impresionat de preţul atins de icoană, care decisese că merita obţinută prin orice mijloace.

Aerul începuse să se răcorească mai repede decât mă aşteptasem; am hotărât să revin în hotel. Mă plimbasem pe malul vestic al râului Limmat, spre lac; am pornit înapoi, pe primul pod la care am ajuns, dar m-am oprit cu piciorul în aer, ca să mă orientez. De ambele părţi ale râului existau catedrale, faţă în faţă; clădiri neimpozante prin comparaţie cu giganticul castel al lui Nosferatu din Milano, totuşi am simţit un ridicol *frison* de tulburare, ca şi cum cele două catedrale conspiraseră pentru a-mi întinde o cursă.

Pachetul de *Schweitzerdeutsch* includea hărţi turistice; am atins pictograma „Unde mă aflu?” şi unitatea de geopoziţionare din notepad îşi trimise coordonatele către software, care începu să

demistifice împrejurimile. Cele două clădiri în chestiune erau Grossmunster (care semăna cu o fortăreaţă, cu două turnuri alăturate, doar puţin întoarse către malul estic al râului) şi Fraumunster (cândva o abaţie, cu o singură turlă zveltă). Ambele datau din secolul al XIII-lea, deşi diversele modificări ale construcţiilor continuaseră aproape până în prezent. Vitralii de Giacometti[52], respectiv Chagall. Iar Ulrich Zwingli lansase Reforma elveţiană din amvonul de la Grossmunster, în anul 1523.

Mă holbam la unul dintre locurile de naştere ale unei secte care dăinuise cinci sute de ani şi era mult mai straniu decât să stau în umbra celui mai vechi templu roman. A afirma *„Creştinătatea a modelat peisajul fizic şi cultural al Europei timp de două mii de ani, implacabil ca un gheţar, nemilos ca o ciocnire de plăci tectonice”* este totuna cu a demonstra prosteşte ceva evident. Dar dacă îmi petrecusem toată viaţa înconjurat de dovezi, de-abia acum – când moştenirea acelor milenii începea să-mi pară tot mai bizară – aveam cu adevărat idee despre ce însemna ea. Dispute teologice esoterice între oameni la fel de străini pentru mine ca şi egiptenii antici transformaseră întregul continent – desigur, alături de o mie de forţe pur politice şi economice –, dar, în acelaşi timp, modelaseră la un nivel sau altul dezvoltarea aproape tuturor activităţilor umane, de la arhitectură la muzică, de la comerţ la arta războiului.

Şi nu exista niciun motiv să cred că procesul se oprise. Doar pentru că Alpii nu se mai înălţau, nu însemna că geologia ajunsese la capăt.

– Vreţi să ştiţi mai multe? întrebă programul de orientare turistică.

– Nu, până nu-mi poţi spune temeiul pentru teama patologică de catedrale.

Ezită, apoi răspunse cu impecabilă logică fuzzy[53]:

– În Europa se găsesc catedrale la tot pasul. Precizaţi despre ce catedrale este vorba.

* * *

Colegii lui De Angelis îmi furnizaseră numele companiei de taxiuri la care apelase curiera pentru transportul de la bancă la aeroport – ultimul lucru pentru care plătise cu cardul de credit al firmei. Din

---

52 Alberto Giacometti (1901–1966), sculptor şi pictor elveţian, cunoscut mai ales pentru sculpturile sale în stil suprarealist, iar mai târziu pentru reprezentarea filiformă a figurilor omeneşti.

53 Logica fuzzy (în engleză „fuzzy” înseamnă „vag”, „neclar”, „estompat”) a fost definită în 1965 de către prof. Lotfi Zadeh de la Universitatea Berkeley din California. Spre deosebire de logica clasică, în care se lucrează cu două valori de adevăr exacte (notate de ex. 0 pentru fals şi 1 pentru adevărat), logica fuzzy foloseşte o plajă continuă de valori logice cuprinse în intervalul [0,1], unde 0 indică falsitatea completă, iar 1 indică adevărul complet.

Milano discutasem prin telefon cu managera companiei şi când am ajuns la hotel mă aştepta un mesaj din partea ei, însoţit de numele şoferului care făcuse cursa respectivă. El nu era în niciun caz ultima persoană care o văzuse pe De Angelis în viaţă… dar poate ultima înainte ca femeia să fi fost convinsă, prin mijloace necunoscute, să ducă icoana la Viena. În seara aceea, şoferul trebuia să-şi înceapă serviciul la ora 21. Am mâncat în grabă şi am ieşit din nou în frig. Singurele taxiuri aflate în faţa hotelului aparţineau unei companii rivale. Am plecat pe jos.

L-am găsit pe Phan Anh Tuan bând cafea într-un colţ al garajului. După câteva replici în germană, mă întrebă dacă nu prefer să vorbesc în franceză şi i-am fost recunoscător. Când se prăbuşise Zidul, era student la Politehnică în Berlinul de est.

– Încerc mereu să găsesc o modalitate să-mi termin studiile şi să revin acasă. Nu ştiu cum se întâmplă, dar nu izbutesc.

Privi gânditor afară, spre strada întunecată şi îngheţată. Am pus pe masă în faţa lui o fotografie a lui De Angelis; o privi insistent.

– Nu, îmi pare rău. N-am dus-o niciodată pe femeia asta.

Nu fusesem optimist, totuşi ar fi fost bine să fi aflat un indiciu mărunt despre starea ei de spirit; nu cumva fredonase „Banii aduc fericirea” pe tot drumul până la aeroport?

– Probabil că ai o sută de clienţi pe zi, i-am spus. Oricum, mulţumesc că ai încercat.

Am vrut să iau fotografia înapoi, dar el îmi prinse mâna.

– Nu-ţi spun că este posibil s-o fi uitat, ci că sunt sigur că n-am mai văzut-o niciodată.

– Lunea trecută, am spus. La 14:12. De la Intercontinental Bank, la aeroport. Înregistrările dispecerei arată că…

Se încruntă.

– Luni? În niciun caz. Am avut probleme cu motorul. A trebuit să trag pe dreapta vreo oră. Până aproape de ora 15.

– Eşti sigur?

Îmi aduse din taxiul lui un registru completat de mână şi-mi arătă însemnarea.

– De ce să fi înţeles greşit dispeceratul? l-am întrebat.

– Poate c-a fost un defect de software, strânse el din umeri. Un calculator preia apelurile, le alocă… totul este complet automat. Atunci când nu suntem disponibili acţionăm un comutator al aparatului de radio şi este imposibil să fi uitat să fac asta, fiindcă am ţinut radioul deschis tot timpul cât am lucrat la maşină, dar n-am primit nicio comandă.

– Nu se poate ca altcineva să fi acceptat o cursă de la dispecerat, pretinzând că eşti dumneata?

Izbucni în râs.

– În mod deliberat? Nu! Ar însemna să-şi modifice ID-ul aparatului de radio.

– Ar fi foarte greu? Ţi-ar trebui un cip falsificat, cu un număr de serie duplicat?

– Nu, dar ar trebui să scoţi radioul, să-l demontezi şi să resetezi treizeci şi două de conexiuni DIP. De ce s-ar chinui cineva aşa?

Apoi i-am văzut înţelegerea sclipindu-i în ochi.

– Cunoşti pe cineva, am întrebat, căruia să i se fi furat recent aparatul de radio? Cel prin care se face legătura cu dispeceratul, nu cel de muzică?

Încuviinţă cu tristeţe.

– Ambele. Cuiva i s-au furat ambele aparate. Cu vreo lună în urmă.

* * *

Am revenit dimineaţa şi alţi câţiva şoferi mi-au confirmat majoritatea spuselor lui Phan. Nu era uşor de demonstrat că nu minţise în legătură cu problemele la motor şi cu faptul că n-o dusese la aeroport pe De Angelis, dar nu puteam înţelege de ce şi-ar fi inventat un „alibi” când nu avea nevoie de aşa ceva – când ar fi putut spune „Da, am condus-o, n-a scos niciun cuvânt” şi nimeni n-ar fi avut nici cel mai mic motiv să nu-l creadă.

Aşadar cineva recursese la măsuri deosebite ca să fie singur într-un taxi fals cu De Angelis… pentru ca după aceea s-o lase să intre în aeroport şi să telefoneze la birou. Probabil ca să întârzie momentul când şeful ei avea să-şi dea seama că se întâmplase ceva în neregulă, dar de ce acceptase femeia planul acesta? *Ce îi spusese şoferul în acele câteva minute încât să devină atât de cooperantă?* Fusese o ameninţare la adresa familiei, a iubitului? Sau o mită, suficient de mare ca s-o convingă să se decidă pe loc? Şi în continuare nu se mai sinchisise să-şi ascundă urmele deoarece ştia că nu exista nicio modalitate prin care s-o facă în chip convingător? Acceptase că vinovăţia ei avea să fie evidentă şi că va trebui să devină o fugară?

Suna ca o mită grozavă. Atunci, cum putuse fi atât de naivă încât să creadă că cineva avea s-o plătească într-adevăr?

Am ieşit din Intercontinental Bank, i-am scos fotografia din portofel şi am îndreptat-o spre uşile rotative din sticlă incasabilă, încercând să-mi imaginez scena: *Taxiul soseşte, ea urcă, maşina porneşte. Şoferul spune: Avem parte de o vreme frumoasă, nu? Apropo, ştiu ce ai în servieta aceea. Vino cu mine la Viena şi te voi face bogată.*

Ea mă privi acuzator.

– Iartă-mă, De Angelis, am rostit. Nu cred că erai atât de naivă.

Am studiat imaginea scoasă la o imprimantă laser. Ceva mă sâcâia. *Aparate de radio digitale cu ID-urile şoferilor?* Dintr-un motiv necunoscut, asta mă surprinsese. N-ar fi trebuit. Poate că în subconştientul meu continuau să roiască scene din filme cu şoferi de

taxi şi poliţişti comunicând prin mârâieli incomprehensibile, care continuau să-mi modeleze aşteptările la un anumit nivel, în ciuda tehnologiei pe care o utilizam eu însumi zilnic. Termenul „licitaţie” îmi provoca şi acum imagini ale unui individ cu un ciocănel, strigând sume într-o încăpere ticsită, deşi nu văzusem nimic măcar pe departe asemănător, decât în filme. În viaţa reală totul era computerizat, totul era digital. „Fotografia” aceasta era digitală. Pelicula chimică începuse să dispară din magazine pe când aveam paisprezece sau cincisprezece ani şi chiar în copilăria mea era un lucru folosit exclusiv de către amatori; majoritatea fotografilor profesionişti foloseau de aproape douăzeci de ani matrice CCD[54].

Atunci de ce apărea o zgârietură fină pe fotografia icoanei? Cele câteva sute de exemplare ale catalogului licitaţiei trebuie să fi fost produse fără utilizarea unui singur intermediar analog; totul trecuse direct din camera foto digitală în calculator şi apoi în imprimanta laser. Singurul anacronism era produsul final, lucios, iar o casă de licitaţii mai puţin conservatoare ar fi oferit o versiune online sau un CD interactiv.

Reif îmi îngăduise să păstrez catalogul; revenit în camera de hotel, l-am inspectat din nou. În mod clar, „zgârietura” nu era o crăpătură în vopseaua icoanei; traversa complet imaginea, o linie perfect dreaptă, albă, de grosime uniformă, trecând fără cea mai mică abatere de la vopsea la lucrătura în argint.

O defecţiune în componentele electronice ale camerei foto? În mod sigur, fotograful ar fi sesizat-o şi ar fi încercat din nou. Şi chiar dacă eroarea ar fi fost observată prea târziu pentru ca icoana să fie refotografiată, ar fi putut fi îndepărtată instantaneu prin apăsarea unei taste din orice pachet decent de facilităţi pentru procesarea imaginilor.

Am încercat să iau legătura cu Reif; am avut nevoie de aproape o oră ca să-i dau de urmă.

– Îmi puteţi spune, l-am întrebat, numele echipei de designeri care a produs catalogul licitaţiei?

Mă privi de parcă l-aş fi întrerupt dintr-o partidă de sex ca să-l întreb cine l-a omorât pe Elvis Presley.

– Pentru ce aveţi nevoie de informaţia aceasta?

– Doream să-l întreb pe fotograful lor…

– Pe fotograful lor?

– Da. Sau pe cel care a fotografiat obiectele din colecţie.

– Nu a fost necesar să fotografiem colecţia. Herr Hengartner avea deja fotografiile complete, în scopuri de asigurare. A lăsat un disc cu

54 CCD (în engleză = charge coupled device), tehnologie utilizată de senzorii de imagine folosiţi în scanere, aparate foto digitale, în telescoape şi în diverse alte dispozitive de captat imagini.

fişiere de imagini şi instrucţiuni detaliate privind aspectul catalogului. Ştia că era pe moarte. A organizat şi a pregătit totul. Asta răspunde la întrebările dumneavoastră? Vă satisface curiozitatea?

Nu tocmai. Am strâns din dinţi şi m-am umilit: Puteam să capăt o copie a fişierului original de imagini? Voiam să cer părerea unui istoric de artă din Moscova şi nici cel mai bun fax color al catalogului n-ar fi reprodus perfect imaginea icoanei. Fără chef, Reif instrui un asistent să caute datele şi să mi le transmită.

Linia, „zgârietura”, exista în fişier.

Hengartner – care apreciase icoana în taină şi care ştiuse, cumva, că va obţine un preţ extraordinar – lăsase o imagine a ei având o mică, dar evidentă, eroare şi se asigurase că avea să fie zărită de toţi potenţialii cumpărători.

Asta trebuia să însemne ceva, însă habar nu aveam ce anume.

* * *

O listă a datelor la care Lombardia intrase şi ieşise de sub stăpânirea Austriei, memorată pe când aveam şaisprezece ani, epuiza cunoştinţele mele despre Imperiul Habsburgic. Ceea ce ar fi trebuit să nu conteze aproape deloc în anul 2013, totuşi mă simţeam deconcertant de nepregătit.

În camera de hotel mi-am despachetat bagajele, apoi am privit precaut afară, peste acoperişurile Vienei. Puteam zări, în depărtare, Catedrala Sfântului Ştefan; turla sudică, aproape detaşată de corpul principal, era încununată cu un turnuleţ care aducea cu o antenă delicată de radio. Acoperişul catedralei era decorat cu ţigle viu colorate, formând un desen fascinant, în zigzag, alcătuit din „V”-uri şi carouri, ca şi cum cineva ar fi învelit clădirea cu o imensă carpetă mongolă, ca să-i păstreze căldura. Pe de altă parte, ceva mai puţin exotic ar fi produs o dezamăgire.

De Angelis murise în acelaşi hotel (în camera aflată chiar deasupra mea, care beneficia aproape de aceeaşi panoramă). Se înscrisese sub propriul ei nume. Plătise cu propriul ei card, deşi ar fi putut utiliza bani gheaţă, anonimi. *Dovedea asta că n-avea de ce să se ruşineze – că fusese ameninţată, nu mituită?*

Am petrecut jumătate din dimineaţă încercând să-l conving pe managerul hotelului că poliţia locală nu avea să-l aresteze pentru că-mi îngăduise să discut cu angajaţii săi despre crimă; ideea în sine i se părea echivalentă cu o trădare.

– Dacă un cetăţean vienez ar muri în Milano, am argumentat răbdător, nu v-aţi aştepta ca un investigator austriac acreditat să primească acolo tot ajutorul solicitat?

– Am fi trimis o delegaţie a poliţiei care să ia legătura cu autorităţile milaneze, nu un detectiv particular care să acţioneze pe cont propriu.

Nu ajungeam nicăieri, aşa că am bătut în retragere. În plus, întârziam la o întâlnire.

Mult aşteptatul meu prânz, decontat de Masini, cu un operator al pieţei negre s-a desfăşurat într-un restaurant cu hrană naturistă. În Milano plătisem câteva milioane de lire unei „agenţii de intermediere” cu sediul pe Internet, ca să mă pună în legătură cu „Anton”. Era mult mai tânăr decât mă aşteptasem; părea de vreo douăzeci de ani şi radia genul de siguranţă de sine pe care până atunci îl întâlnisem numai la dealerii de droguri adolescenţi şi bogaţi. Am reuşit, din nou, să evit folosirea germanei mele atroce; Anton vorbea o engleză de CNN, cu un accent care mi s-a părut maghiar.

I-am întins catalogul licitaţiei, deschis la pagina relevantă; privi imaginea icoanei.

– Ah, da. Vladimir... îţi pot face rost de una identică. Zece mii de dolari americani.

– Nu vreau o copie falsificată. (Deşi ideea era atrăgătoare, Masini n-ar fi putut fi păcălit.) Nici măcar un obiect contemporan similar. Vreau să ştiu cine s-a interesat de asta. Cine a răspândit zvonul că îşi va schimba proprietarul în Zürich şi că ar fi fost gata să plătească pentru a fi adusă în răsărit.

A trebuit să fac un efort conştient ca să nu plec ochii spre picioarele lui. Înainte de a sosi, presărasem în mod discret microsfere din siliciu pe podeaua de sub masă. Fiecare dintre ele conţinea un accelerometru minuscul – o matrice de cilindri elastici din silicon, cu mărimea de câţiva microni, fabricată pe acelaşi cip cu un microprocesor de putere scăzută. Dacă la următoarea noastră întâlnire una singură dintre cele cincizeci de mii de microsfere pe care le azvârlisem avea să mai fie prinsă de pantofii lui, o puteam interoga în infraroşii, aflând cu precizie pe unde umblase tânărul. Sau unde îşi ţinea perechea aceasta de pantofi, atunci când şi-o schimba cu alta.

– Icoanele se deplasează spre apus, declară Anton de parcă ar fi enunţat o lege fizică. Prin Praga sau Budapesta, spre Viena, Salzburg, München. Aşa se aranjează totul.

– Pentru cinci milioane de franci elveţieni, nu crezi că cineva ar fi putut face efortul de a schimba liniile tradiţionale de furnizare?

Se strâmbă.

– *Cinci milioane?* Nu cred! Ce face icoana asta să valoreze cinci milioane?

– Tu eşti expertul. Tu trebuie să-mi spui.

Mă fulgeră cu privirea de parcă ar fi suspectat că-mi băteam joc de el, apoi coborî din nou ochii asupra catalogului. De data aceasta citi şi comentariul. Vorbi precaut:

– Poate că-i mai veche decât credeau licitanţii. Dacă provine într-adevăr, să zicem, din secolul al XV-lea, preţul aproape că ar putea fi

explicabil. Probabil, clientul tău i-a ghicit vechimea exactă... şi nu numai el.

Suspină.

– Va costa însă mult să aflăm cine a fost celălalt ofertant. Oamenii vor şovăi să vorbească.

– Ştii unde stau, i-am spus. Dacă găseşti pe cineva care trebuie convins, anunţă-mă.

Încuviinţă din cap posomorât, de parcă ar fi sperat cu adevărat că i-aş fi putut înmâna un teanc gros de bani lichizi pentru diverse mite. Am fost cât pe ce să-l întreb despre „zgârietură” – *Ar putea fi un mesaj codificat, adresat cunoscătorilor, anunţând că icoana este mai veche decât pare? –,* dar n-am dorit să mă fac de râs. O văzuse şi nu spusese nimic; poate că, la urma urmelor, nu era decât o eroare de calculator, lipsită de semnificaţie.

Când am plătit nota, se ridică de pe scaun, se aplecă spre mine şi şopti:

– Dacă spui cuiva cu ce mă ocup, o să am grijă să fii ucis.

Mi-am păstrat un chip inexpresiv şi am replicat:

– Reciproc.

După ce plecă, am încercat să râd. *Puşti idiot şi insolent.* N-am putut, totuşi, să emit sunetul cuvenit. Nu-mi imaginam că avea să fie foarte încântat dacă afla în ce se băgase. Mi-am scos notepadul, am consultat agenda de întâlniri, după care i-am îngăduit braţului drept să atârne o secundă pe lângă scaun, iradiind podeaua cu un cod de distrugere adresat microsferelor rămase.

Am scos apoi poza lui De Angelis din portofel şi am aşezat-o în faţa mea pe masă.

– Sunt în vreun pericol? am întrebat. Tu ce crezi?

Mă privi fără să zâmbească. Expresia din ochii ei putea să fie de amuzament sau de îngrijorare. Nu de indiferenţă; în privinţa asta eram sigur. Nu părea, însă, pregătită să înceapă să ofere predicţii sau sfaturi.

* * *

Tocmai când mă îmbărbătam pentru a-l aborda din nou pe managerul hotelului, birocratul din primăria oraşului a acceptat, în sfârşit, să faxeze hotelului o declaraţie oficială, recunoscând că licenţa mea era admisă în toată jurisdicţia. Asta păru să-l mulţumească pe manager, deşi nu aducea nimic în plus faţă de documentele pe care i le arătasem deja.

Recepţionerul de-abia şi-o amintea pe De Angelis; nu putea preciza dacă fusese veselă sau nervoasă, prietenoasă sau încordată, îşi purtase singură bagajul; un hamal îşi amintea că o văzuse cu servieta şi cu o geantă de voiaj. (Petrecuse în Zürich noaptea dinainte de preluarea icoanei.) Nu folosise room service-ul şi nici vreunul dintre

restaurantele hotelului.

Omul de serviciu care găsise cadavrul se născuse în Torino, conform spuselor şefului său. Nu eram sigur dacă asta avea să constituie un ajutor sau un obstacol. Când l-am găsit într-o debara din subsol, îmi vorbi iritat, în germană:

– Am declarat totul poliţiei. De ce mă mai deranjezi? Du-te şi întreabă poliţia, dacă vrei să afli detalii.

Îmi întoarse spatele. Părea să inventarieze şampoanele de mochetă şi sticlele de dezinfectant, dar se comporta ca şi cum ar fi fost o acţiune de maximă urgenţă.

– Trebuie să fi fost un şoc pentru tine, am comentat. O persoană atât de tânără... Dacă ar fi fost vorba despre o clientă de optzeci de ani care ar fi murit în somn, probabil că nu i-ai fi acordat mare atenţie. Dar Gianna avea douăzeci şi şapte de ani. O tragedie!

Se încordă la auzul numelui ei; i-am putut zări umerii tensionându-se. *După şase zile? O femeie pe care nici măcar n-o cunoscuse?*

– N-ai mai văzut-o până atunci, aşa este? l-am întrebat. N-ai mai vorbit cu ea?

– Nu.

Nu l-am crezut. Managerul era un cretin îngust la minte; probabil că relaţiile cu clienţii erau strict interzise. Tânărul acesta avea douăzeci de ani, era arătos, vorbea aceeaşi limbă cu De Angelis. Ce făcuse? Flirtase cu ea pe coridor, nevinovat, timp de treizeci de secunde? Iar acum se temea că avea să-şi piardă slujba dacă recunoştea?

– Nu va mai afla nimeni, dacă-mi spui ce ţi-a zis. Îmi dau cuvântul. Nu sunt de la poliţie şi nimic nu trebuie să fie oficial. Vreau doar să-i bag la închisoare pe nemernicii care au ucis-o.

Lăsă din mână scanerul pentru coduri de bare şi se răsuci spre mine.

– N-am întrebat-o decât de unde era de loc. Cu ce treburi prin Viena.

Am simţit că mi se zbârleşte părul de pe ceafă. Durase atât de mult ca să ajung aşa aproape de ea, încât pur şi simplu nu-mi venea să cred că era adevărat.

– Cum a reacţionat?

– A fost politicoasă. Prietenoasă. Părea, totuşi, agitată. Neatentă.

– Ce ţi-a zis?

– Că era din Milano.

– Altceva?

– Când am întrebat-o ce căuta în Viena, mi-a spus că făcea pe dama de companie.

– *Poftim?!*

– Mi-a spus că nu stă mult. Şi că se afla aici doar ca să facă pe

dama de companie. A unei doamne mai vârstnice.

* * *

Damă de companie? Am rămas treaz jumătate de noapte, încercând să pricep înţelesul expresiei. Implica, oare, că nu cedase custodia icoanei? Că, atunci când murise, continua s-o păzească? Că o considera proprietatea lui Luciano Masini şi că intenţiona încă să i-o predea?

Ce-i spusese „şoferul de taxi”? Adu icoana pentru o zi în Viena? Poţi să n-o scapi din vedere? Nu vrem s-o furăm… ci s-o împrumutăm? Să i ne rugăm pentru ultima oară înainte de a dispărea în seifurile altei bănci occidentale? Dar ce anume era atât de special la *această* copie a Maicii Domnului Vladimir ca să merite atâta bătaie de cap? Probabil acelaşi lucru care îl determinase pe Masini să plătească cinci milioane de franci elveţieni… dar despre ce era vorba?

Şi de ce îşi părăsise slujba De Angelis, riscând închisoarea, ca să urmeze planul? Chiar dacă fusese oarbă la faptul evident că totul era o înscenare, ce i s-ar fi putut oferi pentru a fi de acord să dea cu piciorul carierei şi reputaţiei?

Aţipisem de numai zece-douăzeci de minute, când am fost trezit de bubuituri în uşă. Până ce m-am împleticit din pat şi mi-am tras pantalonii, poliţiştii îşi pierdură răbdarea şi folosiră un şperaclu ca să intre. Nu era încă ora 2 noaptea.

Erau patru indivizi, doi în uniformă. Unul îmi agită o fotografie în faţă. Am mijit ochii.

– Aţi discutat cu bărbatul acesta? Azi?

Era Anton. Am încuviinţat din cap. Dacă ei n-ar fi ştiut deja răspunsul, n-ar mai fi pus întrebarea.

– Urmaţi-ne, vă rugăm!

– De ce?

– Deoarece prietenul dumneavoastră este mort.

M-au dus să-mi arate cadavrul, aşa că am putut confirma că era într-adevăr aceeaşi persoană. Fusese împuşcat în piept şi azvârlit lângă canal. Nu în canal; poate că ucigaşii fuseseră întrerupţi în acţiunea lor. La morgă, corpul nu purta, bineînţeles, pantofi, totuşi ar fi meritat să emit codul microsferelor, pentru orice eventualitate – ele ar fi putut ajunge în cele mai neaşteptate locuri (de pildă, în nări). Dar înainte de a mă putea gândi la o scuză plauzibilă ca să scot notepadul din buzunar, îi traseră cearşaful peste cap şi mă conduseră într-o cameră pentru interogare.

Poliţia îmi găsise numele şi numărul în notepadul lui „Anton” (dacă îi cunoşteau numele adevărat, îl ţineau secret… alături de alte câteva detalii pe care mi-ar fi plăcut să le aflu – de pildă, răspunsul la întrebarea dacă laboratorul balistic obţinuse aceleaşi rezultate ca şi în cazul lui De Angelis). Am relatat discuţia noastră din restaurant, dar n-

am amintit de microsfere (ilegale); urmau să le găsească destul de repede şi nu câştigam nimic dacă ofeream o confesiune voluntară.

Am fost tratat cu dispreţul cuvenit, dar fără să fiu agresat, nici chiar verbal – o primire de cinci stele; în Seveso îmi fuseseră rupte câteva coaste, iar în Marsilia mă alesesem cu un testicul strivit. La ora 4:30 eram liber să plec.

Îndreptându-mă către lift, am trecut pe lângă mai multe birouri mici separate prin pereţi, dar fără să fie complet închise. Pe o masă se afla o cutie de carton, plină cu obiecte de îmbrăcăminte în pungi de plastic.

M-am oprit după ce am ieşit din raza vizuală a celor dinăuntru. Erau un bărbat şi o femeie, ambii necunoscuţi mie, care discutau şi făceau însemnări.

M-am întors, am strecurat capul în birou şi am rostit:

– Mă scuzaţi… mi-aţi putea spune… vă rog…?

Am vorbit în germană, cu accentul cel mai groaznic pe care-l puteam reuşi; am avut un atu, trebuie să fi sunat oribil. Cei doi mă priviră scandalizaţi. Căutându-mi vizibil cuvintele, am scos notepadul şi am atins câteva taste, bâjbâind prin software-ul de traducere şi intrând mai mult în birou. Mi s-a părut că zăresc, cu coada ochiului, o pereche de pantofi, dar n-am putut fi sigur.

– Mi-aţi putea spune, vă rog, unde se află cea mai apropiată toaletă?

– Ieşi afară, mârâi bărbatul, până nu-ţi sparg capul.

M-am retras, zâmbind nesigur.

– *Grazie,* signore! *Danke schön!*

În ascensor exista o videocameră de supraveghere. Nici măcar n-am aruncat o privire spre notepad. La fel, în hol. Abia ieşit pe stradă, am coborât ochii.

Deţineam date culese de 207 microsfere. Software-ul muncea deja din greu ca să reconstruiască traseul lui Anton.

Eram cât pe-aci să urlu de fericire, când mi-am dat seama că nu mi-ar fi fost de niciun folos dacă nu eram capabil să-l urmăresc.

* * *

Primul loc în care mersese după ce părăsise restaurantul părea să fie locuinţa lui; nu-mi răspunse nimeni la uşă, dar privind pe fereastră am putut întrezări postere ale câtorva dintre cele mai pretenţioase formaţii rock de pe continent. Dacă nu era apartamentul lui, poate era al unui prieten sau al unei prietene. M-am instalat pe terasa cafenelei de peste drum, schiţând conturul vizibil al apartamentului, speculând asupra pereţilor şi mobilierului, reexaminând urma pentru orele pe care le petrecuse acolo, apoi modificându-mi speculaţiile, încercând din nou.

Chelnerul privi peste umărul meu, spre expunerea multiplă de

desene formate din linii simple, ce acopereau ecranul.

– Sunteţi coregraf?

– Da.

– Ce interesant! Cum se numeşte dansul acesta?

– „Telefonând şi aşteptând nerăbdător”. Este un omagiu adus idolilor şi mentorilor mei: Twyla Tharp şi Pina Bausch[55].

Chelnerul fu impresionat.

După trei ore şi niciun semn de viaţă, am trecut mai departe. Pentru scurt timp, Anton se oprise şi la altă adresă. La uşă îmi răspunse o blondă zveltă, care nu împlinise încă nouăsprezece ani.

– Sunt un prieten de-al lui Anton, m-am prezentat. Ştii unde l-aş putea găsi?

Avea ochii roşii, ca şi cum plânsese.

– Nu cunosc pe nimeni cu numele ăsta.

Îmi trânti uşa în nas. Am rămas locului pe coridor pentru câteva clipe, întrebându-mă: *Oare eu l-am ucis? Cineva a detectat micro sferele şi l-a împuşcat din cauza lor?* Totuşi, dacă le-ar fi găsit, le-ar fi distrus; acum n-aş mai fi avut o rută pe care s-o urmăresc.

Anton mai fusese într-un singur loc înainte de a face călătoria cu maşina până la canal, pe durata căreia rămăsese complet nemişcat. Locaţia anterioară se dovedi o vilă izolată, cu două niveluri, într-un cartier luxos. Nu am sunat la uşă. Nu exista niciun post convenabil de observare, aşa că am trecut o singură dată prin faţa ei, ca în plimbare. Draperiile erau lăsate şi nicăieri în preajmă nu se zărea vreun vehicul parcat.

La câteva străzi mai încolo, m-am aşezat pe o bancă într-un părculeţ şi am început să apelez diverse baze de date. Casa fusese închiriată cu numai trei zile în urmă; nu mi-a fost greu să dau de urma proprietarului – un avocat de corporaţii, având mai multe apartamente prin tot oraşul –, însă a fost imposibil să aflu numele noului chiriaş.

Viena are o hartă centralizată de instalaţii, pentru ca oamenii să nu sape din greşeală în locuri pe unde trec cabluri energetice şi telefonice subterane. Liniile telefonice erau inutile pentru mine; este necesar un efort minim ca să nu mai poţi fi „ascultat” în felul ăsta. Clădirile erau însă conectate la reţeaua de gaz natural, prin care se înota mai uşor decât prin apă, şi cu mai puţin zgomot.

Am cumpărat un hârleţ, cizme, mănuşi, o salopetă albă şi o cască de protecţie. Din cartea de telefoane am prelevat imaginea emblemei companiei de gaze şi am aplicat-o pe cască; din depărtare părea destul de autentică. Mi-am adunat tot curajul care-mi rămăsese şi am revenit pe strada vilei, într-un loc de unde casa nu se putea zări, dar

---

55 Twyla Tharp (1941), dansatoare americană şi coreografă; Philippina „Pina” Bausch (1940–2009) dansatoare germană, coreografă, profesoară de dans şi director de balet.

cât de aproape îndrăzneam. Am îndepărtat câteva dale din pavaj şi am început să sap. Era pe la începutul după-amiezii, un trafic redus şi foarte puţini pietoni. De la fereastra celei mai apropiate case, un bătrân trăgea cu ochiul la mine. Am rezistat ispitei de a flutura braţul spre el; n-ar fi părut deloc firesc pentru un lucrător adevărat.

Am ajuns la conducta principală, am coborât în puţul de acces şi am lipit de PVC un pacheţel; acesta telescopă un ac gol în interior, care topi chimic plasticul, menţinând etanşarea în timp ce penetra în pereţii conductei. Cineva trecu prin apropiere, plimbând doi câini mari, care gâfâiau şi salivau; n-am ridicat ochii.

Panoul de control piui, anunţând reuşita. Am astupat groapa, am pus dalele la locul lor şi am revenit la hotel ca să mă odihnesc.

* * *

Lăsasem un cablu subţire, de fibră optică, pornind din cutia îngropată până la pământul neacoperit cu beton din jurul unui copac apropiat, cu capătul la numai câţiva milimetri sub sol. În dimineaţa următoare am colectat datele stocate, după care m-am întors la hotel ca să le prelucrez.

Câteva sute de captatoare ajunseseră în conductele de gaz ale vilei şi reveniseră la cutia de control de câteva ori, trăgând cu urechea în schimburi suprapuse cu durata de o oră, apoi descărcându-şi memoria. Pistele individuale de sunet erau adesea ininteligibile, dar procesându-le pe toate o dată, software-ul putea, de obicei, să obţină un sunet limpede.

Vocile erau cinci: trei bărbaţi şi două femei. Toţi vorbeau în franceză, deşi n-aş fi jurat că era limba maternă a tuturor.

Treptat, am pus lucrurile cap la cap. Ei nu aveau icoana, ci fuseseră angajaţi s-o găsească, de către un individ pe nume Katulski. Se părea că-l plătiseră pe Anton ca să ciulească urechile, dar el le ceruse mai mulţi bani ca să nu treacă în slujba mea. Problema era că, de fapt, nu avusese nimic tangibil de oferit… iar ei căpătaseră un indiciu de la altă sursă. Referirile la uciderea lui Anton nu erau directe, însă poate că încercase să-i şantajeze cumva când îl anunţaseră că nu mai aveau nevoie de serviciile lui.

Un lucru era foarte clar: supravegheau, cu rândul, un apartament situat în capătul opus al Vienei, unde bănuiau că avea să apară cândva asasinul lui De Angelis.

Am urmărit pe doi dintre ei când au plecat să-şi ia schimbul în primire. Închiriaseră un apartament vizavi de obiectivul lor; prin binoclul meu cu infraroşii am putut vedea încotro îşi aţinteau ei binoclurile. Locul pe care-l supravegheau părea pustiu; prin perdelele zdrenţuite nu distingeam decât tapetul scorojit.

De la un telefon public, am sunat la poliţie, utilizând glasul sintetizat al notepadului. Am lăsat un mesaj anonim pentru poliţistul

care mă interogase, oferind codul care avea să-i permită accesul la datele din microsfere. Cei de la criminalistică le găsiseră probabil imediat, dar extragerea informaţiilor prin metoda forţei brute a microscopiei ar fi durat câteva zile.

Apoi am aşteptat.

Peste cinci ore, în jur de 3 noaptea, cei doi bărbaţi pe care-i urmărisem plecară grăbiţi, fără să fie înlocuiţi de alţii. Am scos fotografia lui De Angelis şi am privit-o sub razele lunii. Tot nu înţelegeam ce anume din ea mă fermecase; era fie o hoaţă, fie o fraieră. Poate ambele… Indiferent însă ce ar fi fost, o uciseseră.

– Nu rânji aşa, i-am spus, de parcă ai cunoaşte toate răspunsurile. Ce-ar fi să-mi urezi baftă?

* * *

Clădirea era veche şi într-o stare jalnică. N-am avut nicio problemă cu încuietoarea de la intrare şi, în ciuda treptelor ce scârţâiră până la ultimul etaj, nu m-am întâlnit cu nimeni.

Prin uşa apartamentului 712 se putea detecta un şablon evident de câmpuri electrice; se părea că era protejată cu zece alarme diferite. Am forţat uşa apartamentului vecin. În tavan exista un chepeng de acces, din fericire chiar deasupra canapelei. Dedesubt, cineva mormăi prin somn în clipa când îmi ridicam picioarele şi închideam chepengul. Inima îmi bubuia de adrenalină şi claustrofobie – spargere efectuată într-o ţară străină, teamă, anticipaţie. Am plimbat în jur raza lanternei – şoarecii se îndepărtară grăbiţi.

Chepengul corespondent pentru 712 era protejat la fel ca uşa. M-am deplasat în altă parte a plafonului, am îndepărtat izolaţia termică, apoi am decupat o gaură în tencuială şi am coborât în odaie.

Nu ştiu ce mă aşteptasem să găsesc. Un altar acoperit de icoane şi lumânări cu inscripţii votive? „Echipamente” oculte şi un vraf de tomuri colbuite despre învăţăturile misticilor slavoni?

În cameră existau doar un pat, un scaun şi un echipament RV conectat la priza telefonică. Viena ţinuse pasul cu timpurile; până şi acest apartament dărăpănat dispunea de cea mai recentă bandă ISDN[56].

Am privit în josul străzii – nu se zărea nici ţipenie. Am lipit urechea de uşă; dacă cineva suia pe scară, făcea mult mai puţin zgomot decât făcusem eu.

Mi-am pus pe cap casca RV.

Simularea era o clădire, mai mare decât orice văzusem vreodată, întinzându-se în jurul meu ca un stadion, ca un Colosseum. În depărtare – cam la două sute de metri –, coloane gigantice de

---

56 ISDN – acronimul expresiei engleze *Integrated Services Digital Network*, care se traduce „Reţea cu servicii digitale integrate”.

marmură, terminate prin arcade, susţineau un balcon cu o balustradă complicată din metal, apoi alte coloane susţineau alt balcon… şi tot aşa, pe şase niveluri. Pardoseala era gresie sau parchet, cu şnururi delicate tivind un model hexagonal complex, în roşu şi auriu. Am ridicat capul… şi, orbit, am înălţat braţele în faţa ochilor (fără efect). Interiorul acestei catedrale imposibile se termina cu o cupolă masivă, ale cărei dimensiuni sfidau orice calcule. Razele soarelui se revărsau prin zeci de ferestre arcuite, dispuse în jurul bazei. Deasupra lor, cupola era acoperită la interior cu un mozaic ale cărui culori erau mai frumoase decât mi-aş fi putut imagina vreodată. Ochii îmi lăcrimau din pricina strălucirii; am clipit ca să-mi îndepărtez lacrimile şi am început disting scena reprezentată acolo. O femeie al cărei chip era înconjurat de un nimb întindea mâna…

Cineva îmi lipi de gât ţeava unui pistol.

Am îngheţat, aşteptând să mi se vorbească. După câteva clipe, am rostit în germană:

– Regret că nu m-a învăţat nimeni să păşesc atât de silenţios.

Glasul unui tânăr îmi răspunse într-o engleză cu accent puternic:

– „Cel care cunoaşte adevărul cuvintelor lui Isus le poate auzi tăcerea” – Sf. Ignatie al Antiohiei.

Probabil că după aceea redusese volumul de pe echipamentul RV – intenţionasem s-o fac eu însumi, dar păruse redundant –, deoarece brusc mi-am dat seama că ascultasem un zgomot de fond.

– Îţi place ce clădim? întrebă tânărul. A fost inspirată de Sf. Sofia din Constantinopol – biserica Sfintei Înţelepciuni, ridicată de Iustinian – dar nu-i o copie oarbă. Noua arhitectură nu trebuie să acorde concesii materiei imperfecte. Originalul din Istanbul este acum muzeu şi, desigur, anterior a fost utilizat ca moschee vreme de cinci secole. Asupra acestui loc sfânt nu se poate abate însă niciunul dintre acele destine.

– Nu.

– Lucrezi pentru Luciano Masini, aşa-i?

Nu m-am putut gândi la o minciună plauzibilă care să-mi fi atras simpatia lui.

– Aşa-i.

– Să-ţi arăt ceva…

M-am încordat, pregătit, sperând că-mi va scoate casca. L-am simţit mişcându-se când ţeava revolverului se clinti puţin, apoi mi-am dat seama că-şi punea mănuşa RV.

Arătă cu degetul şi-mi deplasă punctul de vedere; o făcuse fără ca să vadă ceva, iar asta mă impresiona. Păream că lunec, peste pardoseala catedralei, direct spre altar, care era separat de naos printr-un iconostas ca o dantelărie, masiv şi poleit, acoperit cu sute de icoane. Din depărtare, catapeteasma sclipea opulent; subiectele

picturilor erau imposibil de distins, dar panourile colorate alcătuiau un mozaic abstract, straniu şi minunat.

Pe măsură însă ce mă apropiam, efectul devenea copleşitor.

Imaginile erau executate în acelaşi stil bidimensional „primitiv”, pe care-l dispreţuisem la icoana căutată de Masini,… dar aici, împreună, *en masse,* păreau de o mie de ori mai expresive decât orice capodoperă pompoasă a Renaşterii. Nu impresiona doar faptul că nuanţele fuseseră „restaurate” cu o bogăţie pe care nu o posedase niciodată vreo vopsea reală: roşul şi albastrul erau ca o catifea luminoasă, argintul aducea cu oţelul încălzit până la alb-incandescent. Geometria umană simplă, stilizată, a chipurilor – unghiul unui cap plecat în suferinţă, implorarea straniu detaşată a ochilor înălţaţi spre ceruri – părea să alcătuiască un limbaj de emoţii, cu o claritate şi precizie ce depăşeau orice bariere ale înţelegerii. Era ca scrisul înainte de Turnul Babel, ca telepatia, ca muzica.

Sau poate că pistolul lipit de gâtul meu mă ajuta să-mi extind sensibilitatea estetică… Pentru a deschise uşile percepţiei, nimic nu-i mai bun ca o doză zdravănă de narcotice endogene.

Necunoscutul care mă capturase îmi îndreptă ochii spre spaţiul gol dintre două icoane.

– Acolo este locul Maicii Domnului de Cernobîl.

– Cernobîl? Acolo a fost pictată?

– Masini nu ţi-a spus nimic, aşa-i?

– Nu mi-a spus *ce anume?* Că icoana provine de fapt din secolul al XV-lea?

– Nu din secolul al XV-lea, ci *al XX-lea.* Din 1986.

Mintea îmi gonea nebuneşte, dar n-am scos un cuvânt.

Îmi povesti totul pe un ton firesc, de parcă ar fi fost acolo personal.

– Unul dintre întemeietorii Adevăratei Biserici era muncitor la reactorul 4. Când s-a petrecut accidentul, în câteva ore a recepţionat o doză letală. N-a murit însă pe loc, ci de-abia peste două săptămâni, când a înţeles cu adevărat dimensiunile tragediei, când şi-a dat seama că nu era vorba doar despre sutele de voluntari, pompieri şi soldaţi care aveau să moară în agonie în următoarele luni, ci despre *zecile de mii de oameni* care aveau să moară în următorii ani… cu solul şi apa contaminate pentru decenii şi bolile dăinuind timp de generaţii. Atunci Fecioara Maria i-a apărut într-o viziune şi i-a spus ce să facă. Trebuia să o picteze ca pe Maica Domnului Vladimir, copiind fiecare detaliu şi respectând tradiţia. De fapt, el avea să fie instrumentul creării unei noi icoane şi Ea avea să o sfinţească, revărsând asupră-i toată compasiunea Fiului Ei pentru suferinţele ce avuseseră loc, fericirea Lui pentru curajul şi sacrificiul pe care îl dovedise poporul Său, şi voinţa Lui de a împărţi povara de suferinţă şi chin care avea să urmeze. I-a mai spus să amestece material

radioactiv în culorile pe care le folosea şi să ascundă icoana după ce o termina, până ce îşi putea ocupa locul pe iconostasul Adevăratei Biserici.

Am închis ochii şi am derulat o scenă dintr-un documentar TV: imagini filmate pe celuloid imediat după accident, brăzdate de fulgere şi dungi spectrale. Traiectoriile particulelor înregistrate în emulsie; filmul în sine fusese afectat de radiaţii. *Asta însemnase „zgârietura” lui Hengartner* – fie că era un efect real, apărut după ce fotografiase icoana cu o cameră modernă, fie numai o adăugire stilizată creată de calculator. Era un mesaj ce se adresa oricărui cumpărător potenţial care ştia cum să descifreze codul: „Aceasta nu este ceea ce afirmă comentariul. Aceasta este o raritate, o icoană nou-nouţă, un original. *Maica Domnului de Cernobîl.* Origine ucraineană, 1986.”

– Mă surprinde, am rostit, că a putut fi transportată cu avionul.

– Radiaţia este abia detectabilă acum, majoritatea produselor fierbinţi de fisiune s-au dezintegrat de ani buni. Cu toate acestea, n-ar fi recomandabil s-o săruţi. Şi poate că l-a ucis pe bătrânul ăla superstiţios ceva mai devreme decât ar fi murit de moarte bună.

Superstiţios?

– Hengartner… crezuse că o să-l vindece de cancer?

– Altfel de ce s-o fi cumpărat? A fost furată în ’93 şi a dispărut pentru multă vreme, dar zvonuri despre *puterile ei miraculoase a*u circulat permanent.

Tonul îi era dispreţuitor.

– Nu ştiu în ce religie credea hodorogul ăla, poate în *homeopatie.* Spera să-l refacă o doză din ceea ce-l afectase. Scanerele integrale foarte bune pot detecta cele mai mici urme de stronţiu-90 şi le pot data: momentul accidentului. Dacă într-adevăr cancerul lui a fost cauzat de Cernobîl, ar fi ştiut-o. Însă şeful tău este, bănuiesc, doar un adorator de modă veche al Madonei, care crede că poate salva viaţa nepoatei lui dacă-şi arde toţi banii pe altarul ei.

Poate că voia să mă sâcâie, ca să acţionez; puţin îmi păsa ce credea Masini, totuşi mă străbătu un val de mânie.

– Şi curiera? *Cu ea ce s-a întâmplat?* Pentru voi a însemnat tot o ţărancă proastă şi superstiţioasă?

Tăcu un timp; l-am simţit schimbând mâna cu care ţinea pistolul. Ştiam cu exactitate unde se afla acum; cu ochii închişi, îl puteam zări în faţa mea.

– Fratele meu i-a spus că în Viena se găsea un băiat din Kiev care murea de leucemie şi care dorea să aibă şansa de a se ruga la Maica Domnului de Cernobîl.

Dispreţul îi pierise din glas. Ca şi pompoasa siguranţă biblică.

– Masini îi povestise despre nepoata lui. Ştia cât de obsedat era şi mai ştia că n-ar fi fost niciodată de acord să se despartă de icoană,

nici măcar pentru o oră. De aceea a acceptat s-o ia la Viena. S-o predea cu o zi mai târziu. Nu credea că poate să vindece pe cineva. De altfel, bănuiesc că nu credea nici în Dumnezeu, însă fratele meu a convins-o că băiatul avea dreptul să se roage icoanei, să aibă o mângâiere din asta. Chiar dacă el nu avea cinci milioane de franci elveţieni.

Am lovit în clipa aceea, cu directa cea mai puternică pe care o lansasem în viaţa mea. Am izbit carnea şi osul, zguduindu-mi întregul corp ca un şoc electric. Pentru o clipă am fost atât de ameţit încât nu am ştiut dacă el apăsase sau nu pe trăgaci, spulberându-mi jumătate din faţă. M-am clătinat şi mi-am smuls casca, cu transpiraţia îngheţată picurându-mi de pe chip. Tânărul zăcea pe podea, convulsionându-se de durere, cu pistolul tot în mână. Am făcut un pas înainte şi l-am călcat pe încheietură, apoi m-am aplecat şi am luat arma, cu uşurinţă. Avea paisprezece-cincisprezece ani şi membre lungi, dar era foarte slab şi spân. L-am lovit cu răutate în coaste.

– Iar tu ai jucat rolul pioasei victime a cancerului, da?

– Da.

Plângea, dar nu-mi dădeam seama dacă de durere sau de remuşcări.

L-am lovit încă o dată.

– Şi după aceea aţi ucis-o! Ca să puneţi labele pe nenorocita de Madonă de Cernobîl, care nici măcar nu face o amărâtă de minune!

– N-am omorât-o eu! Plângea ca un copil. Frate-meu a omorât-o şi acum e mort şi el.

Fratele lui era mort?

– Anton?

– S-a dus la oamenii lui Katulski, ca să le spună despre tine.

Vorbea printre suspine.

– A crezut că ei te vor încurca… şi a mai crezut că dacă se luptau cu tine, am putea avea şansa să scoatem icoana din oraş.

Trebuia să-mi fi dat seama. Ce modalitate mai bună de a urmări o icoană furată, decât să faci tu însuţi contrabandă cu icoane? Şi ce modalitate mai bună de a urmări mişcările rivalilor tăi, decât să pretinzi că eşti informatorul lor?

– Acum unde-i icoana?

Nu-mi răspunse. Mi-am băgat arma în buzunarul de la spate, apoi m-am aplecat şi l-am ridicat de subsuori. Nu cred că avea mai mult de 30 de kilograme. Poate că într-adevăr murea de leucemie; în clipa aceea, nu-mi păsa aproape deloc. L-am izbit de perete şi l-am lăsat să cadă; l-am ridicat şi l-am izbit din nou. Din nas începu să-i curgă sânge; se înecă şi tuşi. L-am ridicat pentru a treia oară, după care m-am oprit să-mi inspectez isprava. Mi-am dat seama că-i fracturasem maxilarul atunci când îl lovisem cu pumnul… şi probabil îmi

fracturasem eu însumi un deget.

– Tu nu eşti nimic, îmi spuse el. Nimic. O scânteiere în istorie. Timpul va înghiţi epoca profană – şi toate sectele demente şi blasfemiatoare, toate superstiţiile – ca pe o gâză într-o furtună de nisip. Va dăinui numai Adevărata Biserică.

Zâmbea cu buze însângerate, dar nu părea triumfător sau mulţumit de sine. Pur şi simplu mă anunţase care îi era opinia.

Probabil că pistolul din buzunarul meu ajunsese la temperatura corpului; când îmi lipi ţeava de ceafă, am crezut mai întâi că era degetul lui cel mare. L-am privit în ochi, căutând să-i descifrez intenţiile, dar n-am putut vedea decât disperare. Finalmente, nu era decât un copil singur într-un oraş străin, copleşit de dezastre.

Purtă ţeava armei în jurul capului meu, până ce ajunse în dreptul tâmplei. Am închis ochii, strângându-i involuntar. Am rostit:

– Te rog…

Îndepărtă arma. Am deschis ochii la timp ca să-l văd zburându-şi creierii.

* * *

Nu doream decât să mă ghemuiesc pe podea şi să dorm, pentru ca apoi să mă trezesc şi să constat că totul nu fusese decât un vis. Un instinct mă ţinu însă în mişcare. M-am spălat de sânge, cât am putut de bine. Am ascultat dacă nu cumva se treziseră vecinii. Pistolul era o armă suedeză ilegală, cu amortizor încorporat; glonţul scosese un şuier de-abia perceptibil, dar nu ştiam cât de tare răcnisem eu.

Desigur, purtasem din capul locului mănuşi. Laboratorul balistic avea să confirme sinuciderea. Trebuiau, totuşi, explicate gaura din tavan, maxilarul fracturat şi coastele învineţite şi exista o probabilitate covârşitoare ca fire din părul meu şi particule de epidermă să existe peste tot în încăpere. În cele din urmă avea să se ajungă la proces. Şi la condamnarea mea la închisoare.

A fost cât pe-aci să anunţ poliţia. Eram prea obosit ca să mă gândesc să fug, prea dezgustat de ceea ce făcusem. Practic nu-l omorâsem pe puşti… doar îl bătusem şi-l terorizasem. Continuam să fiu furios pe el, chiar şi acum; parţial, era vinovat de moartea lui De Angelis. Cel puţin în aceeaşi măsură în care eu eram vinovat de moartea lui.

Apoi, însă, pilotul meu automat spuse: *Anton era fratele lui. Poate că s-au întâlnit în ziua când a fost ucis… în locuinţa lui Anton, sau în apartamentul cu fata blondă. Au călcat o vreme pe aceeaşi podea. Şi-au şters tălpile pe acelaşi preş din faţa uşii. Iar după aceea, poate că el a mutat icoana în altă ascunzătoare.*

Mi-am scos notepadul, am îngenuncheat la picioarele cadavrului şi am emis codul.

Au răspuns trei sfere.

* * *

Am găsit-o cu puţin înaintea zorilor, îngropată sub dărâmături, într-o clădire pe jumătate demolată de la periferia Vienei. Se afla tot în servietă, însă toate încuietorile şi alarmele fuseseră dezactivate. Am deschis servieta şi am rămas un timp, privind icoana. Semăna cu fotografia din catalog. Urâtă şi posomorâtă.

Am vrut s-o rup în două. Am vrut să aprind un foc şi s-o ard. Din cauza ei muriseră trei oameni. Dar nu era atât de simplu.

M-am aşezat pe ruine, cu capul în palme. Nu puteam pretinde că nu ştiam ce însemna icoana pentru proprietarii ei de drept. Văzusem biserica pe care o clădeau, locul pe care urma să-l ocupe. Auzisem istoria, oricât de apocrifă, a creaţiei ei. Iar dacă referirile la compasiunea divină pentru morţii Cernobîlului, canalizată într-o felicitare de Crăciun radioactivă erau pentru mine rahaturi ridicole şi lipsite de sens, asta nu interesa pe nimeni. De Angelis nu crezuse nici ea, totuşi îşi trădase misiunea – plecase spre Viena pentru că aşa dorise. Cât despre mine, puteam visa oricât voiam la o lume raţională, perfectă, profană… dar de trăit, trebuia să trăiesc într-o lume reală.

Eram sigur că-i puteam duce icoana lui Masini înainte să fiu arestat. Probabil că el n-avea să-mi ofere chiar orice deţinea, dar aş fi putut căpăta câteva milioane de lire… înainte ca puştoaica să moară şi ca recunoştinţa lui să se topească. Suficient ca să-mi angajez câţiva avocaţi foarte buni. Suficient, poate, ca să scap de închisoare.

Sau puteam să fac ceea ce ar fi trebuit să facă De Angelis când sosise momentul adevărului, în loc să apere până la moarte nenorocitele de drepturi ale lui Masini.

Am revenit în apartament. Înainte de plecare, decuplasem toate alarmele, aşa că acum am putut intra pe uşă. Mi-am pus casca şi mănuşa RV şi, cu vârful degetului, am scris un mesaj invizibil în spaţiul gol de pe catapeteasmă.

După aceea, am scos echipamentul din priza telefonică, întrerupând legătura, şi am plecat să caut un loc unde să mă ascund până la căderea nopţii.

* * *

Ne-am întâlnit imediat înainte de miezul nopţii, în exteriorul parcului de distracţii din nord-estul Vienei, într-un loc de unde puteam vedea roata mare. Un alt copil înspăimântat şi sacrificabil, afişând o faţadă de bravură. Puteam să fiu un poliţist. Puteam să fiu oricine.

Când i-am întins servieta, o deschise şi privi înăuntru, apoi se uită la mine de parcă aş fi fost o apariţie sfântă.

– Ce veţi face cu ea? l-am întrebat.

– Vom extrage adevărata icoană din reprezentarea fizică şi apoi o vom distruge.

A fost cât pe aici să-i replic: *Ar fi trebuit să furaţi fişierul-imagine al*

lui Hengartner şi în felul ăsta aţi fi evitat multe nenorociri. Totuşi n-am avut inima s-o fac.

Mi-a îndesat în mâini o broşură multilingvă. Am citit-o în drum spre metrou. Explica deosebirile teologice dintre Adevărata Biserică şi diversele versiuni naţionale ale ortodoxiei. Se părea că totul se rezuma la chestiunea incarnării; Dumnezeu crease informaţie, nu trup, şi cine nu înţelegea deosebirea aceasta importantă trebuia să fie adus imediat pe calea cea dreaptă. Continua, explicând felul în care Adevărata Biserică avea să unifice ortodoxia răsăriteană – şi finalmente întreaga creştinătate –, eradicând superstiţiile, sectele apocaliptice, naţionalismul virulent şi materialismul ateist. Nu pomenea nimic, în niciun fel, despre antisemitism sau despre bombardările moscheilor.

Literele se distrugeau pe pagină la câteva minute după ce le citeam. Să fi fost un proces declanşat de dioxidul de carbon exhalat? Indivizii aceştia îşi însuşiseră metodele unor guru cu adevărat ciudaţi.

Am scos fotografia lui De Angelis.

– Asta doreai de la mine? Eşti mulţumită?

Nu-mi răspunse. Am rupt fotografia şi am lăsat bucăţelele să coboare, fluturând, spre pământ.

Nu am luat metroul. Aveam nevoie de aerul rece ca să-mi limpezească mintea. Aşa că am revenit pe jos în oraş, croindu-mi drum printre ruinele trecutului incomprehensibil şi vestitorii viitorului inimaginabil.

Plonjonul Planck

Gisela contempla avantajele de a fi strivită – aproape cu siguranţă fatal, însă extrem de lent – când mesagerul apăru în casagrama ei. Îi observă prezenţa, dar îl instrui să aştepte; un sol sclipitor şi auriu cu sandale înaripate, întinzând un braţ nerăbdător, încremenit în mijlocul pasului, la douăzeci de delta depărtare.

În momentul acela, grama era o întindere de dune galbene, sub un cer albastru-spălăcit, nici prea auster, nici prea fascinant. Întinsă confortabil pe nisipul răcoros, Gisela fixa concentrat cu privirea un triunghi gigantic care plutea înclinat deasupra dunelor; fiecare latură a lui semăna cu un snop zbârlit de paie. Triunghiul era un ansamblu de diagrame Feynman[57], prezentând doar câteva dintre multele modalităţi în care o particulă se putea deplasa între trei evenimente în spaţiu-timp. O particulă cuantică nu putea fi fixată pe o traiectorie anume, dar putea fi tratată ca o sumă de componente localizate, fiecare având altă traiectorie şi participând la o serie diferită de interacţiuni.

În spaţiu-timpul „gol”, interacţiunile cu particule virtuale făceau ca faza fiecărei componente să se rotească în mod constant, aidoma limbilor unui ceas. Însă timpul măsurat cu orice tip de ceas care călătorea între două evenimente din spaţiu-timpul plat avea valoarea maximă atunci când traiectoria era o linie dreaptă – orice ocol ducea la dilatarea timpului, scurtând călătoria –, astfel că reprezentarea defazării în funcţie de mărimea ocolului atingea, de asemenea, maximul la o linie dreaptă. Deoarece maximul respectiv era continuu şi orizontal, un grup de traiectorii aproape drepte şi aglomerate în jurul lui avea defazări similare şi permitea mai multor altor componente decât ale oricărui alt grup echivalent de pe pante să capete aceeaşi fază, consolidându-se reciproc. Trei linii drepte, strălucind roşu prin centrul fiecărui „snop de paie”, ilustrau rezultatul: traiectoriile clasice, traiectoriile cu probabilitatea cea mai mare erau linii drepte.

În prezenţa materiei, aceleaşi procese deveneau uşor oblice. Gisela adăugă modelului două nanograme de plumb – câteva trilioane de atomi, ale căror linii cosmice treceau vertical prin centrul triunghiului, înmugurind propriul lor desiş de particule virtuale. Atomii erau neutri ca sarcină şi culoare, dar electronii şi quarcii lor individuali continuau să disipeze fotoni şi gluoni virtuali. Fiecare tip de materie interfera cu o parte a roiului virtual şi anomalia iniţială se răspândea prin spaţiu-

---

57 Diagramele Feynman sunt reprezentări grafice ale expresiilor matematice care guvernează comportamentul particulelor subatomice. Numele provine de la cel care le-a inventat, Richard Feynman, fizician american câştigător al premiului Nobel, şi a fost folosit prima dată în 1948.

timp, disipând chiar particulele virtuale, anulând rapid orice diferenţe între efectul unei tone de roci şi al unei tone de neutrini, diminuându-se odată cu distanţa conform unei aproximative legi a pătratelor inverse. Cu ploaia de particule virtuale – şi defazările pe care le creau acestea – variind de la un loc la altul, traiectoriile de probabilitate maximă încetau să mai asculte de geometria spaţiu-timpului plat. Triunghiul roşu-luminos al celor mai probabile traiectorii era acum vizibil curbat.

Ideea de bază data tocmai de la Saharov[58]: gravitaţia nu era decât reziduul anulării imperfecte a altor forţe; prin stoarcerea suficient de puternică a vidului cuantic apăreau ecuaţiile lui Einstein. Dar începând cu Einstein, orice teorie a gravitaţiei era, de asemenea, o teorie a *timpului.* Relativitatea cerea ca faza de rotaţie a unei particule aflate în imponderabilitate să coincidă cu toate ceasurile care călătoreau pe aceeaşi traiectorie şi, odată ce dilatarea gravitaţională a timpului era legată de modificări ale densităţii particulei virtuale, orice determinare a timpului – de la durata de înjumătăţire a dezintegrării unui radioizotop (stimulată de fluctuaţiile vidului) şi până la stările de vibraţie ale unei aşchii de cuarţ (pricinuite finalmente de aceleaşi efecte de fază ca şi cele care determinau traiectoriile clasice) – putea fi reinterpretată ca o numărătoare a interacţiunilor cu particule virtuale.

Linia aceasta de raţionare îl dusese pe Kumar – la un secol după Saharov, bizuindu-se pe lucrările lui Penrose, Smolin şi Rovelli[59] – la conceperea unui model al spaţiu-timpului ca o sumă cuantică a tuturor reţelelor posibile de linii cosmice ale particulelor, cu „timpul” clasic dezvoltându-se din numărul de intersecţii de-a lungul unui fir specificat al reţelei. Modelul respectiv cunoscuse un succes categoric, supravieţuind secole examinărilor teoretice şi testelor experimentale. Nu fusese însă validat niciodată la scara lungimilor minime, accesibile doar la energii absurd de ridicate, şi nu se întreprinsese nicio tentativă de a explica structura fundamentală a reţelelor sau a regulilor ce le guvernau. Gisela dorea să ştie de unde proveneau elementele respective. Voia să înţeleagă Universul la nivelul lui cel mai profund, să atingă frumuseţea şi simplitatea aflate la temelia tuturor lucrurilor.

De aceea demarase Plonjonul Planck.

Mesagerul îi atrase din nou atenţia. Emitea coduri de identificare, indicând faptul că îl reprezenta pe primarul Cartanului – software non-

---

58 Andrei Dmitrievici Saharov, (1921–1989), fizician rus, membru al Academiei de ştiinţe a URSS, Laureat al Premiului Nobel pentru Pace, disident şi militant pentru drepturile omului. A elaborat câteva idei fundamentale în domeniul reacţiilor nucleare de sinteză dirijate.

59 Referire la LQG, *loop quantum gravity*, o teorie care încearcă să descrie proprietăţile cuantice ale gravitaţiei.

conştient care se ocupa cu menţinerea bunelor relaţii cu alte polisuri, respectând politeţea oficială şi netezind eventualele asperităţi şi conflicte în cazurile în care nu existau conexiuni reale între cetăţeni. Deoarece Cartan se găsea de aproape trei secole pe orbită în jurul lui Chandrasekhar, la 97 de ani-lumină depărtare de Pământ – actualmente se afla chiar şi mai departe de toate polisurile care călătoreau prin spaţiu –, Gisela nu-şi putea imagina în ce misiuni diplomatice urgente putea fi angajat primarul şi cu atât mai puţin de ce dorea s-o consulte pe ea.

Expedie un cod de activare spre mesager. Suspendând estetica de continuitate a casagramei, acesta sări peste dune, oprindu-se în faţa ei, într-un nor de praf fin.

– Suntem pe punctul de a primi doi vizitatori de pe Pământ.

Gisela fu uluită.

– De pe Pământ? Ce polis?

– Atena. Primul tocmai a sosit, al doilea va mai fi în tranzit pentru nouăzeci de minute.

Gisela nu auzise niciodată de Atena, dar nouăzeci de minute pentru o persoană suna ameninţător. Tot ceea ce era important la un cetăţean individual putea fi comprimat în mai puţin de un exaoctet şi expediat sub forma unei emisii de raze gamma cu o durată de ordinul milisecundelor. Simularea organatomică a unui corp integral – celulă cu celulă, viscere redundante şi toate celelalte – era o excentricitate destul de nevinovată, totuşi transportarea detaliilor microscopice ale „propriului” tău intestin subţire la 97 de ani-lumină constituia pur şi simplu o exagerare.

– Ce ştii despre Atena? Pe scurt.

– A fost întemeiat în anul 2312, cu o cartă exprimând ţelul „recâştigării virtuţilor pierdute ale organatomicului”. În forumurile publice, cetăţenii săi au dovedit puţin interes faţă de realitatea exopolisului – cu excepţia istoriei şi formelor de artă organatomice –, totuşi participă la unele activităţi culturale contemporane inter-polisuri.

– Dar de ce au venit aici aceştia doi? Dacă fug din calea plictiselii, cu siguranţă puteau să fi găsit azil ceva mai aproape de casă.

Primarul îi tălmăci cuvintele în mod literal.

– Nu au adoptat cetăţenia cartană, ci au intrat în polis doar cu privilegii de vizitatori. În introducerea transmisiei lor au declarat că scopul sosirii este de a asista la Plonjonul Planck.

– Să asiste… nu să participe activ?

– Aşa au spus.

Ar fi putut asista de acasă, la fel de bine ca oricare non-participant de aici, din Cartan. Echipa Plonjonului făcuse totul public – studii, planuri, simulări, argumentaţii tehnice, dezbateri metafizice – din clipa

când ideea se coagulase din simple glume şi experimente mentale, la câţiva ani după ce ocupaseră orbita din jurul găurii negre. Cel puţin acum, Gisela ştia de ce venise primarul la ea; se oferise voluntară pentru a răspunde oricăror solicitări de informaţii despre Plonjon pe care sursele publice nu le putuseră rezolva automat. Totuşi, deocamdată nimeni nu păruse să fi apreciat că din rapoartele lor ar fi lipsit măcar un detaliu important.

– Deci primul este în aşteptare?

– Nu. S-a trezit imediat cum a sosit.

Asta părea chiar şi mai ciudat decât excesul lor de bagaje. Dacă tot călătoreai cu cineva, de ce să nu-ţi amâni activarea până la sosirea tovarăşului tău? Sau, şi mai bine, de ce să nu vă comprimaţi amândoi sub formă de biţi intercalaţi?

– Dar a părăsit incinta de sosire?

– Nu.

Gisela ezită.

– N-ar trebui să aştept până ce soseşte complet şi celălalt? Ca să-i pot întâmpina pe amândoi odată?

– Nu.

Primarul părea sigur pe el în privinţa asta. Gisela regretă că protocolul inter-polisuri nu permitea software-lui non-conştient să joace rolul de gazdă; se simţea lamentabil de incompetentă pentru această poziţie. Dar dacă ar fi început să consulte oameni, să solicite sfaturi şi să analizeze în profunzime cultura Atenei, probabil că vizitatorii ar fi făcut turul Cartanului şi ar fi revenit acasă înainte ca ea să fi fost pregătită pentru ei.

Se încordă şi sări.

* * *

Ultima persoană care reproiectase incinta de sosire o făcuse sub forma unui ponton din lemn înconjurat de un ocean sur, măturat de vânturi. Prima vizitatoare aştepta cu răbdare la capătul pontonului, ceea ce era mai bine; în cealaltă direcţie pontonul nu avea capăt şi parcurgerea inutilă a câţiva kilodelta putea fi destul de demoralizatoare. Un asterisc nemişcat îl reprezenta pe tovarăşul ei, deocamdată în tranzit. Deşi îmbrăcate, ambele pictograme erau extrem de realiste din punct de vedere anatomic, dar evident de sexuri opuse, femeia părând mult mai tânără. Pictograma Giselei era mai stilizată şi suprafaţa ei, fie „piele”, fie „haine” – dacă dorea, oricare dintre ele putea căpăta o senzaţie tactilă –, era texturată cu reguli de reflexie difuză care nu prea se potriveau cu proprietăţile optice ale vreunei substanţe reale.

– Bun venit în Cartan. Mă numesc Gisela.

Întinse mâna, iar vizitatoarea înaintă şi i-o scutură... deşi era posibil ca ea să fi perceput şi executat un act cu totul diferit, tradus

prin esperanto gestic.

– Mă numesc Cordelia. El este tatăl meu, Prospero. Am venit tocmai de pe Pământ.

Părea uşor ameţită, o reacţie pe care Gisela o găsea perfect normală. Indiferent ce complicată acţiune metaforică folosiseră în Atena pentru a instrui software-ul de comunicaţii să-i oprească, să anexeze preambuluri şi sume de control explicative, apoi să convertească întregul pachet, bit cu bit, într-un fascicul de raze gamma modulate, aceasta nu i-ar fi putut pregăti niciodată complet pentru faptul că, într-o clipită subiectivă, ei aveau să păşească 97 de ani în viitor şi la 97 de ani-lumină de casă.

– Aţi venit ca să asistaţi la Plonjonul Planck?

Gisela optă să nu trădeze nicio urmă de mirare; ar fi fost inutil de crud să sublinieze că totul putea fi văzut din Atena. Chiar dacă fetişizai datele în timp real prin comparaţie cu transmisiile la viteza luminică, era greu de crezut că ar fi meritat să te defazezi cu 194 de ani de tovarăşii tăi din polis.

Cordelia încuviinţă cu timiditate şi privi statuia de lângă ea.

– De fapt, tata…

Ce voia să spună? Că fusese exclusiv ideea lui? Gisela zâmbi încurajator, sperând o clarificare, dar nu urmă nimic. Se întrebase de ce un bărbat pe nume Prospero îşi numise fata Cordelia, dar acum i se părea, pur şi simplu, prudent – dacă tot cazi pradă modei numelor shakespeareane – să nu pună într-o familie toate personajele din aceeaşi piesă.

– Vrei să faci o plimbare prin jur? Până soseşte el?

Cordelia îşi coborî privirea, ca şi cum întrebarea ar fi fost extrem de stânjenitoare.

– Cum doreşti, râse Gisela. Habar n-am care este eticheta în privinţa rudelor pe jumătate transferate.

Era improbabil ca şi Cordelia să o fi cunoscut; în mod clar, cetăţenii Atenei nu aveau obiceiul să parcurgă distanţe interstelare, iar conexiunile de pe Pământ aveau o astfel de lăţime de bandă încât problema nu s-ar fi pus niciodată.

– Dacă eu aş fi fost în tranzit, nu m-ar fi deranjat deloc.

Cordelia şovăi.

– Aş putea vedea gaura neagră?

– Bineînţeles!

Chandrasekhar nu avea un disc strălucitor de acreţie – avea vârsta de şase miliarde de ani şi înghiţise de mult gazele şi praful din regiune –, dar cu siguranţă lăsa o urmă pe lumina obişnuită a stelelor din jur.

– O să-ţi ofer varianta redusă a turului de prezentare şi ne vom întoarce cu mult înainte ca tatăl tău să se fi trezit. – Gisela examină pictograma bărboasă; cu privirea fixată asupra orizontului şi cu

braţele pe lângă trup, părea gata să înceapă să cânte. – Presupunând că nu rulează deja pe date parţiale… Aş fi putut jura că i-am văzut ochii mişcându-se.

Cordelia surâse uşor, apoi ridică fruntea şi rosti solemn:

– Nu am fost împachetaţi în felul acesta.

Gisela îi expedie un cod de adresă.

– Atunci nu va şti nimic. Urmează-mă!

* * *

Stăteau pe o platformă circulară, în spaţiul pustiu. Gisela modulase adresa gramei, ca să ofere platformei „gravitaţie artificială” – 1 *g* uniform, indiferent de mişcarea lor – şi un dom transparent plin cu aer la temperatura şi presiunea standard. Probabil că toţi cetăţenii Atenei erau astfel reglaţi încât să ignore orice parametri ai gramei ce le-ar fi putut cauza disconfort, totuşi părea o idee bună să ia măsuri suplimentare de precauţie. Platforma în sine era un compromis, lată de cinci delta – oferind o oarecare protecţie împotriva vertijului –, dar suficient de mică pentru a le îngădui ocupanţilor ei să vadă la aproximativ patruzeci de grade sub „orizontală”.

– Chandrasekhar, arătă Gisela. Douăsprezece mase solare. Distanţa: 17 000 de kilometri. S-ar putea să ai nevoie de o clipă ca s-o descoperi… seamănă cu luna nouă văzută de pe Pământ.

Alesese cu grijă coordonatele şi viteza; pe când vorbea, o stea sclipitoare se diviză în două, apoi străluci pentru o secundă într-un inel mic, perfect, când trecu direct prin spatele găurii.

– Exceptând, desigur, efectul de lentilă gravitaţională.

Cordelia zâmbi, evident încântată.

– Este o vedere reală?

– Parţial. Se bazează pe toate imaginile pe care le-am recepţionat până acum din partea unui roi de sonde, totuşi au mai rămas puncte de vedere care n-au fost testate niciodată şi care trebuie interpolate. Asta include faptul că, în mod aproape sigur, ne deplasăm cu altă viteză decât orice sondă care a trecut prin aceeaşi locaţie, aşa că vedem lucrurile în mod diferit, cu deplasări şi aberaţii Doppler diferite.

Cordelia absorbi totul fără niciun semn de dezamăgire.

– Ne putem apropia?

– Cât doreşti de mult.

Gisela emise coduri de control spre platformă şi spiralară, apropiindu-se. Pentru câteva secunde se păru că n-ar mai fi fost nimic de văzut; discul negru şi lipsit de trăsături din faţa lor crescu mereu, dar în mod clar nu avea să înmugurească cu niciun fel de detaliu. Treptat, însă, în jurul său începu să se formeze un halo mare de imagini de lentilă şi nu era necesară sclipirea unui inel Einstein ca să vezi că lumina aceea se comporta straniu.

– Cât de departe suntem acum?

– Cam la 34 M.

Cordelia păru nesigură şi Gisela adăugă:

– La 600 de kilometri, dar dacă vei converti masa în distanţă în mod natural, asta înseamnă de 34 de ori masa lui Chandrasekhar. Este o convenţie utilă – dacă o gaură neagră nu are sarcină sau moment unghiular, masa ei stabileşte scara întregii geometrii. Orizontul de evenimente este întotdeauna la 2 M, lumina formează orbite circulare la 3 M şi aşa mai departe.

Apelă o hartă spaţiu-timp a regiunii din exteriorul găurii şi instrui grama să înregistreze pe ea linia cosmică a platformei.

– Distanţele actuale depind de traiectoria pe care o adopţi, dar dacă presupui că gaura este înconjurată de cochilii concentrice pe care forţa de maree este constantă – ceva tangibil, care poate fi măsurat direct –, le poţi atribui acestora raze de curbură fără să-ţi pese de detaliile felului în care ai putea ajunge până în centrul lor.

Deoarece una dintre dimensiunile spaţiale fusese omisă ca să facă loc timpului, cochiliile deveniră cercuri, iar evoluţiile lor temporale pe hartă erau reprezentate sub forma unor cilindri concentrici transparenţi.

Pe când discul în sine crescu, distorsiunea din jurul lui se extinse mai rapid. La 10 M, Chandrasekhar avea lărgimea sub şaizeci de grade, dar chiar şi constelaţiile din jumătatea opusă a cerului se aglomerau în mod vizibil laolaltă, pe măsură ce razele de lumină care soseau erau arcuite pe traiectorii mai degrabă radiale. Deplasarea gravitaţională spre albastru, uniformă pe cer, era îndeajuns de puternică pentru a conferi stelelor o sclipire sălbatică – nu atât de gheaţă, cât de un albastru fierbinte. Pe hartă, conurile de lumină presărate în lungul liniei lor cosmice – structuri aidoma unor clepsidre stilizate, formate din toate razele de lumină ce treceau printr-un punct dat, la un moment dat – începeau să se încline spre gaură. Conurile de lumină marcau hotarele mişcării posibile din punct de vedere fizic; a-ţi traversa propriul con de lumină ar fi însemnat să depăşeşti viteza luminii.

Gisela creă un binoclu şi-l oferi Cordeliei.

– Încearcă să priveşti spre halo.

– Aha! exclamă ateniana după ce duse binoclul la ochi. De unde au apărut toate stelele acelea?

– Efectul de lentilă îţi permite să vezi stelele dinapoia găurii, dar nu se opreşte acolo. Lumina care atinge în treacăt orbitele cochiliilor 3 M se învârteşte parţial în jurul găurii, înainte de a se îndrepta într-o nouă direcţie… şi nu există limită în ceea ce priveşte cât de mult poate coti, dacă atinge foarte mult cochilia.

Gisela schiţase pe hartă şase raze de lumină care se apropiau de gaura neagră sub unghiuri diferite; după ce descriau spirale strânse,

la distanţe nu tocmai egale de cilindrul 3 M, toate se îndreptau în aproape aceeaşi direcţie.

– Dacă priveşti în lumina care evadează din orbitele acelea, vezi o imagine a întregului cer, comprimată într-un inel îngust. Iar la marginea interioară a inelului există un alt inel, mai mic, şi aşa mai departe – toate alcătuite din lumină care s-a învârtit în jurul găurii încă o dată.

Cordelia căzu pe gânduri pentru un moment.

– Dar nu poate continua veşnic, nu-i aşa? În cele din urmă, difracţia nu va înceţoşa tiparul?

Gisela aprobă din cap, ascunzându-şi surpriza.

– Ba da, însă nu-ţi pot arăta asta aici. Grama nu rulează la un asemenea nivel al detaliilor!

Se opriră chiar la cochilia 3 M. Cerul era perfect bisecţionat aici: o emisferă în beznă absolută, cealaltă ticsită de stele de un albastru-sclipitor. În lungul graniţei, haloul arcuia peste dom, ca o Cale Lactee imposibil de geometrizată. Curând după sosirea pe Cartan, Gisela crease un omagiu adus lui Escher, bazat pe această vedere; acoperise jumătate de cer cu constelaţii întrepătrunse, care se repetau spre margine în cópii tot mai mici. Cu binoclul reglat la amplificarea 1000, puteau distinge un soi de siluetă a platformei „în depărtare”: o bandă de întuneric obturând o parte minusculă a haloului în toate direcţiile.

Continuară după aceea spre orizontul de evenimente, indiferente atât la forţele de maree, cât şi la acceleraţia de care ar fi avut nevoie în realitate pentru a menţine ritmul acela lipsit de grabă.

Toate stelele aveau acum strălucirea maximă la frecvenţele ultraviolete, dar Gisela dispusese ca domul să filtreze totul, mai puţin lumina dinspre spectrul vizibil organatomic, în cazul în care pielea simulată a Cordeliei accepta prea literal descrierile radiaţiei. În vreme ce întreaga fostă sferă celestă se reducea la un disc mic, Chandrasekhar părea să se curbeze în jurul lor – iar această iluzie optică era periculoasă. Dacă emiteau o rază de lumină în direcţia opusă găurii negre, dar nu izbuteau s-o aţintească spre ferestruica aceea albastră, ar fi fost curbată precum traiectoria unei pietre şi ar fi plonjat înapoi în gaură. Niciun obiect material nu s-ar fi putut descurca; opţiunile privind traiectoriile de evadare se îngustau. Gisela simţi un fior de claustrofobie; în curând avea să facă asta în mod real.

Se opriră din nou ca să plutească suspendate – neverosimil – deasupra orizontului de evenimente, având ca singură lumină un punctuleţ de radiounde puternic deplasate spre albastru, îndărătul lor. Pe hartă, conul lor viitor de lumină pătrundea aproape complet în gaura neagră, cu doar o aşchie infimă ieşind din cilindrul 2 M.

– Intrăm? întrebă Gisela.

Faţa Cordeliei era violet.

– Cum?

– Prin simulare. Pe cât de autentic posibilă, dar nu atât de autentică încât să fim prinse înăuntru, îţi promit.

Cordelia deschise braţele, închise ochii şi mimă căderea pe spate, spre gaură. Gisela instrui platforma să traverseze orizontul de evenimente.

Pata cerului se stinse, apoi începu să se extindă din nou rapid. Gisela încetinea timpul de un milion de ori; în realitate, ar fi ajuns la singularitate într-o fracţiune de milisecundă.

– Ne putem opri aici? întrebă Cordelia.

– Vrei un stop-cadru?

– Nu, să plutim în locul ăsta.

– Plutim deja. Nu ne mişcăm. – Gisela suspendă evoluţia gramei. – Am oprit timpul… cred că asta doreai.

Cordelia păru gata s-o contrazică, după care arătă spre cercul încremenit de stele.

– În exteriorul găurii, deplasarea spre albastru era aceeaşi pe tot cerul, dar acum stelele de lângă margine sunt mult mai albastre. Nu înţeleg…

– Dintr-un punct de vedere, nu-i nicio noutate. Dacă am fi căzut liber spre gaură, am fi înaintat îndeajuns de rapid ca să vedem un domeniu întreg de deplasări Doppler suprapuse deplasării gravitaţionale spre albastru, cu mult înainte să fi traversat orizontul de evenimente. Cunoşti efectul de arc stelar?

– Da.

Ateniana examină din nou cerul şi Gisela aproape că o putu vedea testând explicaţia, imaginându-şi cum ar putea să arate un arc stelar deplasat spre albastru.

– Ar avea sens, continuă Cordelia, numai dacă ne-am deplasa… iar tu ai spus că stăm pe loc.

– Aşa este, folosind o definiţie cât se poate de bună. În exterior, însă, se aplică altă definiţie.

Gisela evidenţie o secţiune verticală a liniei lor cosmice, acolo unde plutiseră deasupra cochiliei 3 M.

– În exteriorul orizontului de evenimente ai putea rămâne agăţat mereu pe o cochilie cu forţă de maree constantă, dacă ai avea un motor suficient de puternic. Aşa că este logic să o alegem pe ea ca definiţie a „nemişcării”, să reprezentăm timpul pe această hartă ca fiind strict vertical. În interiorul găurii însă, aşa ceva devine complet incompatibil cu experienţa – conul tău de lumină se înclină atât de mult încât linia ta cosmică *trebuie* să traverseze cochiliile. Iar cea mai simplă nouă definiţie a „nemişcării” este să sapi drept prin cochilii – exact opusul încercării de a te agăţa de ele – şi să reprezinţi „timpul hărţii” strict orizontal, îndreptat spre centrul găurii.

Evidenţie o secţiune a liniei lor cosmice, acum orizontală. Expresia de mirare a Cordeliei începu să lase loc uimirii.

– Aşadar atunci când conurile de lumină se înclină suficient de mult… definiţiile „spaţiului” şi „timpului” trebuie să se încline, urmându-le?

– Exact! Centrul găurii negre se află acum în viitorul nostru. Primul nostru contact cu singularitatea nu va fi cu faţa, ci cu viitorul – exact aşa cum vom intra în contact cu sfârşitul Universului. Iar direcţia de pe această platformă, care era orientată spre singularitate, este îndreptată acum „în jos” pe hartă – în ceea ce, din exterior, pare trecutul găurii, dar în realitate este o vastă întindere de spaţiu. În faţa noastră se găsesc miliarde de ani-lumină, întreaga istorie a interiorului găurii convertită în spaţiu, care se extinde pe măsură ce ne apropiem de singularitate. Singura şmecherie este că spaţiul de mişcare, de manevră, este limitat. Ca să nu mai amintesc de timp.

Cordelia privea fascinată harta.

– Prin urmare, interiorul sferei nu-i câtuşi de puţin o sferă? Este o cochilie sferică în două direcţii, a cărei istorie este convertită în spaţiu, ca a treia direcţie… făcând întregul obiect să fie suprafaţa unui hipercilindru? Un hipercilindru care creşte în lungime, în vreme ce raza lui se diminuează? – Se lumină la faţă. – Iar deplasarea spre albastru este similară deplasării spre albastru de la începutul contractării Universului?

Se întoarse către cerul îngheţat.

– Atât doar că spaţiul acesta se contractă numai în două dimensiuni, aşa încât, cu cât unghiul luminii stelare favorizează mai mult direcţiile respective, cu atât este mai deplasat spre albastru?

– Corect.

Gisela nu mai era surprinsă de înţelegerea rapidă manifestată de Cordelia; misterul era de ce nu învăţase mai demult tot ceea ce se cunoştea despre găurile negre. Cu acces nelimitat la o bibliotecă acceptabilă şi cu un software rudimentar de îndrumare, şi-ar fi putut completa imediat lipsurile. Iar dacă tatăl ei o târâse până la Cartan doar ca să fie martoră la Plonjonul Planck, cum putuse să rămână pasiv şi să îngăduie culturii Atenei să-i stânjenească educaţia? Era lipsit de sens.

Cordelia ridică binoclul şi privi în lateral, în jurul găurii.

– De ce nu pot să ne văd chiar pe noi două?

– Asta-i o întrebare bună.

Gisela trasă pe hartă o rază de lumină îndreptată în lateral, care părăsea platforma imediat după ce traversaseră orizontul de evenimente.

– La cochilia 3 M, o rază ca asta ar fi descris o elice în spaţiu-timp, revenind după o revoluţie la linia noastră cosmică. Aici însă, elicea a

fost răsucită şi comprimată într-o spirală şi, în cazul cel mai fericit, a avut timp să descrie numai jumătate din drumul în jurul găurii înainte de a atinge singularitatea. Lumina pe care am emis-o după ce am trecut peste orizont nu poate reveni la noi. Asta presupunând că este vorba despre o gaură neagră Schwarzschild perfect simetrică, adică ceea ce simulăm noi. O gaură atât de veche precum Chandrasekhar s-a stabilizat, probabil, la o aproximare destul de corectă a geometriei Schwarzschild. Însă, aproape de singularitate, până şi lumina stelară care soseşte în interior ar fi suficient de deplasată spre albastru ca să interfereze, iar orice alt obiect mai masiv – ca noi, dacă ne-am afla realmente aici – ar determina transformări haotice mai devreme.

Instrui grama să comute pe geometria Belinsky-Şalatnikov-Lifshitz, apoi reporni timpul. Stelele începură să pâlpâie din pricina distorsiunii, ca şi cum ar fi fost văzute printr-o atmosferă turbulentă, după care cerul păru să clocotească, măturat în valuri turbulente de deplasările spre roşu şi albastru.

– Dacă am fi fost întrupate şi îndeajuns de puternice ca să supravieţuim forţelor de maree, le-am fi simţit oscilând sălbatic atunci când treceam prin regiuni care colapsau şi se extindeau în direcţii diferite.

Modifică harta spaţiu-timp corespunzător şi o mări, pentru a fi mai distinctă. În apropierea singularităţii, cilindrii forţelor de maree constante, cândva proporţionaţi, se dezintegrau acum într-o efervescenţă de bule tot mai fine, tot mai distorsionate.

Cordelia examina harta cu o expresie de consternare.

– Cum veţi putea face calcule într-un asemenea mediu?

– Nici nu vom face. Acesta este haos, însă sistemele haotice sunt foarte susceptibile faţă de manipulare. Cunoşti teologia lui Tipler? Doctrina conform căreia ar trebui să încercăm să remodelăm Universul, astfel ca înainte de sfârşitul lui să se poată efectua o infinitate de calcule?

– Da.

Gisela îşi deschise braţele, cuprinzând tot Chandrasekhar.

– Remodelarea unei găuri negre este mai uşoară. În cazul unui Univers închis, nu poţi rearanja ceea ce există deja. În cazul unei găuri negre, poţi turna materie nouă şi radiaţii din toate direcţiile. Procedând în felul acesta, sperăm să îndreptăm geometria spre un colaps mai ordonat – nu versiunea Schwarzschild, ci una care să lase lumina să ocolească de multe ori spaţiul din interiorul găurii. Cartan Nul va fi alcătuit din raze de lumină ce se rotesc în sens opus, modulate cu impulsuri, ca mărgelele pe un şirag. Pe măsură ce razele trec una prin cealaltă, impulsurile vor interacţiona şi ele vor fi deplasate spre albastru, spre energii destul de mari ca să producă perechi şi, în final, chiar destul de mari ca să apară efecte

gravitaţionale. Razele acelea vor fi memoria noastră şi interacţiunile lor ne vor conduce toate calculele. Cu puţin noroc, vom coborî până aproape de scara Planck: 10 până la minus 35 de metri.

Cordelia contemplă totul în tăcere, apoi întrebă şovăitor:

– Dar câte calcule veţi fi capabili să efectuaţi?

– În total? – Gisela strânse din umeri. – Asta depinde de detaliile structurii spaţiu-timpului la scara Planck, pe care nu le vom cunoaşte decât după ce vom ajunge înăuntru. Există unele modele care ne vor permite să efectuăm, în miniatură, ideea tipleriană: calculele infinite. Totuşi, majoritatea oferă un domeniu de răspunsuri finite, unele mai mari, altele mai mici.

Cordelia începuse să pară de-a dreptul deprimată. Oare într-adevăr nu ştiuse de la început care era soarta Plonjorilor?

– Îţi dai seama, o întrebă Gisela, că vom trimite clone, nu? Nimeni nu-şi va aduce în Cartan Nul propria versiune unică!

– Ştiu, îşi feri ochii Cordelia. Dar odată ce *eşti* clonă… nu te vei teme de moarte?

Gisela se simţi mişcată.

– Într-o măsură foarte redusă. Iar în final, chiar deloc. Cât încă există o şansă minimă pentru calcule infinite sau pentru o descoperire neaşteptată care ne-ar putea permite să evadăm, ne vom agăţa de teama de moarte. Ar trebui să ne ajute şi să ne motiveze în examinarea tuturor opţiunilor! Dar dacă, *şi* când, este clară inevitabilitatea morţii, vom deconecta străvechea reacţie instinctivă şi vom accepta, pur şi simplu, lucrurile aşa cum sunt.

Ateniana încuviinţă politicos, fără să pară deloc convinsă. Probabil că dacă erai crescut într-un polis care respecta „virtuţile pierdute ale organatomicului”, asta suna ca un şiretlic, în cazul cel mai fericit, şi ca automutilare, în cazul cel mai nefericit.

– Ne-am putea întoarce acum? Tata se va trezi în curând.

– Desigur.

Gisela ar fi dorit să-i mai spună ceva acestei copile stranii şi solemne, ceva care s-o liniştească, dar habar nu avea de unde să înceapă. Aşa că săriră împreună afară din gramă, afară din fictivele lor conuri de lumină, abandonând simularea înainte de a fi silite să recunoască faptul că nu le oferea nici posibilitatea unor noi cunoştinţe, nici şansa morţii.

* * *

Când Prospero se deşteptă, Gisela se prezentă şi-l întrebă ce dorea să vadă. Îi sugeră turul lui Cartan Nul; n-ar fi fost politicos să menţioneze că fiica lui vizitase deja Chandrasekhar, iar oferirea unei grame pe care niciunul n-o văzuse i se păruse o modalitate diplomatică de ocolire a problemei.

Prospero îi surâse cu indulgenţă.

– Sunt sigur că Cetatea voastră Căzătoare este ingenios proiectată, dar nu ea mă interesează. Am venit aici ca să vă cercetez motivaţiile, nu maşinăriile.

– Motivaţiile? Gisela se întrebă dacă nu cumva fusese o eroare de traducere. Ne interesează structura spaţiu-timpului. Altfel, de ce ar plonja cineva într-o gaură neagră?

Zâmbetul lui Prospero se lăţi.

– Asta am venit să aflu. Există un domeniu larg de opţiuni – în afară de mitul Pandorei: Prometeu, Don Quijote, Graalul, bineînţeles,… poate însuşi Orfeu. Speraţi să-i readuceţi pe morţi la viaţă?

– Să-i readucem pe morţi la viaţă? – Gisela era stupefiată. – Ah, te referi la resuscitarea tipleriană? Nu, nu am plănuit aşa ceva. Chiar dacă am obţine putere pentru calcule infinite, ceea ce este improbabil, am dispune de mult prea puţine informaţii ca să recreăm organatomici specifici, care au murit. Cât despre resuscitarea lor prin forţă brută, prin simularea tuturor fiinţelor conştiente posibile, nu ar exista o modalitate sigură prin care să eliminăm din capul locului simulările care ar cunoaşte suferinţe extreme… iar din punct de vedere statistic, ele le-ar depăşi pe celelalte în raport de zece mii la unu. Aşa că totul ar fi extrem de lipsit de etică.

– Vom vedea, spuse Prospero ignorându-i obiecţiile. Important este să-i întâlnesc cât mai curând pe toţi pasagerii lui Caron.

– Ai lui Caron…? Te referi la echipa de Plonjori?

Prospero clătină din cap cu o expresie îndurerată, de parcă fusese greşit înţeles, dar răspunse:

– Da, adună-ţi „echipa de Plonjori”. Vreau să le vorbesc tuturor. Îmi dau seama câtă nevoie aveţi de mine!

Gisela era mai stupefiată ca oricând.

– Să avem nevoie? Eşti binevenit, desigur,… dar în ce fel să avem nevoie de tine?

Cordelia se întinse şi trase de mâneca tatălui ei.

– Putem aştepta în castel? Sunt atât de obosită…

Evită ochii Giselei.

– Bineînţeles, draga mea!

Prospero se aplecă şi-i sărută fruntea. Scoase din robă un sul de pergament şi-l scutură în aer. Sulul se derulă într-o uşă, plutind deasupra oceanului, lângă ponton, ducând spre o gramă însorită. Gisela putea zări grădini vaste, luxuriante, clădiri de piatră, cai înaripaţi în văzduh. Era bine că-şi comprimaseră locuinţa mai eficient decât corpurile, altfel ar fi blocat aproape un deceniu legătura prin raze gamma.

Cordelia trecu dincolo de uşă, ţinându-l pe Prospero de mână, încercând să-l tragă după ea. Încercând, îşi dădu seama Gisela, să-l facă să tacă înainte de a o pune într-o situaţie şi mai neplăcută.

Fără succes. Cu un picior rămas încă pe ponton, Prospero se întoarse către Gisela.

– De ce aveţi nevoie de mine? Sunt aici ca să fiu Homer al vostru, Vergiliu, Dante, Dickens al vostru! Sunt aici ca să extrag esenţa mitică a acestei acţiuni glorioase şi tragice! Sunt aici ca să vă acord un dar infinit mai măreţ decât nemurirea pe care o căutaţi!

Gisela nu se sinchisi să sublinieze, din nou, că avea toate motivele să creadă că în interiorul găurii negre o aştepta o viaţă mult mai scurtă decât în afara acesteia.

– Cum?!

– Sunt aici ca să vă fac *legendari!*

Prospero ridică talpa de pe ponton şi uşa se contractă îndărătul său.

Gisela privi peste ocean, fără să-l vadă pentru o clipă, apoi se aşeză încet, lăsându-şi picioarele să se legene în apa rece ca gheaţa. Anumite lucruri începeau să capete sens.

* * *

– Fii amabil! îl imploră Gisela. De dragul Cordeliei.

Timon simulă o confuzie rănită.

– Ce te face să crezi că nu voi fi amabil? Întotdeauna sunt amabil.

Se metamorfoză pentru câteva secunde din obişnuita lui pictogramă unghiulară – alcătuită numai din coaste şi bastonaşe articulate – într-un ursuleţ de jucărie.

Gisela suspină încet.

– Ascultă-mă! Dacă am dreptate – dacă ea se gândeşte să imigreze în Cartan –, va fi decizia cea mai dură pe care a fost nevoită vreodată s-o ia. Dacă ar fi putut pleca, pur şi simplu, din Atena, ar fi făcut-o până acum, în loc să se chinuiască să-l determine pe tatăl ei să creadă că venirea aici a fost ideea lui.

– Ce te face să fii atât de convinsă că n-a fost?

– Prospero nu are niciun interes în realitate. Singurul mod în care ar fi putut auzi despre Plonjon este să-i fi atras atenţia Cordelia. Probabil că ea a ales Cartan pentru că-i suficient de departe de Pământ ca să poată fi o separare clară, iar Plonjonul i-a oferit pretextul de care avea nevoie, un subiect potrivit pentru „talentele” tatălui ei, pe care să i-l legene în faţa nasului. Dar până nu va fi pregătită să-i spună că nu va mai reveni în Atena, nu trebuie să-l îndepărtăm pe el. Nu trebuie să îngreunăm şi mai mult situaţia ei.

Timon îşi ridică ochii spre cer în craniul său anodizat.

– Bine! O să mă conformez! Presupun că este posibil s-o fi descifrat corect. Dar dacă greşeşti…

Prospero alese tocmai momentul acela ca să-şi facă apariţia, cu roba fluturând şi urmat de fiică. Se găseau într-o gramă creată special pentru acea ocazie, conform specificaţiilor atenianului: o odaie de

forma a două trunchiuri de piramidă pătrată, unite la baze, lambrisate în alb, cu o imagine 20 M a lui Chandrasekhar, întrevăzută printr-o fereastră trapezoidală. Gisela nu mai văzuse niciodată stilul acela; Timon îl botezase „astrokitsch atenian”.

Cei cinci membri ai echipei de Plonjori erau aşezaţi în jurul unei mese semicirculare. Prospero rămase în picioare în faţa lor, iar Gisela făcu prezentările: Sachio, Tiet, Vikram, Timon. Vorbise cu toţi, luându-i apărarea Cordeliei, dar singura reacţie apropiată cât de cât de o garanţie fusese acceptul cu jumătate de gură al lui Timon. Cordelia se ghemui într-un colţ al camerei, cu ochii plecaţi.

Prospero începu sobru:

– De aproape o mie de ani, noi, descendenţii organatomicului, ne-am trăit vieţile înveşmântaţi în visele unor fapte eroice de mult apuse. În van însă visat-am o nouă Odisee care să ne inspire, noi eroi care să se alăture celor vechi, noi căi de a repovesti miturile eterne. Încă trei zile şi călătoria voastră ar fi fost irosită, pierdută pe vecie pentru noi.

Zâmbi mândru.

– Dar am sosit la timp ca să vă smulg povestea din ghearele gravitaţiei!

– Nu există riscul să se piardă nimic, preciză Tiet. Informaţiile despre Plonjon sunt difuzate tuturor polisurilor şi sunt stocate în toate bibliotecile.

Pictograma lui Tiet era o statuetă zveltă din abanos, acoperită de bijuterii.

Prospero flutură din mână, neinteresat.

– Un torent de jargon tehnic! În Atena putea să fi fost la fel de bine murmurul valurilor.

– Dacă vocabularul vă este sărac, înălţă o sprânceană Tiet, îmbogăţiţi-l, nu vă aşteptaţi să-l sărăcim pe al nostru. Ai povesti istoria Greciei antice fără să menţionezi numele unui singur oraş-stat?

– Nu, dar aceia sunt termeni universali, care fac parte din moştenirea noastră comună.

– Sunt termeni care nu au niciun înţeles în afara unei regiuni infime de spaţiu şi pentru o perioadă neînsemnată de timp. Spre deosebire de termenii necesari pentru descrierea Plonjonului, care sunt aplicabili fiecărui femtometru de ordinul 4 al spaţiu-timpului.

– Oricum ar fi, replică Prospero oarecum rigid, în Atena preferăm poezia în locul ecuaţiilor. Iar eu am venit să vă onorez călătoria într-un limbaj care va răsuna multe milenii pe coridoarele imaginaţiei.

– Aşadar, crezi că eşti mai competent în descrierea Plonjonului decât participanţii? întrebă Sachio.

Avea aspectul unei bufniţe, cocoţată pe o stinghie în interiorul unei colivii de fier forjat de forma unui craniu organatomic, plin cu grauri.

– Sunt un naratolog.

– Deţii o pregătire specifică?

Prospero încuviinţă cu mândrie.

– Deşi, de fapt, este o vocaţie. Când străvechii organatomici se adunau în jurul focului, eu eram cel care povestea, până noaptea târziu, despre războaiele dintre zei şi despre eroii muritori care erau suiţi la cer ca să rămână sub formă de constelaţii.

– Iar eu, replică perfect serios Timon, eram cel care stătea vizavi de tine şi-ţi spunea ce prostii reverşi.

Gisela fu pe punctul de a se răsuci spre el, ca să-l condamne pentru că nu-şi ţinuse promisiunea, când îşi dădu seama că i se adresase numai ei, comutând datele prin exteriorul gramei. Îl fulgeră cu o privire veninoasă.

Bufniţa lui Sachio clipi neînţelegător.

– Totuşi găseşti Plonjonul în sine ca fiind incomprehensibil. Cum eşti atunci competent să-l explici altora?

Prospero clătină din cap.

– Am venit ca să creez enigme, nu explicaţii. Am venit să modelez povestea pogorârii voastre într-o formă care va dăinui mult după ce bibliotecile vi se vor fi preschimbat în colb.

– Cum s-o modelezi?

Atunci când dorea, Vikram avea perfecţiunea anatomică a unei schiţe de Da Vinci, însă lipsită de indicatorii unei simulări fiziologice: transpiraţie, particule de epidermă moartă, fire de păr căzute.

– Vrei să spui că vei schimba unele lucruri?

– Pentru a extrage esenţa mitică, simplele detalii trebuie să slujească unui adevăr mai profund.

– Bănuiesc că asta înseamnă un răspuns afirmativ, zise Timon.

Vikram se încruntă cordial.

– Ce anume, cu exactitate, vei schimba? – Deschise braţele şi le întinse, cuprinzându-şi tovarăşii de echipă. – Dacă vom fi îmbunătăţiţi – spune-ne în ce fel o vei face.

– În primul rând, începu Prospero cu băgare de seamă, cinci nu este un număr magic. Poate şapte sau doisprezece…

– Oho! rânji Vikram. Figuranţi doar imaginari, niciunul care să se sacrifice.

– Iar numele vasului vostru…

– Cartan Nul? Ce nu-ţi place la el? Cartan[60] a fost un mare matematician organatomic, care a clarificat înţelesul şi consecinţele lucrărilor lui Einstein. „Nul”, pentru că este construit din geodezice nule – traiectoriile razelor de lumină.

– Posterităţii, declară Prospero, îi va plăcea mai mult „Cetatea

---

60 Élie Joseph Cartan (1869–1951), matematician francez, cunoscut mai ales pentru contribuţiile sale la teoria grupurilor Lie, fizica matematică, geometria diferenţială şi teoria grupurilor.

Căzătoare”. Esenţa ei nu este limitată de nefericita voastră alegere a cuvintelor.

– Am botezat polisul acesta, rosti tăios Tiet, după Elie Cartan. Clona lui din Chandrasekhar va fi botezată după Elie Cartan. Dacă nu doreşti să respecţi asta, poţi să te întorci chiar acum în Atena, deoarece nimeni de aici nu-ţi va oferi niciun fel de cooperare.

Prospero se uită spre ceilalţi, căutând poate un semn de dizidenţă. Sentimentele Giselei erau ambivalenţe; indiferent ce şi-ar fi închipuit Prospero, aiureala lui poetică nu avea să supravieţuiască mai mult decât adevărul în biblioteci, aşa că, dintr-un punct de vedere, era prea puţin important ce avea ea să conţină. Însă, dacă nu trăgeau linia undeva, prezenţa lui avea să devină rapid insuportabilă.

– Perfect, zise atenianul. Cartan Nul. Sunt un artizan, nu numai un artist – pot lucra şi cu lut imperfect.

După ce întâlnirea luă sfârşit, Timon o încolţi pe Gisela. Înainte să se poată plânge, ea rosti:

– Dacă ţi se pare că-i oribil să accepţi încă trei zile de *aşa ceva,* imaginează-ţi cum este pentru Cordelia.

Timon clătină din cap.

– Îmi voi respecta cuvântul dat. Însă acum, când am văzut cu ce se confruntă ea, nu prea cred că va reuşi. Dacă a fost învăluită toată viaţa în propagandă despre epoca de aur a organatomicilor, cum te poţi aştepta să vadă dincolo de asta? Un polis ca Atena formează o suprafaţă mimetică închisă ca o temniţă. Dacă aduni destui Prospero într-un loc, nu mai există scăpare.

Gisela îl fulgeră ameninţător.

– Este aici, da? Nu-ncerca să-mi spui că-i legată de Atena pe vecie, numai pentru că a fost creată acolo. Nimic nu-i atât de simplu. Până şi găurile negre emit radiaţie Hawking.

– Radiaţia Hawking nu poartă informaţie. Este zgomot termic de fond, cu care nu se poate realiza efect de tunel.

Timon trase cu două degete o diagonală prin aer – gestul pentru QED[61].

– Este doar o metaforă, idiotule, nu un izomorfism! Dacă nu-ţi poţi da seama de diferenţă, poate c-ar trebui să pleci tu însuţi în Atena.

Timon simulă că-şi smulgea mâna din ceva care-l muşca şi dispăru.

Gisela privi în jurul gramei pustii, furioasă că-şi pierduse cumpătul. Prin fereastră, Chandrasekhar distrugea cu calm existenţa spaţiu-timpului, aşa cum făcea de şase miliarde de ani.

– Şi ar fi bine să n-ai dreptate, murmură ea.

---

61 QED (din latinescul „quod erat demonstrandum” = „ceea ce trebuia demonstrat”), expresie folosită la sfârşitul unei demonstraţii matematice pentru a sublinia completitudinea demonstraţiei şi pentru a arăta că s-a ajuns la rezultatul dorit.

* * *

Cu 50 de ore înainte de Plonjon, Vikram instrui sondele de pe orbitele cele mai joase să înceapă să reverse nanomaşini prin orizontul de evenimente. Gisela şi Cordelia i se alăturară în grama de control, o sală vastă, ticsită de hărţi şi gadgeturi pentru manipularea hardware-ului aflat în jurul lui Chandrasekhar. Prospero era ocupat cu intervievarea lui Timon, un coşmar pe care Vikram tocmai îl străbătuse. „Impulsurile oedipale” şi „simbolismul uter/vagin” figuraseră la loc de cinste, deşi Vikram îl informase cu voioşie pe Prospero că, din câte ştia el, nimeni din Cartan nu dovedise vreodată un interes deosebit faţă de unul dintre amintitele organe. Gisela se trezise întrebându-se cum fusese creată, de fapt, Cordelia; nici nu merita să se gândească la simulările lipsite de originalitate ale naşterii organatomice.

Nanomaşinile conţineau numai un firicel de materie, câteva tone pe secundă. Dar, adânc în interiorul găurii negre, ele aveau să măsoare curbura din jurul lor – observând atât lumina stelelor, cât şi semnalele provenite de la nanomaşinile care le urmau –, apoi să-şi modifice propria distribuţie colectivă a masei astfel încât să apropie cât mai mult de ţintă: geometria viitoare a găurii. Orice abatere de la căderea liberă însemna azvârlirea de fragmente moleculare şi sacrificarea de energie chimică, dar înainte de a se dezintegra pe deplin urmau să dea naştere unor maşini fotonice concepute să facă acelaşi lucru la o scară mai mică.

Era imposibil de ştiut dacă toate acestea aveau sau nu să funcţioneze aşa cum fusese planificat, însă o hartă din gramă prezenta rezultatul dorit. Vikram evidenţie două mănunchiuri de raze de lumină care se roteau în sensuri opuse.

– Nu putem evita colapsarea spaţiului în două direcţii şi dilatarea în cea de-a treia direcţie… decât doar dacă am turna atât de multă materie încât ar colapsa în toate trei dimensiunile, ceea ce ar fi mai nedorit. Este însă posibil să modificăm întruna direcţia dilatării, schimbând-o din nou şi din nou cu nouăzeci de grade, compensând. În felul acesta, lumina poate să execute o serie de orbite complete – fiecare cu durata de o sută de ori mai mică decât cea anterioară – şi, în plus, există perioade de contracţie peste raze, ceea ce contracarează efectele defocalizatoare ale perioadelor de expansiune.

Cele două fascicule de raze oscilau între secţiuni circulare şi eliptice pe măsură ce curbura le întindea şi le comprima. Cordelia creă o lupă şi le urmări „în interior”: înainte în timp, spre singularitate.

– Dacă perioadele orbitale, spuse ea, formează o serie geometrică, nu există limită în privinţa numărului de orbite ce pot fi introduse înainte de singularitate. Iar lungimea de undă este deplasată spre albastru proporţional cu mărimea orbitei, aşa că efectele de difracţie

nu preiau niciodată controlul. Atunci, ce te opreşte să faci calcule infinite?

– În primul rând, răspunse Vikram precaut, odată ce fotonii intraţi în coliziune încep să creeze perechi particulă-antiparticulă, pentru fiecare specie de particule va exista un domeniu de energii atunci când va avea o viteză atât de mică faţă de cea a luminii încât impulsurile vor începe să se diminueze. Noi credem că am modelat şi spaţiat impulsurile astfel încât toate datele vor supravieţui, dar va fi suficientă o singură particulă masivă, necunoscută pentru a preschimba întregul flux în nonsens.

Cordelia îl privi cu o expresie de speranţă.

– Şi dacă nu există particule necunoscute?

Vikram strânse din umeri.

– În modelul lui Kumar, timpul se cuantifică, aşa că frecvenţa razelor nu poate creşte nelimitat. De asemenea, majoritatea teoriilor alternative sugerează că întreaga structură se va dezintegra finalmente, dintr-un motiv sau altul. Eu sper doar că se dezintegrează îndeajuns de lent ca să putem înţelege motivul, înainte de a fi incapabili să înţelegem orice. – Râse. – Nu fi tristă! Va fi ca... moartea unei ramuri dintr-un arbore. Şi poate că, pentru o vreme, vom câştiga nişte cunoştinţe pe care nu le-am fi putut întrezări niciodată din exteriorul găurii.

– Dar nu veţi fi capabili să faceţi nimic cu ele, protestă Cordelia. Nici să le transmiteţi cuiva.

– Da, da – tehnologia şi gloria! suspină Vikram. Uite ce-i, chiar dacă clona mea care va Plonja o să moară fără să afle nimic, o să moară fericită, ştiind că eu am continuat în exterior. Iar dacă află tot ceea ce sper că va afla, va fi prea fericită ca să mai continue să trăiască.

Vikram îşi compuse pe faţă o imagine de sinceritate exagerată, anulându-şi propria hiperbolă, şi Cordelia zâmbi cu adevărat. Gisela începuse să se întrebe dacă suferinţa morbidă referitoare la soarta Plonjorilor avea să fie îndeajuns ca s-o îndepărteze complet de Cartan.

– Atunci ce ar face-o să merite sacrificiul? Ce ai putea spera în cazul cel mai fericit?

Vikram trasă în aer o diagramă Feynman.

– Dacă presupunem existenţa spaţiu-timpului, simetria de rotaţie plus mecanica cuantică ne oferă un set de reguli pentru abordarea spinului unei particule. Penrose a inversat complet situaţia şi a demonstrat că întregul concept de „unghi între două direcţii” poate fi creat pornind de la zero într-o reţea de linii cosmice, atâta vreme cât ascultă de regulile spinului. Să presupunem că un sistem de particule având un anumit spin total ejectează un electron spre alt sistem şi, ca urmare a procesului, spinul primului sistem se diminuează. Dacă ştim unghiul dintre doi vectori spin, putem calcula probabilitatea de

creştere, nu de scădere a celui de-al doilea spin… dar dacă conceptul de „unghi” nici măcar nu există deocamdată, putem s-o luăm îndărăt şi *să-l definim* din probabilitatea pe care o obţinem examinând toate reţelele pentru care al doilea spin creşte. Kumar şi alţii au extins ideea aceasta pentru simetrii mai abstracte. Dintr-o listă de reguli despre ceea ce constituie o reţea validă şi felul în care i se poate atribui fiecăreia o fază putem acum să derivăm toată fizica pe care o cunoaştem, însă vreau să ştiu dacă există o explicaţie mai profundă pentru regulile acelea. Spinul şi celelalte numere cuantice sunt cu adevărat elementare sau sunt doar produsul a ceva fundamental? Iar consolidarea sau anularea reciprocă a reţelelor conform defazării dintre ele este un fapt fundamental care trebuie pur şi simplu acceptat, sau în spatele matematicii se ascunde altceva?

Timon apăru în gramă şi o trase într-o parte pe Gisela.

– Am comis o infracţiune măruntă… şi, cunoscându-te, o vei descoperi oricum. Aşa că aceasta este o confesiune în speranţa iertării.

– Ce ai făcut?

Timon o privi neliniştit.

– Prospero bătea câmpii despre cultura organatomică, drept calea spre cunoaşterea totală.

Se metamorfoză într-o imitaţie perfectă şi reproduse vocea atenianului:

– „Cheia astronomiei se găseşte în studiul marilor astrologi egipteni, iar miezul matematicii este revelat în ritualurile misticilor pitagoricieni…”

Gisela îşi afundă faţa în palme; ar fi avut dificultăţi să nu replice ea însăşi.

– Ce i-ai zis?

– I-am spus că dacă ar fi fost vreodată întrupat în interiorul unui costum spaţial, plutind printre stele, ar fi trebuit să încerce să strănute peste vizor, ca să-şi îmbunătăţească peisajul.

Gisela cedă şi izbucni în râs.

– Să însemne asta că sunt iertat? întrebă Timon plin de speranţă.

– Nu. El cum a reacţionat?

– Greu de spus, se încruntă Timon. Nu sunt sigur dacă este capabil să înţeleagă insultele. Ar necesita să-şi imagineze că cineva ar putea crede despre el că este mai puţin decât esenţial pentru viitorul civilizaţiei.

– Încă două zile, îi aminti Gisela sever. Străduieşte-te mai mult.

– N-ai decât să te străduieşti tu. Acum este rândul tău.

– Poftim?!

– Prospero vrea să stea de vorbă cu tine, rânji Timon cu satisfacţie răutăcioasă. Este momentul extragerii *esenţei tale mitice.*

Gisela privi spre Cordelia, care vorbea însufleţit cu Vikram. Atena şi Prospero o sufocaseră; revenea la viaţă doar când se afla departe de ambii. Decizia de emigrare îi aparţinea numai ei, dar Gisela n-avea să se ierte niciodată dacă făcea ceva care să diminueze posibilitatea respectivă.

– Fii amabilă! chicoti Timon.

* * *

Echipa de Plonjori se decisese împotriva despărţirii clonelor; instantaneele lor aveau să fie încorporate în proiectul pentru Cartan Nul fără să fi fost vreodată rulate în exteriorul lui Chandrasekhar. Când Gisela îi spusese asta lui Prospero, atenianul fusese scandalizat, dar îşi revenise aproape imediat; căpăta cu atât mai mult spaţiu ca să inventeze o despărţire rituală pentru călători, fără să fie distras de adevăr.

Întreaga echipă se adună în grama de control, împreună cu Prospero, Cordelia şi câteva zeci de prieteni. Gisela rămase separată de mulţime, în vreme ce Vikram începu numărătoarea inversă. La „zece”, ea îşi instrui exoeul s-o cloneze. La „nouă”, expedie instantaneul la adresa emisă de o pictogramă a fişierului Cartan Nul – un fascicul stilizat de raze de lumină ce se roteau în sensuri opuse –, care plutea în mijlocul gramei. Când codul reveni, confirmând tranzacţia, simţi un fior de pierdere; Plonjonul nu mai făcea parte din propriul ei viitor liniar, chiar dacă îşi considera clona un component al propriului eu extins.

– Trei! strigă exuberant Vikram. Doi! Unu!

Luă pictogramă Cartan Nul şi o azvârli într-o hartă a spaţiu-timpului din jurul lui Chandrasekhar. Acţiunea declanşă un fascicul de raze gamma de la polis la o sondă aflată pe o orbită 8 M. Acolo, datele erau codificate în nanomaşini destinate să le recreeze în formă activă, fotonică – şi nanomaşinile se alăturară torentului ce se revărsa ca o cascadă în gaura neagră.

Pe hartă, pictogramă căzătoare coti într-o linie cosmică verticală „nemişcată”, pe măsură ce se apropie de cochilia 2 M. Feliile succesive de timp constant în cadrul de referinţă static din exteriorul găurii nu traversau niciodată orizontul de evenimente, ci pur şi simplu se agăţau de el; conform unei definiţii, nanomaşinile ar fi avut nevoie de o veşnicie ca să intre în Chandrasekhar.

Conform altei definiţii, Plonjonul luase sfârşit. În propriul lor cadru de referinţă, nanomaşinile ar fi necesitat mai puţin de o milisecundă şi jumătate ca să cadă de la sondă până la orizontul de evenimente şi doar puţin mai mult ca să ajungă în punctul din care era lansat Cartan Nul. Şi oricât timp subiectiv percepuseră Plonjorii, oricât de multe calcule se efectuaseră pe drum, întreaga regiune a spaţiului care-l conţinea pe Cartan Nul ar fi fost strivită în singularitate peste câteva

microsecunde.

– Dacă Plonjorii ar ieşi din gaură prin efect de tunel, ar fi un paradox, nu-i aşa? – Gisela se răsuci; n-o simţise pe Cordelia îndărătul ei. – Oricând ar fi ieşit, ei n-ar fi căzut încă, aşa că ar fi putut să se întindă şi să înhaţe nanomaşinile, împiedicând propriile lor naşteri.

Ideea părea s-o tulbure.

– Numai dacă au ieşit aproape de orizont, spuse Gisela. Dacă ar fi ieşit mai departe – să zicem, chiar în Cartan, şi chiar acum ar fi fost deja prea târziu. Nanomaşinile ar fi avut de acum un avans prea mare. Faptul că ele stau aproape nemişcate în cadrul nostru de referinţă nu înseamnă că sunt o ţintă uşoară, dacă realmente le urmăreşti. Nici cu viteza luminii, nimic nu le-ar putea ajunge de aici.

Cordelia păru mai încurajată.

– Deci evadarea este imposibilă?

– Ei bine…

Gisela se gândi să enumere câteva dintre celelalte obstacole, apoi începu să se întrebe dacă, de fapt, întrebarea nu se referea la cu totul altceva.

– Nu, răspunse ea. Nu este imposibilă.

Cordelia îi surâse conspirativ.

– E bine.

– Adunaţi-vă! strigă Prospero. Adunaţi-vă şi ascultaţi *Balada lui Cartan Nul!*

Creă un podium care i se ridică sub tălpi. Timon se strecură lângă Gisela şi murmură:

– Dacă asta implică şi o lăută, îmi expediez simţurile altundeva.

Nu fu cazul; versurile albe fură declamate fără acompaniament muzical. Conţinutul, însă, era mai rău decât se temuse Gisela. Prospero ignorase tot ceea ce-i spuseseră ea şi ceilalţi. În versiunea lui asupra evenimentelor, „pasagerii lui Caron” pătrunseseră în „abisul gravitaţiei” din motive pe care el le inventase pur şi simplu: ca să scape de iubirea neîmpărtăşită/ răzbunarea pentru o crimă indescriptibilă/ plictiseala de longevitate; ca să resusciteze un pierdut strămoş organatomic; ca să caute un contact cu „zeii”. Întrebările universale la care Plonjorii speraseră, cu adevărat, să caute răspuns – structura spaţiu-timpului la scara Planck, confirmarea mecanicii cuantice – nici măcar nu fuseseră menţionate.

Gisela privi spre Timon, dar acesta părea să accepte neaşteptat de bine vestea că unica lui versiune tocmai fugise în Chandrasekhar ca să evite pedeapsa pentru o atrocitate nenumită; pe faţa lui exista îndoială, dar nu mânie.

– Omul acesta, şopti el, trăieşte în Iad. Niciodată nu va vedea altceva decât mucusul de pe vizorul căştii.

Spectatorii rămaseră tăcuţi până când Prospero începu să

„descrie” Plonjonul însuşi. Timon privea podeaua, cu un surâs preocupat. Tiet avea o expresie de plictiseală detaşată. Vikram continua să tragă cu ochiul spre displayul dinapoia lui, ca să vadă dacă slaba radiaţie gravitaţională emisă de nanomaşini continua să se conformeze prezicerilor sale.

În cele din urmă, Sachio îşi pierdu stăpânirea şi interveni furios:

– Cartan Nul este imaginea spectrală a unei grame, conţinând pictograme spectrale, care pluteşte prin vid, coborând în gaură?

Prospero păru mai degrabă surprins decât scandalizat de întrerupere.

– Este o cetate de lumină. Translucidă, eterică…

Bufniţa din craniul lui Sachio îşi umflă penele.

– Nicio stare fotonică n-ar arăta aşa. Ceea ce descrii n-ar putea exista niciodată, şi chiar dacă ar putea, n-ar fi niciodată înzestrată cu conştiinţă.

Sachio lucrase zeci de ani, căutând să-i acorde lui Cartan Nul libertatea procesării de date fără să distorsioneze geometria din jur.

Prospero deschise braţele într-un gest împăciuitor.

– Căutarea, ca arhetip narativ, trebuie păstrată simplă. Împovărarea ei cu detalii *tehnice…*

Sachio îşi înclină capul pentru o clipă, cu vârfurile degetelor duse la frunte, descărcând informaţii din biblioteca polisului.

– Ai habar ce *sunt* arhetipurile narative?

– Mesaje de la zei sau din adâncurile sufletului… cine ar putea spune? Dar ele încifrează cele mai profunde şi misterioase…

– Sunt produsul câtorva puncte de atracţie aleatorii din neurofiziologia organatomică, îl întrerupse nemulţumit Sachio. Ori de câte ori o istorie mai complexă sau mai subtilă era diseminată prin intermediul unei culturi orale, ea degenera, finalmente, într-un arhetip narativ. După inventarea scrierii, acestea au fost create în mod deliberat de către acei organatomici care nu izbuteau să înţeleagă ce anume erau. Dacă toate statuile măreţe ale antichităţii ar fi fost depozitate într-un gheţar, ar fi fost până acum reduse la un spectru previzibil de pietricele sferice – asta nu înseamnă că pietricelele sferice constituie forma de vârf a artei. Ceea ce ai creat este nu numai lipsit de adevăr, ci lipsit şi de merit estetic.

Prospero era stupefiat. Privi întrebător în jurul sălii, parcă aşteptându-se la o intervenţie în favoarea *Baladei* sale.

Nimeni nu scoase un sunet.

Asta fusese: sfârşitul politeţilor. Gisela i se adresă Cordeliei, şoptind apăsat:

– Rămâi în Cartan! Nimeni nu te poate sili să pleci!

Cordelia se întoarse către ea cu o expresie de uluire deschisă.

– Dar am crezut…

Amuţi, reevaluând ceva, camuflându-şi surpriza. Apoi spuse:

– Nu pot să rămân.

– *De ce?* Ce te poate opri? Nu poţi rămâne îngropată în Atena…

Gisela se stăpâni; indiferent ce atracţie bizară ar fi avut polisul asupra celeilalte femei, criticarea lui nu putea fi de folos. Prospero mormăia, stupefiat acum:

– Ingratitudine! Pur şi simplu ingratitudine!

Cordelia îl privi cu afecţiune întristată.

– Nu este pregătit… Se întoarse spre Gisela şi vorbi direct: Atena nu va dura o veşnicie. Astfel de polisuri se formează şi decad – oamenii beneficiază de prea multe posibilităţi reale pentru ca să se agaţe de o cultură sanctificată arbitrar, secol după secol. Prospero însă nu este pregătit pentru tranziţie, nici măcar nu-şi dă seama că se apropie. Nu-l pot abandona… Are nevoie de cineva care să-l ajute s-o străbată.

Surâse brusc, încântată.

– Dar am redus cu două secole timpul de aşteptare. Măcar succesul acesta l-a avut călătoria noastră.

Pentru o clipă Gisela, amuţi, ruşinată de puterea iubirii copilei. Apoi îi expedie Cordeliei un flux de coduri.

– Acestea sunt referinţe pentru cele mai bune biblioteci de pe Pământ. Acolo vei găsi materialele adevărate, nu versiuni diluate ale fizicii organatomice.

Prospero anulă podiumul, coborând la nivelul podelei.

– Cordelia! Vino imediat! Îi abandonăm pe barbarii aceştia în obscuritatea pe care o merită!

În ciuda faptului că admira loialitatea Cordeliei, Gisela continua să fie întristată de opţiunea ei.

– Tu aparţii Cartanului, vorbi ea ca anesteziată. Trebuia să fi fost posibil. Am fi putut găsi o cale.

Cordelia clătină din cap fără regrete, fără remuşcări.

– Nu-ţi face griji în privinţa mea. Până acum am supravieţuit în Atena şi cred că pot ajunge până la capăt. Îmi va fi de folos tot ce mi-ai arătat, tot ce am făcut aici.

Strânse uşor mâna Giselei.

– Mulţumesc!

Se alătură tatălui ei. Prospero creă o uşă, care se deschise spre un drum din cărămizi galbene printre stele. Trecu dincolo şi Cordelia îl urmă.

Vikram întoarse spatele undelor gravitaţionale şi întrebă încetişor:

– Perfect, acum puteţi recunoaşte – cine a strecurat exaoctetul suplimentar?

* * *

– *Li-ber-ta-te!*

Cordelia ţopăi peste grama de control a lui Cartan Nul, o platformă lungă, plutind într-un tunel de diagrame Feynman codificate color, care se revărsau prin întuneric aidoma traiectoriilor unui miliard de scântei ce se ciocneau şi se dezintegrau.

Prima reacţie a Giselei fusese s-o încolţească şi să-i strige în faţă: *Sinucide-te acum! Încheie totul acum!* O scurtă ramură laterală, retezată înainte să aibă loc divergenţa de personalitate, de-abia putea fi considerată ca viaţă reală şi moarte reală. Avea să fie un vis uitat, nimic mai mult.

Analiza aceea nu era însă convingătoare. Din clipa în care devenise conştientă, această Cordelia fusese o persoană complet separată: cea care părăsise Atena pentru totdeauna, cea care evadase. Eul ei extins investise mult prea mult în această clonă ca s-o trateze ca pe o eroare şi să-i elimine pierderile. Dincolo de orice sperase pentru sine, clona ştia cu exactitate ce însemna existenţa ei pentru original. Trădarea, chiar dacă n-ar fi fost niciodată aflată, ar fi fost de neconceput.

– Sper că nu i-ai dat speranţe, rosti apăsat Tiet.

Gisela rederulă conversaţiile avute.

– Nu cred. Trebuie să ştie că nu există aproape nicio şansă de supravieţuire.

Vikram părea neliniştit.

– Poate că şi eu am susţinut cazul nostru cu prea multă căldură. E posibil să creadă că aceleaşi descoperiri vor fi suficiente pentru ea, deşi nu cred asta.

– Se găseşte aici, suspină Timon nemulţumit. Faptul este ireversibil şi n-are niciun rost să mai suferim din acest motiv. Tot ce putem face este să-i oferim şansa de a câştiga cât mai mult din experienţa asta.

Un gând teribil o fulgeră pe Gisela.

– Datele suplimentare nu ne-au supraîncărcat, nu-i aşa? Ne-au eliminat cumva accesul la domeniul integral de calcul?

Cordelia se comprimase într-un program mai redus decât versiunea pe care o expediase de pe Pământ, totuşi continua să fie o sarcină neaşteptată.

Sachio emise un sunet de indignare.

– Cât de prost crezi că mi-am făcut treaba? Ştiam că cineva o să aducă mai mult decât promisese şi am lăsat un factor de siguranţă de o sută. Un pasager clandestin nu schimbă cu nimic lucrurile.

Timon o atinse pe Gisela pe braţ.

– Priveşte!

În sfârşit, Cordelia încetinise îndeajuns ca să înceapă să examineze împrejurimile. Razele primare, infrastructura tuturor calculelor lor, fuseseră deja deplasate spre albastru, spre raze gamma dure, şi fotonii care intrau în coliziuni creau perechi de electroni şi pozitroni relativişti. În plus, o serie de raze experimentale, cu lungimi de undă

mai scurte, testau legile fizice ale scărilor cu lungimi de zece mii de ori mai mici – legi care s-ar fi aplicat razelor primare peste o oră subiectivă. Cordelia găsi fereastra cu principalele rezultate de la acele raze. Se întoarse şi strigă:

– În faţă se văd o mulţime de mezoni plini cu quarci de vârf şi de fund, totuşi nimic neaşteptat!

– Perfect!

Gisela simţi că nodul de vinovăţie şi anxietate dinlăuntrul ei începuse să se topească. Cordelia alesese în mod liber Plonjonul, ca ei toţi. Faptul că fusese o decizie dificilă pentru ea nu constituia un motiv să presupună că avea s-o regrete.

– Ei bine, încuviinţă Timon, ai avut dreptate. Eu am greşit. Este clar că a scăpat din Atena.

– Da. S-a cam zis şi cu teoria ta privind suprafeţele mimetice închise, râse Gisela. Păcat, totuşi, că n-a fost decât o metaforă.

– De ce? Crezusem că vei fi în culmea fericirii că ea a reuşit.

– Sunt. Regretul este că asta nu spune absolut nimic despre propriile noastre şanse de scăpare.

* * *

Fiecare orbită le oferea treizeci de minute de timp subiectiv, în timp ce adevăratele scări ale lungimii şi timpului din Cartan Nul se reduceau de o sută de ori. Sachio şi Tiet observau funcţionarea polisului, verificând şi reverificând integritatea „hardware”-ului, pe măsură ce noi specii de particule pătrundeau în trenurile de impulsuri. Timon revedea diversele metode de şuntare a informaţiei în moduri noi, dacă avea să se ivească ocazia. Gisela se strădui s-o aducă pe Cordelia la zi, iar Vikram, a cărui principală ocupaţie fuseseră nanomaşinile, o ajută.

Razele cu cea mai scurtă lungime de undă continuau să recapituleze rezultatele vechilor experimente ale acceleratoarelor de particule; ei trei examinau împreună datele. Gisela rezumă cât putu mai bine:

– Sarcina şi celelalte numere cuantice generează un fel de unghi între liniile cosmice din reţea, la fel ca spinul, dar în acest caz ele acţionează ca unghiuri în spaţiul cu cinci dimensiuni. La energii scăzute, ceea ce vezi sunt trei subspaţii separate pentru electromagnetism, forţa slabă şi forţa tare.

– De ce?

– Un accident cu bosoni Higgs în Universul primordial. Lasă-mă să-ţi fac o schiţă…

Nu aveau vreme să intre în toate subtilităţile fizicii particulelor, dar multe dintre problemele cruciale în exteriorul lui Chandrasekhar deveneau oricum teoretice pentru Cartan Nul. Simetriile distruse erau restabilite chiar în timp ce ei vorbeau; energia cinetică tot mai mare

dilua până la insignifianţă diferenţele din masa de repaus. Polisul cunoştea o mutaţie rapidă într-un hibrid a fiecărui tip posibil de particule; viitorul lor nu avea să fie guvernat de teoria unei forţe anume, ci de natura mecanicii cuantice în sine.

– Ce se află în spatele frecvenţei şi lungimii de undă ale unei particule?

Vikram schiţă un instantaneu al unui pachet de unde pe o diagramă spaţiu-timp.

– În cadrul propriu de referinţă, faza unui electron se roteşte cu viteză constantă: cam o dată la fiecare 10^{-20} de secunde. Dacă se mişcă, vedem că viteza s-a redus graţie dilatării timpului, dar acesta nu-i întregul tablou.

Desenă o serie de componente ce se răspândeau cu viteze diverse dintr-un singur punct al undei, apoi marcă punctele succesive în care faza se încheia complet pentru fiecare. Locul geometric al acelor puncte forma în spaţiu-timp o serie de fronturi de undă hiperbolice, ca un maldăr de recipiente conice împachetate mai strâns, atât în timp, cât şi în spaţiu, acolo unde viteza componentelor era mai mare.

– Intervalele undei originale sunt reproduse doar de componentele cu viteză corectă. Ele descriu copii identice ale undei la momente ulterioare, toate suprapuse perfect. Componentele cu viteză diferită distorsionează faza, astfel încât copiile lor se anulează.

Repetă întreaga construcţie pentru o sută de puncte în lungul undei şi o propagă direct în viitor.

– Într-un spaţiu-timp curbat, întregul proces se distorsionează, dar, având simetriile corecte, *forma* undei poate fi păstrată în vreme ce lungimea de undă se reduce şi frecvenţa creşte. – Vikram deformă desenul, ca să demonstreze. – Exact situaţia noastră.

Cordelia absorbi totul, mâzgălind calcule şi reverificând totul, spre propria ei mulţumire.

– Perfect. Atunci de ce trebuie să se dezintegreze? De ce nu putem continua să ne deplasăm spre albastru?

Vikram mări desenul.

– Toate defazările provin finalmente din *interacţiuni* – intersecţii dintre liniile cosmice. În modelul Kumar, fiecare reţea de linii cosmice are o structură finită. La fiecare intersecţie există o minusculă defazare care face ca timpul să sară cu aproximativ 10^{-43} de secunde… şi este lipsit de semnificaţie să discutăm fie despre o defazare mai mică, fie despre o scară a timpului mai scurtă. Aşa că, dacă încerci să deplasezi la infinit o undă spre albastru, vei ajunge, în cele din urmă, într-un punct în care întregul sistem nu mai are capacitatea de a continua să se reproducă.

Pe măsură ce pachetul de unde spirală spre interior, începu să aibă o aproximaţie înceţoşată, neregulată, a formei sale anterioare. Apoi se

dezintegră într-un zgomot irecognoscibil.

Cordelia examină cu atenţie reprezentarea, urmărind componentele individuale prin etapele finale ale procesului. În cele din urmă, spuse:

– Presupunând că modelul este corect, cât mai durează până vom vedea dovezile pentru asta?

Vikram nu răspunse; părea să reconsidere corectitudinea întregii demonstraţii.

– Peste vreo două ore, zise Gisela, ar trebui să fim capabili să detectăm faza cuantificată în razele experimentale. După aceea vom avea aproximativ o oră înainte să…

Vikram îi aruncă o privire semnificativă, pe ascuns, dar Cordelia probabil că ghicise de ce se curmase fraza, fiindcă se răsuci spre el.

– Ce credeţi c-o să fac? întrebă ea indignată. Că voi colapsa în istericale la prima întrezărire a efemerului?

Vikram păru rănit.

– Nu te supăra! Nu te cunoaştem decât de trei zile. Nu ştim la ce să ne aşteptăm.

– Nu. Cordelia ridică ochii spre imaginea stilizată a razei care-i codifica, roind acum cu toate particulele, de la fotoni la mezonii cei mai grei. Dar nu vă voi strica Plonjonul. Dacă aş fi vrut să meditez asupra morţii, aş fi rămas acasă şi aş fi citit poezie organatomică proastă.

Zâmbi.

– Baudelaire se poate duce dracului. Eu mă aflu aici pentru fizică.

* * *

Când se apropie momentul adevărului pentru modelul Kumar, toţi se adunară în jurul unei singure ferestre. Datele pe care le afişa aceasta proveneau din ceea ce, în esenţă, era un experiment de interferenţă cu două fante, complicat de nevoia de a-l efectua fără nimic similar materiei solide. Un tipar sinusoidal indica numărul de particule detectate într-o regiune unde un fascicul de electroni se recombina cu sine după ce călătorise pe două traiectorii diferite; deoarece exista un număr finit de poziţii de detecţie şi la fiecare numărare trebuia să rezulte un număr întreg, tiparul era deja „cuantificat”, dar software-ul de analiză ţinuse seama de asta şi numerele erau suficient de mari pentru ca imaginea să fie aproape perfectă. La o anumită lungime de undă, orice efecte reale ale scării Planck s-ar fi ridicat deasupra acestor artefacte şi, odată ce apăreau, s-ar fi amplificat permanent.

– Detecţie! anunţă software-ul şi mări porţiunea respectivă pentru a arăta o uşoară segmentare în trepte a curbei.

La început segmentarea fu atât de subtilă, încât Gisela nu putea dovedi că programul nu le arăta obişnuiţii şi inevitabilii dinţi de

ferestrău. Apoi treptele minuscule se lăţiră vizibil, de la doi pixeli pe orizontală la trei. Seturi de câte trei poziţii de detecţie adiacente, care cu câteva clipe în urmă înregistraseră numere diferite de particule, afişau acum rezultate identice. Întregul echipament se micşorase până în punctul în care electronii nu mai puteau arăta că parcursurile de calcul implicate erau diferite.

Gisela simţi un val de încântare pură, urmată de o senzaţie de teamă. Întindeau vârfurile degetelor ca să atingă structura vidului. Era un triumf că supravieţuiseră atât de mult, dar coborârea le era aproape cu siguranţă imposibil de stopat.

Treptele crescură tot mai late; punctul de observaţie se retrase, pentru a prezenta o porţiune mai mare de curbă. Vikram şi Tiet exclamară simultan, cu o clipă înainte ca software-ul de analiză să se declare mulţumit de testele statistice riguroase.

– E greşit, repetă încetişor Vikram.

Tiet aprobă din cap şi se adresă software-ului:

– Arată-ne structura de fază a unei singure unde.

Afişarea se transformă într-o scară liniară. Structura în schimbare a unei singure unde nu se putea măsura direct, dar, presupunând că cele două versiuni ale razei cunoşteau transformări identice, aceasta era progresia implicată de şablonul de interferenţă.

– Asta *nu* concordă cu modelul Kumar, spuse Tiet. Faza este cuantificată, dar treptele nu sunt egale… nici măcar aleatorii, ca în modelul Santini. Sunt structurate peste undă, în cicluri. Înguste… late… iar înguste…

Se lăsă tăcere. Gisela privi şablonul şi se strădui să se concentreze, triumfătoare pentru că găsiseră ceva neaşteptat, îngrozită pentru că ar fi putut să nu înţeleagă despre ce era vorba. De ce defazarea nu sosea în unităţi egale? Acest tipar ciclic era o violare a simetriei, permiţând alegerea ca punct de referinţă a fazei cu cea mai mică treaptă cuantică – o ipoteză pe care mecanica cuantică o declarase dintotdeauna un nonsens similar cu alegerea unei direcţii în spaţiul pustiu.

Totuşi, simetria de rotaţie a spaţiului nu era perfectă; în reţele suficient de mici, nu mai exista obişnuita garanţie că toate direcţiile vor arăta la fel. *Asta să fi fost răspunsul?* Unghiurile pe care cele două raze trebuiau să le adopte pentru a ajunge la detector erau ele însele cuantificate şi efectul respectiv se suprapunea fazei?

Nu! Scara era complet greşită. Experimentul continua să se desfăşoare într-o regiune prea întinsă.

Vikram răcni de încântare şi făcu un salt înapoi peste cap.

– Linii cosmice care traversează *între reţele!* Ele creează faza!

Fără alt cuvânt, începu să deseneze furibund în aer, lansând software, rulând simulări. Peste câteva minute era aproape ascuns în

spatele displayurilor şi gadgeturilor.

O fereastră afişa o simulare a şablonului interferenţei, corespunzând perfect datelor. Gisela simţi o împunsătură de gelozie – fusese atât de aproape… ea ar fi trebuit să fie prima… Apoi începu să examineze mai multe rezultate şi resentimentul se evaporă. Era elegant, era frumos, era corect. Nu conta cine-l descoperise.

Cordelia părea ameţită, depăşită de evenimente. Vikram ţâşni din dezordinea pe care o crease, lăsându-i pe ceilalţi să încerce să-i desluşească sensul. O prinse pe ateniană de mâini şi valsară împreună prin gramă.

– Misterul central al mecanicii cuantice a fost dintotdeauna: de ce nu se pot pur şi simplu *număra* modalităţile în care se pot petrece lucrurile? De ce trebuie să atribuim fiecărei alternative câte o fază, astfel ca ele să se poată anula, dar şi consolida reciproc? Cunoşteam regulile pentru a lucra în felul acesta, cunoşteam consecinţele, dar habar nu aveam ce erau fazele sau de unde proveneau ele.

Se opri din dans şi apelă un teanc de diagrame Feynman, cinci alternative pentru acelaşi proces, suprapuse una peste cealaltă.

– Sunt create la fel ca orice altă relaţie: legături comune la o reţea mai întinsă.

Adăugă câteva sute de particule virtuale ce se deplasau între diagramele cândva separate şi urmă:

– Este ca spinul. Dacă reţelele au creat în spaţiu direcţii care fac ca spinii a două particule să fie paraleli atunci când se combină, ei se vor însuma pur şi simplu. Dacă sunt antiparaleli, în direcţii opuse, se vor anula. Faza este aceeaşi, dar acţionează ca un unghi în două dimensiuni şi lucrează cu toate elementele cuantice: spin, sarcină, culoare, totul – dacă două componente sunt perfect defazate, ele dispar complet.

Gisela o privi pe Cordelia, care se întinse spre diagramele suprapuse, urmări traiectoria a două componente şi începu să înţeleagă. Nu descoperiseră o structură mai profundă a numerelor cuantice individuale, aşa cum speraseră că ar putea, ci învăţaseră că o unică reţea vastă de linii cosmice putea explica tot ceea ce Universul construia din firele acelea indivizibile.

Era asta îndeajuns pentru ea? Originalul ei, străduindu-se să-şi menţină sănătatea mentală în Atena, s-ar fi putut alina cu speranţa că o clonă a ei fusese martoră la o asemenea descoperire… dar, odată cu apropierea morţii, totul avea să se preschimbe în cenuşă pentru martor? Gisela simţi ea însăşi un fior de îndoială, deşi discutase problema câteva secole cu Timon şi cu ceilalţi. Oare tot ce simţea ea în clipa aceea îşi pierdea orice înţeles numai pentru că nu exista nicio şansă de a readuce experienţa în lumea mai largă? Nu putea nega că ar fi fost mai bine să ştie că se putea recupla cu celelalte euri ale ei,

să le povestească tuturor rudelor îndepărtate şi prietenilor ce anume învăţase, să urmărească implicaţiile vreme de milenii.

Însă întregul Univers se confrunta cu acelaşi destin. Timpul se cuantifica; pentru nimeni nu exista posibilitatea unor calcule infinite înaintea sfârşitului Universului. Dacă totul se sfârşea prin vid, Plonjonul îi scutise doar de prelungita speranţă falsă a nemuririi. Dacă fiecare moment era independent, complet în sine, atunci nimic nu le putea răpi fericirea.

Desigur, adevărul se afla undeva la mijloc.

Timon se apropie de ea, cu gura până la urechi de încântare.

– La ce te gândeşti aici, de una singură?

– La reţele mici, îl apucă ea de mână.

Cordelia i se adresă lui Vikram:

– Acum, când ştii precis ce este faza şi cum determină ea probabilităţile… există vreo modalitate prin care am putea folosi razele experimentale ca să manipulăm probabilităţile pentru geometria aflată în faţa noastră? Să răsucim înapoi conurile de lumină, atât cât să ne menţină deasupra regiunii Planck? Să spiralăm înapoi în jurul singularităţii vreme de câteva miliarde de ani, până la sfârşitul Universului, sau până ce gaura se evaporă din pricina radiaţiei Hawking?

Vikram păru buimăcit pentru o clipă, după care începu să ruleze software. Sachio şi Tiet veniră şi-l ajutară, căutând scurtături de calcul. Gisela privea, ameţită, de-abia cutezând să spere. Examinarea tuturor posibilităţilor ar fi putut dura mai mult timp decât aveau ei la dispoziţie, dar apoi Tiet găsi o modalitate prin care să testeze clase întregi de reţele printr-un singur calcul şi procesul se iuţi de o mie de ori.

Vikram anunţă rezultatul cu tristeţe.

– Nu. Nu este posibil.

– Nu-i nimic, zâmbi Cordelia. Eram doar curioasă.